KARAVANA

19

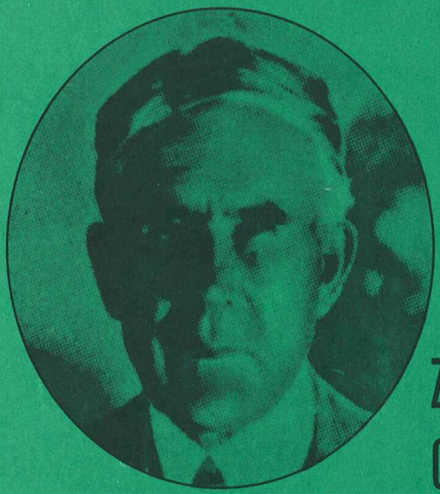
ZANE GREY

POSLEDNÍ Z PRÉRIE

7 Kčs

KARAVANA • KARAVANA

ZANE GREY

Toulat se po prérii na bystrém oři, sledovat hřmící stáda bizonů, účastnit se nebezpečných lovů šelem — to jsou sny, které vzrušují a lákají nejednoho mladého muže. Málokomu však život tyto sny splňuje — a to nejen dnes, v naší přetechnizované době a na našem civilizovaném kontinentě. Ani v Americe, zemi vábící dobrodružné povahy z celého světa, nebyla před padesáti šedesáti lety situace už taková jako v dobách prvních průkopníků. Mužové žijící pohodlným, poklidným a nevzrušujícím životem obchodníků, úředníků, dělníků a řemeslníků snili o dobách nedávno minulých, kdy člověk mohl potkat na každém kroku dobrodružství a romantiku. A právě této touze po dobrodružství a romantice vycházel vstříc svými knihami z Divokého západu americký spisovatel Zane Grey.

Zane Grey (1872—1939) se narodil v Zanesvillu v Ohiu, kde byl jeho otec zálesákem, farmářem, lovcem, kazatelem a lékařem. Vystudoval na pensylvánské universitě a v letech 1898—1904 působil jako dentista v New Yorku. Povolání jej však nudilo a věnoval se raději psaní. Zprvu neměl valný úspěch, nakladatelství mu jeho rukopisy vracela (tento osud potkal i knihu „Poslední z prérie"), takže je musel vydávat vlastním nákladem, a teprve v roce 1910 byl přijat jeho první rukopis. Ale již další román — „Jezdci purpurových stepí" (1912) — zahájil éru neobyčejné obliby Greyových westernů. Zane Grey napsal celkem čtyřiapadesát románů, které v originále vyšly v několika desítkách miliónů výtisků, a mnohé z nich byly zfilmovány. Když si takto zajistil víc než dostatečný příjem, věnoval se sportovnímu rybaření v Austrálii a na Novém Zélandě. Zemřel v Kalifornii ve věku 67 let.

ZANE GREY
POSLEDNÍ Z PRÉRIE

I. ARIZONSKÁ POUŠŤ

Jednoho odpoledne jsme se utábořili u několika usychajících borovic. To jsme byli již hluboko ve sluncem vyprahlé pláni, porostlé šalvěji. Po rychlém soumraku začal vát chladný pouštní vítr. I mormoni, kteří s námi jeli tím písčitým krajem jako průvodci, zapomněli na své večerní písně a modlitby. Naše malá, unavená a tichá skupinka se sesedla kolem táborového ohně. Když se k nám z hloubi melancholické noci přikradlo jako stíny pár potulných Navahů, přivítali jsme je s radostí. Byli to mírumilovní Indiáni, kteří chtěli prodat nějaké přikrývky nebo náramky. Jeden z nich, vysoký vyzáblý chlapík, zřejmě náčelník, uměl trochu anglicky.

„How," řekl hlubokým dunivým hlasem.

„Hallo, Cody," pozdravil ho Jim Emmett, náš mormonský vůdce. Indián něco zamručel.

„To je velká bílá tvář — Buffalo Jones — velký náčelník — veliký lovec bizonů," představoval Emmett a ukázal na Jonese.

„How." Navaho důstojně pozdravil a přátelsky napřáhl pravici.

„Jones veliký bílý náčelník — chytí bizona do lasa,"" pokračoval Emmett a rukou naznačoval hození lasem.

„Ne velký, moc malý bizon," řekl Indián a zašklebil se, ukazuje rukou ve výši kolena.

Jones, vysoký a větrem ošlehaný, stál v plné záři plamenů. Měl tmavý, do bronzová opálený obličej, přísná ústa a hranatou bradu, bystré přimhouřené oči zvyklé dalekým obzorům. Vyzařoval z něho zvláštní klid, který získal během dlouhého života plného dobrodružství.

Napřáhl k Navahovi obě svalnaté ruce s roztaženými prsty.

„Já chytat bizon do lasa — veliký bizon — moc bizon — za jedno slunce."

Indián se napřímil, ale stále se přátelsky usmíval.

„Já velký náčelník," pokračoval Jones, „já jdu daleko na sever — země malých stromů — Naza! Naza! — Chytám pižmoně — chytám Manitou od Otročí jezero — Naza! Naza!"

„Naza!" odpověděl Navaho a ukázal na Severku. „Ne-ne."

„Ano — já jdu daleko za sluncem — přejdu Velkou vodu, jdu Buckskin — Siwash — honit pumu."

Puma, nazývaná také horským lvem, je božstvem Navahů. Ti se jí tak obávají a tak ji uctívají, jako kmeny od Otrocích jezer zbožňují pižmoně.

„Já nezabíjím pumu," rychle pokračoval Jones, když viděl, že Indián ztuhl. „Honím pumu na koni — honím daleko — psi ženou pumu na strum. Já velký náčelník — já na strom — vylezu vysoko — chytím pumu a pevně svážu."

Navahova vážná tvář se uvolnila.

„Bílý muž moc žert. Já nevěřit!"

„Ano," zvolal Jones a rozpřáhl širokou náruč. „Já silný, já chytám pumu— já svážu pumu — odvedu do svůj vigvam — puma žít!"

„Ne," důrazně odpověděl divoch.

„Ano," vážně kýval hlavou Jones.

„Ne," zdůraznil Navaho hlasitěji a pozdvihl hlavu.

„Ano," vykřikl Jones.

„To být VELKÁ LEŽ!" zahřměl Indián.

Rozlehl se smích, ke kterému se Jones dobromyslně přidal. Jeho odpůrce přímo vyslovil, že lže. Sám jsem v New Yorku zaslechl podobné řeči, jenom ne tak upřímné. Bylo dost podivné, že nedůvěra rostla tím víc, čím dál jsme postupovali na západ, ať už jsme mluvili s rančery, prospektory nebo kovboji. Potkal jsem však několik mužů, kteří Jonese skutečně znali, a to, co mi řekli, víc než vyvážilo všechny pochyby a posměšky. Vzpomínám si na starého, jizvami posetého veterána divočiny, který se mnou mluvil s drsnou západnickou otevřeností.

„Poslechněte, mladíku, slyšel jsem, že se nemůžete dostat přes kaňon skrz ten sníh na severním vokraji. Tak já vám něco povím.

Vyražte směrem na New York a hoďte sebou! Ale nelezte do pouště, a zvlášť už ne s těma mormónama. Ty maj na mozku vodu, a to je horší než náboženství. Z Flagstaffu je to na Jonesův ranč dvě stě padesát mil a cestou sou jen dvě studně. Já sem ho znával tak kolem roku sedumdesátýho, když dělal ty svá kouzla s lasem, co ho proslavily jako zachránce americkýho bizona. A taky něco vim vo tý jeho bláznivý cestě na sever za pižmoněma. Celkem si dovedu představit, co bude dělat tam na Siwashi. Bude chytat do lasa pumy, to je jasný, a pak se bude na ně koukat, jak budou skákat. Ten by chytil do lasa samotnýho rohatýho a taky by ho svázal, kdyby mu laso neshořelo. Jo, ten to s lasem umí. A taky s chlapama, koněma a se psama."

Přirozeně, že toto všechno, co mi můj dobromyslný známý vykládal, mě tím víc vábilo, abych se vydal za Jonesem. Již dávno mne ten starý lovec zajímal, ale tohle mne očarovalo. A nyní jsem byl s ním na poušti a viděl ho takového, jaký byl: prostého, tichého muže, patřícího tak nějak k těm horám, jejich tichu a nedozírným pláním.

Náš smích přerušil Judd, jeden z Emmettových společníků: „Všem těm řečem o Jonesovi se dá těžko věřit. Copak může jeden člověk mít takovou sílu a nervy? A vůbec, není to krutý, držet divoký zvíře takhle v zajetí? Vždyť je to proti slovu božímu!"

Jones okamžitě a pohotově citoval slova bible: „A řekl bůh: Učiňme člověka k obrazu našemu podle podobenství našeho a ať panuje nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským i nad hovady a nade vší zemí i nad všelikým zeměplazem hýbajícím se na zemi.

I nad hovady," opakoval Jones a jeho hlas burácel. Zaťal mohutné pěsti a doširoka se rozpřáhl. „Panovat! To řekl bůh!" Přímo z něho vyzařovala obrovská síla. Ale náhle se uklidnil, svěsil ruce a opět ztichl. My však jsme cítili alespoň záblesk veliké a spalující vášně jeho života.

Jednou mi vyprávěl o tom, že když byl ještě malý kluk, riskoval krk, aby chytil veverku přímo na stromě, a jak mu to zvířátko prokouslo ruku, když je konečně dostihl. Vykládal mi o tom, jak si nikdy nehrál s ostatními kluky z malé vesničky v Illinois, odkud pocházel. Když si jeho kamarádi hráli, potuloval se po prérii či v zalesněných kopcích, nebo třeba seděl bez hnutí a dlouhé hodiny pozoroval cvrčka v díře. A z tohoto chlapce vyrostl muž, kterého šedesát let života ovládala vášni opanovat divoká zvířata. Muž, který celý svůj život strávil na lovecké stezce.

Naši indiánští hosté brzo a tiše zmizeli ve tmě pouště. Seděli jsme opět kolem ohně. Klid byl přerušován pouze tichým zpěvem mormonů. Modlili se. Najednou psi zneklidněli a starý Moze, statný a nebojácný pes, vyskočil a začal štěkat na neznámého nepřítele někde v poušti. Jones ho ostře okřikl a Moze se znovu schoulil a ztichl.

„Nejlepší by bylo je uvázat," navrhl Jones. „Moc bych za to nedal, že se sem seběhnou kojoti."

Já jsem si naše psy zamiloval. Jones si je zatím nijak neoblíbil. Když se to tak vzalo kolem a kolem, nebyl to celkem žádný div, protože ta naše pětice hafanů s dlouhýma ušima by připravila o trpělivost i svatého. Mozea si obstaral Jones v Missouri, v tom pochybném státě, kde to psisko zestárlo na lovu mývalů. Bylo černobílé, rozježené, zjizvené až hrůza, a jestli nějaký pes skutečně vypadal ošklivě, tak to byl Moze. Měl svůj vlastní způsob vrtění ocasem — vrtěl jím tak nepřetržitě a výmluvně, jako by si byl vědom své ošklivosti, ale že přesto věří a doufá. Když mně takhle poprvé dokazoval svoje doufání, získal si mě navždycky.

Vyprávění o Mozeových kouscích by zabralo více místa než popis celé naší cesty. Stačí zmínit se o několika jeho přestupcích proti dobrému chování, abyste si uvědomili, že to byl pes, který měl charakter, a i když snad jeho předkové nezískali žádné ceny na výstavách, odkázali mu velice bojovné srdce. Jednou, ještě ve Flagstaffu, jsme ho uvázali na řetěz u dveří stáje. Druhý den ráno jsme ho našli visícího na řetězu na druhé straně osm stop vysokého plotu. Odvázali jsme ho a mysleli si, že nám zbývá už jen smutná povinnost ho zahrabat. Ale po chvíli se Moze otřepal, zavrtěl ocasem a hned skočil po domácím psu. Boj — to byl jeho skutečný život. Stačil spráskat celé tamější štěkající plemeno, a když nám přivezli z Kalifornie honící barváře, vyřídil tři starší tak rychle, že se nestačili vzpamatovat, a posledního, který byl ještě štěně, si podrobil jediným hrozivým zavrčením. Svým mistrovským kouskem však donutil k údivu i takového kliďase, jako byl Jones. Vzali jsme totiž Mozea s sebou do El Tovaru ve Velkém kaňonu, a protože jsme nemohli pokračovat v cestě, nechali jsme ho u Rusta, jednoho Jonesova přítele, pracujícího tam tehdy na stavbě cesty. Měl k nám Mozea za dva týdny přivézt do Flagstaffu. Přijel s ním trochu dříve a přímo překypoval radostí, že se ho už zbaví. Vykládal nám o Mozeovi celou řadu historek. Nejneuvěřitelnější byla ta, jak Moze přetrhl řetěz, skočil do rozvodněného Colorada a snažil se je přeplavat těsně nad strašnými peřejemi Soekdalager, Rust s přáteli viděli psa zmizet ve spoustách žluté vířící vody a zaslechli jeho štěkot přehlušený hřmotem peřejí. V tom proudu nemohlo žít nic jiného než ryba a jenom pták mohl překonat kolmé skalnaté stěny kaňonu. Byli přesvědčeni, že se Moze utopil. Avšak večer, když se muži přepravili lanovkou na druhý břeh, čekal na ně milý Moze a mohl si ukroutit ohon samým přátelstvím. Dokázal nemožné!

Naše čtyři ostatní lovecké psy, rudohnědé, mohutné barváře, jsem pokřtil na Dona, Tiga, Jude a Rangera. Podařilo se mi dokonce vytvořit mezi nimi a Mozem jakés takés rodinné vztahy.

Ten večer, o kterém vyprávím, jsem naše huňáče nejdříve vykoupal, ošetřil jim bolavé tlapky a potom jsem je uvázal. Mozea jsem nechal volně běhat, protože na řetězu byl příliš neklidný a mrzutý.

Mormoni se zachumlali do pokrývek a ulehli k spánku. Jones se už také ukládal na noc. Poodešel jsem kousek od uhasínajícího ohně a obrátil se k severu, kde se rozprostírala nedohledná poušť, tajemná a mlčící. Jaké úžasné ticho tu bylo! Zhluboka jsem se nadýchl studeného vzduchu pouště a pocítil jsem nepopsatelné nadšení. Tam na severu na nás něco čekalo, volalo na mne a byl jsem si jist, že se s tím velkým tajemstvím setkáme.

Lehl jsem si na písek a před očima se mi rozprostřelo nebe plné obrovských a nádherně jasných hvězd. Zdálo se mi, že jsou mnohem vzdálenější, než jsem je kdy viděl. Vítr tiše přesypával písek. Na chvilku mě ještě vyrušil cinkot zvonků pasoucích se koní. Poslední, co jsem si uvědomil, byl starý Moze, který se ke mně přitiskl, aby se ohřál.

Když jsem se probudil, ukazovalo se již na východě světlo. Postupně zesilovalo a za námi, tam, odkud jsme přišli, zvedaly se k nebi zasněžené hřebeny hor zbarvené sluncem. Mormoni, statní, tiší a pracovití muži, už vstali a pustili se do práce. Bylo zajímavé pozorovat, když balili zavazadla k dennímu pochodu. Pro cestu pouští potřebovali pouze vozy tažené muly. Jones mne ujišťoval, že cestují právě tak, jako putovali jejich otcové před padesáti lety prérií na stezce do Utahu.

Všichni jsme si pospíšili a zanedlouho jsme vyjeli do skutečné pouště. Vzduch tu byl teplejší, křoviny se takřka ztratily a trsy šalvěje byly stále řidší a řidší. Často jsem se obracel v sedle, abych se podíval na hory za námi. Jejich zasněžené vrcholy se leskly v slunci a vytvářely na obzoru překrásný reliéf. Někdo mi říkal, že je možné je vidět z pouště až ze vzdálenosti dvou set mil. Ční nad pouští jako maják a pohled na ně uchvacuje každého, kdo se vydal na cestu do Kalifornie.

Kdykoli jsem se rozhlédl, vždycky se ve mně nad čarovnou nádherou pouště zatajil dech. Planina Rudé pouště pozvolna klesala, mezi osamělými plochými pahorky se plazily řeky písku a vše splývalo v zasněné a mlhavé dálce. Emmett se mne náhle zeptal: „Vidíte ty bílý kopečky támhle, víc doleva? Tam teče Malé Colorado. Co myslíte, jak je to daleko?"

„Tak třicet mil," odpověděl jsem, a to jsem k svému odhadu deset přidal.

„Pětasedumdesát! Dojedem tam tak popozejtří, a esli už v horch začalo tát, tak si u brodu máknem."

Toho odpoledne vál horký vítr, plný jemného písku, který nás řezal do tváří a oslepoval. Měl jsem ho plná ústa a chodil jsem pít ze soudku s vodou tolikrát, až jsem se styděl. Tu noc jsem spal jako zabitý. Příštího dne bylo vedro ještě horší, vítr silnější a písek řezal víc a víc.

Asi tak kolem poledne dalšího dne najednou koně zařehtali a i naši mulové zrychlili svůj líný krok.

„Cítí vodu," prohlásil Emmett. A navzdory horku a písku, plnícího mi ústa i nos, cítil jsem ji také. Psi, nedbajíce bolavých tlapek, rozběhli se po stezce. Ještě několik mil rozpáleného písku a rudých skal, než jsme za nízkou mesou dojeli k Malému Coloradu.

Objevil se před námi rychlý proud rudohnědě zbarvené vody. Údolím vyhloubeným povodněmi se proplétala a kroutila vedlejší ramena řeky všemi směry. Hlavní řečiště bylo při břehu, na němž jsme stáli. Psi přešlapovali na kraji, koně a mulové se snažili vběhnout do řeky. Všichni jsme žíznivě pili a omývali si alespoň tváře. Podle flagstaffského přítele to byla jedna ze dvou příležitostí napít se v poušti dosyta, snažil jsem se tedy ze všech sil. Voda byla sice plná jemného písku, ale byla studená a nádherně hasila žízeň.

Jak se mi zdálo, bylo Malé Colorado pouhým mělkým potokem. Na jeho toku jsem neviděl nic hrozivého.

„Nevypadá špatně, co?" zeptal se Emmett, jako by četl mé myšlenky. „Ale nevěřil byste, co lidí, koní, ovcí a vozů je pohřbeno tam v tom tekutým písku."

To tedy bylo tajemství Malého Colorada. Najednou jsem se na proud řeky a pásy mokrého písku díval jinýma očima. Zul jsem si boty, přebrodil se na malou písčinu. Vypadala, že je dost pevná, ale mé stopy se ihned zalévaly vodou a při každém kroku se celý ostrůvek otřásal jako kus rosolu. Rozkopl jsem písečnou kůru a noha mi uvázla ve studeném mokrém písku. Cítil jsem, jak se propadám do hloubky.

Obrátil jsem se k Emmettovi: „Prosím vás, jak můžete tuhle řeku přebrodit s koňmi?"

„Musíme to risknout," odpověděl mi. „Zapřáhnem dva páry do jednoho vozu a naženem je do vody. Přebrodil jsem se tady už za horšího stavu, než je dneska. Jednou mi zůstal potah vězet v písku a musel sem ho tam nechat, podruhý zase byla velká voda a spláchla nás po proudu."

Jako prvního poslal Emmett do proudu svého syna na mulu. Jezdec pobídl zvíře bičem a tryskem rozvířil vodu, až se dostal na druhou stranu. Stejně rychle se vrátil a hlásil, že v blízkosti druhého břehu je nebezpečné místo.

Vylezli jsme si s Jonesem na první vůz a snažili se tam vlákat také psy, ale ti k nám nechtěli. Emmett zapráskal opratí a tahouni zabrali. Mormoni se rozjeli kolem, ječeli jako Indiáni a poháněli koně svými biči. Vůz vjel do vody s hlasitým šplouchánim. Než jsme ujeli prvních dvacet stop, byli jsme mokří až na kůži. Brodící se koně se nám ztráceli ve žluté vodní tříšti, proud se prodíral mezi paprsky kol a všude se rozléhal jekot našich průvodců. Chtěl jsem něco vidět, ale byl jsem úplně zahalen žlutou mlhou. Jones mi křičel přímo do ucha, ale nerozuměl jsem mu ani slovo. Najednou kola vozu narazila na nějaký kámen, nebo kmen stromu, málem nás to srazilo do vody, blátivá vlna mne téměř oslepila. Vykřikl jsem vzrušením a narazil jsem na Jonese. V příštím okamžiku se mé nadšení nad tímto novým zážitkem změnilo v hrůzu. Zdálo se, že něco táhneme, a skoro jsme se zastavili. Někdo zařval: „Padnul kůň!" Nastal okamžik až bolestné bezmocnosti. Představoval jsem si již další v řadě tragédií této zrádné řeky. Byla to chvilka, ve které se celý náš svět zúžil na stříkající vodu, křik a zuřivou snahu po záchraně. Vtom už tři zbývající koně zabrali a vytáhli čtvrtého z písečné pasti. Vyskočil na všechny čtyři a vrhl se kupředu. Poháněni strachem zvýšili všichni své úsilí a zaplaveni vodou proběhli tryskem zbývající vzdálenost na pevnou zemi.

Jones vypadal znechuceně. Jako všichni muži z prérie neměl rád vodu. Emmett a jeho pomocníci klidně vypřahali. Na jejich bronzových obličejích nebylo vidět ani stopy strachu, ba ani vzrušení ne.

„Tak se nám to podařilo a celkem snadno," poznamenal za chvilku Emmett.

Zmocnil se mě údiv. O čem by asi tak Jones a ti ostatní prohlásili, že je to nebezpečné? Začínal jsem mít pocit, že se to brzy dozvím a že si to skutečně vyžádá všechny zálohy mé odvahy a vytrvalosti.

Zbytek vozů jsme převezli bez jakékoli nehody, ale naši psi s nimi nepřijeli. Jones volal a volal. Psi jenom štěkali. Nakonec jsem přebrodil několik menších ramen řeky, přešel dva tři písečné ostrůvky, až jsem se dostal o pár set yardů blíže k psům. Moze klidně ležel na zemi, ale ostatní vzrušeně kňučeli a vyli. Křičel jsem na ně a oni odpovídali štěkotem, vběhli dokonce do vody, ale přes řeku se jim nechtělo.

„No tak, Moze! Poplav, ty starý lotře!" ztrácel jsem již trpělivost. „Přeplaval jsi Velké Colorado, tohle je proti němu potok. Tak honem!"

Na Mozea zřejmě moje výzvy zapůsobily, protože krátce štěkl a vrhl se do vody. Voda stříkala na všechny strany, a když mu podrazila nohy, začal plavat ze všech sil. Dostal se na břeh téměř tam, kde jsem stál, otřepal se a začal vrtět ohonem. Jude, Tige a Don nechtěli zůstat pozadu, a tak ho následovali. Jeden za druhým ztráceli půdu pod nohama a snášel je proud. Přistáli kus pode mnou. Na druhém břehu zůstal jenom Ranger — naše štěně. V životě jsem ještě neslyšel tak zoufalé a srdcervoucí zvuky, jaké vydávalo to opuštěné mládě. Chvilkami se odvážilo na pár kroků do vody, ihned se však s hořkým nářkem vracelo. Stále jsem na ně volal, až mi napadlo, že snad víc dokáži tím, že si ho nebudu všímat. Otočil jsem se a dělal, že odcházím. To mu dodalo. Zvedl hlavu, dlouze a smutně zavyl, a potom se svěřil kalným vlnám. Plaval jako kluk, když se to teprve učí. Zdálo se, že se bojí, aby se nenamočil. Přední packy mu poletovaly více ve vzduchu kolem čenichu než ve vodě. Když konečně dorazil doprostřed řeky, proud ho rychle začal snášet. Plaval však statečně dál. Běžel jsem po písku za ním, ale daleko to nešlo, a tak jsem ho povzbuzoval voláním. Voda ho odnesla kus dolů, vylezl na písečný ostrůvek, přeběhl a vrhl se do druhého ramene Colorada. Na břeh se dostal v místě téměř z mého dohledu. A když jsem se sám přebrodil zpět, stál tam Ranger, mokrý a vyčerpaný, ale zjevně pyšný a šťastný.

Po obědě jsme vyrazili na pětasedmdesátimílový pochod od Malého k Velkému Coloradu.

Představoval jsem si poušť jako písčitou, plochou a jednotvárnou pláň bez konce. Ve skutečnosti jsem viděl opuštěné pahorky zalévané sluncem, dlouhé řady rudých skal, bílých písečných dun a zase holé vršky z modrého jílu a mezi nimi rovné planiny. To vše vytvá-

řelo nádherný a nekonečný svět sám o sobě, ztrácející se v klamavé dálce zahalené purpurovým oparem.

Čistý, sladký a suchý pouštní vzduch k nám z dálek přinášel vzrušující přísliby. Byla v něm něha květin, sladká hudba a veškeré tajemství života. Byl to vzduch, který mohli dýchat pojídači lotosů, když skončili svá putování a už jen snili.

Po překročení Malého Colorada jsme začali opět stoupat. Písku přibývalo, koně šli ztěžka a jezdci si museli chránit tváře před větrem. Psi začali kulhat a zůstávali pozadu. Jako prvního jsme museli vzít Rangera do vozu :i po něm postupně i ostatní. Jedinou výjimkou byl starý Moze. Nechtěl se vézt a se svěšenou hlavou poklusával za nimi.

Daleko vpředu se zvedaly k nebi narůžovělé útesy a temné, sopečné skály na březích Velkého Colorada. Zvaly nás k sobě přes více než sto mil poletujícího písku, vyprahlé hlíny a rozervaných skal. Za námi bylo v tom podivně čistém vzduchu vidět tyčící se vrcholy hor nad San Franciskem. Byly obdivuhodně jasné a dýchal z nich chlad a čistota.

Utábořili jsme se u dalšího pramene v hluboké proláklině mezi žlutými, drolícími se skálami. Kaňon byl tichý jako o hrob. Na jeho dně bylo jezírko, úplně pokryté zeleným žabincem. Jediný pohled postačil na uhašení žízně. Nemohl jsem usnout, a tak jsem hodiny ležel a pozoroval velikánské hvězdy. Okolní ticho na mne působilo až tísnivě. Kdyby Jones nebyl začal svým chrápáním úspěšně napodobovat píšťalu parníku, byl bych asi začal nahlas křičet nebo bych musel vstát a běhat. Ale zvuky, které vyluzoval, by stačily zahnat cokoli, nejen pocit samoty. Ráno jsem se probudil všecek ztuhlý a otlučený.

Celý den nás pronásledoval horký vítr plný písku. Přišla zase noc, chladná a větrná. Tentokrát se mi spalo celkem dobře, ovsem jenom do té doby, než na mne šlápl mul, potom jsem byl, pochopitelně, poněkud neklidný. Ráno se šedivé mraky snažily zakrýt svítání. Měl jsem popraskané rty, jazyk nateklý a oči mne pálily. Soudky a barely s vodou byly prázdné. Minulého večera jsme v písku vyschlého potoka vykopali jámy, v kterých byla ráno troška kalné, alkalické vody, dobré právě tak pro koně.

Jenom dvakrát za celý ten den jsem pocítil náznak nadšení. Projížděli jsme úsekem dokazujícím věčnou proměnlivost pouště. Stezku lemovala řada velmi pěkných kulatých jílových dun. Byly tak obdivuhodně pravidelné, že mi připadaly jako sochařská dílna. Nebylo vidět jinou barvu než modrou. Světle modrou, tmavě modrou, zkrátka modrou ve všech odstínech. Podruhé mne vzrušil pohled, který se mi objevil před očima, když jsme přejeli jeden hřbet. To jsme byli už opět v Rudé poušti. Jones sám ji nazval jedním silným a

přiléhavým slovem. Zdálo se mi, že já a vždy jenom já vidím první všechny zajímavé věci, a tak jsem vykřikl: „Podívejte se! Tamhle je červené jezírko a stromy!"

„Depak, chlapče, žádný jezírko," odpověděl mi s úsměvem Emmett, „to se vám jen zdá. To je fata morgána."

Tak jsem poznal onen prchavý přelud — fatu morgánu, tu krásnou lež, neskutečnou jako schody z písku. Daleko na severu se ve sluneční záři lesklo a vlnilo jezírko, obklopené vysokými košatými stromy. Dosti dlouho se na nás usmívalo, mohl jsem se ho skoro dotknout, a potom začalo mizet. Měl jsem pocit skutečné ztráty. Iluze byla tak dokonalá, že jsem nemohl pochopit, nemohl uvěřit, že se nebudu moci za chvíli napít a ponořit do chladivé vody. Bylo to ono hořké rozčarování, jež přivádí k šílenství prospektory a ovčáky, když zabloudí v poušti. Je to skutečně příšerné: člověk umírající žízní zahlédne třpytící se vodu, téměř ji cítí — a najednou zjistí, že to byl lživý obraz, že to bylo jenom mámení a přelud. Přestal jsem se divit mormonům, jejich ustavičnému hledání pramenů a neustálým řečem o vodě. Do té doby jsem si neuvědomil její pravou cenu, nevěděl jsem, jak je vzácná. Osud ale rozhodl, že mne naučí vážit si jí jako největšího bohatství. Stál jsem žádostivě nad jámou vykopanou ve vyschlém řečišti a pozoroval, jak voda prosakuje suchým pískem, bože, jak pomalu. Konečně jsem se napil a pocítil jsem, jak se mi uvolňuje suchý jazyk a v těle probouzí nová síla. Říká se, že voda tvoří tři čtvrtiny našeho světa. Ať už je to jak chce, v poušti je pro člověka světem celým a závisí na ní celý jeho život.

Přešly další dva dny plné pálícího písku, větru a slunečního úpalu. Mormoni si již večer nezpívali, Jones byl zamlklý a psi se jen zmoženě svalili na zem.

U Monkaupijského brodu nás dohonila písečná bouře. Koně se otočili zadky proti větru a trpělivě svěsili hlavy. Mormoni se zahalili do plášťů. Obalil jsem si hlavu pokrývkou a zalezl za osamělý šalvějový keř. Vítr unášel mračna písku a nezvykle hučel. Všechno se ztrácelo v nepřirozené, žluté mlze. Písek se prodíral křovím a letěl kolem s měkkým svistem připomínajícím vítr v obilí. Čas od času jsem trochu nadzvedl růžek přikrývky a podíval se ven. U natažených nohou se mi navršila obrovská návěj.

Bouře skončila tak náhle, jako začala. Svět kolem nás se změnil k nepoznání. Cesta úplně zmizela, kola vozu byla zabořena až po nápravy a koně vypadali jako chodící písečné duny. Nemohl jsem ani zavřít ústa, aby mi mezi zuby neskřípal písek.

Putovali jsme dál. Míjeli jsme řady zkamenělých stromů, ležících v plné délce tak, jak padly před tisíci lety. Mezi jejich mrtvými kmeny běhali bílí mravenci. Stezka pozvolna stoupala. Když jsme objeli jeden rudý skalnatý hřeben, který nám z dálky připadal jako nepře-

kročitelná překážka, začaly se zase více objevovat trsy šalvěje a jednotlivé jalovce. Zastavili jsme, abychom se utábořili na další noc. Zaslechl jsem pod jedním stromem tiché mečení. Vydal jsem se za hlasem a nalezl malé černobílé jehňátko. Neumělo ještě ani pořádně chodit. Přicupalo ke mně, a tak jsem je zanesl k vozům.

„To je Navahů," řekl Emmett. „Asi se ztratilo. Voni tady v okolí tábořívaj."

„A hluboko v poušti slyšeli jsme nářek," zacitoval další z mormonů.

Vyšplhali jsme s Jonesem na blízkou mesu, abychom mohli lépe pozorovat západ slunce. Celý obzor planul zlatem. Sluneční paprsky vystřelovaly k zenitu, pomalu se jejich barva měnila do růžová a bylo zřetelně vidět klesající zářící kouli. Pojednou úplně zapadla, zlato oblohy přešlo do purpurového jasu a v proláklinách pod námi se stíny prodlužovaly. Soumrak se rychle měnil v noc. Tichou, působivou noc pouště. Obklopilo nás posvátné ticho.

Uplynuly další dny a míle a míle cesty. Nezapomenutelný byl poslední den jízdy před Velkým Coloradem. Projížděli jsme soutěskou mezi obrovskými rudými útvary, skutečným peklem, nepředstavitelně horkým, vyprahlým a ohavným. Stále výš a výš se nad námi tyčily vrcholky skal. Když jsme konečně dorazili na konec tohoto úseku cesty, slyšeli jsme již hluboký hukot vody a vyjeli jsme na točící se stezku, vysekanou ve skalní stěně nad řekou. Stává se, že první pohled na většinu známých a proslavených divů přírody člověka klame, nemohu však něco podobného prohlásit o krvavě zbarveném Coloradu. Jeho krása je až drtivá. Přitahovalo mé oči takovou silou, že jsem se stěží podíval na druhý břeh, na kterém nám Emmett hrdě ukazoval svůj osamělý domov — oázu, usazenou mezi rudými vrcholy. Zeleň alfalfy a jalovců byla skutečnou potěchou pro naše oči. Cesta, po které jsme přijeli, byla velmi úzká, po stranách kol vozů zůstávalo tak sotva na stopu volného místa a pouhá představa prudkého spádu stěny do rudého vířícího proudu vyvolávala závrať.

Viděl jsem zúžené řečiště s peřejemi tam, kde se Colorado vrhalo do Velkého kaňonu. Už jenom samotný hukot rozvodněné řeky, hluboký o odrážející se od okolních skal, byl strašný. Otřásl jsem se při pomyšleni na to, že budeme muset překročit proud nad peřejemi.

Červené stěny se pomalu kolem nás rozestupovaly a konečně jsme dorazili na plochý břeh, odkud bylo přes řeku napnuto ocelové lano. Pod lanem byl ještě natažen silný provaz. Na druhé straně kotvil starý prám.

„V tom se máme převézt?" zeptal jsem se Emmetta.

„Do večera sme všichni na druhý straně," odpověděl vesele.

Zmocnil se mne pocit, že bych se měl raději vrátit sám přes poušť, než abych se svěřil takovému plavidlu a na takovém toku. A to

všechno proto, že jsem již měl určité zkušenosti, a jak jsem si myslel, mohl jsem dostatečně posoudit nebezpečí celého podniku. Colorado vytékalo nad

námi s hromovým rachotem z obrovské rozsedliny a vzpínalo se a vířilo po cestě k dočasnému uvěznění mezi stěnami Velkého kaňonu.

V odpověď na naše výstřely se na druhé straně objevil muž na koni. Dojel až k přívozu, tam usedl do nevelkého člunu a namáhavě vesloval kus proti proudu. Potom vyrazil napříč řekou. Prudce ho to snášelo, dvakrát se mu. člun otočil dokola, poskakoval na vlnách, ale přesto k nám bezpečně připlul. Naši dva průvodci k němu přistoupili a společně opět veslovali nejdříve u břehu proti proudu. Zbytek zpáteční cesty proběhl podobně jako při první plavbě.

Všichni tři muži odstrčili prám od přístaviště, chytili se provazu a začali táhnout. Velké plavidlo se hladce rozjelo. Když narazilo na proud, ocelové lano, na kterém bylo zavěšeno, se protáhlo, voda kolem boků se vařila.a nadzvedala chvíli jeden, chvíli druhý jeho konec. Přesto všechno však nebylo zapotřebí pro jednu přeplavbu víc než pěti minut.

Prám byl hrubý, plochý, vyrobený z neopracovaných prken a teklo do něho. Když mi Jones navrhl, abychom si celé to utrpení zkrátili co nejvíce, rychle jsem s ním souhlasil, a tak jsme se hned společně nalodili. Mému sebevědomí však nijak nepomohl prohlášením, že se mu nelíbí vzhled závěsu a kladky. Koně prvého páru jsme museli na palubu přivléci, a když už tam byli, vyhazovali a vzpínali se strachem.

Čtyři muži tahali za provaz, Emmett seděl na zádi a držel v rukou táhla závěsu. Uvolnil je v okamžiku, když na nás narazil proud. Prám se přídí stočil šikmo proti proudu a potom Emmett závěs opět upevnil. Všiml jsem si, že toto uspořádání sloužilo dvěma účelům: narážející voda klouzala kolem boků k zádi a tím se zmenšovalo nebezpečí zaplavení plavidla vlnami a za druhé tím poháněla prám kupředu.

Pouhý pohled na řeku stačil k tomu, aby člověku naskočilo husí kůže, ale dívat jsem se na to skutečné peklo musel. Ozýval se hřmot, hluboký a zlověstný jako hlas vodní nestvůry. Tato řeka měla svůj osobitý, i když velmi proměnlivý hlas. Chvílemi úpěla jakoby bolesti, potom vyla a křičela. Jindy se zdála podivně tichá. Její proud se měnil jako lidský život. Voda se vařila, točila a z hloubi se valily vlny. Bylo to nepředstavitelné a připomínalo mi to podmořský výbuch. Potom se hladina zase uklidnila a chvílemi byla hladká jako olej. Víry přebíhaly z jedné strany na druhou a opět se točily kolem prámu v zuřivém, syčícím přívalu.

„Podívejte se! Tamhle řeka proráží hory!" křikl mi Jones do ucha. Obrovská žulová stěna nad námi byla rozdělena velikou trhlinou,

zřejmě seizmického původu, z které se valily přívaly tmavých bouřlivých vod.

Když jsme se dotkli břehu, vyskočil jsem na pevnou zem dříve, než byl prám uvázán. Koupal jsem se v studeném potu.

Emmett byl od vln, které ho při přeplavbě zalévaly, mokrý až do pasu. Jak tak seděl a opravoval něco na kladce, řekl jsem mu, že musí být asi vynikající plavec, když se vystavuje takovému nebezpečí.

„Ale depák, plavu jako sekyra," odpověděl, „a i dybych uměl plavat, tak by mi to nebylo nic platný. Dyž tam člověk jednou spadne, tak je s ním konec."

„Měli jste tu nějaké neštěstí?" ptal jsem se dál.

„No, nebylo to tak zlý. Jenom poslední rok se nám utopili dva chlapi. Víte, to sme eště museli tahat prám proti proudu a veslovat na druhou stranu, protože sme neměli to lano. A tady u tohodle břehu sme narazili na kámen, voda se přelila přes prám a odnesla potah i dva kočí."

Chvíli jsem mlčel a pak jsem se ještě zeptal, zda se je alespoň pokusili zachránit.

„To nemělo cenu. Vůbec se nevynořili nad hladinu."

„A poslechněte, není teď velká voda?" pokračoval jsem a se zachvěním jsem se díval na točící se kmeny unášené Coloradem.

„Dost velká a eště stoupá. Esli nepřevezeni dneska všechny potahy, tak budem muset počkat, až zase vopadne. Touhle dobou až do června stoupá a klesá každej druhej den, potom se přižene skutečná povodeň, a to se nedostanem na druhou stranu několik měsíců."

Seděli jsme tam víc než tři hodiny a pozorovali Emmetta, jak převáží zbytek naší výpravy. Podařilo se to bez jakékoli nehody, ale byla to strašná práce. A celý ten čas nás ohlušovalo dunění této děsivé, a zároveň krásné řeky, rudé řeky plné tajemství, řeky, která nikdy nevydává své mrtvé.

II. JONESŮV RANČ

Po odpočinku na Emmettově ranči jsme se rozloučili s ním a jeho pohostinnou rodinou a s doprovodem jsme vyrazili znovu na stezku bičovanou větrem. Jeli jsme zhruba na jihozápad, podél rozervaného horského masivu, táhnoucího se stovky mil od Colorada až do Utahu. Vyprahlou poušť, zahalenou v oblaka prachu, jsme nechali vlevo. Ze stezky jsme dobře viděli tmavou, nepravidelnou linku Velkého kaňonu, zakrojenou do nekonečné pláně.

Vítr fičel z otevřené pouště, a když narazil na překážku, tvořenou hřebenem rudých skal, obracel se k severu a hnal se kolem nás. Jonesovi uletěl klobouk, postavil se na okraj a kutálel se jako obruč. Ubíhal aspoň třicetimílovou rychlostí tak prudce, že jsme měli co dělat, abychom ho na koních zase chytili, ale kdyby nenarazil na kámen, nebylo by se nám to vůbec podařilo. Důkazy síly pouštního větru nás obklopovaly na všech stranách. Obrovské balvany, které vítr urval nahoře v horách a shodil dolů, byly pískem a štěrkem tak podemlety, že stály již jen na tenoučkých podpěrách jako podivné houby. Tyto groteskní sochařské výtvory přírody byly zároveň i ohromujícím svědkem její nekonečné trpělivosti a síly.

Pozdě odpoledne, když jsme konečně vyjeli na horskou planinu, probudil se Jones ze svého zadumání a zvolal: „ Támhle už je Buckskin!"

Daleko na jih ležel dlouhý a černý horský hřbet, jehož vrcholky byly místy pokryty sněhem. Mohl jsem pohledem sledovat klikaté údolí Velkého kaňonu až tam, kde mizelo ve stínu horského masivu. Konečně jsem si mohl učinit přehled o topografii krajiny kolem cíle naší cesty. Buckskin zasahoval svým východním koncem až ke kaňonu, tvořil vlastně v délce asi sta mil jeho severní okraj. Protože vystupoval až do výšky deseti tisíc stop, ležel nahoře ještě sníh, který nás během naší pouti tolik přitahoval. A nyní bylo vidět i podhůří, zvedající se pozvolna z pouště až k čáře lesů.

Ujížděli jsme vesele dál, a to jsem si již všiml, že pod kopyty našich koní přestalo zvonit kamení a že se začíná objevovat řídká našedlá tráva. Potom se na nás usmály první stopy zeleně a občas ve trávě zamodral nějaký ten kvítek.

Jones se najednou vztyčil v sedle a vyrazil divoký komančský jekot. Poděsilo mne to víc než prudká rána, kterou mi uštědřil do ramene, a na chvilku jsem ohluchl.

„Rychle, tamhle, podívejte se! Bizoni! Hej, héj!"

Několik mil před námi se od sluncem ozářeného pahorku černě odráželo velké stádo bizonů. Nebyl jsem sice tak zapálený pro věc jako Jones, ale přesto ve mně ten divoký a nádherný pohled vyvolal takové nadšení, že jsem se připojil k jeho výkřikům. Veliký zavalitý vůdce stáda zvedl hlavu, a když nás chvilku ostražitě pozoroval, sklonil ji a klidně se popásal dál.

Poušť již úplně zmizela. Před námi se rozprostírala rozkvetlá zvlněná pastvina, uzavřená ze všech stran červenými skálami, svahy Buckskinu a kaňonem Colorada. Bylo to dva a půl tisíce čtverečních mil pastvin, oplocených jenom přírodou, bez jediného kousku ohrady z ostnatého drátu. Bizoni se tak mohli v zimě volně pohybovat po pláních a v létě vystoupit na chladnější svahy dolního Buckskinu.

U dalšího vrcholku jsme viděli skvrnu srubu postaveného na malé rovince a asi za půlhodinu jsme k němu dorazili. Právě jsme slézali z vozu, když se z domku vyřítil hnědočerný pes a okamžitě se vrhl na Mozea. To se ale pořádně spletl, protože než jsem je mohl od sebe odtrhnout, dostal pořádný výprask. Otočil jsem se směrem, kde se Jones s někým srdečně vítal, ale opět mne vyrušila psí rvačka. Don využil příležitosti a napadl Mozea už posedmé. Jeho paměť nebyla právě vynikající, a bylo jí třeba občas pomoci nějakou tou ranou, a než jsem ho mohl zachránit, dostal jich víc než dost.

Za okamžik jsem si podával ruku s Jimem a Frankem, dvěma Jonesovými jezdci. Zalíbili se mi na první pohled. Frank byl menší, svalnaté postavy a měl velký rozježený knír, jeho účinek však zmírňovaly měkké hnědé oči. Jim naopak byl vysoký, rozložitý, vypadal bezstarostně, jeho pohled však ani nikoho a nic nenechal bez povšimnutí. Ačkoli se zdál mladší, měl již úplně bílé vlasy.

Pozdravil nás pomalým hlasem, s výrazným jižanským přízvukem: „To mám radost, že už vás tu všechny máme."

„Tak ze sedel," dodal Frank jako typický Západ'an, i když jsme už dávno stáli na zemi, „a pojďte dovnitř. Musíte toho mít dost. Řek bych, že máte za sebou pěknou jízdu."

Srub byl postaven z hrubých klád, na jednom konci místnosti měl veliký kamenný krb a po stěnách visely kůže kojotů a jelenů. V jednom rohu byla pověšena sedla a ostatní kovbojské potřeby, v druhém stála velká, slibně vyhlížející police a uprostřed byl stůl a několik židli. Jim přihodil do krbu trochu dřeva a oheň se praskavě rozhořel.

S pocitem nádherné úlevy jsem se spustil na židli. Měl jsem v těle deset vyčerpávajících dnů jízdy pouští a přede mnou se otvírala představa nádherného dobrodružství po boku posledního ze starých prérijních vlků. Není se čemu divit, že mne naplňovala sladká blaženost, že oheň v krbu se mi zdál něčím živým a přátelsky přitažlivým a že Jimova bleskurychlá příprava večeře ve mně vyvolávala ty nejpříjemnější pocity.

„Představte si, dvacet telat za tohle jaro," hulákal rozjařeně Jones a vrazil mi nadšením do boku. „Deset tisíc dolarů!" Byl teď jako vyměněný. Vypadal téměř jako mladík, mnul si ruce a stále se Franka vyptával na stav stáda. V neznámém prostředí, tedy mimo svou oblíbenou divočinu, byl Jones mlčenlivý a bylo těžké z něho dostat jediné slovo. Teď jsem konečně poznal, jaký skutečně je. Za těch několik málo okamžiků toho namluvil víc než za celou cestu pouští. Každá věta mi dokreslovala jeho obraz, v každé jsem se dozvídal něco zajímavého o něm a jeho bizonech.

Před několika lety se rozhodl, že se pokusí zkřížit bizona s černým gallowayským skotem. Okamžitě, se svou obvyklou rozhodností a energií, se vydal pátrat po vhodných pastvinách. Nebylo to lehké a

trvalo mu několik let, než se konečně rozhodl pro kraj při severním okraji Velkého kaňonu, území do té doby známého pouze Indiánům a několika málo lovcům mustangů. Potom započala nesmírná práce s dopravou stáda bizonů po železnici z Montany k Velkému Solnému jezeru. Avšak mezi sídlištěm mormonů a prérií pod Buckskinem leželo, skoro jako nepřekonatelná překážka, dvě stě devadesát mil pouště. Pokusil se ji překonat a zjistil, že potíže jsou ještě větší, než očekával. Bizon po bizonu hynul na útrapy cesty. Až Frankovi napadlo, že by mohli cestovat raději v noci. A to se podařilo. Ve dne bizoni odpočívali a byli hnáni kupředu na krátké vzdálenosti pouze za nočního chladu. A tak dospělo téměř celé stádo na ideální pastviny.

Zde, v prostředí pro ně nezvyklém, ale mimořádně vhodném, bizoni dobře prospívali a množili se. Velkým úspěchem byl kříženec gallowayské krávy a bizona. Jones tuto novou rasu nazval „katalo". Katalové byli stejně odolní jako bizoni a nikdy nevyžadovali připravovanou píci ani přístřešky proti špatnému počasí. Jako bizoni vzdorovali bouřím nebo blizardu a klidně stáli sraženi dohromady do té doby, než se počasí umoudřilo. Jinak byli klidní a mírní, bylo je možno lehce ovládat a i při slabší pastvě byli mimořádně tuční. Vydrželi o mnoho těžší podmínky než domácí skot a hlavně jim nevadily delší cesty za pitnou vodou. Jejich srst byla hustá a lesklá a plně se vyrovnala bobří. A co se v žádném případě nesmělo přehlédnout, bylo to, že i jejich maso mělo výtečnou chuť.

Jones chtěl znát každou sebemenší příhodu, která se stala na ranči během jeho pobytu na Východě. Nejvíc se přirozeně zajímal o telátka katalů. Zapomněl téměř na jídlo a Franka zaměstnával hovorem tak, že i ten stěží snědl pár soust. Teprve po večeři se trochu uklidnil.

„A co je s tím druhým, myslím s panem Wallacem?" dostal se konečně Frank k otázce.

„Čekal jsem, že se s ním sejdeme ve Flagstaffu, ale neukázal se. Buď nepřijel, nebo jsme se minuli. Je to škoda, protože v Buckskinu by se nám byl hodil."

„Mám dojem, že se vám budem hodit tady s Jimem," poznamenal Frank suše a v očích se mu zajiskřilo. „Stádo je v dobrým stavu a pár dní se bez nás obejde."

„Tak dobře. A narazili jste v horách na nějaké pumy?"

„Na spoustu pum. Dvě sem honil blízko Oak Springs. Je to asi tak čtrnáct dní, co sem narazil na jejich stopy ve sněhu. Pojedem tamtudy cestou do Siwashe. Ty skály, tam, to je to pravý místo. Není to tak dávno, co sem potkal jednoho lovce mustangů a ten mi vykládal vo Starým. Tomovi a vo hříbatech, co jim zabil za loňskou zimu."

Chtěl jsem se přirozeně dozvědět víc.

„Tom je ta největší puma, co tady kdy byla. Stopu má větší než kůň a v Buckskinu loví víc než dvanáct let. Ten lovec, jmenuje se Clark, vykládal, že jednou nechal pást svýho koně přímo u tábora a Tom se přiblížil a zamordoval mu ho. Pumy v Siwashi sou drzá čeládka. A konečně, proč ne? Nikdo je tam zatím nehonil. Však uvidíte, jakou to dá prácí se tam dostat. Ale jestli chcete dostat pořádný kusy, tak tam je najdete. Ale jenom klidně a pomaloučku. Času máte dost. A v Buckskinu ho budete potřebovat. Nejdříve musíme znova přehlídnout stádo a vy se zatím tady na ranči vyjezdíte. Potom teprv můžem vypadnout směrem k Oaku. Myslím, že začne tát a že tam bude dost bláta."

„Na Greenlandu ještě tát nezačalo," ozval se Jones. „Dívali jsme se dalekohledem z El Tovaru. Chtěli jsme jet tamtudy, ale podle Rusta je v Andělském potoce vody koním po prsa a cesta vede vlastně jeho korytem."

„Greenland má čtyři stopy sněhu," dodal Frank. „Tam se dá projít jenom tak tři měsíce v létě. Teď je na to moc brzy."

„Vždyť já potřebuji sníh," prohlásil Jones. „Ta smečka, co jsem přivedl, v životě neviděla stopu pumy. A bez sněhu ji dost rychle nevycvičím. Když neuvidíme, po jaké stopě jdou, tak nám to není k ničemu."

„Se mi zdá, že bez vycvičenejch psů budem mít potíže," zapochyboval Frank. „Když pes jednou honil vysokou, tak dá moc práce ho to vodnaučit. A v Buckskinu je spousta jelenů, vlků a divokejch koní. Tam narazíte každou chvíli na ňákou stopu."

„A jak vypadá ten pes, co jste sehnali loni? Je k něčemu jako stopař? Á, tady je — má pěknou hlavu. Pojď sem! Jak se jmenuje?"

„Jim mu říká Zvonek, protože hlas, ten má. Když chytí stopu, tak to je ho slyšet. A jakej má čich! Ten se tak hned nesplete. Ale jak bude lovit pumy, to teda nevím." .

Zvonek stál, vrtěl huňatým ohonem a pozorně se díval na Franka. Hlavu měl skutečně hezkou, velké hnědé oči, dlouhé uši a chundelatou hnědočernou srst. Nijak se nevtíral, stál spíše v pozadí a zdálo se, že se ostatním psům vyhýbá.

„Z toho udělám opravdového lovce pum," prohlásil rozhodně Jones, když si pořádně psa prohlédl. „Až Mozea a jeho naučíme, že chceme jenom pumy, tak ti dva nám obstarají práce až nad hlavu."

„Nevěřím, že někdo vycvičí psa dřív než za půl roku," řekl mu na to Frank. „Zvonek už neni štěně a ten váš černobílej kříženec mezi kojotem a vostnaným plotem už taky není jinoch. A starýho psa učit nový triky ..."

Jones se malounko usmál, ale neříkal nic.

„Zejtra bude bouřka," prohodil Jim a na tuto dlouhou větu musel vyndat z úst dýmku. Dosud stále mlčel a vyhlížel oknem k západu, kde se pod tmavými mraky prodlužovaly večerní stíny.

Byl jsem velmi unavený, ale když jsem si konečně lehl, nemohl jsem vzrušením dlouho usnout. Hlavou mi táhly všechny možné i nemožné představy vyvolané řečmi o bizonech, lovech divokých koní a horských pum, těšil jsem se na dlouhé jízdy a na dosud nezažitá dobrodružství. Všichni ostatní hluboce spali a v srubu panovalo ticho. Najednou se blízko chaty ozval nezvyklý, ostrý štěkot. To nás navštívili kojoti a podle sborového štěkotu a vytí našich psů nebyla jejich návštěva zrovna vítána. Celý ten minus přerušoval jasný zvonivý hlas, o kterém jsem si ihned řekl, že ho nemůže vydávat nikdo jiný než Zvonek. Potom se rozhostil opět klid a mne začal přemáhat spánek. Ale ještě ve snu jsem s někým mluvil: „Jonesův ranč Slarý Tom — Zvonek — to je hlas — Zvonek . ."

Ráno jsem se stěží vyplížil ze spacího pytle. Všechny kosti v těle mne bolely, ztuhlé svaly protestovaly proti pohybům, rty mne pálily a ozývala se i rýma, kterou jsem chytil na cestě pouští. Ale když jsem se prošel kolem ohrad a nasnídal se, bylo mi lépe.

Po snídani se mne začal Frank vyptávat: „Jezdit na koni přirozeně umíte?"

Má odpověď právě nepřekypovala pravdomluvností. Frank se trochu ušklíbl, jako by se divil, jak někdo může mít tu drzost vydat se na lov s Buffalo Jonesem a neumět dobře jezdit. V Arizoně je neodpustitelným hříchem, když se člověk neudrží na hřbetě divokého mustanga. A proto má odpověď byla úměrná tomu, čemu kovbojové říkají „jezdit na koni".

Frank pro mne vyvedl z ohrady krásného bílého mustanga. Vypadal citlivě, nervózně a celý se chvěl. Pozoroval jsem Franka, jak ho sedlá, a když mne zavolal, všiml jsem si, že se snaží potlačit lišácký úsměv. Podíval jsem se směrem k Buckskinu, za kterým někde v dálce ležel můj domov, a řekl jsem si: Tak hochu, tady tedy nasedneš, ale s největší pravděpodobností tady také vyletíš ze sedla.

Jak jsem viděl podle oblaku prachu, ujížděl Jones už daleko za ohradami, a tak jsem se vydal za ním. Měl jsem v duši trapný pocit, že Frankovi a Jimovi musím připadat stejně směšný, jako se mně zdáli směšnými sváteční jezdci na projížďce v Ústředním parku v New Yorku. Frank za mnou volal, že nás dojede na pastvinách. Nijak jsem nepospíchal, abych Jonese dohonil, ale úmysly mého koně se podstatně lišily od mých. Zem jenom odletovala, jak jsme přeskakovali všechno, co nám přišlo do cesty.

Jones se zdržel prohlídkou jezírka, a když jsem k němu dorazil, pozdravil mne touto přívětivou poznámkou: „Proč vám, k čertu, dal

Frank toho bílého koně? Bizoni nic víc nenávidí než bílou barvu! Buď se splaší, nebo vás zaženou do kaňonu!"

Odpověděl jsem zachmuřeně, že ať se stane co chce, mělo by se to alespoň stát rychle.

Projížděli jsme zvlněnou plání a do tváří nám vál chladný, mrazivý vítr. Po obloze se honily těžké a tmavé mraky. Při jízdě mi Jones ukazoval různé druhy trávy a ihned také vykládal o jejich hodnotě jako krmiva. Zapamatoval jsem si pouze jeden druh, kterému říkám bizoní hrášek, protože měl krásné modré kvítky. Srub se nám brzy ztratil z dohledu a kolem nás byly jen pastviny, v dáli ohraničené rudými skálami a zalesněným hřbetem Buckskinu. Zanedlouho jsme spatřili stádečko dobytka, pasoucího se v závětří menšího kopce. Sotva jsem si ho všiml, vyrazil Jones opět jeden ze svých komančských pokřiků.

„Vlci," křičel, pobídl ostruhami svého statného hnědáka a vyrazil jako vítr.

Viděl jsem, jak několik krav pobíhá zmateně dokola a nedaleko nich strhával k zemi velký bílý vlk jedno tele. Druhý vlk stál opodál. Můj kůň se rozběhl, jako by ho někdo popíchl, a tu jsem si uvědomil, že to neznámé, co jsem dlouho očekával, začalo. Flíček — můj mustang měl na své bílé srsti pouze jedinou černou skvrnku — zařehtal způsobem, jakým se patrně ozve čistokrevný kůň, když ho někdo smrtelně urazí Jonesův hnědak měl náskok asi sto kroků. Později jsem zjistil, že Flíček nesnáší, aby byl pozadu, a co víc, nedovolil nikomu, aby ho předhonil. Byl si vědom toho, že je nejrychlejší běžec na pastvinách, a byl na to patřičně hrdý. Poslal jsem v duchu Frankovi nevyslovitelný dík a věnoval jsem veškeré své tělesné i duševní síly usilovné snaze být tam, kde je můj kůň. Jones se zřejmě v sedle narodil a bezpochyby v něm prožil třiašedesát let života a jeho hnědák uměl běžet. Běžel, to není správné slovo, on letěl, ale i tak náskok, který před Flíčkem měl, se každou vteřinu zmenšoval. Zdálo se, že se Flíček jakoby protáhl a rozrážel vzduch jako závodní automobil. Kdybych nebyl slyšel rytmický dusot jeho kopyt a kdybych při každém jeho skoku nevylétl vysoko nad sedlo, byl bych si myslel, že letím jako pták. Snažil jsem se ho zastavit. Stejný úspěch bych měl asi se zaoceánským parníkem. Flíček si umínil, že hnědáka předběhne a chtěl toho bezohledně dosáhnout. Vítr mě bil do tváří a zpíval mi v uších. Jonese jsem nejdříve viděl jako malý hrášek, který mi rychle rostl před očima. Najednou byl vedle mne, bouřlivý pohyb ustal, cítil jsem opět pod sebou sedlo a uvědomil si, že Flíček se spokojil tím, že dostihl Jonese a již jenom pohazoval hlavou a hryzal udidlo.

„Pro pána! Ani jsem si nevšiml, že jedete za mnou," vzrušeně vykřikl můj společník. „To byl ale let. Vždyť jsme museli ujet několik

mil! Kdybych byl měl pušku, tak jsem mohl ty vlky zastřelit. Ten větší, co trhal tele, utekl, až když jsem byl od něho asi padesát stop. A potom jsem ho skoro uhnal. Tele snad bude v pořádku. Ale ti krvežízniví ďáblové se vrátí a stejně ho dostanou. To je to nejhorší s chovem dobytka. Bizoni, jo, to je něco jiného. Myslíte, že by vlci mohli odehnat bizoní telátko od matky?, V životě ne! To by nedokázala ani celá smečka. Bizoni se drží pohromadě a ani telata se netoulají kolem. A když přijde nebezpečí, stádo se srazí a bojuje. To je u bizonů to nejkrásnější, a proto jich kdysi byla na prériích taková bezpočetná stáda."

Vyjeli jsme na nejbližší kopeček a rozhlíželi se, zda někde v úžlabině nespatříme bizony. Konečně jsme zahlédli oblak prachu za jednou terénní vlnou a již se z něho vynořovaly jejich černé obrysy.

„Frank sehnal stádo a žene je sem. Počkáme si na něj," prohlásil Jones.

Ačkoli se zdálo, že stádo postupuje rychle, trvalo dosti dlouho, než dospělo na úbočí naší vyhlídky. Zvířata byla sražena tak těsně dohromady, že jsem je ani nemohl spočítat; odhadoval jsem je asi na sedmdesát kusů. Frank pojížděl za stádem, mával lasem a hulákal. Když nás uviděl, přitáhl uzdu a čekal. Bizoni zpomalili, zastavili se a začali se pást.

„Podívejte se na ta telata katalů," vyzýval mě nadšeně Jones. „A všimněte si, jak jsou opatrná a drží se blízko matek!"

Ti malí tmavohnědí chlapíci byli zřejmě poděšeni. Pokusil jsem se několikrát bezúspěšně je fotografovat, ale když mi Jones radil, abych nejezdil příliš blízko a počkal, až je budeme mít v ohradě, nechal jsem toho.

Potom si Jones vzal můj aparát a nařídil mi, abych jel na druhou stranu stáda. Slyšel jsem ještě cvaknutí spouště, když se on sám pokusil udělat alespoň jeden obrázek, a najednou se ozval jeho poplašený výkřik: „Pozor, rychle, pohodněte koně!"

Jeho slova byla přerušena dusotem kopyt. Viděl jsem, jak se na mne řítí mohutný býk s hlavou skloněnou až k zemi a s ocasem trčícím k nebi. Franka, který ho chtěl zarazit, si vůbec nevšiml. Pohled na něj, na jeho obrovitost a rychlost, mě docela ochromil a já seděl v sedle úplně bezmocně. Ale Flíček se otočil jako na obrtlíku a uhnul mu s nepředstavitelnou rychlostí z cesty. Bizon se zastavil, ryl kopyty a zuřivě pohazoval hlavou. Frank ho konečně dojel, řval jako ďábel, práskal ho lasem, ale býk jenom trhl hlavou a potom se vrátil ke stádu.

„Franku, to jsi neměl dělat, dát Flička člověku, který to tady nezná. A vůbec, ten kůň by se neměl pouštět blízko k bizonům."

„Flíček se vyzná, toho nikdy nedostanou," odpověděl Frank, ale jeho obvyklá veselost byla tatam a na mne se díval skoro omluvně. Věděl jsem, že jsem asi bílý jako stěna.

„A teď se podívejte! Tohle se mi nějak nelíbí," volal zase Jones a ukazoval na stádo. Přestalo se pást a bylo viditelně neklidné. Vůdce zvedl hlavu a ostatní se kolem něho pomalu shlukovali.

„Bouře! Písečná bouře!" Z pouště se k nám hnaly špinavě žluté mraky. Zaplnily celý obzor, blížily se s nesmírnou rychlostí, roztrhávaly se a zase se spojovaly. Rychle se šeřilo.

„Musíme sebou hodit. Ta bouřka může trvat třeba dva dny," řekl vážně Frank. „V poslední době jich už bylo několik. Nechte koně běžet a zakrejte si vobličej!"

Koně se rozběhli a už se na nás vrhal vítr s hukotem, připomínajícím začínající bouři na moři. Kolem nás se zdvihala oblaka prachu, tráva přilehla větrem těsně k zemi a vytrhané keříčky šalvěje poletovaly vzduchem. Závany větru sílily a prodlužovaly se. Potom se zdálo, jako by se proti nám rozběhla žlutá, oslepující stěna. Zavřel jsem oči a přikryl si ústa šátkem. Ve vzduchu bylo tolik písku, že mi ve vteřině zaplnil rukavice, a oblázky letící s ním jsem cítil i přes kabát.

Naštěstí Flíček udržoval mírný cval, který byl pro mne velmi pohodlný. Ale i tak jsem za chvíli úplně otupěl a stěží se držel v sedle. Dříve než jsem se odvážil doufat, se Flíček zastavil. Odkryl jsem si oči a viděl jsem Jima stojícího ve dveřích na závětrné straně našeho srubu.

Nažloutlé mraky vanoucího písku se o chatu rozrážely, a tak vznikl malý světlejší prostor.

„No jo, Flíček je všude první," brumlal si Jim, když mi pomáhal ze sedla. Vklopýtal jsem dovnitř a úplně vyčerpaný se svalil na bizoní kůži. Za několik minut dorazili domů i Jones s Frankem a oba z plných plic proklínali tu písečnou spoušť.

Bouře zuřila celý den. Jemný prach pronikal všemi spárami srubu. Měli jsme ho všude — v šatech, v jídle i v očích. Déšť, vítr, sníh a krupobití, všechno je samo o sobě dost nepříjemné, ale i kdybyste to dali dohromady, je to úplné nic proti oslepující a vše zahalující písečné bouři.

„Večer to přestane, to je jednou jasný," prorokoval Jim. A skutečně. Kolem páté odpoledne přestal vítr a písek se začal usazovat.

Před večeří se ozvalo silné zabušení na dveře. Jim je otevřel a vpustil dovnitř mladého Emmetta a dalšího vysokého muže, kterého nikdo z nás neznal. Byl tak pokrytý pískem, že jsme rozeznávali pouze kousek manšestrových kalhot, velký nůž s kostěnou střenkou, do tmava opálený obličej a veselé, jiskřící oči.

„Tak dolů ze sedla a pojďte dál, cizince," vítal ho Frank srdečně.

„Buďte vítán, pane," pozdravil ho Jones.

„Plukovníku, jedu za vámi už dvanáct dní," prohlásil cizinec s úsměvem a písek s něho zvolna opadával na podlahu.

Zdálo se, že Jones usilovně přemýšlí, kdo by to mohl být.

„Jmenuji se Grant Wallace," pokračoval návštěvník. „Minul jsem vás v El Tovaru a ve Flagstaffu jsem byl o den později než vy. U Malého Colorada jsem byl za vámi už jen půl dne cesty, viděl jsem, jak přecházíte Monkaupijský brod, a nedohnal jsem vás tam jenom pro tu písečnou bouři. Potom jsem vás zase spatřil z druhého břehu Colorada, když jste vyjížděli od Emmetta. A teď jsem bohudík tady. Nesetkali jsme se ještě, ale není to moje vina."

Plukovník a já jsme se s Wallacem objali. Frank prokázal svou obvyklou pohotovost a prohlásil: „No, doufejme, že se nám takhle nebudete ztrácet na lovu." A Jim — pomalý, klidný Jim — vyjádřil své překvapení výkřikem: „To je teda peklo!" Psi Wallace očichávali a vítali usilovným vrtěním ohonů.

Večeře byla vynikající, i když nám mezi zuby skřípal písek. Suchary se jen rozplývaly, slanina byla křehká a křupavá. Vytáhl jsem ze svých zavazadel sklenici borůvkové marmelády, kterou jsem uchránil před mormony během naší cesty pouští, a nadšení neznalo konce. Wallace se již zbavil svého písečného převleku a s elánem se vrhl na jídlo. Podstatně snížil hladinu v litiniově velkém hrnci bramborového guláše a suchary před ním mizely způsobem, který by dělal čest i indickému kouzelníkovi. Do marmelády vyhloubil takový kaňon, že to by snad ani kouzla nedokázala.

Po večeři se rozproudil hovor o psech, koních, pumách a bizonech. Jones nejdříve vykládal o svých zkušenostech na pastvinách a potom se rozhovořil:

„Nejnebezpečnější jsou zkrocená zvířata. Jeden můj starý přítel, Dick Rock, a to byl známý lovec, se smál mému varování — a roztrhal ho jeden z jeho tříletých býčků. Říkal jsem mu dávno, že ho jeho bizoni znají tak akorád, aby ho mohli zabít. A další, A. H. Cole z Nebrasky, ten chtěl chytit do lasa jednoho starého bizoního býka, který už byl příliš ochočený na to, aby práce s ním byla bezpečná. Také je po smrti. A generál Bull, poslanec za Kansas. Ten chtěl s dvěma kovboji svázat v ohradě ochočeného losa. Přímo jsem je prosil, aby to nedělali, nebyla to vhodná doba. Ale neznali divoká zvířata tak jako já a los je všechny tři zabil. Abychom dostali generála dolů z losových parohů, musel jsem zvíře zastřelit. Víte, zvíře musí naučit respektovat člověka. Když jsem byl v Yellowstonském parku, tak jsem učil medvědy dobrému sousedství s člověkem tak, že jsem je chytil do lasa, pověsil vždycky za přední packy na strom a pořádně spráskal. Bylo to dost nebezpečné a vypadá to krutě, ale byl to jediný způsob, jak je naučit slušnému chování. Víte, chodili žrát odpadky k hotelům a byli už tak krotcí, že neukradli snad jen rozpálená

kamna. A když je někdo chtěl zahnat, tak z něho byli schopni vytřást duši. Ale jak taková medvědice jednou dostala výprask, byla už rozumná až do konce života. A nejen ona, naučila i všechny své potomky, asi také nějakým tím plácnutím, že mají ctít mírumilovné občanstvo.

Snad vůbec nejtěžší práce, co jsem kdy měl, byla dodávka bizonů do parku v Bronxu. Našel jsem na prérii nádherného býka, skutečného krále plání. Bojovnosti měl v sobě tolik, že vydal za válečnou loď. Když jsem se za nim vydával, abych ho chytil, tvrdili všichni kolem, že to bude má smrt. Udělal jsem si takové lehké kopí a na jeho konec jsem dal naostřený hřebík. Když se bizon na mne rozehnal, otočil jsem svého bronka, bodl jsem býka do hřbetu a natrhl mu kůži asi tak na dvě stopy. To mu nahnalo strach a ztratil tu svou zuřivost. Potom jsem ho hnal pres kopečky a kaňony a po osmi mílích jsem ho už klidné nakládal do vozu. Ale i tak se mi dvakrát skoro dostal na kůži a zachránil mne jenom můj kůň.

Bizoni z Yellowstonského parku, ti všichni byli docela mírní, až na jednoho býka. Indiáni říkají takovému býkovi »Weetah«, pán stáda. Přiblížit se mu znamenalo skoro jistou smrt. Tak jsem tam dovezl druhého takového »Weetaha" a doufal jsem, že by mohl z toho stařík trochu té panovačnosti vyhnat. Narazili na sebe hlavami, vypadalo to, jako když se srazí dvě lokomotivy, a boj se táhl až dlouho do noci. Úplně při tom rozorali čtvereční míli parku.

Jezdil jsem kolem nich a snažil jsem se udělat pár záběrů kamerou. Takový boj, to by byl film! Věděl jsem, že si žádný nedovolí spustit zrak z protivníka ani na vteřinu, a tak jsem se cítil docela v bezpečí. První večer vyhrál domácí pán, ale druhý den ráno to začalo znova a tentokrát konečně zvítězil můj šampión. Od té doby byl starý »Weetah« úplně pokořený a mohlo k němu docela bezpečně přijít malé dítě. Ale ten nový se stal úplným postrachem parku.

To je tak. Abyste mohli bezpečně chovat bizony, losy nebo medvědy, musíte nejdříve pochopit jejich způsob myšlení. Žádný nováček nemá sebemenší šanci, ani s ochočenými zvířaty v parcích ne."

Ústa starého lovce nebyla již zamčena na sedm západů jako dřív. Vyprávěl nám, jednu po druhé, příhody ze svého života tak bohatého na dobrodružství. A ačkoli mluvil prostě a jednoduše, byly tyto příhody tak uchvacující a živé, že jsem byl úplně okouzlen.

„Ale když říkáte, že je skoro nemožné chytit dospělé kusy, jak se tedy stalo, že jste znám jako zachránce amerického bizona?" zeptal se Wallace.

„Trvalo léta, než jsem se to naučil a dalších deset let, než jsem dostal těch padesát osm kusů, které jsem udržel při životě. Vyzkoušel jsem všechno, co si jen umíte představit. Pochytal jsem jich stovky, všech možných velikostí a stáří. Ale v zajetí prostě nechtěli žít. Když

nemohli najít sráz, z kterého by skočili dolů a zlámali si vaz, tak si rozbíjeli lebky o skálu. A když ani to nešlo, jednoduše si lehli, přáli si zemřít a zemřeli. Představte si, nemyslící zvíře — a donutí vlastní divoké srdce, aby přestalo bít! Ale je to pravda. Konečně jsem zjistil, že mohu udržet naživu jenom telata mladší než tři měsíce. Ale chytit takové telátko, to vyžaduje čas a spoustu trpělivosti. A odvahu, protože bizoni bojují o svá mláďata, a když říkám bojují, tak je to na život a na smrt. Takřka vždy jsem na takový lov musel jít sám, protože nebylo možné nikoho zlákat, ani najmout, aby to zkusil. Ale jednou se mi podařilo chytit jich za den osm, představte si, osm mladých bizoních telat! Na ten den nezapomenu, co budu živ!"

„Vyprávějte nám o tom," požádal jsem ho a myslím si, že jsem vyslovil přání nás všech. Vykládal ten tichý lovec vůbec někdy úplnou historii svého života? Pochybuji o tom. Nebyl z těch, kdo se rádi chlubí.

Nastalo krátké ticho. Ve srubu bylo teplo a útulno, v krbu rudě žhnula polena a z jednoho Jimova hrnce se linula pára. Psi leželi schouleni v rohu blízko komína.

Jones začal vyprávět, skromně a prostě, o svém životním dobrodružství, a protože celkem přecházel jednotlivé podrobnosti, které se mi zdály být pro něho příznačné, dovoluji si popustit uzdu své obraznosti a zdůraznit sám celou tu dřinu, trpělivost, vytrvalost, odvahu a nepředstavitelnou vášeň pro vykonání toho, co si předsevzal, i když on sám se snažil ve svém vyprávění tyto charakteristické rysy pominout.

III. POSLEDN STÁDO

Nad prérií se šeřilo. Zvlněná pláň se u západního obzoru ztrácela ve tmě, prosvětlované posledními záblesky slunce. Na travnatém pahorku se proti nebi rýsovaly tři vysoké postavy. „Poslechněte, lovče," ozval se rozčilený hlas, „ať už je to s těma bizónama jak chce, my dál nejdem! Copak sme se dali s Adamsem najmout, abysme s váma táhli do pouště? Čtrnáct dní se už tady tlučeni, teďka je před náma písek a máme jen jeden soudek vody — a vy chcete pořád dopředu, člověče, neblázněte! A to ste nám neřek, že chcete chytat ty bizony živý. Dyk je to vo život!"

Oba průvodci vypřáhli v pochmurném mlčení potah z lehkého vozu. Lovec pečoval o své dlouhonohé koně sám. Za chvilku se rozho-

řel oheň a ozařoval rozzlobené tváře Rudea a Adamse a chladný, rozhodný obličej jejich zatvrzelého vůdce.

„Víte, to je tak," začal Jones pomalým rozhodným hlasem, „já jsem vás najal a vy jste slíbili, že mi pomůžete. Neměli jsme štěstí, to je pravda. Ale teď jsem konečně našel stopy, připouštím, dost staré, ale přece jenom stopy posledního stáda bizonů, které hledám. Honím je už dva roky, a ne jenom já. Milióny bizonů byly na prérii zabity a shnily tam. To stádo dlouho nevydrží a jediní bizoni na světě budou ti, které jsem za deset let tvrdé práce pochytal. Povídám, tohle je poslední stádo a moje poslední příležitost, abych chytil jedno nebo dvě telata. Copak si myslíte, že teď bych toho mohl nechat? Jestli chcete, tak se klidně vraťte, ale já jedu dál!"

„Ale my se přece nemůžeme vrátit, dyk neznáme cestu. Musíme jít s váma. Ale, člověče, žízeň není to nejhorší, co nás čeká. Sme v kraji Komančů! A estli je to stádo někde tady, tak vo něm Indiáni věděj."

„To je možné a dělá mi to trošku starosti," připustil Jones, „ale přesto pojedeme dál."

Šli spat. Noční vítr si tiše pohrával s trávou, na severu černé bouřkové mraky zakrývaly chvílemi hvězdy a v dálce teskně vyli prérijní vlci.

Nastal studený, nepřívětivý den. Obloha byla jako olovo. Dopoledne urazili třicet mil a zastavili se v mělké úžlabině, kterou dříve zjara jistě protékal potok. Topoly kolem se již zelenaly, na nízkých, hustých křoviskách se nalévaly jarní pupeny.

Rude se najednou ohlédl: „Co je to?"

Lovec ležel s uchem přitisknutým k zemi.

„Rychle, zajeďte s vozem a koňmi do toho houští," rozkázal naléhavě. Vyskočil, svižně vyběhl nahoru a znovu pozorně poslouchal. Jeho zkušené ucho zachytilo vzdálené dunění kopyt. Vytáhl dalekohled a pečlivě se zadíval do široké prérie. Několik mil na jihozápad stoupal vzhůru oblak prachu. „To nebudou bizoni," mumlal pro sebe, „spíš to vypadá na divoké koně." Pozoroval ještě chvíli. Žlutý mrak se blížil, zvětšoval a před ním bylo již nezřetelně vidět tmavou, pádící masu zvířat. Podíval se ještě jednou a rozběhl se zpět ke svým společníkům.

„Stampedo! Divocí koně a za nimi Indiáni. Seberte si pušky a schovejte se!"

Zbledlí muži mlčky prohlédli své šarpovky a následovali ho. Jones vklouzl do houštiny, lehl si na břicho a jako had se plížil do nejhustší spleti větví. Rude s Adamsem se plížili za ním. Potichu o bez dechu zalehli všichni do suché trávy. Hluboké, nepřetržité dunění naplnilo vzduch a zakrátko zesílilo v úplnou bouři. Míjely nekonečné minuty. Hřmot se rozléhal jako povodeň. Země se otřásala, kotlinu zavalil

prach a ohlušující dupot kopyt. Prchající stádo bylo úžlabinou rozděleno na dva proudy.

Jízdní a tažní koně schovaní v houští se ani nehnuli. „Zůstaňte ležet," šeptal lovec.

Znovu bylo slyšet klapot kopyt. Tentokrát však ne tak hlasitý a divoký jako před chvílí, spíš tlumený a rytmický. Jones svým ostrým zrakem zahlédl, jak se přes okraj kotliny přehoupl nažloutlý bělouš s Indiánem na hřbetě. Za ním rychle následovali další. Zazářila bílá a červená péra, zableskly se zbraně a v sedle hbitých, štíhlých mustangů se pružně pohupovali hubení rudoši.

Lovec se přitiskl ještě víc k zemi. „Apači," vyjekl a pevněji sevřel pušku. Skupinka projela údolíčko klusem, na svahu trochu zpomalila a v zástupu opět vyjelo na volnou prérii. Její vůdce, svalnatý náčelník, jel ani ne dvacet yardů od skryté trojice. Jones poznal žlutavého mustanga a dobře rozeznal bojovníkovu vážnou, hrozivou tvář. Patřila velkému náčelníkovi apačského kmene.

„Geronimo," drtil lovec mezi zuby.

Naštěstí ani Apačovy orlí oči nezpozorovaly v kotlině nic nezvyklého. Jediný pohled na písek ve vyschlém potoce by znamenal boj. Ale Indiáni projeli přece jenom o kousek dál. a již mizeli. Zvuk kopyt jejich koní se tišil a zanikal.

„Už sou pryč?" zašeptal Rude.

„Už. Ale ještě počkejte," odpověděl také šeptem Jones. Dobře znal Indiány a uměl čekat. Teprve po dlouhé chvíli pozorně obhlédl celé údolí a opatrně se vyplížil z křoví. Přikrčeně vyběhl svahem a pozoroval v dálce dva oblaky prachu. Bližší byl menší a vzdálenější větší. Věděl, co potřeboval.

„To byli Komančové?" vyptával se Adams a hlas se mu chvěl. Byl na prérii nováčkem.

„Asi," odpověděl Jones, který si pomyslel, že bude lépe, když nepoví všechno, co ví. Potom dodal jakoby sám k sobě:

„Nemáme moc času. Tam někde za námi je voda. Indiáni vystopovali bizony a zahánějí koně, aby je nerušili."

Všichni tři se zase vydali na cestu. Jeli opatrně, tak aby nevířili prach. Mířili k jihozápadu. Trávy bylo stále méně a méně, všechny prohlubně a prolákliny byly zaplněny pískem, prérie byla jako oceán zvlněná šedými dunami. Pošmourný den pomalu zhasínal. Jeli dlouho do noci a teprve ve tmě se utábořili. Oheň nerozdělávali.

Ráno se Jones vyšplhal na vysokou osamělou skálu u tábora a dlouho pátral dalekohledem jihozápadním směrem. Nízké vlny dun ubíhaly do dáli a zdálo se, jako by pláň tím směrem pozvolna klesala. Před jeho pohledem se rozprostírala nedozírná pustina. Až tam někde u obzoru se občas zablýskla hladina jezírka a opět se ztratila v šedi.

Fata morgána, řekl si a znovu zaostřil dalekohledem, který mu však pouze zvětšil nedohlednou prázdnotu. Musí tam někde být voda, ale je právě tam? Moc se mi to nezdá. Není tady kousek života, jen ta prokletá poušť. A hele, přece něco!

Malá černá šipka divokých husí »o rychle mihla oblohou, Letí na sever a letí nízko. Tam bude voda! Sledoval hejno a viděl, jak zakroužilo, než se spustilo k zemi.

Tam je voda. Pospíchal zpátky do tábora. Unavení a vyčerpaní muži uvítali jeho objev s posměchem. Adams stejně jako Rude, který divočinu přece jen trochu znal, svorně tvrdili: „To je jenom fata morgána." Přesto je ovládla síla, které nemohli vzdoroval a následovali starého lovce bizonů. Celý den je jezero lákalo a zdálo se jim, že před nimi ustupuje. Celý den jim nad hlavami svěží vítr, prohánět potrhaná mračna. Až když nastal soumrak, přišli najednou k jezeru, které jako by se jim otevřelo u nohou. Mužům se rozjasnily tváře, koně zvedli hlavy a hluboce nabírali nozdrami vlhký vzduch.

Ržaní koní, zvonění postrojů, šplíchaní vody, nic nemohlo pro Jonesův vycvičeny sluch přehlušit zvuk, který ho donutil vyskočit. Byl to dusot kopyt; tak známý, těžký krok bizona. Za pahorkem se objevil stín. Zanedlouho bylo možno proti obloze rozeznat černou siluetu osamělé bizoní krávy. Stála jako socha. Chviličku se dívala k jezeru, a jak zpozorovala nebezpečí, ihned zmizela v temnotě.

Jones pobídl koně, a když vyjel na vršek, aby se rozhlédl, viděl, jak se ke krávě připojilo osm dalších velikých a huňatých zvířat. Přitáhl uzdu, postavil se ve třmenech a nadšením zvedl klobouk vysoko nad hlavu. Příležitost, na kterou čekal dva roky! Konečně našel poslední bizoní stádo. Kráva by se neodvážila daleko od ostatních. A těch osm dalších huňáčů, to byli staří býci, vyhnaní letos ze stáda mladšími a silnějšími následovníky. Staří králové prérie spatřili lovce ve stejném okamžiku, když se jeho oči těšily pohledem na ně, a rychle odklusali za krávou do houstnoucí tmy. Postrašení bizoni vždy běží nejkratší cestou ke svým druhům. Toto vědomí Jonese uklidnilo a on se spokojeně vracel k jezeru. Věděl, že ráno nebude stádo příliš daleko.

V noci se rozpoutala bouře hrozící vypuknout už několik dní. Přinesla s sebou příval deště a mokrého sněhu. Lovci si natáhli na severní straně kus plachtoviny přes kola vozu a celí mokří a prochladlí si zalezli za ním pod přikrývky. Bouře zuřila celou noc s neutuchající silou.

Probudilo je ráno, mrazivé, větrné a nepřívětivé. O ohni nemohlo být ani řeči. Protože šetřili váhou nákladu, nevezli s sebou žádné dříví, a bizoní trus, kterým obvykle topili, se přes noc proměnil v kusy ledu. Adams s Rudém zamračeně snídali, zatímco Jones hryzal suchar a z vrcholku duny pozoroval prérii. Tam v dálce stálo jako

skála bizoní stádo, každé zvíře obrácené zarostlou hlavou proti větru. Tak tam nehnutě zůstanou do té doby, než blizard přestane.

I když Jones překypoval nadšením a netrpělivostí, násilím je v sobě potlačil. Nebylo by moudré začít celou práci ještě v bouři. Nedalo se nic jiného dělat než čekat. Den zdlouhavě míjel. Ani jídlo si nemohli uvařit. Dlouhé hodiny pomalu mizely v nenávratnu a oni byli ještě stále schouleni pod ledovými pokrývkami. Večer sněhová plískanice přestala a změnila se v drobný déšť. I ten kolem půlnoci přestal, ale mrazivý vítr, pronikající spáčům až do morku kostí, byl snad ještě horší. K ránu vyli kolem tábora hladoví vlci.

Jakmile se na východě ukázaly první záblesky nejasného světla, odhodil Jones svou zledovatělou pokrývku a vyplížil se ven, kde vyplašil velkého vlka, šedého jako samo ráno a písek kolem. Snažil se trochu zahřát pohybem. Oba jeho průvodci už také vstali a marně se snažili najít láhev visky. Jones to předvídal, a už dříve ji zahodil. Muži proklínali marnou námahu. Trpěliví koně stáli a chvěli se zimou v závětří za vozem. Jones odkopl palcový pancíř ledu ze sedla ležícího na zemi. Na dnešní den si celou cestu šetřil Kentucka, svého výtečného běhouna. Plnokrevník byl ztuhlý chladem, ale když mu pán hodil na hřbet sedlo, věděl, že je před nimi hon, a byl celý netrpělivý vyrazit. Konečně se Jonesovi podařilo po několika marných pokusech utáhnout promrzlými prsty podpínku. Přivázal ještě k sedlu svazek měkkých provazů a nasedl.

„Jeďte za mnou tak rychle, jak jen můžete," volal na zachmuřené muže. „Bizoni poběží na sever, proti větru,

Ten směr nám vyhovuje, brzy budeme venku v písku. Držte se mé stopy a hoďte sebou!"

Když vyjel z nížiny u jezera, zazářilo mu do očí vycházející slunce a ostrý severovýchodní vítr se mu zařízl do tváří jako bič. Přesně jak předpokládal, stádo se již pohnulo k severu, Kentuck se houpavě rozklusal. Každým krokem ubývalo písku a tráva kolem houstla.

Kryt hučením větru přiblížil se Jones těsně k zvířatům a nevyplašil přitom ani jedinou ostražitou bizoní matku. Za stádem pobíhalo volně více než sto hnědočerných telat. Kentuck, dobře znaje svou povinnost, našlapoval nyní jako vlk. Lovec již pevně svíral v pěsti připravené laso. Dlouho vytoužená představa se stala skutečností. Svěží Kentuck vydrží určitě běžet celý den. Jones se v mysli rozplýval nad malými býčky a jalůvkami jako lakomec nad zlatem a drahokamy. Nikdy se mu ještě nepodařilo chytit víc než dva kusy za den, spíše mu trvalo řadu dní, než dostal jediný úlovek. A toto bylo poslední stádo, jeho poslední možnost zachránit alespoň zlomek tak nádherného plemene. Instinktivně vycítil, že nastala jeho životni příležitost.

Na lehký dotyk ostruh se Kentuck přiblížil ještě více k stádu a bizoni se poplašeně rozběhli neúnavným dupotem, který tak dobře

znal. Ujížděl na levém křídle stáda, vybral si zahnědlou jalovičku a hodil lasem. Dopadlo správně, ale protože bylo ztuhlé a kluzké mrazem, nedala se smyčka rychle utáhnout a hbité telátko jí rychle proskočilo na svobodu.

Pronásledovatel se nedal odradit a rychle stočil laso znovu. Opět jím zatočil nad hlavou a hodil. Již podruhé smyčka správně dopadla a nesevřela se, podruhé se čilé mládě zachránilo. Jones švihal ztvrdlým lasem ve vzduchu. Promarnit takovou příležitost, to bylo horší než jakákoli jiná ztráta.

Při třetím hodu užil menší smyčky a ta se polekanému telátku stáhla těsně za ušima. Přitažení uzdy, Kentuck se zarazil a úlovek ležel na trávě. Jones seskočil s koně a vytrhl od sedla několik kusů připravených provazů. Ve vteřině přitlačil kolenem bizoně k zemi a rychle je svázal.

Kentuck zařehtal. Lovec se po něm ohlédl a viděl, jak vztyčil uši. Hrozilo nějaké nebezpečí. Na okamžik ho zamrazilo, ne ze strachu, nikdy se nebál, ale protože si myslel, že se vracejí Indiáni a znemožní mu pokračovat v práci. Přejel pohledem okolní pláň. Všude kolem, i když v uctivé vzdálenosti, prodíraly se vysokou trávou šedivé přízraky. Vlci. A ti byli stejnou hrozbou úspěchu jako divoši. Smečka prérijních vlků narazila při lovu na stádo bizonů a držela se jeho stopy v naději, že se jí podaří zastihnout zaběhlé tele. Krvežízniví lupiči přiběhli až na několik yardů a chtivě ho pozorovali žlutýma ohnivýma očima. Ucítili již kořist. Drahocenný čas míjel, v takové situaci lovec ještě nikdy nebyl. Tady leželo jedno pevně svázané tele, tam k severu ubíhala ostatní a některá z nich chtěl — ne, musel mít. Bylo třeba se rychle rozhodnout. Měl zůstat s úlovkem a zachránit ho, nebo nechat kořist napospas vlkům?

„Počkejte, vy ďáblové!" vykřikl a zahrozil jim pěstí. „Já vám ukážu! Ještě něco umím!" Strhl s hlavy klobouk, vtlačil ho teleti mezi nohy a přivázal. Když to udělal, vyskočil na Kentucka a ujížděl pryč. Ani se neohlédl. Věděl dobře, že tito vlci se nedotknou ničeho, na čem ulpěl lidský pach.

Bizoni zatím uběhli víc než půl míle a jako temný mrak mizeli za obzorem. Kentuck, dychtivý je dostihnout, by tu vzdálenost přeletěl jako nic, ale jeho opatrný pán, vědomý si námahy ležící ještě před nimi, ho udržoval ve volném klusu. Dostihli stádo až po několika mílích.

Rychlý nájezd, hod, trhnutí, skok, kůň a lovec pracovali v naprostém souladu. A již bezmocně bojovala o svobodu další zoufale bučící oběť. Velké ruce si s ní jen pohrávaly a za chvilku tele, bezpečně svázané, leželo klidně. Vyplazovalo jazyk a koulelo očima, ale kabát, zastrčený pod provazy je chránil před vlky.

Závod s časem pokračoval. Kůň se plně zabral do práce a lovec vychutnával sladký pocit úspěchu. Další naděje bizoní matky, nevšímající si nebezpečí a toulající se daleko od svých poslušných bratří, se zarazila a byla sražena k zemi nemilosrdnou smyčkou. Tentokrát jako varovný signál vlkům posloužila lovcova vesta, obtočená kolem krku úlovku. Dříve než si ubíhající bizoni všimli, že je jich o jednoho méně, další rudočerný potomek králů prérie bezmocně kopal kolem sebe a smutně volal o pomoc. Konečně se utišil a na jeho poutech se houpala jedna plukovníkova bota.

„Čtyři!" Jones počítal nahlas a opět a opět si to opakoval. Ale to se už na prchajících zvířatech projevovala únava více než patnáctimílového běhu a začala zpomalovat tempo, aby nabrala nových sil. Popáté chtěl lovec opakovat svůj trik, ale tentokrát narazil na něco, co si vyžádalo veškeré jeho umění.

Stádo se roztáhlo do šířky, matky zůstávaly poněkud pozadu a telata se bojácně držela téměř v jejich stínu. Aby vyzkoušel své štěstí, vyjel Jones kupředu a hodil lasem. Dopadlo jedné krávě na hřbet a ta se, s rychlostí nepředstavitelnou u tak obrovského tvora, po něm vrhla. Kentuck, který něco takového zřejmě očekával, střelhbitě uhnul. Oboustranně neúspěšný souboj chvíli pokračoval, ale po celý ten čas muž i stádo se rychle pohybovali k severu.

Nyní nemohl přestat, uvědomoval si to ještě víc, než když si před chvílí přísahal, že jich musí být pět. To nenadálé štěstí ho povzbuzovalo, lovecká vášeň rozpalovala, a tak hodil všechnu opatrnost za hlavu. Najednou zahlédl stranou zchromlou krávu s mládětem. Pobodl koně a laso zasvištělo. Udeřilo však jenom matku do boku. Ještě ani nedoznělo její zlobné zabučení a už bleskově zaútočila na Kentucka. Jones měl stěží čas přehodit nohu přes sedlo, když se Kentuck svalil na trávu jako podťatý a jezdec vylétl do vzduchu. Zuřící matka sklonila hlavu k smrtelnému útoku, ale lovec vytrhl svůj těžký kolt a mistrnou ránou ji zastřelil.

Kůň vyskočil na všechny čtyři, chvěl se, odvahu však neztratil. A co víc, sklopil uši dozadu a z celého jeho zjevu bylo vidět, že nyní má chuť on útočit.

Telátko zmateně pobíhalo kolem mrtvoly. Jones ho chytil a svázal. Musel kvůli tomu uříznout kus svého lasa, protože provazy mu už došly, U úlovku nechal druhou botu. Oběti svého střeleckého umění mohl věnovat pouze vážný, lítostivý pohled. Nechtěl prolévat krev, ale nemohl se tomu vyhnout, a tak se zaťatými zuby, ale přece jenom s rozzářenýma očima nasedl a uháněl opět za stádem.

Kentuck rozčileně zafrkal. Kolem se zase potloukali vlci. Bledé slunce se chýlilo k obzoru. Ocelové třmeny pálily mrazem a řezaly jezdce do bosých nohou.

To již znovu dojížděl bizony. Byli viditelně poplašeni. Jejich pevně vztyčené huňaté ocasy varovaly. Zvířata hlučně funěla, připomínalo to vypouštění páry z lokomotivy, a hluboké mručení, které vydávala, svědčilo o zuřivém vzteku. Každou chvíli se mohlo rozpoutat peklo.

Přesto se lovci podařilo zkráceným lasem zachytit tele, snažící se všemi silami udržet krok s ostatními. Právě sklouzl ze sedla, když ho varovalo zabučení. Ani se neohlédl a bleskem vyskočil na koně. Kentuck se čile vrhl kupředu, ale najednou ho zarazilo něco, co ho i s jezdcem strhlo k zemi. To něco bylo laso na jedné straně připevněné k sedlu, a na konci pevně svírající krk nešťastného telete.

Kráva šílená nenávistí viděla jenom svého nepřítele. Statečný kůň se vztyčil, skočil, ale táhl za sebou stále ještě na lase tele, a tak začal kolem bučící a kopající krávy obíhat dokola. Nastal strašný a nevídaný závod. Kůň a bizon obíhali kruh o poloměru dvaceti yardů. Prásk! Prásk! Lovec vypálil dvě rány a slyšel jejich tlumené zásahy. Ty však zvíře jenom více rozzuřily. Kentuck se rozletěl ještě rychleji, řičel hrůzou, pronásledující matka ho skoro již dostihovala. Tele poskakovalo po prérii jako zátka na vodě, laso bylo napnuto jako drát. Jones se marně snažil je uvolnit. Proklínal nedbalost, s kterou zapomněl nůž u svého posledního úlovku. Myslel na to, že laso přestřelí, ale neodvážil se riskovat výstřel. Zvuk kopyt ho přiměl, aby se ohlédl. Zamířil a stiskl kohoutek. Za krávou vyletěl ze země obláček prachu.

Mezi ním a věčností byly jen dva náboje v koltu. Zoufale, s posledním zbytkem sil, zatáhl Jones celou váhou za uzdu a zastavil koně. Potom se vyklonil co nejvíce dozadu ze sedla a namířil. Široká hlava s černými lesklými rohy se sklonila. Rána. Zvíře se svalilo, rylo hlavou a kopyty zem, chrlilo krev a kopalo kolem sebe. Za okamžik bylo po něm.

Tentokrát byl vyděšen i Kentuck. Vzpínal se, odskakoval od zastřelené krávy a stále za sebou vlekl laso s úlovkem na konci. Ostrý rozkaz a jezdcova ocelová ruka ho uklidnily. Skoro uškrcené tele se po uvolnění smyčky rychle zotavilo a jenom tesknì bučelo na protest proti zajetí. Na jeho svázání padl zbytek lasa a na něm visela, jako výstraha vlkům, jedna lovcova ponožka.

„Šest. Kentucku, šest. A do toho!" Aniž si uvědomoval, že je zesláblý, se zakrvácenýma rukama a nohama, bez lasa a s jediným nábojem v revolveru, bez klobouku, kabátu, vesty a bez bot, pobízel divoký jezdec svého nádherného koně. Za dobu posledního boje urazilo stádo opět několik mil. Kentuck, bojovník až do morku kostí, se rozletěl a pomalu zmenšoval vzdálenost mezi sebou a prchajícími bizony.

Uběhla hodina a zvuk kopyt se přiblížil. Opět se zrak lovcův opájel pohledem na telata poklusávající pozadu. Dostihl jednoho statného býčka, chytil ho za ocas, zarazil koleny koně a skočil. Oběť pod ním padla a již se jí nepodařilo povstat. Svalnaté, krví zbrocené ruce ji uchopily jako drápy, koženým opaskem svázaly teleti zadní nohy a jako vlajku mezi nimi zanechaly roztrhanou a zakrvácenou ponožku.

„To bylo snadné, Kentucku, kamaráde, slyšíš? Musíme dostat ještě jedno. Dneska je náš den!"

Lovec byl zastříkán krví, ale nebyla to jenom jeho vlastní.

Slunce se pomalu sklánělo k zarudlému obzoru, travnatá pláň se vlnila jako moře ve větru a kolem se plížili šedí vlci.

Když Jones znovu dojel na dohled od stáda, viděl z vrcholku pahorku, na kterém se zastavil, mezi bizony nový pohyb. Telátka již skoro padala vyčerpáním, další útěk by nevydržela, jejich matky přešlapovaly s hlavami obrácenými k jihu a býci se shlukovali dohromady. Vypadalo to, jako by se zvířata připravovala k boji. Ale na lovce, který od rána vyrval tomuto stádu sedm jeho mláďat, to udělalo jenom malý dojem. První kulhající jalovička, po které sáhl dychtivýma rukama, se mu vysmekla a utekla. Skvěle vycvičený Kentuck zahýbal doleva nebo doprava podle toho, na kterou stranu se jeho pán vychýlil, a tak za chvíli Jones zachytil další vztyčený ocásek. Kůň se vzepjal a udeřil předními kopyty. Tele padlo, jezdec se vrhl za nim do prachu. Ale i když zoufalé bizoňátko bylo unaveno, mohlo stále ještě volat o pomoc a to také dělalo ze všech sil.

Najednou Jones spatřil, jak se na něho řítí asi dvacet bizonů. Neměli zřejmě nijak mírumilovné úmysly. Mžikem byl na nohou a v sedle. Protože nepřátelský příval se valil ze všech stran, musel Kentuck napnout poslední zbývající síly. Skákal a otáčel se, uskakoval a zázrakem prokluzoval nezraněn celou tou zmítající se masou. Bijící kopyta vyhazovala celé drny trávy, ocasy bičovaly vzduch a všude byly nebezpečně skloněné rohaté hlavy. Proklouzli. Byli zachráněni! Útočící skupina se otočila a klusala za zbytkem stáda. A lovec využil příležitosti a znovu je hnal a křičel, co měl síly. Jenom dvě či tři starší krávy zůstávaly s telaty pozadu.

Vyjel trochu stranou, odřízl od stáda jednoho malého opozdilce a odháněl ho. Překvapený býček ustrašeně zabučel. Lovec ho chytil za oháňku, zavolal na koně a skočil. Ale síly mu už docházely a býček, větší než předcházející, sebou strachem škubal. Jones ho znovu a znovu tlačil k zemi, ale malému se znovu a znovu podařilo postavit se opět na nohy. Celou tu dobu se ovšem velmi hlasitě dovolával pomoci. Konečně se lovci podařilo podrazit mu všechny čtyři a přitlačit ho kolenem.

Utichající dusot vzdalujících se bizonů přehlušil známý zvuk kopyt. Matka se vracela. Kentuck zařehtal na poplach a uhnul doprava. Na Jonese se valila obrovská hora masa.

Jeho smysly byly únavou skoro již ochrnuty, stěží byl schopen vytáhnout a zvednout kolt. Ale chtěl žít a chtěl si podržet svou kořist. Napřažená ruka se mu chvěla jako list ve větru.

Prásk! Záblesk, kouř, trhavá rána — a ticho.

Pod ním se zmítalo tele. V rukou cítil jeho teplou huňatou srst. Mrtvá kráva se svalila právě vedle něho. Zvedl její těžkou nohu a položil ji býčkovi přes krk, aby ho lépe přidržel. Potom jenom ležel a naslouchal. Bizony nebylo už skoro vůbec slyšet.

Večer přecházel v noc. Lovec ležel dál. Čas od času se tele snažilo marně osvobodit. Vyhublí vlci se začali objevovat na všech stranách, plížili se kolem a hladově vyli. Slunce již úplně zapadlo a obloha ztmavěla. Ukázaly se první hvězdy a nad prérií se rozprostřely stíny noci.

Najednou přiložil Jones ucho k zemi. Něco zaslechl. Z dálky se k němu přibližoval dusot. Neslyšel tlukot vlastního srdce? Ne, zvuk sílil a lovec pozvedl hlavu. Blížily se nějaké temné postavy, tichem prérie zazněly lidské hlasy. Skřípot vozu zahnal číhající vlky.

„Tady!" vykřikl slabě.

„Konečně! Už ho máme. Nejste mrtvěj?" zavolal Rude a seskočil z kozlíku.

„Svažte to tele. Kolik — kolik jste jich našli?" Hlas mu již slábl.

„Sedum, všechny živý a v pořádku. A taky všecky vaše šaty."

Poslední slova Jones již neslyšel.

IV. ZNOVU NA CESTĚ

„Franku, a jak to bude s koňmi?" ptal se Jones. „Jim jistě bude chtít hnědáka a ty, přirozeně, pojedeš na Flíčkovi. A na ty ostatní, co máme, na ty tak stěží naložíme náklad."

„Na to sem už myslel, to je jasný, že budete potřebovat něco dobrýho pod sedlo. Ale náhodou je právě touhle dobou jeden můj kamarád ve Skalnatým údolí, to je jeden takovej zastrčenej ranč na hranicích Utahu. Určitě bude mít v ohradě pár koní a ty za to stojej, aby sme se tam vypravili. Můžem se na ně mrknout, je to tak nejvíc třicet míl."

Frankův návrh jsme všichni nadšeně uvítali. Rozhodli jsme se, že my tři vyrazíme napřed a vybereme si koně sami. Frank s Jimem

přijedou s nákladem za námi, a když všechno dobře dopadne, můžeme již příští večer všichni tábořit na úpatí Buckskinu.

Vyjeli jsme časně ráno. Pokoušel jsem se najít měkké, místečko na hřbetě Starouše Baldyho, jednoho z Frankových nákladních koní. To byl tak klidný kůň, že by ho snad nevzrušil ani archanděl Gabriel se svou troubou. Jak říkal Frank, Baldyho ze všech věcí, co jich na světě je, vyděsí jenom pohled na nové podkovy.

Kolem poledne jsme dorazili k cíli své cesty. Frankův přítel byl příjemný a ochotný mladík, a mohli jsme od něho mít tolik koní, kolik jsme jen chtěli.

Jones s Wallacem procházeli velkým corralem, plným poplašených zaprášených koní s poletujícími hřívami, a já jsem zatím seděl vysoko na plotě a jen se díval. Slyšel jsem je, jak se dohadují o to, jaký má ten který kůň krok, jak bodá, kolik má pěstí, a vůbec o věcech, kterým jsem nerozuměl. Wallace si vybral vysokou klisnu a Jones velkého hnědáka, stejného jako měl Jim. Všiml jsem si, že v zadním koutě ohrady stojí hlouček mustangů a mezi nimi je černý kůň na štíhlých nohách. Šel jsem opatrně kolem plotu, abych se mohl lépe podívat, a potom jsem hned vykřikl, že už mám také toho svého. Seskočil jsem do ohrady a chytil si ho. Byl jsem překvapen, že se mi to podařilo, protože všichni ostatní kolem sebe divoce kopali. Můj úlovek měl krásnou postavu, širokou hruď a na první pohled překypoval silou, ale přesto nevypadal těžce. Srst mu zářila jako lesklé černé hedvábí a k tomu měl bílou hlavu a punčošky a dlouhou hřívu.

„Nevím, jestli vám můžu dát Satana, víte, tak se jmenuje," povídal zdráhavě kovboj. „Často na něm jezdí náš předák. Je to nejrychlejší kůň, co tady máme. A v horách je taky prvotřídní a — vůbec. Ale snad abyste si ho přece vzal," pokračoval, když viděl můj zklamaný obličej.

„Tedy pánové," zvolal Jones. „Dneska jste nás ale doběhl!"

„Nechcete si ho vyměnit?" zeptal se Wallace, když se ho jeho klisna pokusila kousnout do ramene. „Ten černý krasavec vypadá trochu divoce."

Vyvedl jsem svého nalezence z corralu, uvázal ho u blízkého srubu a začal jsem se s ním blíže seznamovat. Ačkoli jsem se nijak nevyznal v chovu koní, věděl jsem, že podaří-li se mi získat jeho důvěru, tak mám napůl vyhráno. Hladil jsem ho po hedvábné srsti, poplácával po krku a nakonec jsem mu na dlani podal kousek cukru. Schovával jsem ho v kapse až z Flagstaffu, měl jsem ho tam po celou cestu pouští, a tak byl poněkud šedý. Satan ho nejdříve nedůvěřivě očichal. Nikdy asi ještě necítil ani neochutnal něco takového. Když jsem mu ho vstrčil do tlamy, převaloval ho na jazyku a potom

se na mne se zájmem podíval. Podal jsem mu další. Vzal ho a třel se o mne nosem. A tak jsem si ho získal!

Frank s Jimem přijeli až odpoledne. Měli jsme hned plno práce s přebalováním, výměnou sedel a kováním koní. Starouš Baldy se jako obvykle vzpínal, a tak jsme si ho nechali na příhodnější čas Asi ve čtyři hodiny jsme byli hotovi a vyjeli jsme ke svahům Buckskinu, vypínajícím se do výšky již jen několik mil daleko.

„Na co to máte?" ptal se Wallace a ukazoval na rezavou dvojku s uříznutými hlavněmi, celou spravovanou drátem, kterou měl Jones vraženou do pouzdra u sedla.

Plukovník si v posledních dnech zažil své s našimi netrpělivými psy, ale zřejmě nechtěl předem o ničem mluvit. [Avšak velmi brzo jsme se měli poučit o použití této starodávné zbraně. Jeli jsme v zástupu, první já, druhý Wallace a kousek za ním Jones. Všichni psi, mimo Jude, kterou pokopal kůň, pobíhali před námi. Najednou přede mnou vyskočil z trávy veliký králík. Moze s Donem ho hned zvětřili, vlastně ho starý Moze čenichem vystrčil z pelechu. Jak králík vyletěl, Moze vyštěkl a Don se k němu připojil. A již vyrazili na bláznivou honičku. Náš vůdce je chtěl povelem zarazit, ale vůbec si ho nevšímali. Vytrhl tedy pušku z pouzdra a z obou hlavní vypálil po běžících psech.

Vyjádřil jsem nevybíravými slovy podiv a i Wallace si udiveně hvízdl.

Don se připlížil zpět s ohonem staženým mezi nohy, a Moze, který se nejdřív schoval za strom, už zase vyběhl. Konečně se Jonesovi podařilo přivolat ho zpět.

„Sem! Ke mně, vy mizerní honci králíků! Co si vůbec myslíte? Chceme pumy! Rozumíte? Pumy!"

Na Donovi bylo vidět, že si uvědomuje svoji chybu, ale tvrdohlavý Moze vypadal více popletený z celé té záležitosti než jako raněný nebo postrašený.

Zeptal jsem se: „Jaké v tom máte broky?"

„Desítky. Ty jim toho na pětasedmdesát yardů moc neudělají," zněla odpověď. „Užívám je jako prodlouženou ruku. Víte, normální způsoby mi teď nepomohou, psi si musí uvědomit, o co nám jde. Chci je odnaučit honit kojoty, vlky a vysokou, ale stopy pumy musí hlásit hned. A to budou umět, dřív než se nadějete. Jenom se musíme dostat někam, kde uvidí, po čem jdou. Potom teprve budu vědět, kdy je mám nechat běžet."

Slunce již zlatilo jen vrcholky Buckskinu, když jsme konečně začali stoupat po jeho svazích. Příkrá stezka se klikatě vinula nahoru. Nyní jsme vedli koně za uzdy. Cesta nebyla snadná a chvilkami jsem se musel zastavit, abych se mohl nadýchnout. Díval jsem se kupředu k cíli naší cesty, který se mi zdál strašně vzdálený, i dozadu na ne-

konečnou prérii. Ta nepravidelná trhlina v ní, viditelná jen jako temná pokroucená stužka, to byl Velký kaňon. Jak nepředstavitelně vzdálená se mi teď zdála jeho rozervaná rudá krása.

Než jsme se vyšplhali tam, čemu Frank říkal Malý Buckskin, museli jsme stoupat více než dva tisíce stop. Na západě se poslední paprsky slunce odrážely od olověných mraků. Vzduch tu byl průzračně čistý a ledově chladný. U první skupinky borovic jsme se utábořili. Konečně jsem si mohl sednout! Připadalo mi, jako bych se sebe shodil nesmírný náklad. I Frank soucitně poznamenal, že vypadám „trochu zmláceně". Jim rychle rozdělal oheň a začal připravovat večeři. Ve větru začaly poletovat vločky sněhu. Zima byla stále větší, a ačkoli jsem div nevlezl do ohně, nemohl jsem se zahřát. Když jsem konečně ukojil hlad, rozbalil jsem si spací pytel a zalezl do něho. Natáhl jsem co nejpohodlněji své rozbolavělé údy a už jsem se ani nepohnul. Po chvilce jsem se probudil, cítil jsem příjemné teplo ohně a slyšel jsem, jak Frank říká: „Už spí jako poleno."

„Je unavený," dodal Jones. „To dělá ta jízda. Znáte to, jak dovede den v sedle člověka rozbít na kusy."

„Vydrží to vůbec?" ptal se Frank dále s takovými obavami, jako bych byl jeho vlastní bratr. „Dyž vy tak po něčem dete, uštval byste ďábla. A uvědomte si, do čeho lezeme! Vy ste neviděl ty údolí v Siwashi, ale já jo. Je to ten nejhorší kousek země, kerej znám. Údolí a strže jako žebra na valše a všechno se to svažuje po jižním svahu Buckskinu na míle daleko a tam to najednou končí v takový mizerný díře. Tam de vo krk. Nejen psům a koním, ale nám taky. Tady pan Wallace, ten se už potloukal nějakej ten měsíc s Navahama, ten má na to tělo, ale ..."

Frank ani nedokončil svou pochybovačnou řeč, když mu Jones odpověděl: „Taky mi to dělá starosti. Ale on to vydrží. Na poušti si vedl dost dobře, i mormoni to říkali." Nastalo ticho, jenom oheň praskal a jeho záře prosvětlovala temné stíny pod borovicemi. V jejich větvích si hrál vítr.

„No," ozval se pomalý a měkký hlas, „myslím, že děláte oučet bez hospodskýho. Ten Frankův trik, jak ho posadil na Flíčka, mi něco ukázal. Na Flíčkovi vyjel a na něm se taky vrátil. Ten s náma zůstane, to je jednou jasný."

Nebylo to jenom teplo ohně, co mně zalilo po těch slovech. lasy se pozvolna vytrácely a víčka se mi pevně zavřela. Pozdě v noci mne znovu probudil nezvyklý hluk. Prudce jsem se posadil. Oheň již vyhasl a všude kolem mne se prohánět vítr. Z černé tmy se ozýval štěkající sbor kojotů. Don se nevrle ozval, přidal se i Zvonek a starý Moze hluboce zavrčel. Potom zase utichli a já znovu usnul.

Když jsem otevřel oči, bylo růžové ráno. Snídaně byla hotová, Frank utahoval Baldymu nákladní sedlo a Jones sedlal svého hnědáka. Wallace si protahoval rozložitá ramena, jenom psi seděli hladově kolem Jima a žebrali. Slunce nakukovalo přes špičky stromů, poušť hluboko pod námi ještě spala zahalena v opálové mlze.

„Tak honem, honem," pobízel Jones rozléhajícím se hlasem. „Už je pozdě, slunce vychází."

„Jenom klid," ozval se Frank, „času máme fůru."

Když mi chtěl osedlat Satana, zaprotestoval jsem a prohlásil, že se ode dneška o svého koně budu starat sám. A brzo potom jsme vyjeli.

Koně byli dobře odpočinuti a psi zvědavě větřili v čistém studeném vzduchu.

Cesta se prodírala údolíčky zarostlými borovicemi a zakrslými jedlemi. Chvilkami jsme vysoko nad sebou viděli tmavý vrchol Buckskmu. Na jedné planince jsem se otočil a naposled se dlouze zadíval zpět do pouště. Do paměti se mi hluboce vryl obraz rudé skalní stěny a zvlněného oceánu písku. Stezka, teď úzká a špatně znatelná, stoupala stále do svahu. Borovice ustupovaly skupinkám jedlí. Konečně jsme dorazili na náhorní planinu a vstoupili pod velikány buckskinského pralesa. Země zde byla rovná jako stůl. Nádherné stromy stojící daleko od sebe nás vítaly doširoka rozprostřenými větvemi. Někteří z těchto velikánů měli u kořene až osm stop v průměru a byli více než dvě stě stop vysocí. Tu a tam některý ležel sražený vichrem.

Sladká vůně jedlové pryskyřice plnila ovzduší.

„Dyž sem tady byl před čtrnácti dny, tak tu všude bylo na stopu sněhu a někde sem zapadal i do závějí," prohlásil Frank. „Slunko to popohnalo. Bojím se, že na tyhle straně už moc sněhu nenajdem."

Ujeli jsme asi třicet mil po cestě, kterou pokrývala hnědá a pružná vrstva jehličí a stínily mohutné jedle s popraskanou kůrou. Na druhé straně planiny jsme pojednou stáli nad kamenitou strání, spadající divoce do hloubky. Pustili jsme se po ní dolů. Nadsedal jsem v sedle ze strany na stranu, až nakonec jsem sesedl a klopýtal před Satanem. Netrvalo to ale dlouho a raději jsem mu zase vylezl na hřbet. Jones svolával psy a láteřil na nedostatek sněhu. Jenom Wallace se pohodlně pohupoval na koni, kouřil dýmku a rozhlížel se po krajině. Neúnavný Frank udržoval pořádek mezi našimi nákladními zvířaty. Jim uzavíral celou řadu, klidný jako vždy. A tak jsme pomalu sjížděli k Oak Springsu.

Pramen, po kterém se to příjemné místo jmenovalo, vyvěral v okrouhlém údolí mezi třemi skálami. Kolem stály duby a borovice a blízko něho byl zbudován srub z hrubě otesaných klád.

„Tak ze sedel, ze sedel," vyzpěvoval Frank. „Tady se usídlíme. Dál už není voda. Tam je země nikoho."

Když jsme odsedlali, vybalili a rozdělali v kamenném krbu ve srubu hučící oheň, byla už noc.

„Tak, mládenci," povídal Jones po večeři, „tady začíná kraj pum. Frank viděl jejich stopy asi tak před dvěma týdny, a když už není sníh, tak si musíme najít, co potřebujeme, v písku a prachu. Zítra ráno, než se slunce dostane do údolí, bychom měli být na nohou. Vezmeme si každý jednoho psa a vyrazíme různými směry. Každý si vezme toho svého na provaz, a jak začne štěkat, hledejte stopy. Když si bezpečně zjistíte, že to není puma, nečekejte a potrestejte ho. A když to bude puma, počkejte na místě a zavolejte. Budeme užívat signál, který se mi osvědčil. Je jednoduchý a je ho daleko slyšet. Váá-húú!(Tak. Zavoláte jednou, to znamená: Všichni sem! Dvakrát; Pojďte rychle! A třikrát: Rychle — nebezpečí!"

Jeden roh místnosti zabírala hromada složených polen. Na nich byla rozprostřená sláma. Hodil jsem si tam spací pytel a zakrátko jsem se natáhl ke spánku, protože jsem stále kašlal. Tentokrát jsem si sám začal vyčítat nedostatek sil. Než jsem zavřel oči, cítil jsem, že bych nevstal ani za celý svět. Zdálo se mi, že jsem právě usnul, když už mne netrpělivý hlas Jonese zase vzbudil.

„Franku, už je světlo. Jime, mládenci, vstávejte!"

Vyvrávoral jsem do šedivého nejasného rána tak chladného, že se oheň zdál tou nejpříjernnější věcí na světě, i když proti jitru nahoře v Buckskinu to nebylo nic.

„Plukovníku," řekl Frank, „my s Jimem dneska zůstanem v táboře. Jesli chcem mít věci v pořádku, než vyrazíme do Siwashe, tak máme co dělat. A musíme taky vokovat Baldyho, doufám, že se nám to podaří. Dyž by to nešlo, musíte nám všichni pomoct."

Když jsme vycházeli, nebylo slunce ještě pořádně na obloze. Jones si vedl Dona, Wallace Zvonka a já jsem měl na vodítku Mozea. Náš učitel nám ukázal, kudy máme jít, a připomněl nám svá poučení z minulého večera.

Vyschlé koryto potoka ve stráni, které jsem sledoval, bylo místy úplně zataraseno velikými balvany spadlými shora, kolem rostly husté borovice a já jsem se jenom divil, jak se člověk na takových místech může úspěšně vyhnout divoké zvěři. A to jsme ji měli honit!

Moze tahal za provaz a očichával kojoti a jelení stopy. Vždycky, když projevoval takový nežádoucí zájem, dostal výprask, ale musím přiznat, že si z toho moc nedělal.

Potom se mi najednou zdálo, že slyším volání. Zastavil jsem a naslouchal.

„Váá-húú — váá-húú!" neslo se vzduchem poněkud tlumeně a zvuk jako by se odrážel od skály na druhé straně údolí. Běžel jsem dolů strání co nejrychleji. Mozea jsem táhl za sebou a asi v polovině cesty jsem potkal Wallace.

„To je Jones," vzrušeně křičel. „Tímhle směrem! Už zase volá!"

Spěchali jsme tam, odkud se ozývaly signály, a náhle jsme narazili na Jonese, klečícího u paty borovice.

„Podívejte se," povídal a ukazoval na zem. Byla tam v prachu zřetelně otisknutá stopa, veliká jako moje roztažená ruka, a jenom při pohledu na ni mne zamrazilo. „Tak vidíte, to je stopa pumy, samice staré asi dva roky. Ale jestli tudy šla včera večer, nevím. Don po ní nechce jít. Zkuste Mozea."

Přivedl jsem psa k velikému kulatému otisku tlapy a přistrčil mu k němu čumák. Staré psisko čichalo a čichalo a potom ztratilo zájem.

„Je už studená," vyrazil Jones. „Je k ničemu. No, zkusíme ještě Zvonka. Pojď sem, ty chlape, ty na to máš nos!"

Naléhavě ho pobízel, i když příliš nevěřil v úspěch. Zvonkoví ale ani nebylo třeba stopu ukazovat, očichal ji sám a potom chvíli stál velmi tiše. Nato se lehce otřásl, zvedl hlavu a hledal další. Pomalu postupoval krok za krokem, jakoby v pochybách. A najednou prudce zamával ocasem.

„Koukejte na něj," volal nadšeně plukovník. „Zachytil stopu tam, kde ostatní selhali. Hej, Moze, zpátky! Držte Dona a Mozea, ať má dost místa!"

Zvonek šel dopředu vyschlým korytem tak opatrně, jako by kráčel po tenkém ledě. Potom vyběhl na otevřenou pláň, kde byly tu a tam trsy trávy.

Byli jsme úplně elektrizováni nadšením, když najednou hlasitě a nedočkavě zaštěkal.

„Pane bože, už ji má," vyhrkl Jones a zarazil vzpínajícího se psa. „Tenhle štěkot znám. Znamená to, že tudy ráno prošla puma. A my ji dostaneme, jako že je nebe nade mnou. Počkej, Zvonečku! Přiveďte koně!"

Když jsme, sotva dechu popadaje, přiběhli na planinku k srubu, viděli jsme Jima, jak klidně sedí a zašívá nějaké sedlo. Ale Frank už přiváděl koně.

„Slyšel jsem Zvonka," povídal s hrdým úsměvem. „Něco se děje, co? Budete muset sebou hodit, abyste mu stačili."

Osedlal jsem si Satana rukama chvějícíma se rozčilením a vložil jsem si do pouzdra svou automatickou remingtonku.

„Poslechněte, mládenci," řekl nám náš vůdce. „Jedeme na lov, jaký ještě neznáte. Pamatujte si, žádné střílení, nechci vidět krev, jenom v sebeobraně. Držte se mě, jak to jen půjde Pozorujte, co dělají psi, a kdyby někdo zůstal pozadu nebo se ztratil, tak se ozve. Víte, ztratit se tady není žádné umění. Dejte si jenom pozor na kořeny a větve stromů. A kdyby se psi rozběhli, tak ten, který bude u toho, až zaženou pumu na strom, počká na ostatní. Tak jedeme' Kupředu,

Zvonku, kupředu, Moze, ty darebáku! Poběž, Done, pojď, štěně, a uč se!"

Mimo Mozea se všichni psi chvěli rozčilením a pobíhali kolem. Když Jones pustil Zvonka, vedl je všechny přímo na stopu a my jsme vyjeli rychle za nimi. Zvonek si hleděl své práce stejně jako dříve, a začal štěkat, až když už byl výše ve stráni. Běžel rychleji a rychleji a chvílemi se ozýval krátkým ostrým štěkotem. Ostatní byli tiší, ale přesto se mu snažili zůstat v patách. Stráň byla dlouhá a koryto, kterým puma dole prošla, se točilo kolem balvanů velkých jako domy a občas procházelo nízkým hustým křovím Tu a tam bylo vidět stopy zřetelně otištěny v písku. Asi tak pět mil nás Zvonek vedl prudce stoupající strání. Vyschlý potok byl nyní úplně zarostlý houštím mladých topolů, které rostly tak hustě, že jsme museli jejich kmínky silné jako ruka rozhrnovat, abychom vůbec mohli na koních projet.

Pojednou Zvonek zpomalil a zdálo se, že neví, kudy dál. Našli jsme ho, jak rozpačitě stojí na travnaté planince. Za chvilku však začal hledat na jejím okraji.

„Chytrý pes," pochvaloval si Jones. „Z toho bude lovec pum. Naše naděje trochu stoupají."

A skutečně, Zvonek se opět ozval na okraji kamenité. strže. Museli jsme za ním málem šplhat. Nebylo to nic příjemného, všude kolem byly rozeklané skály, mezi kterými jako zázrakem držely borovice. Koně jsme táhli za sebou. Postupovali jsme velmi pomalu. Plukovník nás, předstihl a byl nahoře první. Když jsme tam s Wallacem dospěli, stěží jsme popadali dech, a Jones se psy byl již daleko z dohledu. Ale Zvonkův jasný hlas nás vedl. Vyjeli jsme zase v sedlech, půda byla sice dost nerovná, ale proti tomu, co jsme dosud prožili, to byl požitek. Svah byl řídce pokryt borovicemi, mezi kterými jsme brzo našli plukovníka. Wallace zavolal a Jones mu dvakrát odpověděl. Dojeli jsme ho na začátku další strže, delší a divočejší, než byla ta předcházející. Byla plná uschlých zkroucených borovic a z jejích stěn ostře trčely rozpukané skaly.

„Ta je největší, co tady máme," řekl nám Jones. „Tak, přátelé, nezapomenout cestu domů. Psi jsou někde tam dole. A puma je tam také. Možná že žije v těch skálách nad pramenem a sem se vrátila za úlovkem, který si tu včera v noci zahrabala. Pumy nikdy nechodí moc daleko. Poslouchejte! To je Zvonek a ti ostatní. Už zase mají stopu! Tak dolů, jedeme!"

Do houští se vrhl s elánem dokazujícím nezměrnou odolnost proti úderům trnitých větví a pohrdání nebezpečím. Wallace na své klisně jel druhý. Kamení odletovalo od kopyt koní. Bolelo mne celé tělo, v nohou se ozývala křeč, ale výběr jsem měl jednoduchý — buď jet

dál, nebo na místě spadnout. Rozhodl jsem se pro první možnost a vydal se za těmi dvěma.

Všude ve strži ležely padlé jedle a borovice s větvemi propletenými jako vzpínající se ruce. Dno bylo poseto obrovskými balvany. Když jsem se tam, po neuvěřitelně dlouhé době, jak se mi zdálo, konečně dostal, hledal jsem stopy svých přátel. Dlouhé „váá-húú" mi ukázalo směr a potom se rozštěkali i psi. Satan se rozběhl korytem tak rychle, že jsem měl co dělat, abych nebyl sražen převislými větvemi. Po chvilce jízdy jsem již na písku neviděl žádné stopy. Přitáhl jsem uzdu, zarazil koně a naslouchal. Nahoře ve strži se ozvalo opět zmatené štěkání psů.

„Váá-húú — váá-húú!" znělo údolím a odráželo se od skalnatých stěn nesčetnou ozvěnou.

Satan se sám rozběhl do stráně. Byl jsem tím tak překvapen, že jsem ho nechal běžet. Jak ten kůň šplhal! Netrvalo dlouho a vidím, že si chytrý Satan vybírá snadnější cestu, než kterou bych mu vybral já. Jednou jsem zahlédl Jonese, jak projíždí strání kus nade mnou, a tak jsem zavolal náš signál. Odpověď se ozvala jasně a srozumitelně, ale potom ji zachytila ozvěna a podávala si ji přes strž od stěny ke stěně, až konečně dozněla někde v dálce jako zvonění bóje v mlze na moři. A opět bylo slyšet vyvádění psů, tentokrát blíže. Nade mnou čněl vysoký útes a já si řekl, že psi zřejmě slídí kolem něho. Sbor smečky zněl divočeji než předtím. Pochopil jsem, že konečně zaskočili nějakou zvěř. Zároveň si to asi uvědomil i Satan, protože zrychlil krok a nechával za sebou pršku hlíny a kamení.

Dojeli jsme ke žluté skále, ale v prachu, který se v jejím stínu usazoval snad také celé věky, nebyla ani jediná stopa. Psy jsem už také neslyšel. Na to, jak se mí před chvílí zdál jejich štěkot blízký, to bylo víc než divné, všude panovalo ticho. Díval jsem se s obavou na hluboké trhliny ve skálách nade mnou, kde mohlo číhat bůhvíkolik krvežíznivých pum. Co nejrychleji jsem otočil koně, objel útes a přejel jeden hřbet. Když jsem se opět zastavil, všechno, co jsem slyšel, byl tlukot mého srdce a Satanovo namáhavé oddychování. Stáli jsme před průrvou v skalní stěně vyplněnou kamennou sutí na příkrém srázu. Pobídl jsem koně a on ze sebe vydal skutečně vše. Když jsme dorazili na vrcholek, snažil jsem se z úzkého sedla najít další cestu. Pode mnou se mezi žlutými útesy vlnily vrcholky tmavě zelených borovic. Zdálo se mi, že jsem zaslechl výstřel z pušky, a tak jsem zbystřil sluch. Zdání se potvrdilo, protože ještě jednou se rozlehl ohlas rány Jonesovy historické bouchačky. Nebylo možné se zmýlit. Upřesnil jsem si směr. Bylo to určitě někde tam, kde, jak jsem předpokládal, musela být další strž. Trochu mne zlobilo, že jsem vyřazen z celého lovu, ale pak jsem si řekl, že se stejně nedá nic dělat, a nechal jsem Satana stát na místě.

Neuplynula ani minuta a v uších mi zazněl divoký štěkot. Starý Moze! Brzy jsem zaslechl padání kamení a ostrý dupot kopyt na skále. Na planinku kousek ode mne vyběhl nádherný jelen. Byl tak veliký, že jsem ho v první chvíli pokládal za losa. Další vyštěknutí, tentokrát bližší, prozradilo Mozeův přestupek. Vzápětí jsem ho viděl běžet s vyplazeným jazykem a nosem u země.

„Sem, ty starý lotře! Ke mně!" křičel jsem na něj. Běžel však dál po jelení stopě a jenom štěkání, nesoucí se za ním, mi připomínalo, jak daleko má ještě do skutečného lovce pum.

Teď již bylo střelbu slyšet jasně. Psi zřejmě našli čerstvější stopu, než byla ta, po které šli, a plukovník jim na to přišel. I když jsem měl plnou úctu k jeho výchovným snahám, musel jsem se zasmát a opakovat si Wallaceovu posměšnou průpovídku: „Mazlete se s pumami a střílejte vlastní psy."

A tak jsem se vydal dolů strží a hledal jsem útes viditelný z tábora, podle kterého jsem se chtěl orientovat. Netrvalo dlouho ho najít, a když jsem si uvědomil svůj dřívější omyl, opravil jsem původní odhad vzdálenosti a rozhodl se, že nemám do tábora víc než dvě míle.

Ale když jsem ujel nejméně dvojnásobný kus cesty a před očima se mi už začaly objevovat lákavé představy Jimových čerstvých sucharů a jistého pohodlného místečka u krbu, měl jsem domů ještě daleko. Tu mne zarazil slabý hluk. Netrpělivě jsem naslouchal. Okolní ticho bylo rušeno jenom občasným padáním kamenů. Mohla to být drť uvolněná větrem, ale mohlo to být také nějaké zvíře. Nejdříve jsem myslel na to první, ale pak jsem si všiml, že Satan napřímil uši. Jones mne nabádal, abych pozoroval uši svého koně, a ačkoli jsme se se Satanem znali jen krátce, naučil jsem se už, že on obvykle spatří vše dřív než já. A tak jsem trpělivě čekal.

Čas od času se zase slabě ozývaly padající kameny. Zvuk přicházel od stěny uzavírající údolíčko. Satan vztyčil hlavu a nabíral vítr. Podivné padání sutě, chování mého koně a stálé čekání, to vše mi nepřidávalo na klidu. Vítr zesílil, chladil mi tváře a přinášel vzdálené vydávání psů.

Zdálo se, že se blíží. Potom jsem rozeznal jasný zvonivý štěkot, který dal Zvonkovi jeho jméno. Snad ještě nikdy jsem neslyšel tak vzrušující zvuk. Zvonek šel po nějaké stopě, a to mým směrem. Zaslechl ho i Satan, napřímil zase uši a chtěl se rozběhnout, ale zdržel jsem ho a uklidnil.

Dlouho jsem tak seděl a ostře vnímal divočinu kolem sebe, přízračný zvuk padajících skal a zvonivý štěkot psa. Rozpalovalo mne lovecké nadšení, když tu náhle Satan zafrkal. Ticho bylo opět přerušeno hlubokým vydáváním. Mezi borovicemi se mihl nějaký našedlý stín. Seskočil jsem ze sedla a poklekl, abych lépe viděl pod stromy.

Brzy jsem rozeznal, že strání běží další jelen, tak jsem nasedl a vyjel nahoru, abych počkal na Zvonka.

Trvalo dlouho než doběhl. Ukázalo se, že jsem oklamán šířením zvuku v tomto čistém vzduchu stejně jako odhadem vzdálenosti. Když přiběhl, snažil jsem se ho zadržet. Ten blázen nikdy nijak zvlášť nereagoval na mé přátelské návrhy — ale teď krátce a ostře vyštěkl nadšením a skočil mi do náruče. Ale udržet se nedal. Vytrhl se a bez ohledu na mé výkřiky znovu vyrazil po stopě. Chtěl jsem ho předstihnout, a tak jsem vyskočil na Satana a vydal se za ním.

Můj černý blesk se dal do takového trysku, že jsem se stěží udržel v sedle. Vyhýbal jsem se ze všech sil skalním výčnělkům a trčícím pahýlům větví, cítil jsem, jak mne šlehají a jak na mne naráží suchý vítr. Satan letěl jako střela údolím pod skalními stěnami, mezi borovicemi a ostře zatáčel kolem útesů. Vyběhl až na hřeben do toho sedla, kde jsme byli dříve. Tak jsem zahlédl Zvonka, jak sbíhá dolů. Volal jsem na něho, ale mohl jsem si klidně tu námahu ušetřit,

Úplně vyčerpán jsem otočil Satana znovu k táboru. Lehl jsem si Satanovi takřka na krk a nechal mu volnou uzdu. Hluboko ve strži bylo zase slyšet hluk a brzo jsem rozeznal zvuk podkov na kamení a potom i hlasy.

Když jsem objel zatáčku koryta, div jsem nevrazil do Jonese s Wallacem.

„Tak jen se zařaďte do našeho smutného procesí!" řekl Jones. „Věrní nám zůstali jenom Tige a štěně. Ti ostatní už jsou už někde mezi Velkým kaňonem a Utahem."

Vyprávěl jsem o svých zážitcích, a pokud mi svědomí dovolovalo, snažil jsem se šetřit Mozea se Zvonkem.

„No, nepovedlo se," potvrdil mi plukovník. „A právě, když jsme vyplašili pumu. Psi ji skutečně vyhnali ze skal, pamatujete se, tam u té stěny, co jsme se všichni sešli. A když ji vyplašili, museli zrovna narazit na čerstvou jelení stopu. Sám jsem jednoho paroháče viděl. A to je na psa moc najednou, hlavně když není cvičen na pumy. Dvakrát jsem po Mozeovi střelil, ale ani to nepomohlo. Budu mu muset napráskat a ti ostatní to potřebují taky, aby se umoudřili."

Potom vykládal Wallace o své divoké jízdě za náčelníkem a o modřinách, ke kterým při ní přišel, a o tom, na kolika stromech nechal útržky svého oděvu, Nezapomněl ani na pokořující událost, totiž na to, jak mu suchá větev zajela pod pásek a sebrala ho, vztekle kolem sebe kopajícího, ze sedla.

„Tyhle koně z prérie vás pověsí na větev při první příležitosti, na to nesmíte zapomínat," prohlásil Jones. „No,tamhle už je srub. Myslím, že uděláme nejlépe, když tu pár dní, nebo třeba i týden zůstaneme a věnujeme se cvičení psů a koní. Protože to, co jsme zažili dnes, to byla proti Siwashi jenom předehra!"

V duchu jsem zaúpěl a byl jsem neskonale potěšen pohledem na mého drahého přítele Wallace, který div nespadl s koně a odkulhal po jedné noze do srubu. Když jsem potom odsedlal Satana, napojil ho a spoutal mu přední nohy, aby se daleko nezatoulal, odplížil jsem se také dovnitř a tam se svalil jako mrtvý. Měl jsem pocit, jako bych měl kosti v těle rozlámané napadrť a z masa sekanou. Přiznám se, že mi dělalo moc dobře poslouchat Wallaceovy stížnosti na jeho zdravotní stav a Jonesovo přiznání, že ho nějak píchá v zádech. A tak skončila naše první honba za pumami.

V. OAG SPRINGS

Příštího dne ráno se do tábora připlížili Moze, Don a Zvonek, hladoví, potrhaní a uštvaní. Když je Jones uviděl, jak skoro zakopávají o vlastní pracky, přívětivě je uvítal. „Tak jste se konečně rozhodli vrátit, holoubci, teď když máte hlad, co? Na tohle jste nemysleli, když jste mi utekli, že? No dobře, první, co dostanete, bude pořádné pomazání."

Uvázal je v malé roubené stáji u srubu a vypráskal jim kožichy. Během několika příštích dní, když jsme se s Waliacem zotavovali z první dávky loveckého života, vyjížděl s nimi jednotlivě sám a úmyslně je naváděl na stopy kojotů a vysoké. A potom bylo někdy slyšet, jako předehru výstřelu jeho předpotopní „ohnivé hole", ostré rozkazy psům, později se střelba ozývala neočekávaně. Oběma nám při tomto zvláštním způsobu výcviku běhal mráz po zádech, a vždycky jsme se připravovali, jak to večer plukovníkovi povíme. Museli jsme mu však spravedlivě přiznat, že za celou tu dobu nebyl ani jeden pes raněn, ani na nich nebylo vidět stopy krve, nemluvě o tom, že by některý kulhal. A tak Zvonek postupně zmoudřel. I Don dostal rozum, pouze na Mozea to, jak se zdálo, nepůsobilo.

„Všechno mužstvo k boji," vykřikoval Frank jednoho rána. „Musíme vokovat Starouše Baldyho."

Vyhrnuli jsme se mimo Jonese všichni ze srubu a viděli jsme toho nebožáka koně přivázaného k blízkému dubu. Nemohli jsme Baldyho nejdříve ani poznat. Ospalý, apatický pohled, pro něho tak příznačný, zmizel někde v nenávratnu, uši měl položené dozadu a z očí mu šlehal oheň. Když Frank hodil na zem vedle něho pytel s nářadím a ozvalo se kovové zacinkání, posadil se Baldy na zadní a zapřel se předníma nohama pevně do země. Prostě prohlásil nejzřetelněji, jak to kůň jenom dovede, svoje rozhodné: „Ne!"

„Někdy je to s ním zlý a někdy holt eště horší," bručel si Frank.

„No a dneska to bude peklo, to je jednou jasný," dodal Jim. Podle Frankova návodu jsme tři uchopili Starouše za hlavu a Frank se po-

koušel položit si jednu jeho zadní nohu přes koleno. Baldy ale nohou trhl a poslal ho vzduchem do bláta. Ještě dvakrát zkoušel Frank trpělivě totéž, ovšem se stejným výsledkem, a potom zkusil levou přední. Náš zajatec s chutí zařehtal, prokousl Wallaceovi rukavici, porazil Jima a mě tak vylekal, že jsem ho také pustil. Potom přetrhl provaz, kterým byl přivázán ke stromu. Nastal zmatek, váleli jsme se jeden přes druhého, a kdyby mu Jim nevisel i nadále tvrdošíjně na hlavě, byl by nám docela jistě utekl. Takto jenom stačil jedním zadním kopytem přerazit menší borovičku, která se mu připletla do cesty.

„Co se tam děje?" volal na nás Jones ze srubu. Vyšel na zápraží, a když viděl naší situaci, zakřičel: „Jíme, drž ho! Nepusť toho blázna!"

A vrhl se k nám. Zatočil lasem, které prolétlo vzduchem a zachytilo jednu Baldyho zuřivě kopající nohu. Přitáhl smyčku a provaz pečlivě přivázal ke stromu.

„Teď ho, Jime, pusť!" křikl a již letělo druhé laso. Smyčka se jen mihla, padla Baldymu kolem krku a stáhla se. Jones použil vší síly své obří postavy a Baldy se svalil na zem, válel se, tloukl kolem sebe a pak už jen ležel na hřbetě a kopal třema volnýma nohama do vzduchu. „Podrž to," rozkázal náčelník a podal natažený provaz Frankovi. Potom uchopil další laso, visící u mého sedla, chytil jím najednou Baldyho obě přední nohy a přitáhl ho tak, že nyní ležel na boku.

„Uškrtí se," obával se Frank.

„Jen kdyby," odpověděl krátce Jones. „Udělalo by mu to jen dobře." Ale přes tyto řeči uvolnil opatrně koni provaz na krku a dal mu smyčku až na tlamu, kde ji opět utáhl.

„No, a teď můžete pokračovat," dodal a vzal si od Franka zpět laso.

V okamžiku bylo všechno hotovo. Baldy jenom funěl, a když se Frank chopil té nohy, s kterou původně začal, nechal se sebou dělat, co jsme chtěli. Po dokončení celé té operace a uvolnění z potupného zajetí vyskočil na všechny čtyři, odfrkl si, otřásl se a podíval se po nás.

„Tak jakpak se ti to líbilo," zeptal se jeho přemožitel a pohladil ho po nose. „Už dáš pokoj?" Zdálo se, že mu Baldy rozumí, protože vypadal víc než poraženě a znovu se ponořil do svého obvyklého netečného stavu.

„A kde je ta Jimova nákladní kobyla?" ptal se dále náš vůdce.

„Ztratila se. Dneska ráno nebyla k nalezení a najít ty ostatní mi trvalo taky celou věčnost. Nejchytřejší byl Baldy. Skoval se mezi nízký borovice a stál tam tak klidně, že mu ani zvonek nezvonil. Musel jsem ho stopovat."

Wallace se zvědavě zeptal: „Copak se může kůň se spoutanýma nohama zatoulat tak daleko?"

„Dyž skáče celou noc, tak jo. A nezapomeňte, že tady je kraj divokejch koní a ty naše čtyřnohý vozidla to věděj lip než my. Jednou ucítěj mustangy a potom si třeba zloměj krky, jen aby se k nim dostali. Satan s tou klisnou byli ráno už deset mil vod tábora, dyž sem je našel. A ta Jimova herka byla určitě eště dál a tu už nenajdem. Úvazky někde ztratí a potom honem za kamarádama. Až se k nim dostane, tak už ji nikdy nikdo nechytí."

Asi tak šestého dne našeho tábořeni jsme dostali návštěvu. Frank ty muže znal, byli to bratři Stewartové a třetí se jmenoval Lawson, lovci divokých koní. Všichni tři byli vysocí a opálení, vážných tváří, pružní a silní jako ti mustangové, na kterých přijeli. První dva byli na cestě do Kanabu v Utahu, kde chtěli projednat prodej stáda, které chytili a měli zavřené ve svém corralu v jednom úzkém kaňonu v Siwashi. Protože třetí z nich, Lawson, prohlásil, že nemá právě nic na práci, najali jsme ho, aby se staral o naše zvířata.

„Nenašli jste tam v údolích nějaké stopy pum?" zeptal se Jones.

„Copak vo to, tam najdete pumu na stopě každýho jelena," odpověděl mu starší Stewart, „a na každýho pinta můžete klidně počítat dvě. Jenom Starej Tom nám pobil za letošní jaro patnáct hříbat."

„Patnáct kusů! Ten to ale bere ve velkém. A proč toho vraha nezastřelíte?"

„To sme zkoušeli víc než jednou. Ale ty strže, to je tak divokej kousek země, že si to neumíte představit. Nikdo se tam pořádně nevyzná, snad jen ty pumy. A Starej Tom je tam doma, honí po všech hřbetech a údolích, i tady v Buckskinu, ale žije někde tam v těch dírách. Jako že je bůh nade mnou, tam ho nikdo nenajde. Stopovali jsme tu potvoru na sněhu a měli sme na to taky psy, ale ani jeden mu nestačil, až na ty dva, co se nám nevrátili. Ale to nic není proti tomu, co Tom provedl cvičiteli koní Jeffu Clarkovi. Ten

vám odpřisáhne, že za dva roky neodchoval ani jedno hříbě."

„No, tak toho Torna zaženeme na strom," byl si jistý Jones.

„Jestli ho dostanete, tak vám každýmu dáme jednoho mustanga, a Clark, ten vám sám přidá další dva," odpověděl Stewart. „A to z toho vyjdem lacino."

„Kolikpak je teď v horách divokých koní?"

„Těžko říct. Tak dva tři tisíce. Skoro nikdo je nechytá a množí se jako houby po dešti. My sme ale letos neměli moc štěstí. To stádo, co máme, to je z loňskýho roku."

„A viděli ste Bílýho mustanga?" vyptával se Frank. „Nehodil si eště po něm někdo lasem?"

„Toho nikdo nechytí. Viděli sme ho s jeho stádečkem před několika dny, běželi k prameni u Kanabskýho kaňonu. Bílej mustang je tak prohnanej, že nikdy nejde k vodě v údolích, kerý můžeme zatáhnout. A my už věříme tomu, že vydrží bez vody aspoň čtrnáct dní, jesli ovšem nemá nějaký napajedlo, kde sme ho eště nevystopovali."

„Co myslíte, budeme mít příležitost ho uvidět?" zpovídal ho Jones dál.

„Vidět ho? Proč ne, to bude snadný. Vypravte se do Hadího údolí, utábořte se u Zpívající skály a čekejte. Potom někoho opatrně pošlete k napajedlu v Kanabským kaňonu, a až se přijdou napít, to bude teď tak za pár dní, tak ať je žene směrem k vám. Jenom musí dávat

pozor, aby vyplašil stádo dřív než jeho. A tak se vám ho snad podaří spatřit. Poletí jako blesk. Slyšel jsem už jeho kopyta dunět na skále jako zvon. Má je tvrdší než železný podkovy A i když ho neuvidíte, tak Hadí údolí stojí za to."

Později jsem se ještě od Stewarta dozvěděl, že Bílý mustang je nádherný hřebec té nejčistší modré krve. Potuloval se léta po údolích a pastvinách mezi jižním Buckskinem a Velkým kaňonem. Byl tím nejpronásledovanějším koněm, co se tu kdy pásl a stal se tak ostražitým a zkušeným, že ho bylo možné zahlédnout nanejvýš z dálky. Měl jednu zvláštnost, nestrpěl totiž ve svém stádě žádného koně, který nebyl černý jako uhel. Vědělo se o něm, že bojoval s jinými hřebci, ale v poslední době opustil dobře zavodněnou nížinu, kde se převážně zdržovala ostatní stáda, a přestěhoval se dále do Siwashe.

Obvyklým a vlastně jediným úspěšným způsobem, jak chytat divoké koně, je postavit ohrady kolem napajedel. A potom lovci leží a čekají noc za nocí. Když se konečně mustangové přijdou napít, a to je vždycky až po setmění, zavřou za nimi vrata. Ale tento trik jim nikdy u bílého krasavce nevyšel. K takové pasti se totiž vůbec nepřiblížil.

Plukovník se rozhodl za nás: „Tak, přátelé, myslím si, že se potřebujeme protáhnout, a tak tomu králi trochu proženeme faldy."

Měl jsem radost. Divocí koně mne vždycky přitahovali. A ve výrazu tváře našeho náčelníka jsem navíc viděl, že ten nepolapitelný mustang ho zaujal.

Využili jsme s Wallacem několika posledních teplých slunných odpolední, abychom se projeli údolím pod táborem. Byla tam právě taková příjemná vhodná rovinka. Vyhnal jsem si ztuhlost ze všech kloubů a konečně jsem neseděl v sedle tak dřevěně. A když mě ještě Frankova medicína z javorového cukru a červeného pepře zbavila rýmy, vrátila se mi plně radost ze života. Pobyt v divočině mne plnil nadšením. A pozoroval jsem, že i moji společníci překypovali podobnými pocity, i když je snad nedávali tak najevo jako já.

Wallace prohánět svou klisnu údolím a netrpělivě prohlížel všechny sluje, na které přišel. Jones byl teď na psy mírnější, Jim neúnavně pekl suchary a tiše si přitom pokuřoval a Frank, ten nás všechny jenom nabádal: „Jen klid, pánové, času máme moře." A tento názor, ať už proto, že nám ho pořád opakoval, nebo proto, že se nás samotných zmocnila větší sebedůvěra, jsme všichni vzali za svůj.

„Tak, mládenci," prohlásil konečně Jones, „vidím, že se dostáváme do tempa. No, se mnou to snad není nejhorší a i psi se celkem zlepšili. Už vědí, kdo je tady pánem, ale pořád ještě nevědí, co od nich chci. No, nemohu dávat vinu jim. Jenom počkejte, až jednou dostaneme pumu na strom. Až to uvidí Zvonek a Moze, tak z nich mámo lovce pum! Jen kdyby ten Moze neměl tak tvrdou palici. Za

celá léta svých zkušeností jsem nepřišel na jiný způsob, jak donutit zvíře k poslušnosti, než ho nejdřív naučit, aby respektovalo člověka. Mám rád bizony, koně i psy, to víte, ale nikdy jsem se nenechal ovládnout sentimentalitou. Když musí poslouchat, tak musí, s tím se nedá nic dělat. Přesto jsem bizonům nikdy plně nedůvěřoval. Kdybych to byl dělal, tak tu s vámi asi nesedím. Znáte to sami, kolik lidí už zabila ochočená divoká zvířata. Mohl bych vám vyprávět celou řadu takových tragédií. A když jsem se teď vrátil z New Yorku, tak jsem často myslel na tu ženu, kterou jsem tam viděl se skupinou afrických lvů. Ještě dneska vidím, jak jí skáčí v cirkuse přes hlavu. To byl pohled! Ale přesto klame diváky. Četl jsem tam někde, že přemohla ty lvy láskou. Já tomu nevěřím! Viděl jsem, že měla bič a ocelovou vidlici. A užívala je. Všiml jsem si také jiných věcí, které snad ostatním ušly — jak vstupovala do klece, jak se mezi nimi pohybovala a jak je ovládala pohledem. Bylo to obdivuhodné, skutečně nádherný kus práce. Možná že miluje ty žluté bestie, ale její život byl v nebezpečí každý okamžik, co byla v kleci, a ona to věděla. Jednou ji jeden z těch jejích miláčků, asi ten Král, kterého si zřejmě nejvíc pěstuje, neposlechne a zabije ji. To je jisté jako sama smrt."

VI. BÍLÝ MUSTANG

Celých čtyřicet mil cesty kaňonem Hřebíku jsme na každé písčině a v prachu stezky pozorovali malé, oválně a ostré stopy stáda Bílého mustanga.

Kaňon nesl své jméno oprávněně. Byl dlouhý a přímý, jeho holé stěny se ve slunci šedě až ocelově leskly a byly do hladka vyleštěny vodou a větrem. Na jeho rovném dnu nebyly žádné balvany, ani hromady suti. Bezútěšnost celého vzhledu místy zmírňovala zeleň trávy a bílá šalvěj, jejíž živě fialové kvítky se zachvívaly ve větru.

„Ten Bílý král, jak mu my lovci koní říkáme, si dost vybírá pastvu a asi se tady včera v noci popásal na šalvěji," prohodil Stewart. Zcela se nakazil naším zájmem o proslaveného mustanga. Trochu se jej patrně také dotkl Jonesův úděv a špatně skrývané pohrdání, že ho dosud nikdo nechytil. Dobrovolně nás tedy vedl do pustiny. „Nikdá sem netušil, že tudy chodí pít. Fakt, ani mě nenapadlo, že by Hřebík moh mít odbočku. Dyť ten vchod vypadal jenom jako prasklina ve stěně. Taková prohnanost, s jakou nás celý ty roky vodil za nos!"

Odbočku, o které Stewart mluvil, objevil Frank náhodou, když jednou ráno sháněl dohromady naše koně. Přešel jeden hřbet a najednou narazil na nový kaňon na obou koncích uzavřený. Stewart

znal sice zhruba rozložení skal a kaňonů mezi nimi, jako je může znát člověk v krajině, kde každá cesta se kroutí mezi vrchy, rozbíhá se a zase se schází, ale nyní byl přesvědčen, že jsme narazili na jednu z tajných stezek, po kterých bělouš se svým stádem tak často unikal pronásledovatelům.

Celý den jsme ostře klusali, ale přesto jsme při západu slunce neměli za sebou víc než deset mil. Boky kaňonu se zužovaly, a tak jsme se rozhodli, že se utáboříme na noc. Přivázali jsme koně ke kolíkům a ještě za soumraku jsme povečeřeli. Když padla tma, leželi již všichni pod pokrývkami.

Ráno nám ukázalo tajný průchod, úzkou trhlinu ve skalní stěně, nepravidelnou a napůl ucpanou spadlým kamením, jediný otvor v jinak celistvé skále, vedoucí do sousedního údolí. Nad námi se modrala kroutící se stužka oblohy. Stěny byly na některých místech tak blízko sebe, že by mezi nimi kůň s nákladem vůbec neprošel a i jezdci museli zvedat nohy až do sedel. Na druhé straně průrvy vedoucí na dno kaňonu byl ostrý kamenný sráz několik set stop dlouhý. Žádný lovec nemohl z údolí vidět, ba ani ne tušit, že je tu nějaký vchod.

„Tady kolem Velkýho kaňonu jeden nikdy neví, na co může přijít," byla Frankova jediná poznámka.

„No, tady v okolí Hřebíku bych se měl celkem vyznat," řekl na to Stewart. „Asi tak na míli cesty odtud se můžu přešplhat do Kanabskýho kaňonu a dostanu se zase do Hřebíku. To už budu mít mustangy před sebou a poženu je sem. Vy potřebujete jenom čekat tam, co polezu nahoru. Určitě ho uvidíte. Jenom nemyslete, že to bude dřív než v poledne. Možná že to potrvá pár dní, tak dávejte pozor!"

Vzali si s Lawsonem nějaké pokrývky a potraviny a odjeli dolů kaňonem.

Vyrazili jsme zanedlouho po nich. Kaňon již nebyl tak rovný a jeho dno se kroutilo sem a tam, bylo stále užší a skály kolem rozervanější a vyšší Nad námi visely bizarní útesy. Všechno pokrývaly odštěpky balvanů.

Zdálo se, že Jones bedlivě prohlíží všechny zákruty a co nejpečlivěji se snaží vybrat místo tak důležité pro konečný úspěch našeho pokusu. Nebylo to snad ani třeba, vždyť jsme se na Bílého mustanga chtěli jenom podívat, a kdyby nám to štěstěna dovolila, udělat si několik fotografií. A najednou mně napadlo, že plukovníka nutí jeho vášeň vymyslet nějakou past a že se skutečně chce pokusit o lov.

Wallace s Jimem a Frankem umístil přímo pod místem, kudy se zřejmě Stewart vyšplhal nahoru. Jak po takovém srázu může projít kůň, bylo pro mne záhadou. Nařídil jim, aby počkali, až je mustangové přeběhnou, a potom aby se ukázali a ječeli jako ďábli.

Mne vzal s sebou na vybíhající skálu, úplně nás skrývající od ostatních, a tam se znovu a s ještě větší péčí věnoval prohlídce okolí. Napříč kaňonem se zde táhla hluboká proláklina, široká asi deset až patnáct stop. Podél stěny běželo suché koryto, kterému věnoval zvláštní pozornost. Mezi ním a stěnou byla úzká rovinka, na druhé straně velké balvany a mezi nimi tolik různých děr, že tamtudy nemohl kůň projít. Bylo jasné, že mustangové si zvolí tuto jedinou možnou cestu; a asi tak uprostřed, právě za výběžkem skály, uvázal Jones koně k silným křovinám. Jeho příští čin mluvil sám za sebe. Roztočil laso, pozorně je prohlédl, pečlivě svinul a volně zavěsil k sedlu.

„Možná že do večera bude Bílý král náš," poznamenal s vzácným úsměvem. „Dal jsem tam koně ze dvou důvodů. Mustangové je neuvidí dřív, než budou přímo u nich. Zarazí se, hřebec se bude vzpínat a řehtat, aby je vyzval k pranici. A pak si budeme moci udělat snímek. Ale konečně si všimnou sedel a budou chtít pryč. My dva se schováme kousek dál v úžlabině a v pravý okamžik vyskočíme, začneme křičet a poženeme je nazpátek."

Natrhali jsme si šalvěj a za jedním kamenem si připravili úkryt. Jones velmi dbal na to, aby všechny větvičky byly v co nejpřirozenější poloze. „Jenom horské ovce ve Skalnatých horách mají lepší zrak než divocí koně," vysvětloval. „Puma vidí taky dobře, leží vysoko na skále a vyhlíží si kořist v údolí, ale i ona je na tom hůř než mustang."

Hodiny se pomalu vlekly. Pekli jsme se na slunci, kameny byly tak rozpálené, že jsme se jich nemohli dotknout. Kolem uší nám bzučely mouchy a z děr v zemi na nás vykukovaly tarantule. Odpoledne mížilo.

Po setmění jsme se vrátili k Wallaceovi a kovbojům. Frank zatím vyřešil otázku zásobování vodou tím, že našel malý pramínek tryskající ze skály. Když jsme vodu nachytali do nádob, mohli jsme napojit koně. Pro nás jsme jí měli s sebou dost.

„Vy si vezmete první hlídku," řekl mi plukovník po večeři. „Mustangové by se mohli pokusit v noci proklouznout kolem, a tak musíme hlídat. Potom vzbudíte Wallace. A teď spát!"

Když se probudil nový den, byli jsme již opět na svých místech. Únavně horký den, nepředstavitelně dlouhý, otupující i naše vášnivé zaujetí, přešel a mustangové se zase neobjevili. Noční chlad přinesl trochu úlevu. Znovu jsme postavili hlídky.

Nastal třetí den čekání.

Hodina ubíhala za hodinou, chladný ranní větřík byl stále teplejší a do kaňonu nakouklo slunce. Kameny se rozpálily, mouchy bzučely a já jsem ve stínu šalvěje usnul. Probudil jsem se ztuhlý a zpocený. Neúnavný starý lovec seděl opřený zády o skálu a přimhouřenýma

očima pozoroval kaňon. Ocelový odlesk stěn bodal do očí, obloha byla jako rozpálený měděný talíř. Ačkoli mě dlouhé dny čekání, bolest ve svalech a vedro přiváděly takřka k šílenství, bylo mi hanba si stěžovat, protože tu, vedle mne, seděl starý muž tiše a trpělivě. Vypátral jsem pod kamenem tarantuli a snažil jsem se ji rozdráždit k boji s ropuchou, která jenom poulila udiveně oči. Potom jsem na kameni objevil ještěrku. Bylo to moc krásné zvířátko, asi tak stopu dlouhé, smaragdově zelené s červenými puntíky a s očky jako diamanty. Vedle kamene kvetla purpurová květina, kterou propátrávala včela. Pozoroval jsem, jak ještěrka na ni upírá zrak, najednou přiběhla blíž a bleskurychlým pohybem dlouhého rudého jazýčku ji z květu uchvátila. Měl jsem před sebou krásu, život a smrt, a před chvílí jsem znuděně hledal něco, co by mne zaujalo při únavném čekání.

„Poslouchejte!" vyrušil mne plukovníkův ostrý šepot. Měl zavřené oči a byl otočen proti větru.

Má pozornost se prudce probudila a napjal jsem sluch. Zachytil jsem nějaký slabý zvuk, ale zase se mi ztratil.

„Položte si ucho na zem," poradil mi Jones.

Udělal jsem to a začal jsem rozeznávat rytmický dusot pádících koní.

„Přicházejí, jako že se jmenujete Grey!" vyrazil nadšeně můj společník. „Tamhle! Vidíte ten oblak?"

V zatáčce nad námi byl nyní kaňon zahalen prachem. Problesklo jím jedno bílé a řada černých těl a opět nebylo nic vidět. Najednou před nás vyběhla černá skupinka mustangů a před nimi se nesl její bílý vůdce.

„To je pohled! V životě jsem neviděl nic takového," šeptal vzrušeně plukovník. „Jak běží! A ten bělouš nedává do toho ani polovinu síly. Udělejte si rychle snímek, než budou pryč. Druhou takovou příležitost nebudete mít!"

S ohlušujícím tepotem kopyt, vlajícími hřívami a ohony proběhli divocí koně kolem nás. Najednou se kaňonem ozvalo zařičení, jaké jsem jakživ neslyšel. Bílý hřebec se zarazil, stádo strnulo. Spatřil asi naše osedlaná zvířata. Chvěl se na celém těle, rozčileně odfrkával a potom s vyzvednutou hlavou, prozrazující napětí, pokročil kupředu a vyzývavě zařehtal. Byl smetanově bílý, s postavou nejušlechtilejšího závodního koně.

Vzrušeně podupával, najednou se vyděsil a otočil se zpět.

Když se stádo obracelo za ním, vyskočil Jones na kámen, vypálil z pistole do vzduchu a ječel jako Komanč. Počínal jsem si stejně. Divocí koně se srazili do hloučku a potom se vystrašeně a nejisté rozběhli kaňonem.

Plukovník vyrazil s udivující čilostí, taktak jsem mu stačil. Když jsme doběhli ke svým vzpínajícím se koním, zavolal na mne: „Na-

sedněte a hlídejte tady. Držte se u té skály v zatáčce, aby vás nemohli překvapit a ušlapat. Kdyby sem běželi, tak je vyplašte a zažeňte zpátky!"

Satan se celý třásl, a když jsem byl konečně v sedle, měl jsem co dělat, abych se v něm udržel a koně zadržel. Vzpínal se, vyhazoval a chtěl se rozběhnout. Hryzal udidlo a netrpělivost jim jen hrála.

Ze svého stanoviště jsem viděl, jak mustangové ubíhají v mračnu prachu. Jones již zajížděl na svém hnědákovi za velký balvan uprostřed kaňonu, kde se chtěl schovat. Tu se údolím rozlehlo volání a výstřely našich kamarádů. Ozvěna od skalních stěn je zmnohonásobila. Bělouš se vysoko vzepjal, dusot kopyt byl přehlušen jeho zařičením. Otočil se, stádo za nim a již letěli nazpátek.

Zkušený lovec nutil mustangy běhat sem a tam a sám zůstával uprostřed. Bylo to chytře vymyšleno — využil příležitosti až do krajnosti.

Hřebec, následovaný svými druhy, se rozletěl vpřed. .Viděl jsem, že musí proběhnout kolem balvanu, za kterým stál Jones Koně uháněli jako bouře. Za nimi jsem spatřil Franka s Wallacem. Potom bylo slyšet plukovníka: „Tak začněte, člověče!"

Ale běžící koně se mne nezalekli. Když Jones viděl, že se tentokrát neobracejí, vyrazil na hnědákovi za nimi. Velký kůň, neúnavný jako jeho jezdec, se řítil za stádem.

Nevěděl jsem, co mám dělat. Dusot kopyt, řičení mustangů a šílená rychlost, kterou se ke mně blížili, to vše mne tak vystrašilo, že jsem ztratil svého učitele z dohledu i doslechu. Nebezpečí se mihlo kolem mne, dřív než jsem si ho vlastně uvědomil. Prach byl plný poletujících hřív, zpěněných černých koní a míhajících se kopyt.

Satan s rychlostí, která mne zahanbovala, uskočil a přitiskl se ke skále. Oči jsem měl zalepené prachem a skoro jsem se jím dusil. Cítil jsem rychlý závan větru a jeden mustang se mi otřel o třmen. A potom byli najednou pryč.

Ale ne všichni. Viděl jsem, že se Jonesovi nějakým nevysvětlitelným způsobem podařilo od stáda odříznout Bílého mustanga ještě s dvěma dalšími. Obrátil je zpět a pronásledoval. Hnědák, na kterém jel, nevypadal nikdy nějak neobyčejně, ale nyní se jeho dlouhé svalnaté tělo poháněné nepřekonatelnou vůlí jezdce probudilo k nevídanému výkonu. Jaký to byl pohled! A přesto proti Bílému mustangovi vypadal neohrabaný a pomalý. Ale i tak nastal .v životě tohoto krásného hřebce kritický okamžik. Byl obklíčen na prostoru dvě stě krát pět set yardů, a to ještě z něho polovina byla odříznuta zející proláklinou, které se musel vyhýbat. V patách měl vykřikujícího lovce, mávajícího zrádným lasem. Byl již skoro uvězněn, skaliska a lidé kolem něho hrozili ukončit jeho svobodu. Dal přednost smrti a vyběhl mezi skály.

Jones mohl klidně chytit kteréhokoli z jeho druhů, ale ani si jich nevšiml. Pokrytí prachem a pěnou využili příležitosti a otočili se k východu z kaňonu a řítili se kolem mne do bezpečí. Wallace, Frank a Jim se opět rozkřičeli a začali střílet. Kruh se uzavíral. Zdálo se, že král divokých koní nemá již žádnou naději. Ale odvahu neztrácel. I když jsem byl rozrušen na nejvyšší míru, bleskla mi hlavou myšlenka, že náš způsob lovu není nejčestnější a že bych měl ustoupit a nechat ho utéci. Ale prastarý lovecký pud, který se ve mně probudil, mi nic takového nedovolil. Jones pokračoval v pronásledování. Přesto se Bílý stačil vždy pružně vyhnout hrozící smyčce.

„Zavřete kruh," zavolal na nás plukovník hlasem plným vítězství. Království svobody odbíjely hrany.

Past se sevřela. Na horním konci kaňonu pobíhal bělouš sem a tam, potom ve snaze uhnout blížícím se nepřátelům běžel ke mně. Oči mu divoce blýskaly. Zkušený Jones se však nedal oklamat, zůstával uprostřed kruhu a volal na mne, abych hřebce zaplašil. Hlas mi již vynechával, a tak jsem vypálil poslední ránu. Bílý krasavec se šíleně rozběhl. Byl to jeho poslední zoufalý pokus. Mířil přímo k proláklině. Bílé pružné nohy se jen míhaly. Jones prudce cválal a vyrážel ďábelský jekot, aby ho zarazil. Bělouš měl před sebou dlouhý, ale rovný úsek cesty, Jonesův hnědák musel překonat kratší zatáčku. Bylo jasné, že bílý hřebec v tomto závodě získává půdu a neuhýbá ani o píď od svého původního směru. Za žádnou cenu se nechtěl dát chytit. Jones na něho mohl najet z boku, ale aby laso správně dopadlo a nedošlo k nebezpečnému trhnutí, volil stejný směr jízdy. Když se k němu přiblížil, zakroužil lasem nad hlavou. Smyčka vyletěla, protáhla se jako žlutý útočící had a dopadla těsně za poletující bílou oháňkou.

Mustang hrdinsky prokázal své rozhodnutí, vznesl se vysoko do vzduchu a přeletěl hlubokou průrvu jako blesk. Konečně volný! Kamení a hlína jen odletovaly a on sám nám mizel v dálce.

Jonesův věrný kůň musel přisednout na zadní, aby se zachránil před pádem do hlubiny.

Já jsem si ani nevšiml, že mne Satan během toho vzrušujícího závodu odnesl na druhou stranu kruhu. Jones si pomalu otíral pot, stáčel laso a klidně prohodil: „Když se člověk pokouší chytat divoká zvířata, nesmí si být nikdy ničím jist. Tam, kde jsem si myslel, že mám nepřekonatelného pomocníka, neměl jsem vlastně nic. Nikdy bych nevěřil, že nějaký kůň může přeskočit takovou průrvu."

VII. V HADÍ ROKLI

Nedaleko místa naší neúspěšné honby za Bílým mustangem byla ve stěně kaňonu hluboká jeskyně. Měkký písek na jejím rovném dnu a blízkost Frankova pramene nás zlákaly, abychom se tu utábořili na noc. Večer se na vyčerpaných koních vrátili Stewart a Lawson. Čekal na ně hořící oheň a teplá večeře.

„Tak co, viděli ste ho vůbec?" zněla jejich první otázka.

„No bodejť!" ozvalo se najednou z pěti úst. A když jim Frank svým suchým způsobem vypověděl, co všechno se seběhlo, dívali se ti staří lovci s úctou na plukovníka.

„Vy jste se ho doopravdy dotknul lasem?"

Snad za celý život mu dosud nikdo nesložil takovou poklonu. Místo odpovědi sáhl nejdřív rukou ke knoflíku na kabátě, odmotal několik dlouhých bílých žíní a potom teprve řekl: „Vytrhl jsem mu je lasem z ohonu, minulo mu levou zadní jen tak o šest palců."

Stewart mlčky prohlížel žíně. Potom je beze slova podal dál.

Jeskyně ozářená jasným ohněm se mi nějak nezamlouvala. Všude byly malé kulaté dírky a já jsem si živě představoval, jak v každé je zalezlý nějaký hmyz. Naskočila mi husí kůže. Nejsem sice nijak zvlášť choulostivý na ty lezoucí a poletující tvorečky, ale přesto jsem se ozval.

„Poslechněte, nestojím zrovna dvakrát o to, spát v téhle díře. Vsadím se, že je tu plno pavouků, stonožek a jiné havěti."

Tedy, nemohu tvrdit, že by snad jenom tato moje celkem nevinná poznámka probudila utajený smysl pro humor v myslích našich dvou Arizoňanů, Jonese, případně i mého, dosud plně loajálního přítele z Kalifornie. Možná že to byl ten suchý chladný vzduch v kaňonu, možná že má slova vyvolala určité vzpomínky, ale nejspíš to měl být trest za můj první prohřešek zelenáče. Ať už to bylo co chtělo, moje prohlášení rozpoutalo „vědeckou rozpravu o hmyzozpytu" promíšenou těmi nejpodivnějšími a nejúděsnějšímu historkami „z první ruky".

„To teda jo," začal Frank tím nejpřirozenějším hlasem. „Tohle sou vopravdu tarantulí díry. A s tarantulema tu jistě budou škorpióni, jedovatý stonožky a chřestýši. Nám to teda nevadí, že jo, mládenci, my sme na to navyknutý. Už se mi mockrát stalo, že sem se v noci probudil a na dece mi seděla tarantule a mrkala na mě vokem. Nemám pravdu, Jime?"

„To je jednou jasný, že jo," protáhl jeho věrný společník.

A Jones nevzrušeně pokračoval: „To mi připomíná, jak jsou stonožky jedovaté. Jednou tak sedím u ohně a tu najednou můj kamarád jenom sykne: »Proboha, nehýbej se! Máš na ruce stonožku!« a vytáhne kolt a sestřelil ji jako holuba ze střechy. Ale ta kulka trefila za mnou jelena, a věřte tomu nebo ne, měla na sobě tolik jedu, že ten nebožák za dvě hodiny pošel na otravu krve. Stonožky jsou někdy

tak jedovaté, že vám jenom přelezou po kůži a nechají za sebou modrou stopu. Podívejte se!"

Vyhrnul si rukáv a skutečně na bronzově opálené ruce se klikatila nějaká modrá čára. Nakonec, proč ne, mohla mu to udělat stonožka.

„Tohle je tak pro ně správná skála," přidal se Waliace, vypustil obláček dýmu z lulky a rozhlédl se po jeskyni jako znalec. „Se stonožkami mám ze svých archeologických výprav určité zkušenosti. Uvědomte si jenom, kolik starých hrobů a sídlišť jeskynních lidí jsem už prolezl. Právě v algonkiu se nejsnadněji dělají díry. Zavrtávají se tady asi tak, jako Crustacea Thoracostraea, víte, to je ryba bahník, do bahna. A když si představíte, že to stonožky dělají ve skále, tak to tedy musí mít pořádná kusadla."

Udělalo se mi nějak mdlo a ani jsem se nedivil, že Jimovi vypadla dýmka z úst. I Frank vypadal, mírně řečeno, nějak pobledle. Jenom Stewart ani nemrkl.

„Víte, tábořil jsem tady asi tak před dvouma rokma," pomalu začal, „a v jeskyni se jenom hemžily krysy, hadi, ropuchy a ještěrky. A těch brouků, škorpiónů a tarantulí co tady bylo — nemoh sem ani spát kvůli kraválu, co dělali."

„Já sem tady zažil něco podobného," ozval se Lawson tak nevzrušeně, jak to dovede jen starý lovec. „Dycky jak začnou skákat ze stropu, co maj ty díry, tak ležím jak poleno. A když náhodou spadne ňáká ta potvora na mě, tak se ani nehnu a nejmíň pět minut ani nedejchám. Potom si myslí, že je po mně a vodleze. Fakt. Dybych dejchal, dá se do mě a jakej sem!"

Takových řečí a to všechno jenom pro postrašení nevinného a citlivého nováčka!

Při rozbalování spacího pytle jsem vrhal obdivné pohledy na své mučitele. Uvelebil jsem se ke spánku a přísahal si, že nevylezu, ani kdyby do jeskyně vtrhl sám Luciper s celým průvodem.

Později v noci jsem se probudil. Jak kaňon, tak i vstup do naší jeskyně byl zalit bílým jasným světlem měsíce. Vysoké skály naproti jeskyni se v něm utápěly. Pohádková krása toho pohledu mne uchvacovala. Až nepřirozené ticho bylo najednou přerušeno strašidelným houkáním sýčka. Jeho ozvěna přeskakovala od útesu k útesu, než dozněla v dáli.

Nevzpomínám si, jak dlouho jsem tam ležel a okouzleně pozoroval hru světel a stínů, když v tom najednou mne něco vyrušilo. Pocítil jsem nějaký dotyk. Prudce jsem zvedl hlavu. V jeskyni bylo světlo jak ve dne. A tam, na mém spacím pytli, seděla společensky černá tarantule, velká jako dlaň.

Určitě jsem neuvažoval o Lawsonově radě, ale doslova jsem jí použil. Jestli jsem kdy ve svém životě byl strnulý, tak v tomto okamžiku. Moji společníci zatím spokojeně a bezstarostně pochrupovaii.

Slabý šramot odlákal můj zrak od černého nebezpečí, sedícího mi na koleně. Po písčitém dnu jeskyně pobíhali další pavouci. Jeden obr, velký jako krab, si zřejmě právě rozmýšlel útok na Jonesovo ucho. A další, celý šedivý, bůhví zda stářím nebo tím osvětlením, strkal tykadly do Wallaceovy čepice. Po klenbě nade mnou se černé body jen míhaly. Ne, nebyl to sen, pluky tarantulí na nás skutečně provedly invazi.

Ale že pavouk na mne doopravdy mrká, to už musela být představa vyvolaná vzpomínkou na večerní rozprávky. A to mi postačilo uvědomit si, že podle všech neodvolatelných zákonů osudu se zločiny mají obrátit proti svým původcům.

Zajel jsem co nejhlouběji do pytle a děkoval v duchu své prozíravosti za jeho kvality. Pečlivě jsem za sebou zatáhl skoro neprodyšný uzávěr a začal.

„Hej, plukovníku, Jíme, Franku!" hulákal jsem z hloubi svého bezpečného úkrytu.

Udivené hlasy mne přesvědčily, že jsem přerušil jejich spánek.

Snažil jsem se nedat najevo svou hříšnou škodolibost a hlasitě jsem oznamoval, co jsem zjistil.

„Hrome, vona je to pravda!" ozval se Frankův hlas.

„To je jednou jasný!" přidal se Jim a bylo slyšet, jak vytřepává přikrývku.

„Pozor, plukovníku, máte jednu na polštáři!" křičel Wallace.

Bum! Ostrá rána oznámila vyhlášení války.

Mám v mysli vryto každé slovo, které padlo během této nesmrtelné události a jenom má dobrá výchova mi zabraňuje je opakovat, mimo jediné znechucené poznámky: „Tohle je to . . . místo, na kterým sem kdy byl. Milióny tarantulí, stonožek a škorpiónů! Krk na to dám, že tu budou skutečně i chřestýši. Wallace, pozor! Je pod pokrývkou!"

Podle rozléhajícího se hluku jsem poznal, že můj dlouhý kalifornský přítel provádí nějaký artistický výkon. Následující Jonesův výbuch sdělil světu, že na něj Wallace hodil tarantuli. Další příval prudkých slov potvrdil plukovníkovo předání toho neodbytného hosta Frankovi. Divoce vyjekl, nešťastného pavouka to jistě vyděsilo k smrti, a rozpoutal se všeobecný blázinec.

Během celého toho zmatku nešetřili moji společníci výrazy, které nedělaly žádnou čest tak úctyhodné skupině traperů a já jsem se v pytli dusil tajeným smíchem a sladkým pocitem pomsty.

Když se konečně vše uklidnilo, zůstal na měsícem postříbřeném písku jeskyně jediný spáč.

Ráno, než jsem otevřel ospalé oči, byli již Frank s Jimem Stewartem a Lawsonem pryč, Jak jsme se dohodli, vzali s sebou i nákladní koně a nechali nám zásoby pouze na jeden den. Chtěli jsme s Walla-

cem vyjet ráno nahoru z kaňonu a vrátit se domů Hadí roklí. Jones se k nám přidal s poznámkou, že ještě v třiašedesáti stojí za to dívat se po světě. Taková úvaha nám dodala chuti, a tak v necelé půlhodince jsme již byli nahoře a ani jsme se moc nezapotili. Cesta až na malý úsek zvětralé skály nebyla tak zlá, naši koně ji zdolali bez obtíží.

Hadí rokle byla od Hřebíku vzdálena slabou míli jízdy po skalnatém hřbetě řídce zarostlém jalovcem. Sjezd dolů byl už horší. Díky umění mého Satana jsem se brzy ocitl vpředu, ale nebyla to žádná výhoda, znamenalo to jenom zvýšené nebezpečí padajících kamenů utržených jezdci nade mnou. Skončilo to naštěstí bez následků.

Objevil se před námi svět takové krásy a jemnosti, že zatlačil kaňon Hřebíku z naší mysli úplně do zapomnění. Dívali jsme se na ty nejpříkřejší kontrasty. Na ostře rudých skálách visely široké žluté římsy. Přes dva tisíce stop vysoké útesy rozervané od vrcholků až po úpatí se nad námi skláněly tak příkře, že bylo o strach pod nimi projet. Vypadalo to, jako by byly připraveny spadnout na první vydechnutí rozzlobených bohů. Projížděli jsme mezi sloupy, obelisky a zříceninami rozvráceného Babylónu. Cestu nám ztěžovala ostrá skalní žebra táhnoucí se napříč roklí. Na každém větším kameni se slunily zelené ještěrky a hbitě mizely, jakmile jsme se přiblížili.

Dostali jsme se do míst, kde všude ve stěnách byly větrem vyhlodané jeskyně těch nejrůznějších tvarů a velikostí. Podivné bylo, že jsme je nacházeli jen na severní straně. Právě jedna taková veliká a hluboká nás zlákala, i když byla hodně vysoko.

„Bude to kus pořádného lezení," povídal Wallace plukovníkovi, zatímco jsme sesedali s koní.

„Nevadí, jdu s vámi," ozvala se odpověď. A držel s námi skutečně krok, i když jsme přelézali mohutné balvany a převislé římsy. Stoupání bylo místy tak prudké, že se nám jeskyně ztrácela z dohledu. Konečně se před námi otevřela jako temná brána pekel. Tisíciletí vyhlodala do skály otvor, do kterého by se vešel kostel i s věží.

„Nesmírný chráme věků, vydej své mrtvé!" zvolal Wallace.

Jones ho přivedl zpět na zem otázkou: „Zajímalo by mě, jaké prehistorické zvíře tady žilo."

Stále a stále ten jediný zájem! Pokud si vůbec uvědomoval nádheru tohoto místa, nedal to na sobě znát.

Dno jeskyně se od samého začátku zvedalo. Vyšplhali jsme se po něm asi dvě stě stop a to jsme ještě nebyli ani v polovině cesty. Naši koně, pasoucí se v rokli hluboko pod. námi, vypadali z té výše jako mravenci. Spád byl tak příkrý, že jsme raději dál nešli, protože kdyby někdo z nás uklouzl po hladké skále, následky by byly strašné. Naše hlasy se dutě odrážely od stěn. Byli jsme v jeskyni tak daleko, že kolem se rozprostíraly tajemné stíny a my si připadali jako v temné hrobce.

„Váá-húú," zakřičel Jones ze vší síly svých obřích plic.

Ze všech stran se na nás hrnuly hlasy ďábelské ozvěny. Tma na konci jeskyně se nám vysmívala a stěny roznášely její posměch do dálky.

Nerušili jsme víc nesmírný klid přírodního chrámu a vyplížili se ven, jako bychom spáchali svatokrádež a přivolávali na sebe pomstu bohů divočiny.

Chvíli jsme se přátelsky přeli o vhodném názvu, ale nakonec nad Wallaceovým návrhem Montezumův amfiteátr zvítězila plukovníkova jeskyně Ozvěny,

Dole jsme opět nasedli a do oběda jsme projeli celých dvacet mil Hadí rokle. Po cestě jsme se předstihovali, kdo objeví lepší a bizarnější pohled. Pochybuji, že někdo prohlédl celé údolí pečlivěji než my. Hady jsme ale neobjevili žádné.

Obědvali jsme na malé plošince v závětří útesu, když najednou můj přítel s vítězným pokřikem ukázal na nějaký starý hrob ve stráni nad námi. Vykopávky ho vždy přitahovaly takovou silou jako mne staré knihy. Dříve než jsme tam s Jonesem doběhli, hrabal velkým nožem v písku kolem sebe.

Tento příbytek mrtvých byl postaven z malých kamenů spojovaných cementem, o němž nám Wallace řekl, že ho naše civilizace ještě nezná. Byl narudlé barvy a tvrdší než oblázky, které držel pohromadě. Hrob byl polokruhového tvaru a objevili jsme v něm nějaké kosti, rozbité nádoby a svazek uzlovatého provazu. Vše se nám ale k našemu rozčarování rozpadlo v rukou na prach.

Během dalších mil jsme podobných posledních útočišť člověka našli tucty, ale všechna byla pobořená a prázdná. Až najednou se plukovník zarazil a div nespadl s koně, jak se zaklonil, aby lépe viděl.

„Tak, a co je tohle?" ukazoval nahoru.

Vysoko na skále bylo vidět malý okrouhlý výběžek. Měl právě tu narudlou barvu ostatních hrobů a Wallace, vzrušený víc než při lovu pum, prohlásil, že věří, že nemohl být nikdy otevřen.

Vylezl jsem na skálu, jak jen jsem mohl nejvýše, a dalekohledem se snažil rozluštit pravdu. Náš objev vypadal jako nějaké veliké vlaštovčí hnízdo přilepené na střeše. Wallace byl zcela unešen jistotou, že je neporušený.

Prohlásil nám rozrušeně: „To je skutečný zázrak, věřte mi. Víte dobře, že znám zříceniny Aztéků, Toltéků i kmenů Pueblo. Něco takového tam nenajdete. A stejně jsme v jiné oblasti. V tomhle kaňonu žila nějaká prastará neznámá rasa. Jak dávno, to není teď možné zjistit."

„To snad museli být ptáci, a ne lidi," ozval se praktický Jones. „Představte si jenom, jak se tam dostali!"

Pokud jsme mohli odhadnout, byl hrob nejméně tři sta stop nade dnem kaňonu a pět set stop pod jeho okrajem. Přístupný nebyl ani z jedné strany, protože stěna byla tak hladká, jako by ji pečlivě opracovala lidská ruka.

„A tamhle je další!" ukazoval opět šťastný nálezce.

„Máte pravdu, a já vidím třetí. Určitě je jich tu spousta," potvrzoval Wallace. „Myslím, že je možné jenom jedno vysvětlení. Jak vidíte, jsou přibližně v jedné rovině. Pravděpodobně to bylo tak, že tam kdysi bylo dno kaňonu a za celou tu dobu ho přívaly dešťové vody prohloubily."

Taková myšlenka nás ohromila, zejména když jsme si uvědomovali, jak vzácné jsou deště v této vyprahlé části Arizony, ale bylo to skutečně jediným vysvětlením.

„Kolik to mohlo trvat let?" vyptával se plukovník.

„Let! Co jsou roky?" odpovídal Wallace. „Tady přešla tisíciletí, celé věky uběhly od doby, kdy kvetla civilizace, která tu pohřbívala své mrtvé."

Dalo nám hodně práce, abychom odlákali našeho vědce z místa, kde stejně nemohl dělat nic jiného než stát a toužebně se dívat na osamělé nedostižné hroby. Jeli jsme dál, kaňon se postupně rozšiřoval, neměli jsme však dost času, abychom si blíže prohlédli stovky míst, která by nás zajímala.

Přesto na nás čekalo ještě jedno zajímavé a nečekané překvapení. Radost a čest z tohoto nálezu připadla mně. Mám dobré oči a jsem dalekozraký — je to typický indiánský zrak, jak vždy prohlašoval Jones —, a tak jsem se vždy věnoval pátrání po takových místech, které moji společníci pravděpodobně přehlíželi. Najednou jsem pod velkým převisem zahlédl nějakou tmavší skvrnu. Uvědomil jsem si, že se na ni dívám již poněkolikáté, a zarazil jsem se. Začínala dostávat obrysy lidské postavy. Nebylo snadné se tam dostat po kluzkých kamenech, ale vytrval jsem. Musel jsem se přece přesvědčit! Když jsem se konečně došplhal až na místo, zavolal jsem užasle na ty dva. Postava, kterou jsem objevil, byl tmavorudý obraz ďábla, nepředstavitelně divoce a hrubě namalovaný. Celý povrch převisu byl pokryt nejrůznějšími postavami lidí, zvířat, ptáků, některé malby byly černé, jiné žluté, některé zpola setřel čas, ostatní byly jasné a ostré.

Wallace doklopýtal nahoru skoro bez dechu, ale přesto se zmohl na udivený výkřik. Když se došplhal i plukovník a uviděl obrázek zvířete, které mohlo být stejně dobře jelen jako bizon, vzrušeně prohlásil: „Ať jsem čertův, jestli jsem kdy v životě viděl takové zvíře! Přátelé! Tohle tedy je nález! O něčem podobném mi nevykládali ani Pijůtové, pochybuji, že o tom vůbec vědí, o kovbojích a lovcích ko-

ní, kteří se sem za posledních sto let dostali, ani nemluvím. Porazí to na hlavu všechno, co je kolem řeky Mackenzie nebo kde jinde."

Smysl některých kreseb byl pro nás laiky mystický, jako nám ostatní byly jasné. Například dvě krvavě rudé postavy mužů, větší táhl menšího za vlasy a v druhé ruce mával sekyrou nebo kyjem, to se nedalo rozeznat. Byl to boj starý jako lidstvo samo. Druhá dvojice se bila nad ležící postavou zhruba připomínající svými tvary ženu. Jiný, žlutě namalovaný Indián, měl jednu ruku červenou. Byl to snad pravěký vrah? Jako další stál před námi pravděpodobně veliký náčelník, neboť před nim ležela řada menších postav, buď mrtvých, nebo v pokoře se klanících. Na význačných místech bylo namalováno něco, co připomínalo netopýra. Byly to kresby bohů nebo ďáblů? Řady pochodujících mužů vyprávěly o staré kletbě národů — válce. Všechny tyto kresby a nerozluštitelné značky byly historií slávy a úpadku dávno vyhynulého rodu.

Jones jenom potřásal hlavou a nedůvěřivě se ptal: „Řekněte mi, jak jenom mohla nějaká barva vydržet takovou dobu?"

„To je tajemství," odpověděl mu Wallace. „Ale ty kresby jsou skutečné. A jsem si naprosto jist, že jsou staré nejméně tisíc let. Nikdy jsem se s ničím podobným nesetkal. Hadí rokle je objev! Jednou se sem vrátím a pořádně to tady prozkoumám."

K večeru jsme byli už na dohled od Oak Springsu a zanedlouho jsme za halasného štěkotu smečky dorazili do tábora. Frank s ostatními přijeli několik hodin před námi, a tak nás čekala vábivě vonící večeře.

Potom nastaly nejpříjemnější chvilky každého dne po dlouhé jízdě nebo lovu — tiché chvilky u žhnoucího krbu, vyprávění o skutečných, dávno minulých dobrodružstvích. A kouř dohasínajícího dřeva tak sladce voněl . . .

Jones ten večer vypadal nezvykle zamyšleně. Věděl jsem již, že u něho takové zadumání znamená staré vzpomínky, a tak jsem tiše čekal. Tu a tam v jednom rohu srubu zachrápal Lawson; Jim a Frank už také odpočívali, můj přítel si pokuřoval z indiánské dýmky a snil.

„Víte, přátelé," odhodlal se plukovník konečně k řeči, „nějak mi ozvěna v té jeskyni připomněla vytí bílých vlků v Barrenově zemi."

Wallace vypustil velký oblak dýmu a já již věděl, že konečně uslyším historii Jonesova velkého dobrodružství na Dálném severu.

VIII. NAZA! NAZA! NAZA!

Všechny oči byly upřeny k vzdálené zátočině řeky. Tam, kde se bíle jiskřící, tančící vlny ztrácely v tmavé zeleni. Červnové nebe se modře zrcadlilo v majestátním říčním proudu, větrem orvané zelené

stromy se tlačily až k vodě a za nimi vystupovaly holé vrchy a odrážely se od narudlého obzoru.

Dlouhá ruka Indiána ukázala na jih. Oči čekajících rozeznaly v dálce černý bod a pozorovaly, jak roste. Po proudu se rychle blížila pramice s mužem stojícím u vesel. Ani jedna rudá, ani jedna bílá ruka se nenatáhla na pomoc člunařovi při obtížném přistání. Neohrabaný, těžce naložený člun unášel proud a přes všechny jeho pokusy minul přístaviště. Teprve tam přirazil muž své plavidlo ke břehu a pevně je přivázal u stromu. Na břehu nad ním se tlačili Indiáni. Vzpřímil svou mohutnou postavu, otočil do bronzová opálenou tvář a vrhl na ty nahoře z přimhouřených očí bystrý chladný pohled. Stříbrné prameny ve světlých vlasech prozrazovaly, že již není nejmladší. Tíživé ticho přerušil jen řinkot potřeb k táboření, vyhozených z člunu na travnatou rovinku. Tento nevítaný návštěvník zřejmě cestoval z daleka, ale jeho člun nořící se hluboko do vody pod nákladem soudků, beden a pytlů dokazoval, že cestu teprve začíná. Příznačná byla i dvojice dlouhých winchestrovek. Matně se rýsovaly pod plachtou, kterou byl přikryt náklad.

Zástup lidí se neklidně pohnul a rozestoupil, aby mohla projít vysoká, hubená, šedá postava strnulého držení těla v obnošeném vojenském kabátě: velitel pevnosti.

„Vy jste ten lovec pižmoňů?" zeptal se stroze bez sebemenší stopy vlídnosti v hlase.

Cizinec uvítal nevlídného tazatele chladným úsměvem. Byl to divný úsměv, při němž, jak se zdálo, se mu v tváři nepohnul ani sval.

„Ano, to jsem já," odpověděl.

„Náčelníci Čipeweyů a kmenů od Velkého Otročího jezera se dověděli, že přijedete. Svolali radu a jsou tu, aby s vámi promluvili."

Na velitelův pokyn se řada náčelníků nahrnula až dolů na břeh a vytvořila před lovcem půlkruh. Pro muže, který kdysi stál před zachmuřeným Sedícím býkem a vznešeným Černým hromem, náčelníky Siouxů, úspěšně čelil Geronimovi a přes mušku své pušky viděl divoké a svobodné Komanče v nádheře jejich pernatých ozdob, pro tohoto muže by] tento půlkruh divochů — pánů severu — jenom odleskem bývalé velikosti Indiánů. Jen pyšné a pohrdavé oči a tváře dávaly zapomenout na jejich vzhled.

Jeden z nich vychrlil ze sebe zvučným hlasem nesrozumitelnou řeč. Když skončil, promluvil na znamení velitele míšenecký tlumočník, oblečený jako běloch.

„On říká, poslouchat veliký náčelník Čipeweyú. On svolat všechny náčelníky kmenů na jih Velký Otročí jezero. On svolat radu. Chytrost bílo tváře, co přijít lovil pižmoň, my dobře znát. Bílý lovec se vrátil do svých lovišť, on obrátit tvář od severu. Náčelnici nikdy nedovolil bílý muž vzít živý pižmoň z jeho země. Aqeter jejích bůh.

Dávat jídlo a dávat kůži. Když pryč, nikdy se nevratit a jeleni jít za ním. Náčelníci a lid mil hlad. Rozkazovat: bíly lovec zpátky. Volají Naza!"

„Hrome, celých tisíc mil už slysím slovo Naza!" vybuchl lovec se směsí hněvu a zvědavostí. "Z Edmontu vyběhli indiánští běžci, dřív než jsem vyjel, a v každé vesnici, na kterou jsem narazil, se seběhl zastup rudochů a starý náčelník řečnil, snažil se mne vrátit a ukazoval na sever. Naza! Naza! Co to vlastně znamená?"

„Žádný bílý muž neznát, žádny Indián neříct." odpověděl tlumočník. „Obchodníci myslel, že to znamená Velký Otročí jezero, Severní hvězda, Severin duch Severní vítr, Severní světlo Ageter, pižmoň."

„No dobře, tak řekni náčelníkům, aby pověděli Ageterovi, že jsem už čtyři měsíce na cestě za nějakými malými Agetery a že za nimi pojedu dál."

„To není zrovna moudré, cizince," přerušil ho velitel pevnosti svým suchým hlasem. „Indiáni vám nikdy nedovolí odvést ze severu živého pižmone, Uctívají ho a modlí se k němu. Je to úplný div, že vás ještě nezastavili."

„Kdo by mne zastavil?"

„Indiáni. Když se nevrátíte, zabiji vás. "

„A to říkáte Američanovi z prerií?" Lovec se na chvilku zarazil a přivřel oči, z kterých šlehal modrý plamen. „Neexistuje žádný zákon, který by mi mohl zabránit, neexistuje nic, jenom pověrčivost Indiánu a hamižnost lidí té vaší Společnosti. A na to jsem j á už příliš starý lišák, než abych se dal oklamat. Dokonce ani sir John Franklin a to byl Angličan, si u nich nemohl koupil jídlo. Jejich politika je stranit Indiánům a nepustil sem obchodníky a lovce. A proč? Proto, aby mohli dál obíral ty ubožáky divochy do naha, když jim vymění pár cetek a pokrývek a trošku tabáku a rumu za kožešiny v ceně miliónu dolarů. Pokoušel jsem se nadarmo najmout pomocníka za pomocníkem, Indiána za Indiánem, abych nevěděl, proč to nejde? Má snad takový starý prérijník jako já projít sám tisíce mil jen proto, aby se nechal vystrašil vámi nebo tou vaší společností? A snil jsem o pižmoních čtyřicet let jen proto, abych se obrátil na jih teď, když cítím sever? To tedy ne!"

Rozvážně, jeden po druhém, plivli náčelnici lovci do tváře. Zaznělo to jako hadí sykot. Když ho tak uráželi, stál nehnutě, potom si klidně otřel obličej a ledově chladným hlasem se obrátil k tlumočníkovi.

„Řekni jim, že urážkou v radě ukázali svou pravou cenu. Řekni jim, že nejsou náčelnici, ale psi. Řekni jim, že nejsou ani baby, ale ubozí hladoví psi. Řekni jim, že se k nim obracím zády. Řekni jim, že bílá tvář bojovala se skutečnými náčelníky, divokými a statečný-

mi, jako je orel, a že psům ukazuje záda. Řekni jim, že je mohla naučit chovat pižmoně a jeleny a chránit je před zimou a vlky. Ale jejich oči jsou slepé. Řekni jim, že lovec odchází na sever."

Skupinou náčelníků proběhlo zahučení, jako když se blíží bouře.

Lovec dodržel slovo a otočil se k nim zády. Zachytil přitom pohledem vyhublého Indiána, jak se snaží vyklouznout z člunu. Ukradl tam balík a skoro by se mu bylo podařilo oklamat skutečného majitele, kdyby byl ovšem nenarazil na překážku, kterou nečekal.

Bílý muž obrovské postavy skočil zloději do cesty a sevřel ho do svých mohutných paží. Indián pustil balík, proletěl vzduchem a s hlasitým cáknutím spadl do řeky.

Tato neočekávaná událost vyvolala poplach a výkřiky údivu. Zmáčený zloděj zoufale plaval ke břehu. Zachránce zvedl balík, ve kterém melodicky zacinkala ocel, a když ho hodil na břeh k ostatnímu vyloženému nákladu, napřáhl velkou přátelskou ruku. „Menuju se Rea," řekl hlubokým dunivým hlasem.

„Já jsem Jones," odpověděl lovec a okamžitě se chopil podávané pravice. Rea byl proti němu obr. Měřil šest a půl stopy, měl široká ramena — hora svalů a kostí. Mohutná zarostlá hlava mu seděla na býčí šíji. Široká tvář, nízké čelo, hranatá spodní čelist, velké, světlé, jakoby jaguáři oči — to vše ukazovalo, že je to muž strašné a brutální síly.

„Poslechněte!" zvolal velitel pevnosti. „Raději se dvakrát rozmyslete, než se spojíte s tím lovcem pižmoňů!"

„Táhněte k čertu!" vykřikl Rea. „Potkal sem chlapa podle svýho gusta, a k tomu krajana, a jedu s ním!"

Domluvil a několik Indiánů, kteří ho obklopili, odstrčil stranou tak nešetrně a nevšímavě, až se zapotáceli.

Zástup se opět pomalu shromáždil nahoře na břehu.

Jones si uvědomil, že se nějakým podivným obratem osudu setkal s jedním z mála svobodných obchodníků tohoto kraje. Tito obchodníci, jak napovídal již název, pod kterým byli známi, popírali práva Společnosti, chytali zvěř a obchodovali na vlastní pěst. Byli to tvrdí a nepoddajní muži. Pro Jonese znamenal Rea víc než tucet jiných pomocníků. Znal zvyky zvířat, dohovořil se s Indiány, uměl zacházet se psy a věděl, jak obstarat jídlo a palivo. Navíc se ještě ukázalo, že je i tesař a kovář.

„Tohle sou moje věci," prohlásil a vysypal obsah svého vaku. Byl tam svazek ocelových pastí, nějaké nářadí, sekyra se zlomeným topůrkem, krabice nejrůznějších loveckých potřeb a několik kusů flanelového prádla.

„To ty zloději tady," vysvětloval svou chudobu. „Není toho zrovna moc. Ale sem právě ten, koho potřebujete. Jo, a jednou sem měl kamaráda a ten vás znal, říkal vám Buff Jones. Von se menoval Jim Bent."

„Na Jima se pamatuji," řekl Jones. „Padl s Custerem při posledním útoku. Tak vy jste byl Jimův kamarád! Kdybyste potřeboval doporu-

čení, tohle by stačilo. Ale jak jste přehodil toho Indiána přes palubu, to mě nadchlo."

Rea brzy ukázal, že málo mluví a hodně udělá. Jonesovými prkny zvýšil příď i záď pramice, aby lépe vzdorovala vlnám v peřejích, upravil kormidlo, vyrobil pár lepších vesel a přeložil náklad tak, že v člunu bylo víc místa.

„Buffe, čeká nás bouřka. Postavte stan a rozdělejte oheň. Budeme předstírat, že se tu utáboříme. Tyhle Indiány ani ve snu nenapadne, že se odvážíme vyjet na řeku, až se setmí, a tak se ve tmě vytratíme."

Slunce zmizelo za mraky, které se přihnaly od severu, studený vítr ohýbal špičky smrků a dešť se lil v proudech. Sotva se setmělo, nebylo vidět ani jediného Indiána. Schovali se před bouří. Ve stanech a ve velkých srubech Obchodní společnosti probleskovala světla. Jones slídil po okolí až do úplné tmy, dokud ho mrazivý, prudký liják nezahnal zpátky k tábořišti. Viděl, že Rea už složil stan a čeká na něho. „Jedem," prohlásil obchodník a člun vyrazil po proudu tiše jako pírko nesené větrem. Nechali se volně unášet tak dlouho, až se jim ve tmě ztratily poslední záblesky ohňů v táboře.

Stejně jako ostatní prudké řeky, měla i tahle v noci svůj hlas plný vyhrůžek. Hučela do tmy svůj spěch a své hrozby. Oba lovci, jeden u kormidla a druhý u vesel, promočení lijákem pozorovali temnou hradbu stromů. Člun klouzal neslyšně kupředu do tmy.

Avšak Jones zaslechl najednou v hluku bouře ještě cosi jiného: ustavičné tlumené dunění, podobné rachotu kol obrovského vozu. Ten hluk již znal. Bylo to jediné, před čím měl během svého dlouhého dobrodružství života hrůzu. Mnohokrát na Athabasce prorokovalo takové dunění nebezpečné a obávané peřeje.

„Pekelný peřeje!" vykřikl Rea. „Hnusnej proud, ale nejsou tam skály."

Jekot proudu zesílil a změnil se v řev, který naplnil vzduch těžkým, únavným rachotem. Zdálo se, že celý okolní nezřetelný svět se svíjí pod bičem větru, deště a řevem vody. Člun vystřelil kupředu, vlny ho vynesly nahoru, otřásl se, prorazil přídí bílou tříšť a v úděsném jekotu plul a plul, točil se, zmítal a nořil do černé změti vln. Potom řeka vykřikla svou poslední hrozbu, prudce změnila směr a uklidnila se. Hluk peřejí zanikal v dálce. Člun plul opět pokojně, bičován pouze větrem a přívaly deště. Kolem půlnoci se bouře utišila. Protrhanými tmavými mraky prohlédly jiskřivé hvězdy a měsíc chvílemi stříbřil špičky smrků, chvílemi se jako lesknoucí perla schovával za jejich větvemi.

Jones, který prožil celý život na prériích, okouzleně pozoroval řeku zalitou měsícem. Viděl, jak voda černá ve stínu žulových skal, jak se točí a zpívá. Znovu zaslechl vzdálený hukot zeslabený větrem. Na břehu se objevily vysoké, rozervané skály, řečiště se najednou

zúžilo a stíny přemohly měsíční světlo. Řeka byla poseta víry, které se chvílemi syčivě otevíraly a běžely s člunem po proudu. Pramice letěla vpřed. Před ní byla dlouhá, ubíhající hladina plná mrazivých vln, s kterými si hrál měsíc. Otročí řeka prudce spadala rozervaným korytem vystlaným balvany, neznala chvilku oddechu a věnčila černé, lesklé skály pěnou a vodní tříští.

IX. V KRAJI PIŽMOŇŮ

Od čipeweyské pevnosti k Velkemu Otročímu jezeru byla daleká cesta. Dva dlouhé měsíce pročesávali Rea s Jonesem zátoky tohoto vnitrozemského moře, až konečně dospěli na jeho severní kraj, z kterého vytékala řeka. Tam našli kamenný komín a krb stojící mezi zbytky rozpadlého srubu.

„Nemáme už moc času," prohlásil Hea, ,,Zima je na spadnutí. Jen se koukněte, jak brzo je tma."

„Měli bychom ale začít s lovem," trval tvrdošíjně na svém Jones.

„Člověče, čeká nás polární noc, dyk se teď budem muset na sedům měsíců někam zahrabat. Potřebujem chatu, dřevo a něco k jídlu!"

V smrkovém lesíku dosahujícím až k vodě brzy zazvonily sekery. Stromy tu nebyly příliš vysoké a dosahovaly takřka stejné velikosti. Tu a tam vykukovaly ze země zčernalé pařízky s viditelnými starými záseky. Jones si všiml, že průměr čerstvě kácených stromu byl stejný jako na pařezech, a vyptával se Rea, jak je to dlouho. co tu někdo naposled kácel.

„Řek bych asi tak pětadvacet nebo možná padesát let."

„Ale ty, co tady kácíme, nejsou přece nijak tlustší?"

„Víte, ono tady na severu nic moc rychle neroste."

Postavili si kolem komínu srub patnáct stop dlouhý. Na střechu dal nejdřív polena, na ně smrkové větve a zasypali je hlínou a pískem Když Jones vyrovnával udusanou podlahu u krbu, objevil v zemi rezavý pilník a čelo soudku, v kterém bylo vypáleno nějaké nečitelné slovo.

„Tak jsme to přece našli," řekl Hea „Franklin si tady postavil srub v osumnáctým roce. A kolem osumnáct set třiatřicet tu přezimoval kapitán Back, když hledal trosečníky z lodi Fury. Ty stromy musel porazit někdo z těch dvou výprav, protože indiáni to nikdá nedělaj."

Když lovci skončili stavbu srubu, připravili se ještě venku hranici dřeva na pálení a uskladnili soudky sušených ryb a mouky, bedny sucharů, konzerv, soli, cukru, kávy a tabáku, prostě celý náklad své pramice. Tu potom rozebrali na prkna odnosili také ke srubu. Celá ta práce jim trvala asi týden.

Jonesovi připadalo spaní uvnitř, i když tam plál oheň, nepohodlné, a nebylo mu o nic tepleji než venku pod smrky. Pokusil se ucpat spáry ve stěnách, ale protože neměl dost mechu ani čeho jiného, nebylo to k ničemu. Rea se mu smál a radil, aby počkal.

Den ode dne se plocha ledu u břehu zvětšovala, slunce bylo matnější a matnější a v nocí stále chladněji. Začátkem října klesl teploměr několik stupňů pod nulu a pokles stále pokračoval.

„Tak už je to tady, už se to veze," rozhodl se Rea, „pojďte, Buffe, máme práci."

Vzal vědro, došel k díře v ledu, kde nabírali vodu, a prorazil šestipalcový škraloup, který se tam utvořil za posledních několik hodin. Nabral plnou nádobu a vrátil se ke srubu. Jones neměl ani tušení, co chce Rea dělat, ale poslušně ho následoval.

Za tu chvilku, než došli od jezera k chatě vzdálené asi čtyřicet kroků, byla již voda ve vědrech pokryta tenkou vrstvičkou ledu. Rea se postavil zády proti větru tak patnáct stop od stěny a vychrstl na ni celý obsah nádoby. Troška zmrzla již ve vzduchu, ale zbytek vody namrzl na kládách. Bylo jasné, že traper chce spáry utěsnit ledem. Muži se činili celý den a přestali, až když srub připomínal skleněnou horu z pohádek. Nikde nebylo vidět ostrý roh. Uvnitř bylo teplo a útulno ani světla nebylo méně, než dokud pronikalo do chaty jenom všemi možnými škvírami.

Potom mráz trochu povolil a začalo sněžit. Ale jak! Vzduch byl plný sněhových vloček velkých jako peří. Po celý den a noc se tiše snášely na krajinu a srub pod jejich příkrovem pomalu mizel. „To je to, co potřebujem, jen ať sněží, za pár dní se hne karibů. A my budem mít čerstvý maso," radoval se Rea. Druhého dne vysvitlo slunce, netrvalo to však dlouho a od severu se přihnal vítr a hnal před sebou další sníh. Třetí noc po bouři, když lovci leželi pohodlně zachumláni do teplých pokrývek, probudil je nezvyklý hluk venku před chatou.

„To sou Indiáni," prohlásil s jistotou Rea, „přitáhli sem na lov."

Celou polovinu noci jim křik nově příchozích, štěkot psů, zvuky přejíždějících saní a rámus při stavbě stanů nedovolil usnout. Ráno stála na pláni indiánská vesnice. Stany byly postaveny z kůží karibů natažených na zkřížených tyčích. V jámách ve sněhu hořely ohně. Dlouho nebylo kolem skupiny týpí nikoho vidět, až později se objevil hlouček dětí, zahalených do ubohých kousků pokrývek a kůží. Jones si všiml jejich vyhublých, tmavých tváří, hladových pohledů a zvláště jejich zakrslého vzrůstu. Když na ně promluvil, plaše poodběhly a zastavily se. Zavolal znovu a děti utíkaly pryč. Jenom jeden malý chlapík zůstal stát. Lovec zašel do srubu a vrátil se s hrstí kostek cukru.

„To sou Žlutý nože," řekl Rea. „A pořádně vyhladovělý! Nedá se nic dělat, sme v tom."

Jones natahoval ruku k chlapci, ale ten stál jako přikovaný a jenom se udiveně díval.

„Molar nasu," ozval se Rea, „bílý muž dobrý."

Postavička jako by se probudila ze sna a ohlédla se po blížících se kamarádech. Lovec nejdříve snědl sám kousek cukru a potom podal kostku malému Indiánovi. Chtivě ji vzal, dal do úst a udiveně vyskočil.

„Hopíšampulí! Hopíšampulí!" povykoval na své bratry a sestry. Přiběhli jako vlci.

Rea překládal: „Myslím, že říká sladká sůl. Voni ty chudáci jistě neznaj cukr."

Tlupa dětí obklopila Jonese, a když všichni ochutnali bílé kostky, začali tak nadšeně ječet, až se ze stanů vyhrnuli i jejich rodiče.

Dosud nikdy neviděl lovec tak bídný indiánský kmen. Postavy zahalené ve špinavých potrhaných přikrývkách a v tvářích hladem planoucí, hluboce zapadlé oči. Nahrnuli se před chatu, stáli tam, něco mumlali a jen se dívali. Nebylo v nich ani stopy po přátelství, ani po něčem jiném.

„Říkal sem, že maj hlad," ozval se zase Rea. „Přitáhli sem k jezeru zaklínat Velkýho ducha, aby jim poslal karibů. Myslete si co chcete, Buffe, ale nekrmte je. Jak to uděláte jednou, tak je máme na krku celou zimu. Já taky vím, že je to krutý, ale pochopte, člověče, že sme tady na Severu!"

Ale přes veškeré varování nemohl lovec odolat dětskému žebronění. Nemohl jen tak stát a dívat se, jak ti malí hladoví. Když se přesvědčil, že ve stanech není skutečně nic k jídlu, pozval děti do srubu a navařil jim hrnec polévky, do které ještě rozdrobil suchary. Indiánci se na ni vrhli jako divoké kočky. Aby mezi nimi udržel aspoň trochu pořádek, musel si přizvat na pomoc Rea. Po jídle je museli z chaty vyhnat.

„Tohle jsem ještě nezažil," litoval je Jones, „chudáci malí."

Rea jenom pochybovačně vrtěl zarostlou hlavou.

Druhý den ráno začal Jones obchodovat se Žlutými noži. Přinesl si na to zásobu korálků, pokrývek a konzerv. Vyměnil za ně tucet šlachovitých černobílých indiánských psů, dvoje saně i s postroji a několik párů sněžnic. Mnul si radostí ruce, protože po celé dosavadní cestě se mu nepodařilo zajistit si tyto nezbytné potřeby pro práci, která ho čekala.

„Měl ste to jídlo rozdělit na dávky," mručel nespokojeně Rea.

Za čtyřiadvacet hodin se Jones přesvědčil o pravdivosti slov zkušeného obchodníka. Jediný den postačil, aby vyhladovělí Indiáni snědli zásoby potravin, které jim mohly a měly vydržet několik týd-

nů. A příští den už stáli zase u srubu. Rea je proklínal a vyhrožoval jim pěstí, ale oni se opět a opět vraceli.

Přešlo několik dní. Celý ten čas rudoši neustále vyzpěvovali své naříkavé prosby k Velkému duchu a modlitby doprovázeli divokým bubnováním na tamtamy.

Ale nebylo to nic platné. Karibů nepřicházeli. Dny se krátily, slunce se objevovalo stále na kratší dobu a rtuť v teploměru neustále klesala.

Ale ani čtyřicet stupňů pod nulou divochy nezastrašilo. Tančili, dokud nepadali únavou, zpívali do ochraptění a hluk tamtamů neustával ani v noci I když mu to Rea nedoporučoval, krmil Jones děti pravidelně každý den.

Jednou, když Rea byl někde venku, vniklo do chaty asi tucet Indiánů a začali si vymáhat jídlo tak násilně, že lovec jim užuž chtěl něco dát, když tu se náhle rozlétly dveře a v nich stála veliká postava obchodníka.

Jediným pohledem pochopil, co se děje. Upustil vědro, které nesl, trhnutím otevřel dveře dokořán a vrazil dovnitř. Protože byl tak rozložitý, zdál se pomalý a neohrabaný, ale postačila jediná rána jeho pěstí a zasažený rudoch odletěl ke stěně nebo nechtě prošel dveřmi do sněhu. Pak chytil do každé ruky jednoho, srazil jim hlavy dohromady a jako bezvládné pytle vyhodil ven. Místnost byla za dvě minuty prázdná. Přirazil tedy dveře a zastrčil závoru.

„Buffe, jednou se z těch ruďasů zblázním," hromoval ochraptěle. Mimo zrychleného oddychováni nebylo na něm vidět žádné jiné známky předcházejícího vypětí.

Jones se s úlevou zasmál a opět v duchu vzdával dík za přátelství tohoto podivného muže.

Brzy potom, když jednou šel ven pro dřevo, pátral jako obvykle v nekonečných dálavách zamrzlého jezera. Slunce takřka nesvítilo, vzduchem poletovaly vločky sněhu. Zazdálo se mu, že v dálce zahlédl pohybující se vlnu o něco tmavší než našedlý obzor. Zavolal na trapera.

„Karibů," prohlásil Rea rozhodně. „To je jejich předvoj. Poslouchejte Indiány! Slyšíte, jak řvou: Aton! Aton! To je karibů v tý jejich řeči. Blázni, tím křikem stádo zaženou a maso bude v tahu. Zvířata zůstanou na ledě a tam je nikdo nedostane!"

Jeho společník několik okamžiků pozoroval jezero a břeh zrakem zkušeného lovce a potom zaběhl do chaty. Objevil se vzápětí s winchestrovkou v každé ruce. Prolétl křičícím davem a seběhl na nízký břeh. Tam se u závěje sněhu zarazil. Šedý mrak postupujících zvířat se pohyboval po ledu ve vzdálenosti asi tisíce yardů směrem k jihovýchodu. Pokud by stádo neuhnulo, muselo by projít kolem výběžku zasahujícího do jezera asi na půl míle. Jones se rychle rozběhl. Ne-

honil zbytečně na prérii antilopy a bizony, aby nevěděl, jak se má přiblížit k pohybujícímu se stádu. Pokud se zvířata sama pohybovala, neuvědomovala si, zda on stojí nebo běží. Aby se mohla rozhodnout, o co jde, musela se zastavit a podívat pozorněji. To byla jeho výhoda. Najednou si všiml, že karibů před ním zpomalují a ohlížejí se. Bleskově zůstal stát. Když se karibů opět pohnuli kupředu, běžel. Znovu zastavil, znovu se rozběhl, a tak se s přestávkami, ale bezpečně blížil ke stádu. Již rozeznával šedivé kývající se hlavy. Viděl, jak je může celkem snadno ošálit, a tak důvěřuje svému štěstí, seběhl na led. Mezera mezi ním a šedými paroháči se zmenšila na méně než dvě stě yardů.

Poklekl na jedno koleno. Povolil si okamžik pro obdivující pohled na tu divokou krásu a potom prudce zvedl pušku k rameni. Podle starého zvyku zamířil nejdříve mušku na statného vůdce stáda. Prásk! Šedivý monarcha vyskočil do vzduchu, zahrabal kopyty, sklonil paroží a klesl. Pak několik vteřin šlehal z winchestrovky oheň roznášející příval smrti. Když byla prázdná, lovec ji odhodil a uchopil druhou. V jeho pevné ruce znamenala zkázu pro tolik životů, kolik v ní bylo nábojů.

Stádo se řítilo kupředu a zanechávalo za sebou na bílém jezeře zmítající a kopající raněné. Když k nim Jones doběhl, viděl, jak se někteří snaží povstat. I když to znamenalo jakési nebezpečí, zkrátil nožem jejich utrpení. Ale většina zasažených zvířat byla již mrtvá a za chvíli ležela tiše všechna. Byla to nádherná stvoření, šedá, až skoro bílá, s široce, pravidelně rozvětvenými parohy.

Na břehu se ozýval zmatený křik a objevil se Rea s oběma saněmi a za ním se hnal celý kmen Žlutých nožů.

„Buffe, to je vono! Zrovna tak to vyprávěl starej Jim," nadšeně vykřikoval, když viděl úlovek. „To je masa na celou zimu a já bych se vsadil, že z toho nebude nic."

„Třicet ran za míň než třicet vteřin," řekl Jones, „a dám za to krk, že každá zasáhla. Kolík jich je?"

„Dvacet, dvacet, Buffe, nebo už neumím počítat. Se mi zdá, že se s tou vohnivou holí ale umíte ohánět. A hele, máme tady návštěvu!"

Vytáhl velký nůž a začal vyvrhovat zvířata. Neměl toho ještě moc hotového, když doběhli křičící Indiáni. Každý měl košík nebo nějakou nádobu, kterou divoce mával ve vzduchu. Začali zase vyzpěvovat své modlitby. Lovec se odvrátil a obchodník proklínal. Za chvíli nastalo na obou stranách napětí. Protože Jones nechtěl vyvolat srážku, navrhl traperovi, že se s rudochy rozdělí. Potom jim odtáhl stranou deset mrtvých těl a Indiáni si je za divokého radostného zpěvu, zakopávajíce jeden o druhého, odnášeli na břeh.

„Blázni," bručel Rea a otíral si zpocené čelo. „Říkaj, že uprosili Velkýho ducha, aby jím je poslal. Člověče, dyby nebylo vás, tak sme

si k masu ani nečuchli. Ale to je to poslední, co sme pro ně udělali. Myslim, ze víc karibů už neuvidíme. Je už na ně pozdě. No nic, diky vaší střelbě sme měli štěstí. Tak jedem, sáně sem, za chvíli by sme měli na krku vlky."

Na každé sáně naložili tři kusy, a tak jim doprava ke srubu netrvala dlouho. „Buffe, ted' se nemusíme starat, jak udržíme maso čerstvý," prohlásil Rea, „jednoduše zmrzne. A stahovat je mužem taky až, nás napadne."

Toho večera se vyhladovělí psi nažrali tak, že se sněhem jenom ploužili. A stejné hodovaly i Žluté nože. Jak dlouho tomu rozmařile hýřícímu kmeni vydrželo maso deseti karibů, to se lovci nikdy nedozvěděli. Ráno se objevili dva noví Indiáni, jejichž příchod byl oslaven hostinou a řečněním dlouho do noci.

„Tak myslím, že se těch hladovejch sousedu brzo zbavíme," ozval se Rea, „a ať mě čert veme, jestli se ti pohani něco vo vás nedovědeli. Ty dva jim přinesli nějaky zprávy. Vemte si pušku, půjdent se lam kouknout."

Kmen Žlutých nožů skládal tábor. Oba muži okamžitě vycítili změnu v jejich chováni. Obchodník oslovil několik bojovníků, ale žádný mu neodpověděl ani slovo. Položil tedy širokou pravici na rameno starého vrásčitého náčelníka, ale ten ji setřásl a otočil se k němu zady. Se zabručením ho traper obrátil a vychrlil na ucho všechna slova, která v jeho řeči znal. Dostal chladnou odpověď a pak se otrhaný náčelník napřímil, natáhl dlouhou. hnědou paži k severu a s fanatickým zábleskem v ocích vykřikl: „Naza! Naza! Naza!"

„Vy pohani," potřásl Rea puskou před tváří obou poslů, „Jestli se nám eště s tím svým naza budete plíst do cesty, tak si to s váma vyřídím. Buffe, pojďte pryč, než se z toho zblázním!"

Když se vrátili do chaty, výprávěl Rea Jonesovi o tom, že dva noví příchozí byli poslaní, aby varovali Žluté nože před jakoukoli pomocí bělochům. Tu noc si lovci vzali psy do srubu a střídavě drželi hlídku, ráno našli pláň prázdnou a jen široká stopa ukazovala k jihu. Po odchodu Indiánů klesla rtuť až na padesát pod nulou a začala dlouhá, jiskřivá, polární noc.

Oba společníci měli dostatek masa a paliva, a lak se pohodlně usadili ve své chatě a připravili se na měsíce cekání do prvních záblesků jara. Ven vycházeli jenom tehdy, když na chvilku přestal jinak neustále vanoucí vítr. Pro lovce z prérií, nováčka na severu, byl svět plný stínů zdrojem neustálého zájmu. Na zešeřelém nebi bylo občas vidět nejasný kroužek, o kterém Rea tvrdil, že je to slunce. Ticho a pustina kolem byly zdrcující.

„Ale kde jsou vlci?" ptával se Jones.

„Nemůžou žít v hlubokým sněhu. Buď loví na jihu karibů, nebo víc na severu pižmoně."

I když teploměr klesl až na šedesát stupňů pod nulou, zůstával lovec venku za bezvětrných dnů co nejdéle. Podivnému neskutečnému slunci se už nedivil, ale obdivoval zázrak severu — auroru borealis, všudypřítomnou, stále se měnící do nové krásy.

„Dyk je to jenom polární zář," divil se mu Rea, jako by mluvil o sucharech. „Zmrzneme tady. Už je zase větší zima."

A skutečně, bylo stále chladněji, rtuť ukazovala na sedmdesátku. Stěny a strop srubu byly všude kromě místa nad krbem pokryty jinovatkou. Maso karibů zmrzlo na kost. Nůž, sekera nebo ocelová past pálily v rukou jako žhavé a přimrzaly okamžitě ke kůži. Lovcům se špatně dýchalo, každé vdechnutí ledového vzduchu přímo bodalo v plících.

Měsíce se pomalu táhly. Rea byl stále zamlklejší, a jak sedával před ohněm, ramena mu klesala stále hlouběji. Jones, nezvyklý na dlouhé čekání a nečinnost, stávající se na Severu skutečnou hrozbou zdravému rozumu, opravoval stále něco na zbraních, saních a postrojích. Jinak by snad zešílel.

Hodiny a hodiny leželi a nemohli spát a jenom poslouchali vytí severáku. Někdy si Rea v polospánku něco šeptal, jednou se vztyčil a mumlal nějaké jméno. Stíny plamenů poskakovaly po stěnách chaty. V takových chvílích toužil Jones zoufale vrátit se na jih — domů. Rea celé dny nepromluvil jediné slovo, jenom seděl, mlčky se díval do ohně, jedl a spal. Lovec se vytrhl ze svého vlastního zadumání. Bál se o zdraví svého přítele a snažil se ho vyrušit ze zachmuřeného mlčení, ale marně. Stále víc a víc si vyčítal, že se vůbec vydal na sever, a když už, tak že přivezl tak malou zásobu tabáku. Sám nekouřil, ale Rea byl vytrvalý kuřák, a když proměnil všechen tabák, co měli, v bílý kouř, uzavřel se opět do sebe.

X. ÚSPĚCH A PÁD

Konečně začala pohasínat nádhera polární záře, stíny se prodlužovaly a rtuť v teploměru stoupala. Zima ustupovaly, pomalu sice, ale přece, s tyranskou nechutí vzdát se své moci.

Jaro přicházelo, i když bylo dvacet pět pod nulou. Začátkem dubna se objevila malá skupina Indiánů; podle toho, jak vypadali, byli to vyvrženci všech možných kmenů od Otročího jezera. Vyhladovělí a stejně udiveni přítomností bílých lovců jako Žluté nože, ale chovající se přátelsky. Rea soudil, že určitě nebyli ještě před nimi varováni, a tak přesvědčil nejzdatnějšího bojovníka, aby naše dva přátele doprovázel dále na lov pižmoňů jako průvodce.

O několik dní později dali rudochům zbývající maso karibů, a když jim ještě pořádně vysvětlili, že srub je chráněn bílými duchy, vydali se Rea s Jonesem, každý s jedním spřežením psů a saněmi, za svým stejně vybaveným průvodcem po zasněžené pláni k severu. První den ujeli šedesát mil a postavili si stan na břehu Dělostřeleckého jezera. Sto mil po jeho ledě překonali za další dva dny. Čtvrtého dne je putování stejnotvárnou bílou pustinou bez jediné skály a stromu přivedlo do kraje, kde rostly jenom divně malé, velmi slaboučké smrčky.

„Dičeň nečila," prohlásil indiánský průvodce a Rea překládal: „Země malých stromků."

Občas zahlédli soby. Lišek a zajíců bylo vidět dost a dost, všichni, i ti sobi v dálce, přijali za svou barvu severu. Byli stříbřitě bílí. Jednou vyběhlo na nedaleký pahorek nádherné zvíře, bílé jako sníh, a pozorně sledovalo lovce. Vzhledem připomínalo obrovského psa, ale vypadalo nesrovnatelně divočeji.

„Tak, tady je máme," vykřikl Rea a sáhl po pušce. „Polární vlk! Tyhle čertí nám připravěj vočistec." - A vlk, jako by rozuměl, zvedl úzký čenich a nezvykle strašidelně zavyl. Potom splynul s bělostnou krajinou jako duch z jiného světa.

Lovci si v lese nasekali dřeva, co se jen na saně vešlo. Dalších pět dní je Indián vedl lesem, až šestého dne okolo poledne zastavil, ukázal na stopy ve sněhu a řekl: „Ageter!".

Oba běloši viděli ostře vytlačené otisky kopyt, podobné sobím stopám, jenže byly delší. Ihned postavili stan a vypřáhli psy. Potom se s průvodcem vydali za zvěří. Na sněžnicích po sněhové túře lehce klouzali a nebořili se. Zanedlouho zvolal opět průvodce: „Ageter!" a vypustil psy, které vzal s sebou.

Několik set yardů před nimi v malé úžlabině se pohybovalo stádo černých zvířat, velmi podobných huňatým bizonům. Jones vykřikl radostným překvapením a brzy předhonil své společníky.

Pižmoni se před psy srazili dohromady a čtyřnozí pomocníci lovců je obíhali dokola. Jones doběhl, viděl, jak šest statných býků vztekle potřásá rohatými hlavami proti svým znepokojovatelům. Pro starého lovce byl tento pohled splněním celých let snů a tužeb, ale přesto se zarazil a radost mu kalila lítost nad tak bezmocnými tvory.

„To by byla vražda," řekl si, „nejsem přece na jatkách."

Rea se už také přiblížil a vykřikoval: „Tak do toho! Potřebujem čerstvý maso a já chci ňáké kůže!"

Býci padli pod dobře mířenými ranami a obchodník s průvodcem a psy se rozběhlí do tábora pro sáně. Jones si s užaslým zájmem prohlížel kořist, po které toužil celé roky. Největší býk byl asi třikrát menší než bizon. Měl tmavohnědou dlouhou vlnitou srst. Hlava byla velká, s širokým čelem a malýma ušima, rohy nejdříve přiléhaly k

lebce a potom se ostře otáčely kupředu. Stejně jako bizon měl i pížmoň krátké nohy porostlé dlouhou srstí a i mezi malými tvrdými kopýtky byly osrstěné polštářky, mající pravděpodobně zabránit klouzání po ledu.

Na sáně se najednou daly naložit dva kusy. Odtáhnout je do tábora a stáhnout bylo otázkou několika málo chvil. Pečlivě vyřezali vybrané kousky masa. Neztráceli čas a hned si je pekli nad ohněm. Pečeně byla nasládlá a šťavnatá, jenom příchuť pižma byla nepříjemná.

„Tak, příteli, a jdeme sehnat nějaká ta telata," vyhlásil netrpělivě Jones, „a pak hned vyrazíme domů."

„Moc nerad to říkám tomu rudochovi," odpověděl Rea. „Bude to s ním stejný jako s těma vostatníma. Ale snad nám neuteče. Je na to daleko vod domova a nemá nic, jen tu starou bouchačku." Obrátil se k průvodci a směsí jazyků kmenů od Otročího jezera se začal s ním domlouvat. Z celé řeči rozuměl Jones jenom dvěma slovům: „Ageter nečila." které Rea stále opakoval. Věděl, že to znamená „malý pižmoň".

Indián, jak se zdálo, najednou pochopil, co se mu říká, celý ztuhl, zamítavě zavrtěl hlavou a vyděšeně se zadíval na lovce. Potom udělal něco, co již oba běloši znali. Pomalu vstal, postavil se čelem k severu, zvedl ruku a chvíli stál jako socha. Když se probudil ze své nehybnosti, začal zvolna nakládat své pokrývky a pasti na saně, z kterých ještě nevypřáhl tahouny.

„Masana dičen hula," řekl a ukázal na jih.

„Masana dičen hula," ozvěnou opakoval Rea. „Ten proklatec říká: »Žena žádný dřevo.« Utíká! Co vy na to? Jeho ženská nemá čím topit. A my máme jen dva dny cesty k severnímu moři. Buffe, já toho pohana nepustím!"

Chladně nabil svou pušku. Indián to musel vidět, ale nehnul ani brvou. Jenom se otočil proti Reovi a v jeho chování nic nepřipomínalo ubohost jeho kmene.

„Proboha, člověče, nestřílejte!" zvolal Jones a srazil napřaženou zbraň.

„A proč ne?" ptal se obchodník stejně, jako by uvažoval, co má dělat s útočícím zvířetem. „Mám dojem, že z toho nebude nic dobrýho, dyž ho necháme vodejít."

„Jen ho nechte," rozhodl Jones. „Jsme tam, kde jsme chtěli být. Máme psy a masa je také dost. Pochytáme telata a u jezera budeme stejně rychle jako on a možná i dřív."

„No, možná," bručel nespokojeně obchodník.

Rudochovo chování se nijak nezměnilo. Z dříve přátelského průvodce byl najednou zachmuřený nepřítel. Odmítl maso, které mu Jones nabídl, a jenom ukazoval na jih a díval se na lovce, jako by se ptal, jestli přece nepojedou raději s ním. Oba muži zamítavě zavrtěli

hlavami. Indián udeřil pěstí do prsou a dramaticky zavolal: „Naza! Naza! Naza!"

Naskočil do saní, bičem pobídl psy a bez jediného ohlédnutí zmizel.

Lovci dlouho seděli a mlčeli. Konečně se Rea zachechtal: „Tak Masana žádný dřevo. No jo, to je zlý."

Druhého dne zrána našel Jones blízko tábora vyšlapanou stezku pokrytou otisky malých kopýtek. Úprkem se rozběhl ke stanu pro Rea a psy. V noci kolem nich táhlo velké stádo pižmoňů. Nemuseli stopu sledovat daleko. Když psi začali svůj koncert, vyběhlo stádo na jeden vyšší pahorek a připravovalo se k obraně.

„Telata! Potřebuji jenom telata!" křičel rozčileně Jones.

„Člověče, držte se zpátky! Tohle je velký stádo a bude bojovat!"

Ale štěstí lovcům přálo, zvířata se rozdělila na několik skupin a jedna z nich, kterou psi nejvíc znepokojovali, seběhla z pahorku a zastavila se u vysoké závěje sněhu.

Když to muži zpozorovali, doběhli tam na sněžnicích a našli tři krávy a pět vystrašených telátek, jak se tísní zády ke stěně a malýma rudýma očima pozorují štěkající trapiče.

Pro zkušeného starého lovce bylo směšnou záležitostí pochytat těch pět vyděšených mláďat. Krávy si všímaly jenom psů a na mladé zapomněly. Prvním hodem lasa chytil za krk malého býčka. Přitáhl si ho po kluzkém sněhu a jen se smál, když mu svazoval chlupaté nožky. Za dobu kratší, než by potřeboval na jedno bizoní tele a určitě s poloviční námahou, měl bezpečně svázaných všech pět malých pižmoňů. Nad zajatci se rozlehl jeho indiánský pokřik.

„Tak, a máme je, Buffe," radoval se s ním traper, „a teď si něco užijem, než je doslaném v pořádku domů. Počkejte tady, přivezu sáně. Můžete mi zastřelit tu nejlepší krávu, docela by mi bodla eště jedna kůže."

Ze všech svých úlovků, a mohl mezi ne počítal téměř, každý druh divoké zvěře v Severni Americe, si Jones nejvíc cenil telat pižmoňů. Jeho touha chytit alespoň několik těchto vzácných a těžko dosažitelných přežvýkavců byla tak silná, že když se splnila, považoval to za svůj největší lovecký úspěch. Byl šťasten. A nic ho lak nepotěšilo, jako když hned prvního večera v zajetí si telátka začala vyhrabávat ostrými kopýtky pod sněhem lišejník. Našla ho, a tak se vyřešil další problém. Jones se ani neodvažoval uvažovat o tom, jak je bude krmit, a ona se postarala o potravu sama.

„Reo, podívejte se na ně! Jen se podívejte!" opakoval. „Člověče, koukejte, pasou se!"

A obr se usmíval a pozoroval ho, jak si hraje s mláďaty. Vůbec se ho nebála. Byla asi dvě a půl stopy vysoká a vzhledem připomínala

ovce. Uši i růžky jim v chundelaté srsti nebylo ani vidět a barvu měla také o hodně světlejší než dospělá zvířata.

„Člověka se vůbec nebojí, jenom psů," radovat se ten věčný milovník divokých tvorů.

Když připravovali saně pro cestu na jih, museli na ně naložit a přivázat i svůj živý úlovek, což znamenalo, že musí nechat na místě část masa a dřeva a nad tím se Rea tvářil dost starostlivě.

Následovaly dny rychlé jízdy po zledovatělém sněhu. Na spánek i odpočinek si žárlivě odpočítávali co nejkratší čas. Ale přesto si byli plně vědomi nebezpečí svého podnikání. Maso, které měli s sebou, už spotřebovali pro sebe a psy a zbývalo jim jenom několik kousků dřeva.

„Měli bysme zabít jedno tele a pict ho, dokavaď máme eště náký dříví," navrhl Rea.

„Zabít tele? To dřív umřu hlady!" pobouřenu vykřikl Jones.

Hladový obr již neřekl ani slovo.

Pokračovali v cestě na jih. Kolem nich oslepivivě zářila ve slunci zasněžená pustina. Nekonečná bila poušť, země mrazu a ticha.

Začal padat čerstvý sníh a psi se do něho hluboce bořili. Slunce, podle kterého se lovci dosud řídili, nebylo vidět. Nezbylo než se utábořit a čekat na vyjasnění. Veškeré jídlo, které ještě měli, byly suchary máčené v čaji. K večeru Jones vylezl za stanu. Vánice se utišila. Ale kde jsou psi? Zavolal na svého společníka a tu se začaly kolem něho zvedal bílé kopečky, otřásaly se a z nich vyskočili zasněžení tahouni, Jejich pelechy úplně zakryl sníh.

Rea přestal opakovat své věčné: „Masana žádný dřevo," a vymyslel si novou průpovídku: „A kde sou asi vlci?"

„Zmrzli," odpovídal na ni lovec suše.

Navečer příštího dne konečně uviděli na obzoru tmavý nepravidelný vlys pralesa „malých stromků". Dojeli až na jeho okraj a postavili si tam tábor. Konečně oheň!

„Tak, máme už jenom čtyři suchary a jeden hrnek čaje pro každýho," staral se traper. „A počítám, že sme tak dvě stě mil vod Velkýho Otročího. A kde sou vlci?"

V tom okamžiku přinesl noční vítr z dálky dlouhé naříkavé zavytí. Telata zneklidněla, psi zvedli čenichy a Rea, opřený zády o strom, jenom překvapeně sykl. „A sakra! Co nevidět sou tady." Opět se tichem ozvalo divoké skolení. Brzo bylo v lese slyšet lehký dusot tlapek. Rea vyskočil a natáhl ruku po winchestrovce. Na černém pozadí lesa se míhaly bílé stíny, blížily se a zase se vzdalovaly. Jones si nejdříve myslel, že vlci jsou jenom výplodem obchodníkovy představivosti, protože nebylo slyšet ani štěknutí, a mlčící vlci musí přece patřit do snu.

„Už jsou tady," křikl traper. „Koukejte na ty zelený světýlka, Buffe. Sou horší než čerti. Nažeňte telata rychle do stanu a připravte se pustit psy!"

Zacílil a vystřelil na jeden bělavý stín. Po ráně se ozval podivný zvuk. Jestli to byly poslední škubavé pohyby dodělávajícího zvířete nebo rvačka živých o jeho mrtvolu, to se nedalo zjistit.

Jones začal podle Reova příkladu střílet na druhé straně stanu. Jeho střelba měla podobný účinek.

„Počkejte," křičel obchodník, „šetřte si patrony!" Psi se snažili utrhnout od řetězů a zuřivě štěkali. Lovci naházeli na ohniště polena a větve. Plameny vysoko vyšlehly a osvětlily les široko kolem. Po okraji ozářeného kruhu se pohybovaly bílé přízraky.

„Bojí se víc ohně než nás," řekl lovec.

Zdálo se, že je to pravda. Dokud oheň hořel a plápolal, drželi se vlci zpátky. Mužům to dovolilo, aby si během té krátké přestávky posbírali všechno dřevo v blízkosti. Ale kolem půlnocí, když bylo téměř spáleno, číhající lupiči se stali opět odvážnějšími.

„Máte eště ňáký střelivo do pušky?" ptal se Rea.

„Ano, dost!"

„Tak, do toho!"

A Jones pečlivě zamířil a vyprázdnil celý zásobník do pohybujících se těl. Potom bylo zase slyšet jenom ty podivné trhavé zvuky.

„Poslechněte, Reo, na těch bestiích se mi něco nezdá. Že by smečka vlků byla tak tichá?"

Ale útok byl pro nejbližší dobu odražen. Lovci přidali na oheň z rychle se zmenšující hromady trošku paliva a rozhodli se, že si lehnou, aby si odpočinuli. Ale nespali. Neustále naslouchali, kdy se ozve kradmé našlapování blížících se útočníků. Najednou zaslechli prudký dusot tlapek a okamžitě se rozpoutal zuřivý štěkot a vrčení.

„Ven," vykřikl Rea, „dou nám na psy!"

Jones vystrčil ze stanu nejdřív hlaveň pušky a vylezl za ní. Jak jen se objevil, skočil po něm vlk velký jak pardál a bílý jako padlý sníh. Vystřelil bestii přímo do prsou, ale než padla v smrtelné křeči, zahlédl ještě její vyceněné tesáky, šílené zelené oči a cítil její horký smrdutý dech. Bílá a černá bojující těla byla v jednom chumlu. Traper mezi ně hodil žhnoucí poleno. Plamen jenom zasyčel jak zapadl do huňatých kožichů. Potom uchopil další hořící větev a skočil do nejhustější vřavy. Vlci takovou blízkost ohně nevydrželi, obrátili se a uprchli do lesa.

„To je ale kus," divil se Jones, když sí přitáhl k ohni jedno zastřelené zvíře. Bylo obrovské, rozložité a silné, s dlouhou a jemnou srstí. Rea je začal ihned stahovat a těšil se, jaké kožešiny najde ráno.

Ačkoli vlci určitě zůstali v okolí tábora, přesto se neodvážili přijít blíže. Psi kňučeli a vyli a jejich neklid se s přicházejícím ránem stále

zvyšoval. Když je lovec za denního světla prohlížel, zjistil, že někteří jsou pořádně potrháni. Obchodník hledal kolem tábora nějaký úlovek, ale nenalezl ani chlup.

Muži vyrazili brzy znovu na cestu. Psi se snažili mezi sebou prát, ale jinak na nich nebylo vidět žádné stopy včerejší rvačky. Biče je pobízely k nejvyšší rychlosti, protože Rea si byl jist tím, že bílí lupiči jsou jím na stopě. Celý den lovci napjatě hlídali, jestli neuslyší divoký štěkot lovící smečky.

Na obloze se již objevovaly první hvězdy, když se utábořili na břehu Dělostřeleckého jezera. Po setmění se v dálce ozvalo očekávané vytí pronásledovatelů.

Jedinou odpovědí jim bylo Reovo proklínání.

Zatímco rozdělával před stanem oheň, chodil Jones nepokojně kolem a najednou vytrhl od pasu nůž a šel tam, kde si pižmoní mláďata vyhrabávala zpod sněhu potravu. Prudce se ale otočil a podával zbraň traperovi.

„Co mi to dáváte?" ptal se Rea.

„Musíme něco jíst," odpověděl lovec. „Ale já to nemohu udělat. Tak musíte vy zabít jedno sám."

„Podřezat tele?" vzpíral se Rea. „Zbláznil jste se? Já si nestěžoval, že mám hlad. A stejně nás vlci sežerou i s telatama."

Více si neřekli. Snědli poslední suchary, Jones nahnal malé pižmoně do stanu a šel ke psům. Celý den měl o ně starost, nelíbili se mu, a právě když k nim přicházel, začali se rvát: Bylo to nezvyklé, protože napadení se jenom bázlivě krčili a útočníci byli tak divocí, že ho to až překvapovalo. Najednou jeden zuřivec zakoulel očima, u tlamy se mu objevila pěna, otřásl se, vydal ochraptělé zaštěknutí a svalil se na zem.

„Proboha, Reo!" zděšeně zvolal Jones. „Pojďte se podívat! Ten pes má vzteklinu. Nakazili ho vlci!"

„Už to tak bude," ozval se Rea. „Jednou sem viděl psa, co na to pošel, a vypadal zrovna tak. A koukněte se na ty zelený oči. Neříkal sem, že to bude horší než peklo? Budem muset pobít všechny."

Lovec zastřelil dodělávajícího psa a brzy potom tři další, u kterých objevil podobné příznaky. Byla to hrozná situace. Zabít je všechny znamenalo vzdát se naděje na návrat. Ale ještě horší bylo riskovat možnost pokousání vzteklým psem.

„Reo, můžeme udělat jenom jedno," rozhodl se lovec. „Pomůžete mi podržet psy, než jim zavážu tlamy?"

„Ale jo," řekl Rea. Pro jistotu vzal mezí zuby nůž a rukama v rukavicích si přitáhl prvního k ohni. Nebožák jenom skučel, ale neprojevoval žádné nepřátelství. Jones mu pevně ovázal čenich provazem a pustil ho. Podobně naložili i s ostatními. Jenom u posledního, dosud klidného, propukla zuřivost v okamžiku, kdy na sobě pocítil lov-

covu ruku, ohnal se hlavou a tesáky mu roztrhl rukáv. Rea ho okamžitě zvedl levicí do vzduchu a pravicí do něho vrazil nůž. Mrtvoly odtáhli dále od stanu a potom se vrátili k ohni a čekali na útok.

Když se ještě více setmělo, ozvalo se v dálce očekávané volání divokých lovců. Dlouho potom však byl klid.

„Měl byste si na chvilku lehnout," navrhl Rea, „dyby se něco dělo, tak vás zavolám."

Jones usnul, jakmile se hlavou dotkl pokrývky. Probudil se až ráno a našel trapera klidně sedícího u ohně.

„Člověče, proč jste mne nevzbudil?" rozmrzele se ptal.

„Proč? Vlci se jenom trošku prali vo ty mrtvoly."

V tom okamžiku lovec zahlédl na břehu ubíhat jednoho bílého lupiče. Rychle nadhodil pušku, kterou si přinesl ze stanu a bez míření vypálil. Vlk běžel dál po třech a ve chvilce zmizel za závějí. Jones vylezl na její vrchol a uviděl, že odběhl jen o sto kroků dál a zůstal stát. Po druhém výstřelu se svalil. Lovec k němu doběhl a odtáhl ho do tábora. Rea začal se stahováním, ale najednou se zarazil: „Tý bestii chybí jedna zadní!"

„To je divné, viděl jsem, jak se mu houpala na kůži, když běžel. Podívám se po ní."

Po krvavé stopě ve sněhu se vrátil na místo, kde vlk padl, a tam, kde mu kulka přerazila běh. Nebylo tam nic.

„Našel jste to?" ptal se obchodník.

„Ne, a přitom je tam sníh tak tvrdý, že nemohla nikam zapadnout."

„No, tak si ji sežral, to bude vono. Podívejte se, tady sou stopy po zubech!"

„Je to vůbec možný?" divil se Jones.

„Ale jo, šak jste to viděl sám. Říkám vám, jak cejtěj krev, tak si urafnou třeba vlastní nohu. Počkejte, vykuchám ho.

I když se celá tato věc zdála Jonesovi nepředstavitelná, musel věřit svým očím. Daleko nepředstavitelnější byla však dále jízda se smečkou pološílených psů. Přesto se o ni s traperem pokusili a hnali své tahouny dál, jak jen mohli, aby za den urazili co nejdelší úsek cesty. Do večera se však u několika dalších psů objevila vzteklina v takové míře, že je museli zastřelit. Ozvěna výstřelů ještě ani nedozněla, když vítr přinesl slabé, ale jasné volání vlčí smečky.

Rea se posměšně ozval. „A kde sou asi vlci?"

Nastala noc, dlouhá a bezesná. Ráno lovci putovali dále k jihu. Hodinu za hodinou běželi vedle saní a poháněli zbylé ubohé, uštvaně psy. Po setmění dorazili konečně k druhému břehu jezera, kde si mohli postavit stan na chráněném místě mezi dvěma obrovskými balvany. A potom hladoví a vyčerpaní tiše vyčkávali, kdy se ozve skolení neúnavných poslů smrti.

Stejně jako minulý večer ho zaslechli nejdříve jenom z dálky nesené větrem. Vlci tentokrát byli odvážnější, protože neviděli oheň. Blížili se stále víc a více. Psi začali vyděšeně skučet.

„Do stanu!" vykřikl Rea.

A lovec skočil za svým druhem. Chroptění umírajících psů, které se mísilo s ještě divočejším vrčením bílých útočníků, bylo umíráčkem psí smečky a předehrou konce obou mužů. Jones vyhlédl ze stanu. Viděl jenom zmítající se hromadu zvířecích těl.

„Napumpujte to do nich," křičel obchodník.

Lovec rychle vyprázdnil celý zásobník do bílé tmy. Zasažení lupiči vyskakovali a padali, další kulhali pryč a zbývající se vrhli proti němu.

„Nemám už čím střílet!"

Obr uchopil sekeru a zastoupil vchod. Těžké ostří se mihlo a prorazilo lebku prvního útočníka. A opět! Druhý se zchromeně svíjel. Po Lom se Rea postavil do úzké uličky mezi balvany a se zvednutou zbraní čekal.

První po něm skočil rozježený bílý démon s široce rozevřenou mordou. Ještě ve vzduchu se setkal s prudkou ranou a bez jediného zaštěknuti padl. Další vzteklé zvíře se vrhlo na Rea. Sekera sletěla jako blesk. Vlk se svalil v křeči a s přeraženým hřbetem se na zadních nohách snažil odplížit do bezpečí.

Jones čekal u vstupu do stanu s nožem v ruce. Nevěřil svým očím. Připadal si jako ve zlem snu. Viděl dvě rozzuřené příšery útočit najednou. Slyšel dopadnuli sekery, zasažený vlk padl, ale druhý podklouzl pod hrozící zbraní a chytil obchodníka za bok. Jones zaslechl, jak se trhá látka, skočil a nožem zneškodnil vzteklinou sílené zvíře. Bojovali beze slov. Obr uzavíral útočícím bestiím přístup ke stanu, na každého vlka mu stačila jediná rána. Stál jako skála, mohutný a tichý. Srážel bílé zabijáky jistými údery sekery, a když skončil svou strašnou práci jenom suše poznamenal: „A kde jsou vlci?"

„A jak jste na tom vy?" starostlivě se ptal Jones.

„Ale, mám jenom díru v kabátě, nic víc, kamaráde."

Tři psi byli již po smrti, čtvrtý a poslední vydechl naposled, když ho našli.

Přišlo šedé ráno, a kdyby na sněhu kolem lovců neležela mrtvá těla bílých příšer, zdálo by se, že to, co prožili, bylo jenom bláznivým snem.

„Dybysme se mohli najíst, tak se domů dostanem," prohlásil Rea. „Ale maso psů a vlků je votráveny."

„Mám zabít jedno tele?" rozhodoval se nerad jeho společník.

„Kous vás vlk? To snad eště nemusíme, ne?"

Jones prohledal všechna zavazadla a našel jeden náboj. Nabil a opět vyrazili k jihu. Začaly se objevovat jednotlivé smrky orvané větrem a první stopy karibu probudily v myslích lovců naději.

„Podívejte se tamhle za smrčky," zašeptal najednou lovec a upustil provaz, za který táhl saně. Za černými stromky se něco pohybovalo.

„Karibů!" vydechl Rea. „Rychle! Střelte, člověče!"

Ale Jones vyčkával. Byl trpělivý jako pravý muž, divočiny a znal cenu poslední rány. Když paroháč vyšel na otevřenou planinu, Jones hvízdl. A v tom okamžiku, když se zvíře zastavilo, ozval se výstřel.

Na čtyři sta yardů potřebuje kulka zlomek vteřiny. Ale jak dlouho se to zdálo. Oba lovci ji slyšeli svistět vzduchem. Karibů se svezl k zemi, vyskočil, klopýtavě uběhl několik kroků a svalil se, aby již nevstal.

Hodinka odpočinku u ohně a s dostatkem masa změnila pro oba muže celý svět. I když se všude kolem třpytil sníh a pořádně mrzlo, nezdálo se jim to už tak hrozivé.

„Co je tohle?" zvolal najednou udiveně Jones.

Pozornost lovců upoutala řada stop mokasínů směřujících k severu,

„To by mě taky zajímalo, co to má znamenat?" vrtěl hlavou nedůvěřivě Rea.

Přišla noc, mrazivá a plná hvězd. Lovci odpočívali a naslouchali do ticha, kdy se ozve opět hrozivé vytí. Příští den byl vyplněn namáhavou a vysilující prací, ale muži neumdlévali.

Večer je zastihl několik mil od srubu. Zbýval tedy už jenom jediný den cesty.

Rea mluvil jenom o kožešinách, o nádherných bílých kožešinách, které musel nechat ležet. Jones spokojeně pozoroval malé pižmoně, jak si vyhrabávají kopýtky lišejník.

Tu noc je únava přemohla, vyčerpaná těla si žádala své a oba muži usnuli.

První se probudil obchodník, odhodil přikrývky a vyšel ven. Jeho zuřivý výkřik přinutil Jonese, aby vyletěl za ním.

Vedle stanu u kolíků, u kterých byla uvázána, ležela ve sněhu ztuhlá, vychladlá těla telat. Stopy mokasínů ukazovaly, jak k té tragédii došlo.

Jones se musel opřít o svého společníka.

Obr zvedl vztekle pravici k nebesům. „Masana žádný dřevo!" dusil se bezmocným vztekem.

Řídkými větvemi smrků se prodíral severák a zdálo se, že v jeho písni se slabě ozývá prokleté: „Naza! Naza! Naza!"

XI CESTOU DO SIWASHE

„Kdopak se to tady v noci tak dlouho bavil," zeptal se Frank druhý den ráno, když jsme trochu později snídali. „Musím vám něco povědět. Jim vobčas mluví ze spaní a včera, dyž ste se konečně uložili, tak se posadil, společensky prohodil: »Sakra, to to fouká!« a zase si lehl."

Jim se začervenal při tomto krutém odhalení své slabosti, ale Frankovi se oči veselím jen blýskaly. Za ten týden v Oak Springsu jsme se všichni pořádně poznali a Jim byl stále stejně tichý a klidný. Každý ho měl rád. U jeho přítele se ale mimo přímého a přátelského chování projevoval mimořádný smysl pro humor. Byla v něm chlapecká neposednost, tak příznačná pro arizonské kovboje.

Toho dne se Lawson vydal za nějakým tajemným posláním. Nemohl jsem vůbec vypátrat, o co šlo. My jsme se pomalu připravovali a balili všechno pro zítřejší pochod do Siwashe. Napojil jsem tedy Satana, chvilku si hrál se psy, prošel jsem se po skálách a potom se vrátil do srubu a lehl si. Jim měl ruce zabílené moukou až po lokty. Připravoval těsto na suchary a před ním na stole stála řádka nízkých pánví. Za chvíli přišli dovnitř Wallace s Jonesem, později i Frank a všichni se postavili pohodlně před krbem. Tu Frank s rychlostí žongléra chytil jednu pánev s těstem a položil ji na židli, kterou si plukovník přitáhl ke stolu. Jim si toho nevšiml, Jones s Wallacem byli k němu obráceni zády a o mně nevěděl, že se na něj dívám. Hovor se točil kolem Jonesova velkého hnědáka. I když měl svázané nohy, zatoulal se totiž minulou noc na deset mil od tábora.

„Lehčí je mu počítat žebra než ho hledat," prohodil Frank klidně a nevzrušeně, jako kdyby napjatě neočekával, co se stane.

Ale nikdo nemohl předvídat, co Jones udělá. Užuž si chtěl sednout, když si najednou na něco vzpomněl a šel si to najít ve svém pytli. Wallace si rychle sedl na jeho židli, a co bylo zdaleka nejlepší, nijak se neměl k tomu, aby vstal. Zřejmě si myslel, že sedí na některé židli s přibitou pokrývkou, aby byla měkčí. Ať už si Frank o tom myslel co chtěl, nedal na sobě nic znát, a když se Jim začal shánět po chybějící pánvi, snažil se náš vtipálek vypadat ještě méně nápadně než obvykle.

„To je tedy peklo," rozčiloval se kuchař. „Měl sem tady přece čtyři pánve těsta! Nesežralo mi jednu to štěně?"

Wallace konečně vstal a pánev s řinkotem spadla na zem. Protestovala tak asi proti svému nedůstojnému osudu. Těsto však zůstalo přilepené jako bílý polštářek na zadní straně kalhot. Jim, Frank i Jones si toho ihned všimli.

„Pa-ne Wal-la-ce, dyť-ste se-děl na těs-tě!" vykřikl Frank podivným přiškrceným hlasem. A potom se rozchechtal jak on, tak i Jim bláznivým smíchem. Smáli se tak, že se zdálo, že se udusí křečovitými záchvaty. Smál jsem se samozřejmě s nimi a ani Wallace se tomu neubránil, když musel použít svého loveckého nože k účelu, ke kterému určitě nebyl původně určen. Jenom Buffalo Jones se ani neusmál, pouze prohodil cosi o zbytečném mrhání dobrou moukou.

Byla to úplná psychologická studie pozorovat Franka, když se Jim omlouval Wallaceovi za neopatrné odložení pánve. Nevyzradil jsem, co jsem viděl, ale rozhodl jsem se, že si dám na Franka lepší pozor. A právě toto rozhodnutí mi pomohlo učinit důležitý objev. Postel, na které jsem měl rozložený svůj spací pytel, byla v rohu místnosti. Šel jsem se tam jen tak pochvat a zdálo se, že je všechno v pořádku. Najednou jsem si všiml tenkého provázku, prostrčeného spárou mezi kládami ve stěně. Když jsem ho nenápadně sledoval, viděl jsem, že prochází slámou v mé posteli a pod ní je přivázán k volně stočenému lanu. Nechal jsem všechno, jak bylo, a šel jsem ven. Před chatou jsem si chvilku hrál se psy a přitom hledal dál. Provázek se táhl po stěně, až zase asi v místě, kde spával Frank, procházel škvírou dovnitř. Nebylo zapotřebí nijakých velkých úvah, abych pochopil, že jde o pokus vyrušit mé pokojné sny. Nic jsem neříkal a klidně čekal další vývoj událostí.

Lawson se vrátil až k večeru a přes sedlo měl přehozené dva kusy nějaké zvěře. Ukázalo se, že nám Jones připravil velmi příjemné překvapení. Věděli jsme sice, že má někde na svazích Buckskinu chov merinových ovcí, ale nevěděli jsme, že je to tak blízko. Lawson strávil celý den hledáním ovčáka se stádem a přivezl nám dvě jehňata. Ten večer jsme měli hody, pečeně byla jemná a šťavnatá, chuť mohla závodit s masem vyhlášených horských ovcí.

Po večeři jsem se již nemohl dočkat, kdy si Frank začne připravovat půdu pro svůj nový žert. Netrvalo dlouho, když se v rozhovoru ozvalo: „Dneska sem tady u srubu viděl chřestýše." Řekl to tak klidně, jako kdyby mluvil o chlebu. „Chtěl sem po něm střelit, ale, potvora, ztratil se jako pára." „Jó, ten je tady často," přidal se Jim.

Panebože, tak i toho starého poctivce svedli, aby jim pomohl. Bylo to jasné, dnes měla být noc chřestýšů.

„V těch starých kaňonech mají ideální podmínky," přiložil si polínko můj vědecký přítel. „Našel jsem několik jejich děr, ale protože v tomhle čase jsou nejnebezpečnější, dal jsem jim pokoj. Moc bych za to nedal, že pod srubem budou mít nějaké hnízdo."

Když učinil toto prohlášení, měl alespoň tolik slušnosti, že se zahalil do velkého oblaku kouře z dýmky. Tak on v tom byl také! Čekal jsem jenom, že se připojí i Jones s nějakou povídačkou, ale protože nepromluvil, usoudil jsem, že ho asi moudře vynechali z celého

spiknutí. Chvíli jsem přemýšlel a potom jsem se rozhodl, že musím Frankovi pomoci k úplnému úspěchu.

„Chřestýši," děsil jsem se. „Proboha, toho jenom uslyšet a je po mně. Jednou po mně takový klacek skočil a dodnes jsem na tu hrůzu nezapomněl."

Frank byl zřejmě z hloubi duše potěšen, když slyšel o mé nepříjemné zkušenosti, a tak se zeširoka rozhovořil o útočnosti chřestýšů vůbec a těch arizonských zvlášť. Kdybych byl věřil všem těm povídačkám, pramenícím z jeho vynalézavého mozku, musel bych si být jistý, že ve zdejších kaňonech bují život jako v brazilské džungli. Korunu tomu všemu dala poslední poznámka, pronesená tím nejvlídnějším a nejupřímnějším hlasem: „Teda, dybych měl spací pytel jako vy, tak bych si dal pozor, protože to je něco, co se chřestýšům musí líbit."

Když jsme se všichni ukládali ke spánku, podařilo se mi v slabém světle lampy přehodit nepozorovaně konec lasa přes kohoutek sedla pověšeného na stěně a položil jsem si na dosah jak pušku, tak i svoji osmatřicítku Smith & Wesson. Potom jsem zalezl do pytle a čekal. Za chviličku začal Frank chrápat tak umělecky, že se člověk musel až divit, do jakých podrobností propracovává svůj žert. Dalo mi moc práce potlačit v sobě neodolatelné nutkání k smíchu. Jonesovo chrápání bylo však skutečné, a tím víc jsem se bavil představou, co se stane. Moc bych se divil, kdyby se nevyděsil, až to propukne.

Najednou jsem ve slámě pod sebou zaslechl slabé zašustění. Ve své nenápadnosti bylo tak hrozivé, že kdybych nevěděl o připravovaném lasu, byl bych všemu uvěřil. Trhl jsem sebou, jako když se vystrašený člověk náhle probudí. Provaz se vyplížil zpod postele a vypadal doopravdy jako had. Vyjekl jsem, vyskočil — Frank zapomněl chrápat —, potom jsem zařval z plných plic, chytil pušku a pistoli, vystřílel zásobníky do stropu a zatáhl za své laso.

Sedlo spadlo se stěny s ohlušujícím rámusem, do kterého se mísily zvuky, s kterými jsme ani Frank ani já nepočítali, ale které byly tím účinnější. Lawson, nezasvěcený do celého tajemství, rozespale vyskočil, převrhl stůl s celou Jimovou výbavou hrnců a pánví, a jak se tam tak motal, kopl ještě navíc plukovníka do břicha.

Já jsem zatím spokojeně zalezl do svého pytle a byl jsem pravděpodobně tím nejšťastnějším člověkem široko daleko. Můj smích úplně zanikl ve všeobecném kraválu.

Když ti tři pokrytci uklidnili Lawsona, přísahajícího, že jsme byli přinejmenším přepadeni tlupou Indiánů, a když se Jones utišil natolik, aby mu mohli vysvětlit, že to všechno způsobil jenom nějaký nevinný hádek, uložili se zase všichni, aby pokračovali v přerušeném spánku. Museli jsme ale ještě vyslechnout několik poznámek o bláznech a o tom, že v celém Buckskinu není jediný chřestýš.

Ještě dlouho potom jsem slyšel nebo spíše cítil, jak se Frank s Jimem otřásají potlačovaným veselím. Rozhodl jsem se, že co nejdříve vypátrám, zda Jones má alespoň kousek smyslu pro humor, jestli je schopen nějakého citu nebo zájmu o něco jiného než o ty svoje věčné čtyřnožce. Moje přesvědčení, že nepochopí vtip, nebylo asi spravedlivé, když si představím, že byl probuzen bezpochyby z příjemného snění o křížencích vlastního chovu, kteří by v sobě spojovali rozum člověka a sílu zvířat. A ta druhá otázka, zda je schopen nějakého lidského citu, se měla rozhodnout nečekaně brzo.

Příštího dne ráno, ihned jak Lawson přihnal koně, naložili jsme a vyjeli. Nerad jsem se loučil se starým táborem. Vydali jsme se po Stewartově stezce, a tak jsme brzy museli sesednout a vést koně stoupajícím kaňonem. Psi každou chvíli nacházeli stopy kojotů a vysoké, ale k pronásledování se už nedali svést. Zvonek se ohlížel po svém pánovi, jako by mu chtěl říci, že si dobře vzpomíná na určité nepříjemné události v nedávné minulosti. Navečer jsme dospěli ke konci údolí a utábořili se u malého lesíka. Byli jsme již opět ve výšce kolem desíti tisíc stop, vzduch byl mrazivě chladný a u ohně nám bylo víc než příjemně.

Pospíchali jsme s přípravou večeře a někdo ve spěchu hodil na voskované plátno, rozprostřené na mi jako stůl, plechovku s máslem, do kterého byla namíchána kyselina karbolová. Jones tu směs užíval na léčení bolavých tlapek našich psů. Pochopitelně jsem si vybral právě tuto plechovku, pořádně si máslem natřel suchar, nabral z kotlíku fazole a pustil se hladově do jídla. Nejdříve jsem si myslel, že jsem se jenom spálil. Potom jsem rozeznal tu ohavnou příchuť, a uvědomil si, že něco není v pořádku. Zvedl jsem plechovku, prohlédl si ji, ucítil pach karbolu a otřásl se odporem. Trvalo to jenom krátkou chvíli, protože mi bylo ihned jasné, kolik té kyseliny tam může být, a konečně jsem jí nesnědl tolik, aby mi to mohlo uškodit. Chtěl jsem to už všem říci, ale vtom mne napadlo, že mi tak náhoda hraje do ruky.

„Buffe!" vykřikl jsem ochraptěle. „Co je v tom másle?"

„Bože, snad jste to nejedl? Já do toho dal kyselinu!"

„Já — já se otrávil! Snědl jsem to skoro všechno! Shořím! Umírám!" A potom jsem začal úpět, sníjet se a naříkat.

Všichni strnuli. První se z leknutí vzpamatoval Wallace a skočil ke mně s hrnkem mléka. Nijak zvlášť jemně mi zvrátil hlavu dozadu a ve snaze rozevřít mi ústa, mne skoro zmrzačil. Muselo ho pořádně překvapit, když mu umírající oběť vrazila loktem do boku, protože se na mne udiveně podíval. Stačil jsem mu rychle pošeptat, o co jde.

Od té doby pevně věřím, že naše divadelní umění ztratilo v mém příteli velikého herce. Mohutným gestem hodil hrnec s mlékem Jonesovi na hlavu. Ten nebožák byl tak vyděšený, že se ani nepokusil uhnout

„Vy nemyslící vrahu! Už je pozdě!" hořekoval Wallace a něžně si mi položil hlavu do klína. „Už je pozdě, povídám. Má křeče, nemohu mu rozevřít zuby. Ubožák! Kdo to jenom řekne jeho matce?"

Pod kloboukem staženým do očí „sem pozoroval, jak tato obžaloba proniká drsnou slupkou našeho vůdce. Nemohl ani promluvit, jenom bezmocně svíral pěsti. Frank byl bílý jako prostěradlo. Bylo to prostě nad pomyšlení zábavné. Jenom Jimův výraz hrůzy a bezmocného zoufalství byl víc, než jsem mohl snést. Právě když Wallace .vyzýval Jonese, aby se modlil za spásu mé duše — dnes si přeji, abych byl nepodlehl tak rychle — jsem vstal a klidně šel k ohni.

„Jime, mohl bych, prosím, dostat ještě jeden suchar?"

Odivem mu poklesla spodní čelist a chvějící se rukou mi podával suchary. Jones mne chytil za rameno a hlasem, v kterém zněl úplně nový přízvuk, se ptal: „Vám už je dobře? Vy můžete jíst? Už jste se z toho dostal?"

„No, samozřejmě. Víte, kyselina karbolová mi toho moc neudělá. Já ji často užívám na chřestýši uštknutí. Nechtěl jsem vám to říkat, ale včera večer mne tady jeden uštkl a taky jsem si to jí vyléčil."

Frank zamumlal něco o koních a ztratil se ve tmě.

Plukovník se na mne díval nevěřícíma očima, a když jsem viděl jeho radost nad tím, že jsem ušel, podle jeho představ, jisté smrti, bylo mi trochu líto mého podvodu. Moje zvědavost byla víc než ukojena.

Při ranním probuzení jsem našel na spacím pytli půlpalcovou vrstvu jinovatky. Zem byla bílá a smrky kolem nás nebyly již stříbrné pouze podle jména.

Připravovali jsme se k časnému výjezdu, když se na stezce od Oaku objevili dva jezdci a za nimi ještě nákladní koně. Byli to Jeff Clark, lovec mustangů, o kterém nám už vyprávěl Stewart, a jeho pomocník. Jeli do hor na lov. Clark, menší vousatý chlapík, nám řekl, že se potkali se Stewartem a od něho se dozvěděl, kudy asi pojedeme.

Náš poslední tábor byl již blízko zalesněného sedla, a tak jsme brzy sjížděli dolů. Zanedlouho jsme vjeli do překrásného vzrostlého jedlového lesa. Podle Clarka se táhl po svazích Buckskinu na jih až k Velkému kaňonu a na západ k Siwashi. Dvě hodiny jsme jeli pod stromy, kde se kopyta našich koní bořila do rudě zeleného mechu a stříbřité trávy. Viděli jsme spoustu šedých jelenů, velikých skoro jako losi. Jones vykládal, že je skutečně před lety tady někdo s losy křížil.

Clark nás bez upozornění zavedl přímo na okraj kaňonu. Obrovské stromy nám zakrývaly výhled až do posledního okamžiku a pak jsme najednou stáli nad nesmírným srázem. Byl jsem ohromen a před pádem dolů mě zachránil jenom jakýsi sedmý smysl, který máme v

podvědomí jako dědictví po svých divošských předcích. Nikdo z naší společnosti ještě z této strany kaňon neviděl. Všichni překvapeně mlčeli, jenom Clark vykládal: „To je divočina, co? Sem se dostane jen vobčas lovec koní. Jednou sem tady měl skovaný stádo celý dva roky. Lepší místo na tábor si neumíte představit. A slyšíte ten hukot? To je vodopád. Ani ho není pořádně vidět, taky se k němu nedostanete, ale k napájení koní stačí potůčky vokolo. A na stráních najdete tu dycky sníh. To máte nejlepší, protože cesta dolů k vodě je pekelná."

„Tohle je to místo, kde má být podle Stewarta tolik pum?" ptal se Jones.

„Asi jo. Tady jich je jako králíků. Připravily mě tady vo ticíce dolarů, ty potvory, to může klidně říct. Páni, dyť já nevodchoval za celou tu dobu jediný hříbě. Tady je to pumama úplně zavšivený. Podívejte se tamhle na ty žlutý skály. Tam maj doupata a nikdo je tam nehoní. Ani to pořádně nejde. V létě se tady prohání tisíce kusů vysoký a mustangů, a tak maj žrádla dost. Všude najdete spoustu koní. Co nesežerou pumy, vo to se postaraj kojoti. Ale jesli ty pumy najdete, to nevím. Jednou jsem si sem přived psy a chtěl sem dostat Starýho Torna. Nasadil sem je na jeho stopu, ale už sem z nich neviděl ani chlup. Jo, páni, tady to budete mít asi těžký."

„No, vypadá to tak," přiznal náš vůdce. „V podobné krajině jsem nikdy nelovil. Budeme se to muset naučit. Času máme dost, psy také, tak potřebujeme jenom vůli."

„Doufám, že se vám to podaří. Ale pokuste se aspoň zabít Starýho Torna."

„Toho si chytíme živého. Střílet jsme sem nepřijeli," odpověděl mu Jones.

„Co?" vykřikl udiveně Clark a ještě jednou si nás prohlédl. Na tváři měl nedůvěřivý úsměv.

„Jones chytá pumy do lasa, víte?" poučil ho Frank.

„Ať mě čert veme, jestli tak chytí Torna," vybuchl Clark a vyplivl žvanec tabáku. „Člověče, neblázněte, dostat se tý potvoře na dosah, to je vo krk! V životě sem ho neviděl, ale pět let chodím kolem jeho stop a ty sou větší než stopy koně. Bude vážit tak nejmíň tři sta liber. A koukněte se na hřbet tohodle mustanga. Vidíte ty jizvy? No tak to je taky práce toho starýho padoucha. Skoro ho dostal loni na podzim."

Jizvy, které nám Clark ukazoval, byly dlouhé, pravidelné a některé až palec široké. Ještě ani nezarostly srstí.

„Povězte mi, jak se ten kůň zachránil?" ptal se plukovník.

„Jo, to já nevím. Možná že Toma vyplašili psi. Ale mýmu koni to trvalo skoro rok, než se z toho vylízal. Říkám vám, Tom není vobyčejná puma, to je lev. Dyž ho napadne, tak si zabije i dospělýho ko-

ně, ale nejradši má tak roční hříbata. Jeho stopu určitě najdete a docela jistě si ji nespletete s žádnou jinou. No a já teď pojedu dolů, a jesli tam najdu ňáký stopy, tak zapálím dva vohně. Zvěř bude teď asi nahoře ve stráních, ale myslím, že pumy budou chodit na lov jenom v noci a ráno se budou stěhovat zase dolů. Tak teda, dyž máte dobrý psy, bude lov stát za to. Ale nechte si poradit — k Starýmu Tomovi moc blízko nelezte!"

Po všech těch potížích na začátku naší výpravy, po těžkém putování pouští bylo přímo nádherné být konečně u cíle cesty. V táboře jsme měli dostatek dřeva, vody a pastvy pro koně. A navíc jistotu, že jsme v kraji, kde se to pumami jenom hemží.

Při stavění tábora jsem se každou chvíli napřímil a zadíval se kolem. Rozhled byl nádherný, tak nádherný, že na jeho plné pochopení potřeboval člověk čas. Všude rostly obrovské jedle, které zasahovaly až ke kraji kaňonu, a pod nimi byl měkký koberec mechu.

Místo, které jsme si vybrali, bylo na malé planince, asi tak padesát kroků od kraje propasti. Mělo to stačit, aby náhlá větrná smršť, jak říkali kovbojové, nám nesmetla celý tábor do kaňonu. Uprostřed planinky stála veliká stará jedle, celá pokroucená a orvaná větrem. Pod ní jsme složili všechna zavazadla a potom jsme se, podle Frankových slov, „mohli jít projít po zahrádce".

Musel jsem se tehdy určitě bát, že mi někdo kaňon ukradne, když si nepospíším, tak rychle jsem se vykradl z tábora a posadil se pod jedlí rostoucí nad srázem. Hluboko pode mnou se táhla změť červených skal a mezi nimi chomáčky zeleně. V pozadí se rozprostírala až k obzoru nepravidelná náhorní pláň, vzpomínal jsem si na Clarka, který říkal, že je to Powellova planina, že je od nás dvacet mil, že je také asi dvacet mil dlouhá a s Buckskinem je spojena úzkým zalesněným hřbetem, kterému říkal Sedlo. Á také povídal, že tato planina nám zakrývá pohled na .vlastní Velký kaňon. Jak se ale potom jmenoval kaňon pode mnou? Jak jsem se tak rozhlížel, zahlédl jsem najednou nad sedlem tmavý vrcholek korunovaný, bílou čepičkou. Co to jenom může být? Existuje snad nějaká fata morgána kaňonů? Potom podle nejasného obrysu jsem si uvědomil, jak to asi musí být daleko, a poznal jsem starého přítele. Jelikož tím směrem mohla být jenom jediná hora se zasněženým temenem, byl to vrcholek hřebenu nad San Franciskem, který mne na vzdálenost víc než dvou set mil pozdravoval stejně jako při cestě pouští.

Zaslechl jsem Jonese rozjařeně svolávajícího celou společnost, a tak jsem vyskočil a přidal se k ostatním, kteří běželi za jeho hlasem. Vzrušení přirozeně nevyvolalo nic jiného než stopy pumy, které plukovník našel u stezky, kudy se Clark vydal na dno kaňonu.

„Tak už je máme, mládenci, už je máme," opakoval a ukazoval stopu za stopou. „A nejsou tak staré! Ráno jednu pumu dostaneme,

na to vsadím vlastní hlavu. A jak ji Zvonek jednou uvidí, tak je to v pořádku. Bojím se jenom o Dona, má sice dobrý nos, nebojí se a běhat umí také, ale je vycvičený na vysokou, a nevím, co se s ním dá dělat. Moze si není ještě jistý. Škoda že nám Jude zchromla. Ta mohla být nejlepší. Teď nám zbývá vlastně jenom Zvonek. Ale na toho bych byl už dneska ochoten přísahat."

Bylo toho na mne moc, a tak jsem se vytratil, abych byl zase sám. Vydal jsem se do lesa. Zem mezi stromy zlatily paprsky slunce, mezi jejích vrcholky bylo možno zahlédnout temně modrá jezírka čisté oblohy. Ticho narušoval šelest větru ve větvích. Když jsem se dostal z dohledu od tábora, rozběhl jsem se jako Indián. Běžel jsem bez cíle, musel jsem nějak vybít své nadšení a radost ze vší té krásy kolem. Vůně pryskyřice, ticho a nádhera divočiny ,ve mně uvolnily neznámé síly, a tak jsem běžel a běžel až do úplného vyčerpáni

Pak jsem ležel a odpočíval na voňavém lůžku z jehličí a snažil se v sobě probojovat spor mezi civilizovaným a přírodním člověkem. Najednou jsem mezi stromy zahlédl pohybovat se nějaké šedé stíny. Chvílemi je bylo vidět, chvílemi se ztrácely a potom, jaká radost, napočítal jsem sedmnáct kusů vysoké přecházející přes malou mýtinu. Vstal jsem a rozběhl se, abych se dostal blíž. Jeleni mě ale zpozorovali a dali se na útěk dlouhými skoky.

Les nebyl tak hustý, abych je nemohl sledovat, ale po chvilce jsem si všiml ještě něčeho jiného. Nějaké menší zvíře kus přede mnou. trhalo velký pařez. Alespoň se mi to na první pohled zdálo. Když jsem se doplížil, viděl jsem, že je to vlk. Ucítil mne téměř ihned a rychle se ztratil mezi stromy. Na místě ležela částečně roztrhaná zdechlina mustanga. Příšerné rány pod krkem hovořily jasnou řečí. Zem kolem byla rozryta kopyty, jak se nebohý kůň snažil setřást útočníka. Našel jsem stopy boje i místo, odkud puma na svou oběť skočila.

Nechal jsem volné pole své představivosti. Viděl jsem před sebou jasně tmavý les, oživený jenom jeho divokými obyvateli. Puma se plíží jako stín splývající se zemí. Prudký bezhlesý skok, a noční ticho přeruší bolestné zařičení a mustang s příšerným jezdcem vyráží na svůj poslední běh o život. Do krku se mu zatínají ocelové dýky a neúprosná tlama se rozvírá ke smrtícímu sevření.

Pocítil jsem zuřivou nenávist k těm krvežíznivým šelmám. Vyvolal ji pohled na zbytky toho, co ještě nedávno bylo hbitým koněm, plným života a teď tu leželo jako zohavená pečeť zákona divočiny, kde silnější požírá slabšího.

Když jsem se vrátil do tábora a vyprávěl o svém nálezu, Jones s Wallacem se ihned vypravili, aby si prohlédli sami místo tragédie. Jim mi radil, abych u zdechliny číhal vždy ráno a večer a „že je to

jednou jasný", že vraha musím dostat. Podle něho to byla určitě jedna z velkých osamělých šelem, které tu v Buckskinu loví.

Jedlové dřevo ve večerním táboráku jasně hořelo a nevydávalo téměř žádný dým. Bylo velmi při jemné sedět u ohně, ale Jones nás brzy hnal spát. Prohlásil, že mu za to budeme druhý den děkovat. Zalezl jsem tedy do pytle, udělal si nad hlavou stříšku z pokrývky a pozoroval dohasínající plameny a hvězdy, ty obrovské hvozdy arizonského nebe, které by všude jinde na světě lidé určilo pokládali za měsíc. Tak byly veliké. Z lesa zaznívaly zvonce pasoucích se koní a ten neobyčejný zvuk pastvin zněl v tomto prostředí úplně jinou notou. Ozývala se v něm konejšivě sladká hudba.

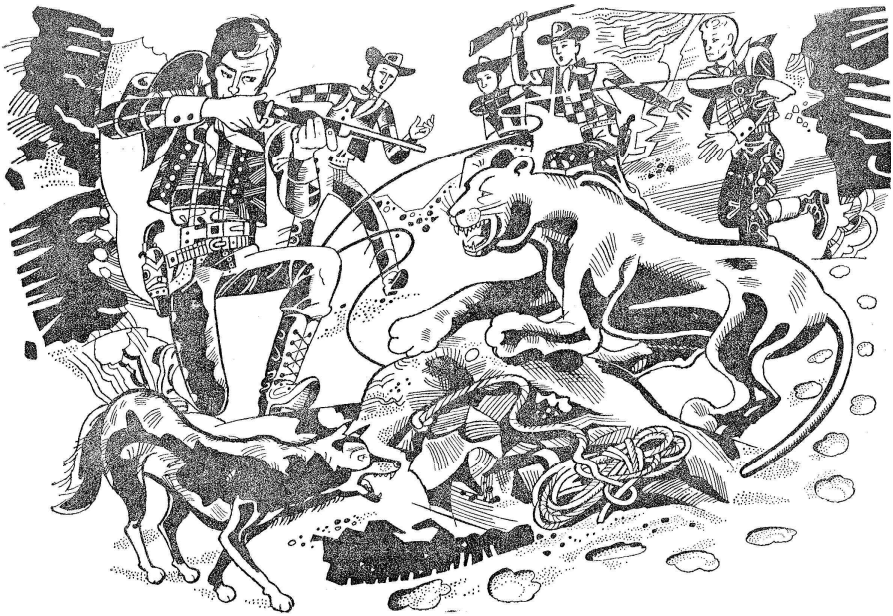
XII STARÝ TOM

Jones nás vzbudil časně ráno. Na zemi ležela vrstva jinovatky a vzduch byl ostrý mrazem. Sedy les stál nad kaňonem jako věrná stráž.

Horké suchary s kávou a kouskem křehkého jehněčího trochu zmírnily nepřívětivost jitra a dodaly nám sílu opustit příjemné teplo ohně, rychle osedlat a vyrazit zároveň s naším netrpělivým vůdcem. Psi pobíhali kolem a do všeho strkali zvědavé čumáky. V táboře zůstali jenom Jim s Lawsonem, my ostatní jsme vyjeli k jihovýchodu.

Asi po míli cesty přestal najednou jedlový les a vystřídal ho široký pruh nízkých doubků. Přechod byl lak náhlý a okraj lesa tak rovný, jako by zde zasáhla lidská ruka. Prodírali jsme se podrostem a snažili mezi křižujícími se stopami jelenů rozeznat stopu pumy.

„Pošlete mi sem psy! Ale rychle!" zavelel najednou Jones z houštiny.

Rychle jsme se seběhli k němu. Stál s očima upřenýma na stopu v měkké zemi. „Podívejte se, tudy v noci prošla puma. A musel to být pořádný kousek, Zvonku, Done, Moze, k noze!"

Na psech bylo vidět rozčilení. Stará Jude přiběhla první, okamžitě se rozštěkala, po ní Zvonek, a dříve než Jones mohl nasednout, letěli už psi směrem k lesu.

„Za nima" zvolal Frank a otočil Flíčka na zadních.

Jeli jsme v zástupu za ním a pojednou jsem byl poslední. I Wallace mi zmizel daleko vpředu. Povolil jsem Satanovi uzdu a pobídl ho k běhu. Výsledek na sebe nedal dlouho čekat, můj věrný ďábel vyletěl jako šíp z luku. Frank mi vyprávěl o jeho rychlosti a o tom, že když se skutečně rozběhne, tak se vznáší jako letící peříčko. Ale Jones, který měl obavu, abych se neztratil, mne varoval, abych nikdy nepouštěl úplně uzdu. Dnes jsem toho poprvé nedbal. Satan se protáhl do dlouhého pružného kroku, lehce přeskakoval padlé kmeny a stromům v cestě se vyhýbal co nejméně. A to bylo pro mne nejhorší. Nezbývalo mi nic jiného než si chránit nohy před nárazem a rychle uhýbat převislým větvím. Sotva jsem se stačil vyhnout Jedné, už jsem prudce vrazil do druhé. Kdyby nebyla praskla, pokračoval by Satan ve svém letu sám a jezdec by zůstal viset na stromě jako směšná a bezmocná výstraha pro neopatrné lovce. A tak jsem uhýbal, jak jsem mohl, občas, když větev byla příliš nízko, dolehl jsem Satanovi až na krk a nohama ho svíral jako klíště. Zanedlouho jsem byl Wal-

laceovi v patách a Jonese měl na dohled. Frank na Flíčkovi stále vedl.

Stopa zahýbala obloukem k jihu, sledovali jsme ji dolů do mělkých roklí a opět lesem, až jsme znovu vyjeli do nízké dubiny. Pronásledováni se stávalo stále náročnějším, avšak Satan se statečně držel. Rokle se prohlubovaly a rovné úseky mezi nimi zkracovaly. Bylo nutno zpomalit.

Na jednom hřbítku mezi roklemi čekal na nás Jones. U nohou mu lapali po dechu Jude, Tige a Don. Plukovník byl zřejmě na rozpacích, kudy dál.

„Tiše, poslouchejte," řekl. Napjatě jsme naslouchali, ale nic nebylo slyšet.

„Frank je někde tímhle směrem," prohlašoval, „ale nevím kde, a psy už také neslyším. Don a Tige se zase nechali svést jelení stopou. Jude se sice držela pumy, ale zastavil jsem ji. Děje se něco, čemu nerozumím. Moze běžel jako šipka na jihozápad, ale málo štěkal. Zvonek se také neozývá. Možná že Frank bude vědět proč."

Na jeho protáhlý signál se ozvala z předpokládaného směru odpověď a za chvíli se na travnatém hřbetě asi míli od nás objevil Flíček.

Rozhlédl jsem se, abych se lépe orientoval. Viděl jsem svahy Buckskinu táhnoucí se do dálky. Na jih se jejich šedá, rozervaná linka najednou ztrácela a slunce prosvětlovalo oblak mlhy nad Velkým kaňonem. Když jsem se otočil k západu, pochopil jsem, čemu se říká strže na Siwashi. Po stráních se rozprostírala pole sutě prudce spadající do údolí až někam strašně hluboko. Hřbety vrchů připomínaly valící se mořské vlny. Strže začínaly u vrcholů, kde byly tak úzké, že je člověk mohl snadno přeskočit, ale dole se rozšiřovaly víc než na míli, a přejít je se podobalo zlému snu.

Mezi zkřivenými doubky se brzy objevil Frank se Zvonkem.

„Kde máš Mozea?" ptal se ho Jones.

„Čertví. Naposled sem ho slyšel běžet houštím ke kaňonu. Musel mít čerstvou stopu."

„No, jedna věc je jistá, jestli to byla vysoká, tak ho tak hned neuvidíme. Kdyby to ale byla puma, tu zažene na strom, ztratí stopu a vrátí se. Musíme těm psům ukázat pumu na stromě. Teď jenom najdou stopu, vrazí čumákem do stromu a nevědí, co dál. Co dělal Zvonek?"

„To nevím. Vrátil se ke mně sám."

„Nemůžeme mu ještě věřit, to je to. A těm ostatním také ne, i když se dnes možná snažili lépe, než sami víme."

Všichni jsme cítili, že lov, který, jak se zdálo, šťastně začínal, se nějak nevydařil. Po domluvě jsme se obrátili k jihu a chtěli sjet dolů do tábora. Ještě jsem se otočil, abych se naposled podíval na růžové

vrcholky pohoří daleko v Utahu, a tu se objevil přibíhající Moze. Zarazil jsem své užuž odjíždějící společníky.

„Tedy, ať mne čert," vykřikl plukovník, když Moze doběhl. „Pojď sem, ty lotře!"

Starý pes vypadal unaveně, ale v jeho chování nebylo ani známky pocitu viny, jako když se jindy vracel z marné honby na vysokou. Vrtěl ohonem, oddychoval a jako by říkal: Tak co, mládenci, co je s vámi, na co čekáte?

„Tedy, přátelé, moc bych za to nedal, že Moze zahnal pumu na strom. Nejraději bych tam jel a nasadil Jude na stopu. Ale ne, spíše mu kořist utekla, a my uděláme nejlépe, když se vrátíme. Jenom se mi nezdá, že nezůstali se Zvonkem pohromadě. Snad byly ty pumy dvě, i to jsem už zažil. Někdy loví v páru, a někdy si matka nechá u sebe i dvouleté mládě, i když se to stává zřídkakdy. Možná že v tomto revíru si potrpí na společnost, kdo ví?"

Když jsme vyjeli ze skal, ležela před námi planina řídce zarostlá borovicemi a jalovcem. Všude se křižovaly vyšlapané stezky zvěře.

„Páni, jenom se podívejte," vyzýval nás Jones, „to je kraj jako stvořený pro pumy. Něco podobného jsem ještě namouduši neviděl."

A ukazoval na beztvaré zbytky dvou koní, vedle kterých se vršila další hromada sluncem vybělených kostí. „Někde tady blízko má určitě puma doupě. Tyhle dva koníky zabila brzy na jaře a ani si je neschovala v houští. No, člověk se musí stále učit."

Po chvilce jízdy jsme zastavili pod svahem u trhliny ve skalní stěně neprostupně vyplněné spadaným kamením a hustě zarostlé pokroucenými borovicemi. Zvonek se o ni začal okamžitě zajímat. Vběhl do houští a najednou se ozval hlubokým štěkotem.

„Hej, co to tam má?" vykřikl plukovník. „Nechte ho, nevolejte ho zpátky!"

A Zvonek se vydal po stopě. Ostatní se k němu přidali, běželi křovím jako zmatení a štěkali jeden přes druhého. Když se ozvala i Jude, seskočil Jones zvědavě ze sedla.

„Pojďte sem, plukovníku, tady pod křovím je nějaká stopa," zavolal jsem ho.

Ale to už křičel Frank: „Don a Tige běžel do skal. Už sou na stopě!"

Jones se sehnul nad stopou, kterou jsem mu ukazoval, potom se zarudlou tváří vyskočil do sedla, a zavelel: „Za Zvonkem! Je to Starý Tom!"

Všichni jsme slyšeli Zvonkův štěkot, vzápětí chytil stopu i Moze a vyrazil před námi.

„Hej, hej, héj!" ječel plukovník. Frank se mihl na Flíčkovi jako bílý blesk. Zvonek nás lákal za sebou, Moze a Jude mu odpovídali. Vzduch byl plný napětí. Vzrušení se jako mávnutím čarodějného

proutku přeneslo najednou na lidi, koně i psy. Jízda lesem se změnila na šílený bezhlavý závod, jehož rychlost udával neúnavný kovboj v sedle mustanga.

Ještě dnes, když si na to vzpomínám, cítím šlehání větru do tváří, a vidím daleko před sebou Franka sedícího na Flíčkoví, jako kdyby byl k sedlu přilepen. Byl to nádherný pohled. Jones vyrážel svůj komančský pokřik a Wallace odpovídal táhlým „vááhúú"! V rozrušení jsem nejdříve zdržoval Satana, jak jsem byl zvyklý, ale pak jsem si to uvědomil, a pustil ho. Rychlost, kterou nasadil, mne ohromila. Stromy mi zakrývaly výhled, řídil jsem se jenom podle slabého štěkotu někde vpředu. Vypadalo to, že se vracíme zpátky k roklím, ale přesto jsem se nesnažil svého koně nijak brzdit. Opíjel jsem se rychlostí a pobízel Satana, který to opravdu nepotřeboval.

Nízký podrost mne bičoval do nohou a větve borovic šlehaly do tváře. Jednou jsem chtěl uhnout vlevo právě ve chvíli, když Satan odbočil vpravo, a výsledkem bylo, že jsem vyletěl ze sedla. Narazil jsem na velkou větev, která mne však jako zázrakem srazila zpět Satanovi na hřbet. Štěkot a volání se blížilo, když tu náhle Satan zakopl, svalil se na zem a mne přitom vymrštil obloukem do křoví. Naštěstí se nám ani jednomu nic nestalo, a když se kůň vzpamatoval a běžel dál, chytil jsem se hrušky sedla a vyšvihl nahoru. A pekelná jízda pokračovala.

Blížili jsme se opět k Wallaceovi a Jonesovi, Frank se občas zmítal dál vpředu mezi borovicemi, když tu najednou mi všichni tři zmizeli z očí. Vzápětí se opět objevili — projeli první roklí.

Za chviličku jsem byl u ní. Satan ji zdolal několika dlouhými skoky. Mezi roklemi byly jenom úzké hřbítky rovné země. Své společníky jsem nyní spíše slyšel, než viděl. Rokle za roklí mizela pod Satanovými kopyty. Konečně jsem znovu zahlédl plukovníka s Wallacem, jak ujíždějí za Frankem, který byl asi čtvrt míle před nimi. Satan ještě zrychlil krok, což bylo neklamné znamení, že se chystá někoho předhonit. Rozhled jsem měl dobrý, a tak jsem se snažil vybrat mu co nejschůdnější cestu. Jak ten kůň běžel! Od stěn strže se odrážel pravidelný dusot jeho kopyt. Když jsem viděl, jak se plukovník s Wallacem vznesli vysoko do vzduchu, věděl jsem, že skáčí přes nějaký příkop. Byl jsem tedy připraven, a když se přede mnou objevil, Satan jej překonal nádherným skokem.

Frank daleko před námi otočil svého mustanga do stráně. Wallace se obrátil v sedle a povzbudivě na mne zamával. Vítr mi zpíval v uších, skalní stěny mi splývaly v jedinou plochu a měl jsem dojem, že Satan každým krokem překonává míli.

Sledoval jsem stejný směr jako Wallace a na okraji strže jsem ho dostihl. Po planině jsme uháněli bok po boku. Frankovy a Jonesovy výkřiky nás pobízely jako ostruhy. Cíl byl někde tam, kde se v zeleni

křoví bělal Flíček. Do smrti nezapomenu na poslední míli té bláznivé jízdy.

Když se naši koně konečně zarazili, seskočili jsme a běželi do spleti houští a nízkých borovic, odkud se ozýval nepopsatelný křik a štěkot. Viděl jsem plukovníka s Frankem, jak zuřivě mávají rukama a kolem nich pobíhají psi.

„Tamhle se podívejte," křikl na mne Jones a otočil mě takovým plácnutím, že by mne jindy bylo srazilo k zemi.

Na pokroucené silné borovici, asi tak dvacet stop od nás stálo na větvích zlatohnědé zvíře. Byla to obrovská puma, veliká jako skutečná lvice. Nevypadala ani vystrašeně ani nijak zuřivě. Žlutýma očima pozorovala pobíhající psy, potřásala kulatou hlavou a mrskala dlouhým huňatým ocasem.

„To je Starý Tom! Musí to být on!" radoval se Jones. „Dva takoví nejsou. Teď jenom klid. Až přiběhne Jude, tak ho těm ostatním ukáže!"

Slyšeli jsme ji, jak dobíhá a za chviličku se objevila s nosem na stopě. Prokličkovala křovím, doběhla k borovici, na které seděl Tom, a podívala se nahoru jako někdo, kdo ví, co má dělat. Její štěkot přivolal Zvonka a Mozea a už i oni viděli pumu nad svými hlavami.

Všichni jsme řvali a snažili se mluvit najednou — byli jsme rozčileni stejně jako naši psi.

„Hej, Moze! Polez dolů!" ochraptěle vykřikl najednou Jones. Moze se totiž začal škrábat na silný kmen borovice a Jonesovu volání nevěnoval nejmenší pozornost.

„Vemte si Torna na mušku!" vyzval mne plukovník. „Ale nestřílejte dřív, dokud neuvidíte, že by chtěl skočit!"

Muška mi před očima skákala, když jsem zamířil pušku. Koutkem oka jsem zahlédl, jak Jones skočil pod strom, chytil Mozea za jednu zadní nohu a tahal ho dolů. Ale to nevděčné psisko se mu vytrhlo a hrabalo se zase po první větvi. Jeho pán ho musel chytit za obojek a odnést až k nám.

„Mládenci, tady Torna neudržíme. Až seskočí, tak se mu držte z cesty. Snad se nám ho podaří zahnat na lepší strom."

Starý kocour najednou opustil útulek na větvích, prudce je rozhoupal a skočil dolů, jako by měl místo nohou pružná pera, a se zdviženou oháňkou uháněl pryč. Jeho běh vypadal dost směšně, ale stačil na to, aby psům zmizel z dohledu jedna radost.

Všichni jsme se vrhli ke koním. Zůstal jsem jako obvykle trochu pozadu, protože jsem musel nejdříve uklidit fotografický přístroj, který jsem v poslední chvíli přece jenom vytáhl. Za Satanem se zdvihl velký oblak prachu.

Nestačil jsem se ani politovat, že jsem zase poslední, a už jsem dostihl své společníky stojící na okraji kaňonu.

„Tak prosím, zrovna Tom nám musel utéct někam dolů," rozčiloval se Jones. „Taková hromská smůla! Ale nenecháme toho, roztáhněte se kolem, snad ho najdeme. Létat neumí, někde tady musí být cestička!" Skalní stěna, nad kterou jsme stáli, spadala na tisíc stop kolmo do propasti, pod ní byl ještě asi tak míli dlouhý zarostlý svah a za ním začínal další příkrý svah. Byli jsme teď kus cesty na západ od Clarkovy stezky a proti nám ústil do údolí Kabanský kaňon. Při hledání cesty dolů byl můj zrak neustále přitahován divokou nádherou této boční větvě Velkého kaňonu.

Dvojnásobné „váá-húú" mne však v okamžiku přivedlo zpět, kde jsem našel zbývající tři přátele shromážděné u úzké trhliny v jinak souvislém okraji kaňonu.

„Tudy běžel. Wallace viděl, jak zahýbá za ten balvan!" Trhlina se směrem dolů rozšiřovala a její spád byl přímo úděsný. Byla to skutečná skluzavka smrti vyložená zvětralou břidlicí a žádný rozumný člověk by ani neuvažoval o možnosti se po ní vydat. Ale Jones vybral Franka a mne a řekl nám svým chladným rozhodným hlasem: „Vy dva půjdete první. Vezmete s sebou Jude a Zvonka. Až najdete stopu, tak se ozvěte. My budeme tady nahoře hlídat."

Cesta dolů byla snazší, než jsem myslel, protože jak se jednou kameny daly do pohybu, měl každý z nás vlastní lavinu, na které ujížděl jako na koni. Frank se s neochotou řítil kupředu, potom zahlédl nějaké nebezpečí a snažil se zastavit. Kamení ho ale drželo jako řídké bahno, každým krokem se bořil čím dál tím víc. Chytil se vyčnívající skály, ale nepodařilo se to. Lavina se valila dál. Natáhl ruku a zachytil větev borovice, vytáhl se nahoru a počkal, až ho zrádný příval mine.

Zatímco jsem ho pozoroval, pohnula se i mně půda pod nohama a už jsem stále vzrůstající rychlostí ujížděl po vlastní lavině. První pocity byly příjemně, potom se dostavil strach. Tam, kde Frank vyskočil na borovici, se kamení hrnulo do úzkého koryta. Chtěl jsem také zarazit, ale vadila mi puška v ruce, a tak jsem se neudržel větve a ujížděl dál. Zoufale jsem se snažil neupadnout. Naštěstí se můj pohyblivý chodník zastavil sám a dal mi možnost vylézt stranou na pevnou půdu. Kus pod námi byla holá plocha, vyhlazená větrem a deštěm. Sklouzli jsme po ní jako kluci, ale když jsme se dostali o kousek dál, varoval nás rachot nad námi, že laviny se daly znovu do pohybu. Měli jsme jenom zlomek vteřiny na to, abychom se schovali pod skalním výběžkem, dříve než na vyhlazenou skálu dopadla masa kamení. Být tam, nestály naše životy ani za špetku toho prachu, který se nad námi vznášel. Kolem hlav nám hvízdaly velké kameny a korytem se valila další lavina, jejíž hřmot doznívál hluboko v rokli.

Psům se dolů nechtělo, ale nakonec si dali říci. Zbytek cesty k patě první stěny byl již celkem snadný.

„Tady tu potvoru můžem potkat každou chvíli," prohodil Frank.

Stěna žlutého pískovce byla rozryta trhlinami a římsami; puma se skutečně mohla skrývat kdekoli. Nedůvěřivě jsem se rozhlížel. Události se střídaly rychle, než aby měl člověk čas si něco promyslet a připravit se na ně.

„Páni! Podívejte se," řekl náhle Frank, „tady sou ty stopy. Viděl ste už něco takovýho?"

S úžasem jsem hleděl na neuvěřitelně velké otisky kočičích tlap v nažloutlém prachu. Už jen samotný pohled na ně stačil nahnat strach.

„Podržte psy a poslouchejte, někdo nás volá."

Vysoko nad námi se ozýval plukovníkův hlas. Vrátili jsme se ke korytu, kterým jsme sklouzli, a viděli ho, jak se k nám blíží.

„Počkejte na mě! Viděl jsem ho, jak zalézá do jeskyně, počkejte!"

Se stejným rachotem a lavinou kamení jako my sjížděl dolů í Jones. Na muže v jeho letech byl obdivuhodně mrštný. Skákal po kamenech jako kamzík a ve chvilce stál u nás s lasem v ruce. Oči mu jenom blýskaly nadšením.

„Tak jsme ho zahnali do úzkých, chlapci. Hlídal jsem, div jsem si oči nevykoukal a představte si, nebudete tornu věřit, ale najednou ho slyším funět. Oddychoval jako lokomotiva. A potom jsem ho uviděl, jak leží pod stěnou. Má toho už asi také dost, není zvyklý takhle běhat. Tak pojďme, není to daleko. Držte psy, a vy, Greyi, jděte s puškou první a vezměte oči do hrsti!"

Šli jsme ve stínu skalní stěny. V prachu byla vyšlapána široká stezka,

„Pěkná schovávačka, co? Ještě nic necítíte?" ptal se náš vůdce. A skutečně, vítr přinášel příznačný pach šelmy a ten stačil, aby se mi vlasy zježily jako hřebíky. Když jsme zahnuli kolem jednoho výběžku zahlédli jsme skupinu nějakých mně neznámých zvířat, jak prchá dolů svahem.

Jonesovo nadšení neznalo mezí: „Proboha, vždyť to jsou horské ovce! Nikdy jsem ani neslyšel, že by tady mohly být!"

Ale honba na Starého Torna nás tak zaujala, že jsme okamžitě zapomněli i na něco tak neočekávaného. Zastavili jsme se konečně v místě, kde stěna tvořila široký oblouk. Na druhém konci vybíhala nad nepřístupný sraz.

„Tak, tamhle to bude, mládenci. Vidíte tu černou díru? Tam se schoval."

„A co budem dělat?" ptal se kovboj zkrátka.

„Jenom počkej. Nejdřív se podíváme kousek dál," Pokračovali jsme v opatrné chůzi ještě několik set yardů podél stěny, a když jsme se znovu zastavili, měli jsme dobrý výhled na místo příštích událostí, Sledovaná stezka končila v temném otvoru jeskyně, otevírajícím se přímo před námi. Roh skály vybíhal nad propastí. Byla to past, na

jedné straně uzavřená roklí nepřístupnou pro cokoli živého, na druhé straně prudkým srázem. Schůdnou cestou byla jedině stezka na úpatí stěny. Co si Tom vybere, až bude muset opustit svůj úkryt?

„Franku, my dva zůstaneme zde u stěny asi tam u té borovice. Kdybych ho chytil, strom mi může přijít vhod." Potom se plukovník obrátil ke mně.

„Mohu se na vás spolehnout?"

„Na mě? A co chcete, abych dělal?" ptal jsem se a nejraději bych se byl propadl někam hluboko do země.

„Přejdete tam ten sráz a usadíte se kousek pod jeskyní. Nejlepší to bude tam u toho balvanu, odkud budete dobře vidět i na jeskyni i na nás. Kdyby bylo nutné vystřelit, chápejte, kdyby puma napadla Franka, mě nebo vás, mohu se spolehnout, že ji zastřelíte?"

Cítil jsem, jak mi buší srdce a jak se mi nějak podivně napíná pokožka na obličeji. Vybrat takové místo! A mám tam stát já! Začal jsem se chvět. Potom, snad to byla jenom mužská pýcha, která mě k tomu vedla, nebo snad se ve mně probudil nějaký dřímající zděděný pud, prostě zvedl jsem hlavu a odpověděl:

„Spolehněte se, zastřelím ho!"

„Tak dobře. Tom je v pasti a bude muset ven. Může utíkat jenom dvěma směry, buď po stezce, nebo dolů srázem. Já budu u té borovice, abych mohl hodit lasem. Franku, až ti řeknu, tak pustíš psy. Greyi, vy budete krýt sráz. Jak skočí po někom z nás, střelíte, i kdybych ho už měl ve smyčce! Kdyby šel na sráz, tak střelíte také, ale střílejte tak, abyste zabil. Jasné? Tak a teď rychle. Pusť psy!"

Skočil jsem na úzký pás srázu a díval se nahoru. Jone- sův válečný pokřik přehlušil i štěkot psů. Laso se mu točilo nad hlavou.

Velké nazlátlé tělo vyletělo z jeskyně, skokem bylo na stezce a druhým letělo ze srázu. Smyčka jedovatě zasvištěla, ale dopadla pumě pouze vedle hlavy. „Střelte!" zazněl plukovníkův výkřik. Pudově jsem zvedl opakovačku, ale to se už puma řítila přímo na mne. Hromová rána výstřelu mě ohlušila. Těsně před očima se mi mihla rozevřená tlama, cítil jsem prudký závan větru a potom se nějaké žlutohnědé klubko kutálelo dolů do údolí.

Vůbec nevím jak, ale najednou stáli Frank s Jonesem u mne, poplácávali mne po ramenou a něco vykřikovali. Nechápavě jsem se na ně díval. Co se stalo? Ze skály nad námi se neslo táhlé „váá-húú" a Wallace se zvědavě nakláněl přes okraj. Cítil jsem v ruce teplou hlaveň pušky a s údivem se díval na zakrvácené kameny u nohou. Potom, a skutečně teprve potom, jsem plně pochopil, že Starý Tom skočil na mne a že si skočil pro smrt. Roztřásla se mi kolena.

XIII ZPÍVAJÍCÍ SKÁLY

Starý Tom se kutálel asi dvě stě stop dolů po svahu a nechával za sebou cestu značenou krví a vytrhanými chumáči chlupů. Když jsem sešplhal na místo, kde se zachytil, Zvonek a Jude se už zřejmě rozhodli, že nemá cenu dále na mrtvolu dotírat a jenom stálí a vrtěli oháňkami. Frank vážně potřásl hlavou a Jones se nad kořistí mrzutě zastavil s lasem v ruce.

„Tolik jsem si přál chytit ho živého!"

„Rek bych, že bysme vás teďka sbírali do pytle, dyby se vám to povedlo," suše prohlásil Frank.

Stáhli jsme ze starého despoty jeho nádherný kožich a vydali se na zpáteční cestu. U všech se už začala projevovat únava z vyčerpání a nervového napětí. V posledním úseku výstupu šlo o život. Jak snadné by bylo uklouznout, jak lopotný byl každý další krok! I Frank zvyklý celý život na tvrdou práci začal, dřív než jsme měli desetinu cesty za sebou, proklínat a otírat si pot. Zvlášť nepříjemné bylo cítit, jak člověku ujíždí půda pod nohama. Museli jsme stoupat za sebou, a tím se nebezpečí ještě zvětšovalo. Někdy jsme klouzali dolů všichni najednou jako děti na rybníce. Frank šel první a každou chvíli nás varoval před padajícím kamením. Stará Jude se přes některá místa nemohla vůbec dostat, musel jsem tedy odložit pušku, přenést ji a zase se pro zbraň vrátit. Často nezbylo nic jiného než schovat se za výběžky skal a vyčkat, až se usadí laviny, které Frank nad námi dal do pohybu. Plukovník se několikrát musel zastavit, aby si odpočinul a utišil píchání u srdce. Nemohl jsem mu nijak pomoci, sám jsem měl co dělat s puškou, fotografickým aparátem a s Jude. Když už to vypadalo, že se nezmůžem ani na krok, dospěli jsme konečně na horní okraj srázu. Tam jsme se zhroutili úplně vyčerpáni a jenom leželi a lapali po dechu. Nikdo se neozval. Jones měl na nohou pár silných neokovaných bot. Musím o nich hovořit v minulém čase, tak byly teď rozderané, a nohy, které měly chránit, byly pohmožděny do krve.

Na zpáteční cestě do tábora se k nám přidali Moze s Donem. Vyběhli z průrvy, u které se Zvonek vydal po první stopě. Tlapky měli zašpiněné nažloutlým prachem, který dokazoval, že byli také někde pod skalní stěnou. Plukovník byl přesvědčen, že honili další pumu.

Ukázalo se, že tato průrva je jednou ze dvou cest, kterými Clark sestupoval ke svým corralům na dně kaňonu. Podle jeho vyprávění byla mezi oběma stezkami pětimílová vzdálenost po okraji kaňonu, průrvou to však bylo víc než o polovinu kratší. Přesto jsme dorazili do tábora vyčerpáni všichni, lidé, koně i psi. Jones se už přestal mr-

zoutit nad tím, že nedostal Torna živého, a tak první jeho prací, ihned po odsedlání koní, bylo změřit velikost kůže.

„Deset stop a tři a půl palce!" vyhlásil nadšeně.

„To je teda peklo," ozval se Jim s obdivem.

„Je o dva palce delší, než ten největší kus, o kterém vím." pokračoval plukovník „Musel vážit nejméně tři sta liber. Tu kůži musíme vydělat. Jime, natáhni ji někde na strom a dáme se do oškrabávání tuku."

Celé odpoledne jsme se všichni střídali v práci. Na krku byla kůže tak silná a tuhá, že se nám ji nijak nepodařilo zvláčnět. Jones říkal, že je na tom místě proto tak houževnatá, protože při rvačce je nejvíce vystavena zubům a drápům. Vůbec byla Tornova kůže silnější než je třeba buvolí. Jak vysychala, vytrhala ze dřeva všechny podkováky, kterými byla přibita.

Večer při západu slunce jsem si vyšel na okraj kaňonu, jehož krása mě přitahovala čím dál tím více. Došel jsem až tam, kde výběžky skal visely nad propastí jako zhroucené kazatelny. Neodolal jsem a doplazil se až na útes vyčnívající skoro dvě stopy ze souvislého skalního masívu. Tam jsem zůstal sedět, osamocený a šťastný, pozoroval zapadající sluneční kouli daleko v Utahu a přemýšlel.

Najednou, s prvním závanem nočního větru se ozval podivný, sladce mámivý zvuk. Zdálo se mi, že sním, ale kaňon pode mnou, teď temně rudý, byl přece skutečný. Vánek zesílil a s ním se ozvala hlasitěji i ta podivná hudba. Uvědomil jsem si, že ji vyluzuje vítr vanoucí do skal. Tóny se zvedaly a klesaly, slábly a zase zesilovaly od jemných chvějivých vzdechů do úděsného vytí sirén. Byla to hudba mořské pěny a vln, šelest větru v korunách stromů a kvílení duší v očistci.

Třeba se mi nechtělo, musel jsem se vrátit do tábora. Večer u ohně vyprávěl Jones staré lovecké historky. Mé dočasné omámení po výstřelu na Torna vysvětloval loveckou horečkou. Není to prý nic zvláštního v okamžiku, když již nebezpečí minulo, a zvlášť, když se jedná o tak nebezpečné zvíře.

„Nejhorší takový případ se mi stal jednou na lovu bizonů s nějakým Williamsem," pokračoval ve vyprávění. „Dělal jsem tenkrát průvodce skupině vozů na staré stezce do Santa Fé. Ten chlapík o sobě prohlašoval, že je zkušený lovec, a chtěl, abych ho vzal s sebou na bizony. Našel jsem na prérii stádo směřující k vodě v blízkém údolí a podařilo se nám dostat se tam ještě před jejich příchodem. Vybral jsem místo těsně pod břehem a tam jsme tiše zalehli na číhanou. Podle směru postupujících zvířat jsem si vypočítal, že nám přijdou právě do rány. Najednou něco zašelestilo, a když jsem opatrně zvedl hlavu, stál od nás asi na patnáct stop velký býk. Zašeptal jsern Williamsovi: »Proboha, nestřílejte a ani se nehněte!« Ležel jsem jako

mrtvý a myslel si, že je po nás. Kdyby byl zaútočil, tak nás tam rozdupal na kaši. Ale milý býk začal pomalu couvat, a když dorazilo stádo, otočil se za ním. Naštěstí to bylo o kousek dál, a tak se nám postavil bokem. »Teď máte příležitost, práskněte po něm,« šeptám Williamsovi a čekám na výstřel. Když se nic nedělo, podívám se na něj a vidím, že je bílý jako křída a celý se třese. Úplně zapomněl, že má v ruce pušku."

„To mi něco připomíná," přidal se Frank. „V Kanabu sem slyšel vo jednom Holanďanovi, menoval se Schmidt. Docela se mu prej dařil lov na vysokou, a tak se jednou v zimě vydal s jedním mormonem do Růžovejeh skal a tam našli čerstvý stopy velkýho grizzlyho. Stopovali ho až k takovýmu hustýmu křoví, a dyž ho celý vobešli, tak žádná stopa nevedla ven. Vrátili se zase na začátek, stáli nad těma stopám a a Schmidt najednou povídá: »Ty, Zake, ty jít tam a zacelit ho. Já ňákej divnej na žaludek.«"

Spát jsme šli šťastni nad výsledkem posledního dne a s vyhlídkou na další úspěchy, vždyť naši psi konečně viděli pumu na stromě. Ležel jsem a pozoroval jasné hvězdy a naslouchal uspávajícímu větru. Při pomalém propadání do snu jsem znovu slyšel padající kamení a prožíval pocit, který jsem měl, když na mne Tom skočil.

Později v noci jsem se vzbudil a zjistil, že Moze leží přitulený ke mně. Přikryl jsem ho koncem přikrývky, která byla přehozena přes spací pytel jako ochrana před ranní rosou. Bylo velmi chladno a muselo už být hodně pozdě, protože vítr už přestal a nebylo slyšet zvonce koní. Náhle bylo ticho přerušeno vzdáleným skolením, které se stále blížilo. Nemohl jsem rozeznat, o jaké zvíře jde. Divoké volání mi nejdříve připomínalo dětský pláč, potom zase vytí polárních vlků. Na chvilku přestalo, a když zaznělo znovu, bylo v něm něco tak lidského, že mě poplašilo. Moze zvedl hlavu, hluboce zavrčel a začal větřit.

„Plukovníku, vzbuďte se," zatahal jsem ho za pokrývku.

Okamžitě byl vzhůru a čilý jako ve dne.

„Slyšel jsem nějaký hlas," šeptal jsem. „A bylo to takové divné, nevím, co si o tom mám myslet."

Dlouho bylo ticho a já už přestával doufat, že něco uslyšíme, když tu se najednou ozval skřek, nad kterým mi hrůzou tuhla krev. Zdálo se mi, že zvíře je přímo za námi.

„To je puma," vysvětlil mi Jones.

„Co se stalo?" ptal se Frank, kterého vzbudil štěkot psů.

Probudili se i ostatní, ale hluk asi pumu zaplašil, protože se už neozvala. Plukovník vstal a začal balit své přikrývky.

„Kam se, prosím vás, vypravujete?" vyzvídal ospale Frank.

„Myslím, že se ta potvora vydala na lov, tak si lehnu u stezky do kaňonu a počkám tam do rána. Jestli se bude tudy vracet, tak ji zaženu na strom."

Odvázal si Dona a Zvonka a odcházel mezi stromy tiše jako Indián. Zvonek zaštěkal. Jones ho krátce okřikl a v lese se opět rozhostilo nepřerušované ticho.

Když jsem se ráno probudil, bylo ještě šero, jenom na východě nad kaňonem se objevovaly první záblesky slunce. Rychle jsem se oblékl a přiložil na doutnající oharky v ohništi. Jim zaslechl mé kroky a zeptal se: „Kampak tak brzo?"

„Chtěl bych se podívat na východ slunce nad Velkým kaňonem," odpověděl jsem. Jenom málo lidí mělo možnost vidět tu úchvatnou krásu zrození nového dne v těchto místech. Na severní okraj kaňonu se dosud dostalo snad několik geologů, možná jeden nebo dva malíři a pak už jen prospektoři a lovci divokých koní.

Jinovatka mi křupala pod podrážkami a modré zvonky zvědavě vykukovaly z našedlé trávy. Na začátku Clarkovy stezky jsem našel pod vysokou jedlí plukovníka zachumlaného v pokrývkách, vedle něho leželi Don a Zvonek. Nechal jsem je odpočívat a pokračoval v procházce.

Na mýtinách se pásla vysoká, ale já pospíchal na místo, které jsem si pojmenoval Zpívající skály. Zase jsem se doplazil až na konec výběžku, hluboce vdechl a potom jsem se už jenom díval a díval.

Seděl jsem tam snad hodinu, snad dvě, scéna před mýma očima se neustále měnila, ale nemohu dnes popsat, jaké to všechno bylo. Jakákoli slova jsou nedostatečná.

Když jsem se vrátil do tábora, byl už zpátky také Jones a vykládat o našem nočním návštěvníkovi. Na stezce našel jedinou stopu vedoucí dolů do kaňonu. Jak se domníval, musela ji tam zanechat puma, kterou jsme slyšeli. Byl pevné rozhodnut přivázat po několik dalších nocí psy u stezky tak, aby ji cítili, až se bude vracet nahoru, a varovali nás.

Den líně míjel, odpočívali jsme na vyhřátém vonícím jehličí, zašívali si roztrhané šaty a věnovali se jiným pracím, na které dosud nebyl čas.

Asi ve čtyři hodiny odpoledne jsem sebral pušku a šel se podívat do lesa tím směrem, kde jsem prvního dne zastihl vlka hodujícího na mršině mustanga. Abych postupoval proti větru, musel jsem si kus zajít, a když jsem si už myslel, že je to v pořádku, začal jsem se opatrně přibližovat. Plížil jsem se jako Indián strom od stromu až na pahrbek, za kterým měl být můj cíl. Opatrné vyhlédnutí mne ujistilo, že jsem směr odhadl správně. Přede mnou byla planinka s velkým vývratem a skutečně tam ležel mrtvý kůň, a z jeho mrtvoly se živil můj starý známý vlk.

Výstřel z tohoto místa byl velmi nejistý, tak jsem se snažil odplížit se pomalu za vyvrácenou jedli. Když jsem pohlédl přes její kmen, měl jsem nádherný výhled přímo na cíl. Šelma přestala rvát zavánějící maso a větřila. Nemohla mne ucítit, protože vítr vál směrem od ní, nemohla slyšet ani mé kroky na měkkém jehličí, ale přesto něco podezírala. Nechtěl jsem si kazit podívanou, a tak jsem riskoval a čekal. A stejně, i když jsem se pokládal za dobrého střelce, byla to přece jenom velká vzdálenost na jistou ránu. Vlk začal znovu žrát, ale tentokrát to netrvalo dlouho. Byl neklidný, každou chvilku zvedal čenich, nabíral vzduch, kousek poodběhl a opět se vracel k svým odporným hodům. V jednom okamžiku, kdy jeho pozornost byla obrácena jiným směrem, vystrčil jsem hlaveň přes kmen, za kterým jsem se skrýval. Neměl jsem ho ještě na mušce, když nerozhodně odklusal z dohledu. V duchu jsem se proklínal za svoji pomalost, když se znovu objevil. Zastavil se na malé vyvýšenince a zůstal tam stát jako socha. Nemohl jsem si přát lepší cíl, byl celý bílý proti tmavému pozadí. Znovu mne začínalo přemáhat nadšení pro krásu, ale přesto lovec zvítězil. Jakmile se ve výřezu mušky objevila černá skvrna na jeho lopatce, uklidnil jsem se úplně.

Prásk, zazpívala má remingtonka. Čekal jsem připraven poslat dalších pět ran stejnou cestou. Zasažené zvíře křečovitě vyskočilo vysoko do vzduchu a padlo. Vykřikl jsem nadšením jako kluk, seběhl na mýtinu a našel vlka už mrtvého. Na místě, na které jsem mířil, měl malou kulatou dírku.

Při stahování jsem zdaleka neprokázal stejné umění jako při střelbě, ale nakonec se mi to přece jenom povedlo a mohl jsem se vítězně vrátit do tábora s trofejí.

„Já to věděl," prohlásil Jim potěšen nací tím, jakou dobrou radu mi dal. „Jednoho sem dostal zrovinka tak, dyž se živil. Teda, kůže je to prvotřídní, i dyž ste do ní nadělal nějaký ty díry. Ale je to jenom poloviční vlk, ňákej jeho dědeček byl asi kojot. Proto chodil žrát nahnilý maso!"

Jak plukovník, tak í můj dlouhý přítel trochu závistivě brumlali nad mými loveckými úspěchy. Mohl jsem jim sice připomenout, že nejenom štěstí, ale i jejich zálesácké žerty si mne vybírají za oběť, ale protože jsem se jich nechtěl dotknout, tak jsem jenom poznamenal: „Jo, pánové, když chcete mít slávu nebo peníze, nebo třeba vlčí kožešiny, tak se musíte přičinit!"

Po večeři nebylo co dělat, a tak jsem se v myšlenkách vrátil ke kaňonu. Pozoroval jsem stíny plížící se po stěnách a zahalující pomalu celé dno. Vyzval jsem Jonese, aby se šel se mnou projít. Už nastával soumrak, když jsme došli ke Zpívajícím skálám. Nešplhali jsme až na moje oblíbené místo, ale získali pohodlně sedět na okraji. Noční

větřík ještě nezačal, hudba, na kterou jsme čekali, se tedy dosud neozývala.

Navázal jsem na dřívější rozmluvu a zeptal se svého společníka: „Tak vy si myslíte, že kaňon nemohlo vytvořit postupné vymílání vodou?"

„Jenom částečně. Ale co mne zaráží, je ten tři tisíce stop vysoký horský hřbet v poušti, kterým kaňon prochází, pamatujete, tam, jak jsme se převáželi. Jak by řeka mohla prorazit něco takového, kdyby jí nepomohlo zemětřesení?"

„Prosím, to je pro mne stejná záhada jako pro vás. Snad by nám to mohl vysvětlit Wallace. Ten tvrdí, že celý Západ byl kdysi pod vodou, snad s výjimkou vrcholků Sierry Nevady. Potom se dno zvedlo a celé to vnitrozemské moře se valilo pryč, pravděpodobně dnešním Coloradem. Přitom se vytvořila horní část kaňonu, to osmnáct mil široké údolí. A při druhém vyzdvižení zemské kůry dostala řeka větší spád a vyhloubila si nové hlubší koryto ve skálách. Tenkrát se asi také vynořil ten hřbet. Jestli je to pravda, tak jak to vlastně bylo potom? Uzavřel vody nového moře, nebo v něm byla trhlina, kterou tekla voda dál? Nebo na jednom místě byla měkká skála, kterou se .voda provalila?"

„Na to se budete muset zeptat někoho moudřejšího, než jsem já."

„Konečně, ať se o to stará někdo jiný, mně stačí, že tu kaňon je. Ale poslouchejte! Teď uslyšíte Zpívající skály!"

Pomalu sílící vánek přinášel do houstnoucích stínů slabý zvuk. Ta podivná hudba na mne dnes působila skličujícím dojmem. A když s utišujícím větrem její píseň doznívala, zanechala mi v srdci prázdnotu

XIV PŘECE NEJSEM HRDINA

Když jsme ráno vyjížděli po svahu pod ojíněnými korunami borovic, zdravilo nás rudě zlaté slunce. V Siwashi se nám sice líbilo, ale jednohlasně jsme se rozhodli, že jestli najdeme pumy někde jinde, tak se tam s radostí přestěhujeme. Často jsme uvažovali o tom, jaké by to mohlo být naproti u ústí bočního kaňonu. Skály tam byly rozryty hlubokými trhlinami a jeskyněmi, na stráních byla pole sutě a háječky borovic. Vzdušnou čárou byla tato zaslíbená země vzdálena od našeho tábora pouze míli nebo dvě, ale abychom se tam dostali, bylo třeba sestoupit až na dno.

Asi tisíc stop pod okrajem se ráz lesa pomalu měnil, borovice byly hustší a hustší a mezi nimi začaly probleskovat stříbrné smrčky a

balzámové jedle. V nízkém podrostu se začali objevovat jeleni a za několik minut jich bylo tolik, že něco podobného jsem ještě neviděl. Ať jsem se otočil kam chtěl, všude bylo vidět stáda vysoké. Jones říkal, že vycházejí z nižších poloh, kde přezimovala. Zvířata byla alespoň dvakrát tak veliká než evropští jeleni, a nevypadala na to, že by v zimě trpěla hladem. Po jedné holé stráni před námi přebíhalo stádo, ale několik zvědavců z nich se zastavilo, a chviličku nás zvědavě pozorovalo, než odběhlo dlouhými skoky.

Zvonek míjel čerstvé stopy, jako by jich ani nebylo, Jude, Tige a Ranger občas zaváhali, ale přece jenom ho se štěkotem následovali. Don se jednou odvážil vyrazit, ale ostrý plukovníkův povel, mu připomněl mravné chování. Moze nerozuměl nebo nechtěl poslechnout, ovšem rána z Jonesovy předpotopní bouchačky ho přivedla k rozumu. Zaskučel a vrátil se tak rychle, jako se chtěl vzdálit.

Zahnuli jsme doprava a dostali se mezi rokle vyplněné sutí. Na rovinkách mezi nimi rostly obrovské jedle a všude v trávě bylo plno modrých zvonků. Nepřestával jsem se divit, jak ty křehké květinky vydržely ranní mrazy.

Brzy byly rokle tak hluboké, že jsme obtížně sjížděli po jejich svazích a koně se těžce prodírali houštím, kterým byly zarostlé. Zastavil jsem se na okraji jedné z nich a pozoroval jsem další stádo vysoké. Napočítal jsem třicet sedm kusů, ale muselo jich být alespoň třikrát tolik. Kamarádi mi zatím ujeli, snažil jsem se je dohonit, ale když jsem se na Satanovi prodíral podrostem v rokli, slunce najednou zmizelo a rychle se zešeřilo. Moje „váá-húú" vracela pouze ozvěna. Rozfoukal se prudký vítr a stromy se začaly ohýbat. Celý Buckskin byl v okamžiku zahalen černým mrakem.

Můj rychlý kůň mne stačil taktak vynést z rokle a už mne oslepovaly vločky sněhu. Stěží jsem měl čas si zapamatovat další směr stezky a již nebylo pro oblaka sněhu vidět ani na krok. Satan se sám od sebe zastavil v závětří hustých smrků. Hukot větru v korunách připomínal hřmot Niagary.

Přepadla mne obava, že tu budu muset zůstat přes noc. Ani představa, že bych musel pokračovat příští den sám zasněženým lesem, nebyla příliš lákavá, ale uklidňoval jsem se, že celá ta sněhová bouře je jenom taková přeháňka a že dlouho nepotrvá. Chtěl jsem se orientovat, ale bohužel jsem toho moc neviděl. Stěží jsem rozeznával větve nad hlavou, které se již pronášely pod tíhou bílého příkrovu. Velké sněhové vločky poletovaly vzduchem jako kajčí peří. Tu se mi zazdálo, že vítr již není tak mrazivý. Pohled kolem byl již také radostnější. Když jsem se sehnul, abych vytřepal sníh z pouzdra na pušku, přešla chumelenice tak znenadání, jako se přihnala. Stromy kolem stály obalené jako sloupy z bílého mramoru, mrak zmizel za obzorem a vysvitlo teplé slunce.

Pokračoval jsem v putování. Vzduch byl jasný a bylo vidět až na horní okraj kaňonu. Sníh tál pod horkými paprsky a pod stromy se silně rozpršelo. Nad roklemi se klenuly překrásné malé duhy.

Asi za čtvrt hodiny jsem vyjel z lesa na planinu u další skalní stěny. U osamělé borovice se popásal Flíček a ostatní koně. Žádný z mých společníků však nebyl v dohledu. V domnění, že se určitě vypravili dolů, vzal jsem si pušku a fotografický aparát a pospíchal za nimi. K mému překvapení byla stěna na tomto místě úplně roztrhána, jako by ji kdysi hnětla obří ruka. Na všechny strany trčely ostré útesy jako zuby pily. Svah mezi nimi byl pokryt hustým podrostem. Vypadalo to, že sestup bude snadný.

Zvláštní divokost tohoto místa mne natolik uchvátila, že až Zvonkovo a Donovo štěkání mne upamatovalo na to, že bych měl něco dělat. Psi byli zřejmě daleko od sebe. Když zazněl Jimův výkřik, rozběhl jsem se dolů. I když svah byl dost strmý, nebyly tu velké kameny a volná drť, tak jsem si to mohl dovolit. Hnal jsem se dlouhými skoky, klouzal po kamení, chytal se větví a vůbec jsem asi připomínal kutálející se balvan. Na úpatí stěny nebo asi tam, kde by byla končila, se svah zmírnil a já se mohl konečně zastavit a nemusel se už ničeho držet. Spíš se zdálo, že by to potřebovaly stromy, které zde rostly bláznivě všemi směry. Během dalšího sestupu jsem se občas zastavoval a snažil se zaslechnout štěkot psů. Když to trvalo už dlouho a neměl jsem dojem, že bych se k nim přibližoval, zmocnila se mne netrpělivost.

Velká jedle s uschlým vrcholkem se mi přímo nabízela, abych na ní vylezl. Z vrcholku jsem viděl značnou část údolí. Asi tak čtyři sta yardů níže pode mnou začínala holá část svahu, zbytek byl hustě zalesněn a do zeleného moře tu a tam vyčnívala suchá větev jako ráhno potápějící se lodi. Ze své pozorovatelny jsem opět zaslechl psy, potom Jimův výkřik a výstřel Wallaceovy pušky. Následovaly další rány a naše huňáče bylo také slyšet. Opět jedna puma, kterou Jones nedostane živou.

Zbystřil jsem pozornost, zdálo se mi, že slyším sesouvající se drobné kamení. Ani mě nepřekvapilo, když z podrostu vyběhla puma. Jak jen jsem nejrychleji mohl, poslal jsem za ní všech šest kulí. Obláčky prachu se k ní přibližovaly s každou další ranou, ale podařilo se mi ji jenom zahnat nazpátek.

Sklouzl jsem ze stromu, nabil plný zásobník a uháněl za ní. Ale nadarmo. Když jsem doběhl ke konci schůdného svahu, volal jsem na psy, ti se však ani neozvali. Stál jsem bezradně na okraji stěny dvakrát tak vysoké jako byla předcházející. Zmocňovala se mne závrať.

Spustil jsem z plných plic naše „váá-húú, váá-húú". Ozvěna mi je posměšně házela zpět a skoro bych byl věřil, že někdo volá přímo za mnou. Skutečnou odpověď jsem však nedostal. Puma asi proběhla podél této nepřekročitelné překážky a našla si nějakou trhlinu, kterou pronikla dolů. Její stopu mohl najít jenom pes. Netrpělivě jsem se dovolával pomoci. Chvílemi se mi zdálo, že přece jenom slyším slabou odpověď, ale nedalo se rozeznat odkud. Vtom mne překvapilo hluboké Zvonkovo zavytí, přicházející zdánlivě z nějaké jeskyně přímo pode mnou. Běhal jsem po okraji skály jako blázen, křičel do ochraptění, nakláněl se nad hlubinou, ale nic se nedělo. Znechucen jsem se tedy posadil. Jak bylo vidět, lov v kaňonu vyžadoval nejen vypětí všech sil, ale také chladnou rozvahu.

Teprve nyní jsem si uvědomil nemožnost odhadu hloubky a velikosti kaňonu z jeho horního břehu. Druhá stěna, která teď ležela přede mnou, byla nesmírná žlutá skála na dva tisíce stop vysoká. Boční kaňon mohl být široký jenom půl, ale také třeba deset mil. Odhady vzdáleností mne tu docela znechutily. Svah nade mnou se zvedal k nebesům jako věž a tím byly postaveny úplně na hlavu moje předcházející úvahy o tom, že je to nepatrná loučka. To, co jsem s takovými obtížemi překonal, byly jenom první dva stupně mohutného schodiště stěny Velkého kaňonu. Až se mi zarazil dech při pomyšlení, že budu muset zase vystoupit nahoru.

A znovu se ozval zřetelně Zvonkův štěkot, tentokrát se mi však zdálo, že přichází odjinud než posledně. Čím víc jsem se snažil rozeznat směr, tím víc jsem byl na rozpacích. Jednou jsem ho slyšel pode mnou, podruhé zprava a potom zase z druhé strany. Nebylo už mož-

né rozpoznat skutečné štěkání od ozvěny, která zde prováděla své divy.

Jak Zvonkův hlas pomalu zesiloval, začal jsem ho znovu vyhlížet. Pečlivě jsem se díval na louky pod stěnou a najednou ho bylo vidět. Malý černý bod se tam pohyboval pomalu jako slimák. Zdálo se to nemožné, ale přece jsem věděl, že je to on. Poskytlo mi to možnost porovnání, jaká asi je výška stěny: spadala do hloubky více než jednu míli. Ale když jsem já mohl slyšet jeho, musel Zvonek slyšet mne, a tak jsem na něj volal. Rozmarná ozvěna si s mým hlasem hrála, jak chtěla, a tak mi nezbylo nic jiného než bezmocně sledovat, jak zabíhá mezi hromady kamení, až mi zmizel z očí.

Odpočinul jsem si a chystal se k výstupu. Nejdříve jsem se pořádně rozhlédl a snažil se zapamatovat si určité body nahoře na okraji, abych se podle nich řídil. Skalní výčnělky se nade mnou tyčily jako nestvůrné zlaté varhany. Cítil jsem se velmi nepatrný a ztracený. Na lov jsem úplně zapomněl a celou mou bytost ovládla jediná snaha — zachránit vlastní život. Vystupoval jsem šikmo po svahu a často odpočíval, ale přesto mi srdce námahou tlouklo jako zvon. Mým prvním cílem byl žlutý útvar, který zespoda vypadal jako lidská hlava, protože tam někde bylo naposled slyšet Jima. Ale pokaždé, když jsem se podíval nahoru, zdálo se mi, že se mi vzdaluje. Výstup, o kterém jsem byl přesvědčen, že nemůže trvat víc než patnáct minut, trval hodinu.

Zatímco jsem nabíral sil pod zvlášť strmým úsekem, ozvali se znovu psi, ale i kdyby mne to mělo stát život, nebyl bych mohl určit, je-li to dole nebo nade mnou. A ani mě to nezajímalo. Byl jsem ochraptělý od ustavičného volání. Pokud si moji společníci nezlomili ještě někde krky, měli víc rozumu než já a neplýtvali dechem.

Další ostrý výstup mě přivedl těsně pod poslední stěnu a tam jsem se div nezhroutil. Byla hladká, vyleštěná větrem a deštěm, bez jediné trhlinky. Ploužil jsem se po jejím úpatí s připravenou puškou. Stopy pum tu byly tak časté, že mě až unavovalo se na ně i jen podívat, ale nezapomínal jsem, že každou chvíli může na mne vyskočit pružné plavé tělo. Došel jsem až k velké hromadě vybělených kostí před jeskyní. Padl jsem náhodou na podobné doupě, jaké měl Starý Tom. Hodil jsem kámen do tmavého otvoru. Nic se nestalo. Jakmile jsem se takto přesvědčil, že mi nehrozí bezprostřední nebezpečí, přepadla mne zvědavost, jak se sem ty kosti mohly dostat. Byla na to jediná možná odpověď. Puma musela zabíjet svou kořist nahoře a potom ji svrhnout do tisícistopé hlubiny. Znamenalo to, že ji musela dotáhnout z lesa až na okraj skály, a protože jenom zřídkakdy loví pumy dvě, byl to obdivuhodný výkon. Lebky mustangů, jelenů a bezpočet dalších kostí rozbitých k nepoznání byly jasným důkazem pádu z

velké výšky. Nejpodivnější ze všeho byla kostra pumy ležící na kostře koně. Vrah sem zřejmě spadl se svou poslední obětí.

Nedaleko za doupětem byla stěna rozervána řadou trhlin do roztodivných tvarů. Pomyslel jsem si, že konečně nacházím své „varhany", a začal jsem šplhat úzkou trhlinou. Nepovedlo se. V rozervané skále nebylo možné udržet směr. Brzy jsem přišel na to, že jsem se ztratil v bludišti. Snažil jsem se alespoň najít cestu zpět, ale to nejlepší, co se mi povedlo, bylo dostat se na výčnělek, z kterého jsem viděl do kaňonu. Nyní mi bylo jasné, kde jsem, ale kudy dál? Pokoušel jsem se proniknout různým směry, zapadal do slepých uliček, až jsem se už sotva ploužil. Byl jsem zoufalý z toho, že jsem se stále vracel na stejné místo. Vztekle jsem si ho pojmenoval soutěska Podvodu a seběhl kus po svahu. Věděl jsem, že nesmím padnout, a podařilo se to. Předběhl jsem lavinu, která se za mnou spustila, uskočil za vyčnívající skálu a zůstal stát na úzké římse. Po pravici jsem měl hladkou stěnu, po levici čněly vrcholky stromů rostoucích pode mnou.

Plížil jsem se po úzké cestičce, opatrně obešel další zákrut a pojednou byla přede mnou tváří v tvář puma s mláďaty. Ozvalo se hluboké zavrčení, přikrčila se ke skoku, viděl jsem jí v očích stejný záblesk, stejnou zuřivost, jakou jsem znal ze svého dobrodružství se Starým Tomem.

Okamžitě mě opustilo znechucení životem a jediným zoufalým skokem jsem se vrhl dolů z římsy.

Cítil jsem údery větví a před očima se mi dělala zelená kola. Dopadl jsem naštěstí na nohy a do písku, ale přesto mě pád omráčil. Když jsem se trochu sebral, tak místo toho, abych byl vděčný Prozřetelnosti, že se mi něco podobného nestalo nad velkou stěnou, protože z té bych byl asi skočil stejně vyděšeně, byl jsem tím nejrozhněvanějším mužem, jaký se kdy ztratil ve Velkém kaňonu.

Pumy byly v té době už určitě na míle daleko a vyprávěly všem svým známým o jelením skoku statečného lovce, a tak jsem se mohl klidně věnovat dalšímu hledání cesty. Rokle, v které jsem tak šťastně přistál, byla jako všechny ostatní směrem do údolí otevřena, mohl jsem tedy pokračovat v putování. Asi po míli klopýtání jsem konečně narazil na stezku. To už jsem odpočíval na každém pátém kroku, ale šplhat jsem nepřestal. Puška vážila nejméně tunu, nohy jsem měl z olova a aparát zavěšený na rameni byl těžký jako všechny hříchy světa. Šplhání se nakonec proměnilo v obtížné jednotvárné cvičení na hrazdě. Natáhnout ruku, přitáhnout se, rozhoupat, přitáhnout a tak stále dokola. Tam, kde jsem tak snadno klouzal dolů, musel jsem nyní vynakládat všechnu sílu, abych se dostal nahoru. Rukavice na mé pravé ruce se brzy rozpadla, tak jsem ji zahodil a natáhl si levou. Plíce mi praskaly námahou, nohy vypovídaly službu, ale musel jsem

dál. Když jsem se konečně překulil přes okraj srázu, seděl tam Jo nes. Svalil jsem se vedle něho a ležel neschopen dalšího pohybu. Celé tělo mne nesnesitelně bolelo.

„Jsem tady nejméně dvě hodiny," řekl mi, „věděl jsem, že se tam dole něco děje, ale takhle se pořád šplhat, na to jsem už moc starý. Na to je třeba mít srdce jaksepatří v pořádku. Ale i tak jsem měl dost práce. Podívejte se!"

Nohavice jeho kalhot byly roztrhané na kusy, pravá mu od kolena dolů chyběla vůbec. Celý byl poškrabaný až do krve.

„Víte, Moze hnal pumu po okraji a já za ním, co můj hnědák stačil. Volal jsem na vás, ale nikdo nepřišel. Tady se snad dá sejít dolů, ale tam, kde jsme honbu začali, tam to nebylo možné. Puma zaběhla do lesa a já zůstal pozadu, podrost tam byl moc hustý. Moze už tolik neštěkal, jenom když ji zahnal na strom a to bylo asi dvakrát. Ten starý lotr se za ní zase škrábal a ona mu vždycky utekla. Potom jsem vyjel na mýtinu a začal ji dohánět, ale zakopl mi kůň a já sletěl do křoví. Celý jsem se roztrhal, ale nic vážného se nestalo. Jenom můj hnědák bude nějaký den chromý.

Začal jsem vykládat o svých dobrodružstvích, jenom tu příhodu, při které jsem tak výtečně osvědčil svou známou statečnost, jsem skromně vynechal. Pochval jsem se na hodinky, výstup mi trval víc než čtyři hodiny. Potom se nad okrajem objevila Frankova zarudlá tvář. Byl jenom v košili, potil se a byl zamračený až hrůza. Odfukoval jako lokomotiva.

„Kde ... ste .. . proboha ... byli?" lapal po dechu. „Páni, to byla honba! Šli sme s Jimem a Wallacem dolů za psy, každéj se držel toho svýho a dám za to krk, že i svý pumy. Don zahnal tu svoji v ňáký rokli na strom, a dyž sem se tam za ním hnal, tak sem se skoro zabil. Podívejte se na mě. Šel jsem nejmíň míli po nose. Už sem si myslel, že je Don po smrti, ale eště sem ho potom slyšel štěkat. Taky bylo slyšet Zvonka a štěně. Jim řval, jako dyž ho na nože bere a někdo střílel. Nikoho sem nemoh najít a mě taky nikdo neslyšel. V tom kaňonu se jeden nevyzná. Nelez bych tam už ani za všechny pumy v Buckskinu. A hele, tadyhle leze Jim!"

Náš vyčerpaný kuchař vedl Dona, Tigea a Rangera. Zahrnuli jsme ho otázkami, ale on sí dal jako obvykle načas.

Konečně spustil: „Teda, ten kaňon, to je peklo. A, páni, kde ste se potloukali? My sme s Tigem a štěnětem zahnali jednu pumu na strom, potom sem tam musel sedět a držet Rangera a křičet na Tigea a na vás. No a pak se přištrachal Walace, a dyž si to chtěl vyfotografovat, tak mu ta bláznivá puma div neskočila na záda. Trošku sme se jí uklidili z cesty a dyž už měl Wallace pušku v rukách, tak z ní bylo vidět jenom vocas. Se mi zdá, že ji netrefil a psi se ránou tak polekali, že si ke stopě už ani nečuchli. Víte, ta ozvěna tam z jedný rány

udělá hotovou kanonádu. Puma toho měla asi taky dost. Šli sme za ní, ale Wallace má holt delší nohy, no tak mi utek. Asi se pustil po tý druhý stěně.

„Myslíte, že se ještě dneska vrátí?" zeptal jsem se.

„To je jednou jasný, ne?"

A tak jsme čekali dál, odpočívali a podřimovali. Asi tak po třech hodinách jsem začal dostávat strach, co s ním je, když se přece jenom objevil. Přicházel od východu a vlekl se jako člověk, jehož síly jsou u konce. Došel, padl na zem a dlouhou dobu neřekl ani slovo.

„Teda, někde jsem slyšel, že v občanské válce generál Putnám slavně útočil do vrchu," ozval se konečně. „Se vší úctou k národním tradicím vám musím jako vlastenec pro hlásit, že Putnám vůbec nikdy žádný kopec ani neviděl!"

„Tak snad abysme jeli, večeře čeká," pobízel nás Frank.

V táboře hořel oheň a jídlo krásně vonělo. Jsem přesvědčen, že vůně jehněčí pečeně by ze zapřísáhlého vegetariána udělala vlka. Snědl jsem čtyři řízky a určitě jsem nejedl nejméně. Jim otevřel plechovku s javorovým sirupem, která zůstávala pro nějakou oslavu a Frank ho ještě překonal a přinesl dvě konzervy broskví. Je nádherné mít občas hlad, toužit po jídle a být za ně vděčný, uvědomovat si, že jádro života je v každodenním boji o jeho základní potřeby.

Máloco mohlo být působivější než prosté vyprávění o tom, co prodělal Wallace po tom, když se rozešel s Jimem. Hnal se za pumou a držel ji v dohledu do doby, než se přehoupla přes okraj druhé stěny. Spustil se za ní, ale utrhla se s ním lavina, na které jel asi tisíc stop, a když zastavil, musel se ještě dlouhou dobu vyhýbat letícím kamenům. Utéct neměl kam, tak jenom uskakoval a kryl se. Jeden balvan mu přeletěl nad hlavou a přerazil za ním stojící borovici. Když to konečně přestalo padat a mohl sejít další kus dolů, slyšel Zvonka, jak štěká, a uvědomil si, že zahnal pumu na strom. Běžel celou míli a potom zjistil, že byl oklamán ozvěnou. Vydal se tedy kus doleva. Štěkání přicházelo z hluboké rokle. Skočil, chytil se borovice a slezl po ní na dno, ale tam za chvíli nemohl dál, protože se mu do cesty postavila hladká stěna, kterou nebylo možné překonat. Přiběhl i Zvonek, také se asi musel vzdát dalšího honu.

Výstup mu trval čtyři hodiny. Ve druhé stěně se museí chudák šplhat po kluzkých kamenech vodopádu. Na jednom místě mu pomohla pouze jeho výška, kdyby nebyl tak vysoký, musel by se vrátit. Ale takhle se natáhl, zachytil se visícího kořenu a vytáhl výš. Zvonka chytil do lasa nejlepším Jonesovým způsobem a podal si ho nahoru. Jindy zase musel hodit laso na borovici na skále a vyšplhat se po něm. Vypadal jako strašák. Z kalhot mu koukala kolena a z rukávů lokty, na jedné botě chyběla podrážka, klobouk někde ztratil, ale odvahu a nadšení ne.

XV JONES HOVOŘÍ O PUMÁCH

Puma nebo, jak se jí v kraji kolem Rocky Mountains také říká, horský lev, je americká šelma kočkovitá. Je pravda, že se od lva poněkud liší postavou, barvou i velikostí, ale to všechno je závislé na podmínkách, v kterých žije. Je o něco mohutnější a silnější než asijské druhy pardála, ale to je způsobeno tím, že žije v horách a tam také loví. I zlatohnědou barvou se přizpůsobila skálám, mezi kterými se pohybuje.

V obydlených krajích, a to i tam, kde může člověka potkat jenom zřídka, je puma velmi plachá a jenom málokdy se odváží vyjít za dne z úkrytu. Spí nebo se vyhřívá na slunci a pozoruje údolí z vrcholků těžce přístupných skalisek. Sluch má stejně dobrý jako zrak a při sebemenší známce nebezpečí zmizí. Za noci se po svazích přikrádá ke kořisti, kterou ve dne vypátrala. Každé křoví, každá trhlina ve skále jí poslouží, aby se přiblížila co nejvíce k vyhlédnuté oběti. Její krvežíznivost se stupňuje tím víc, čím déle je bez potravy. Nasycená puma napadne asi tak každého sedmého losa nebo jelena, na kterého narazí. Ale hladová se chová úplně jinak. Plíží se jako had, jde po stopě bezhlučně jako stín a je schopna ukrýt se za kamenem nebo několika větvičkami lépe, než to dokáže králík. A nakonec s neuvěřitelnou silou a jistotou skočí. Jenom velmi zřídkakdy se stane, že si skok vyměří špatně, a jakmile se jednou drápy vyhladovělé šelmy zatnou do masa ubohého zvířete, již je nepustí.

Přitom puma nikdy neútočí dvakrát. Jakmile se jí první útok nepodaří, nechá pronásledované zvíře běžet. Jestli je tak znechucena neúspěchem nebo dobře ví, že by druhý pokus nebyl k ničemu, to vám nepovím. Její nejsnadnější kořistí je los. Téměř každý druhý los, kterého puma napadne, klesá. Jeleni jsou šťastnější, u nich je poměr jedna ku pěti v jejich prospěch. Antilopy, které puma může zastihnout na loukách v údolí, uprchnou v devíti případech z desíti a horská ovce podlehne tomu zlatému vrahu jenom náhodou.Jakmile se puma jednou zachytí, pak každý pohyb trýzněné oběti jí pomáhá, aby se ostré drápy zatínaly ještě hlouběji. Potom se šelma jako blesk zakousne napadenému zvířeti do krku a drží, dokud nepadne mrtvé k zemi. Málokdy trhá kůži na krku, a i když se tomu všeobecně věří, nikdy nepije krev své oběti, ale nejdříve ji rozruší na boku a pochutná si na játrech. Kůži přitom odhrnuje tak čistě, jako člověk při stahování kožešiny. Když se dosyta nažere, odtáhne zdechlinu do hustého křoví nebo rokle a nahází na ni listí, větve a hlínu, aby si ji

schovala. Obvykle se příští noc vrací do své zásobárny, ale další návštěvy už závisí na možnosti opatřit si čerstvou kořist. Tam, kde se nemusí obávat člověka, si někdy i hlídá potravu před kojoty.

Celkem připadá asi tak pět samic na jednoho samce. Je to způsobeno tím, že staří samci jsou velmi nedůtkliví a střeží si své panství. Zabijí každé mládě, na které přijdou. Nejdříve je pobíjejí bez výběru, potom jenom malé samečky. Nakonec, něco podobného dělá do určité míry i kočka domácí. Pokud se nějakému mladíkovi podaří zachránit se před krutým osudem během prvního roku života, nemá ještě vyhráno. Byly nalezeny mrtvoly i dvouročních samců. Takový Starý Tom se nespokojí s pouhým zabitím soupeře, ale rozbije ho doslova na kaši. Stopy těžkých bojů jsem však nacházel nejenom u starých samců, ale i u samic. Bude to asi tím, že pokud matka kojí svá mláďata, musí je chránit i před útoky příbuzných.

Vůbec je s podivem, jak chytrá a pečlivá matka je taková puma. Svá koťátka neopouští ani na vteřinu. Když je jim šest týdnů, vyvádí je ven a cvičí pro boj o život, v kterém budou pokračovat až do své smrti. Jakmile se setmí, vyrazí na lov, ale dělá tak krátké kroky, aby malá koťata mohla jít přesně v jejích stopách. Když se začne plížit ke kořisti, maličcí se přikrčí a tiše čekají, až je matka zavolá. Podaří-li se jí něco ukořistit, pustí se všichni do žrádla. Po hostině na zpáteční cestě jde stará zase stopou, kterou zanechala. Mláďata dávají pečlivě pozor, aby se jim to dařilo stejně a aby nezanechávala vlastní stopy. Bezpochyby je to pudová snaha oklamat všechny nepřátele, kterými jsou zejména staří samci a bílí lovci, protože Indiáni pumy nikdy neloví. A věřte, že se jim to často podaří, těžko se poznává, nejenom kterým směrem pumy šly, ale i kolik jich vůbec bylo.

Jediný úspěšný způsob, jak lovit tyto krále našich hor, je se cvičenými psy. Dobrý pes vystopuje pumu i po několika hodinách. Zvláště dlouho se udrží stopa čerstvá, je-li trochu vlhko nebo alespoň zamračeno. Ve sněhu najde pes stopu ještě i po třech nebo čtyřech dnech.

Když jsem ještě dělal hlídače v Yellowstonském parku, měl jsem velkou příležitost lovit pumy a poznat jejich zvyky. V naší rezervaci si dávaly dostaveníčko určitě všechny pumy z celého kraje. Obstaral jsem si dobrou lovící smečku, ale protože psi byli vycvičeni na hon vysoké a lišek, měl jsem s nimi nejdříve jenom starosti a práci. Utekli mi po každé stopě, kterou našli. Když neposlechli mých příkazů, začal jsem po nich střílet, však už to znáte, jak to dělám. Ale poslušnost nestačila, museli se naučit stopovat a zahnat na strom jedinou zvěř — pumu. Rozhodl jsem se, že jim jednu chytím živou a na ní je budu učit.

Za pár dní jsem skutečně vystopoval dvě pumy v blízkosti Everetovy hory. Nasadil jsem psy na stopu a zahnali jsme je do opuštěné

šachty na úbočí. Vzal jsem si laso a ještě další provaz a vlezl tam za nimi. Asi tak patnáct stop od kraje seděla jedna z nich a jenom prskala a mručela. Chytil jsem ji do smyčky a konec podal vojákům, kteří čekali venku. Řekl jsem jim, aby netahali, dokud na ně nezavolám a opatrně jsem se plížil kolem pumy hlouběji do jeskyně. Chtěl jsem jí chytit ještě jednu zadní nohu, aby byla trochu klidnější, až ji vytáhnou ven. Víte, nebylo to nic příjemného, každou chvíli jsem čekal, že po mně skočí ta druhá, ale nic se nestalo.

Pumu jsme vytáhli a odvezli do parku na velkou louku s osamělými stromy a připravili se na hon. Pustili jsme ji a chvíli po ní psy. Asi po stech yardech vyskočila puma na strom a co bylo hlavní, psi to viděli. Jako blesk se vrhla k dalšímu stromu. A tímto způsobem jsem psy vycvičil, jak jsem potřeboval.

Během svého života v parku jsem se přesvědčil, že puma je opravdovým králem divokých zvířat v Severní Americe, vždyť i obávaný grizzly se dá před ní na útěk. Na podzim roku 1904 se kolem kuchyně našeho tábora každou noc potloukala spousta černých medvědů, přišel i grizzly a občas se objevila i puma. A byl to pořádný chlapík. Medvědi jenom brumlali a rychle se ztráceli ve tmě. Podle toho jsme vždy poznali, že se puma blíží. Hlásili ji také kojoti bláznivým štěkotem. Měli se čeho bát, vždyť taky je tento vrah loví. O tom, jak by dopadl boj mezi pumou a grizzlym, jsme se jenom dohadovali, ale sázky zněly hodně v její prospěch.

Na sněhu můžete často najít poutavé známky jejich zločinů. Snadno, jako v knize si tam přečtete, jak stopovala losa nebo jelena, připlížila se až na dosah a potom následoval smrtící skok. Délka skoku je opravdu překvapující. Nejdelší, jaký jsem kdy naměřil, byl osmnáct a půl stopy dlouhý! Jednou jsem sledoval sotva dorostlý kus, který sám zase sledoval velkého losího býka. Přišel jsem až na místo, kde lovící šelma skočila své oběti na hřbet, několik desítek yardů se na ní vezla, až ji nakonec nízká větev srazila dolů. Musela to být pořádná rána, všude bylo plno krve a vytrhaných chlupů, ale kořist, jak se zdálo, unikla.

Ve velmi řídkých případech se stává, že puma nechce utíkat. Stalo se mi také, že jeden takový starý macek si udržel celou smečku pěkně od těla. Obracel se ze strany na stranu, mrskal vztekle oháňkou, a až když jsem přijel, vylezl klidně na strom. Sestřelil jsem ho a jak padal, ještě mi zmrzačil jednoho psa. Ten se potom až do konce života stromů bál, asi si myslel, že puma na něj skočila.

Ale obyčejně zahnali psi pronásledované zvíře na strom, dříve než jsem dojel. Když už se musí střílet, tak nejlepší je zabít první ranou, jinak, když raněná puma spadne nebo seskočí, je z toho vždy strašná rvačka a ti nejlepší psí to nejvíc odnesou, pokud ovšem vůbec zůstanou naživu. Taková potvora si psa chytí, přitáhne a kousne do hlavy. A vy nemůžete nic dělat.

Říká se, že puma před člověkem obyčejně uteče, ale moc na to nespoléhám. A zvláště když je raněná, to je potom nebezpečná jako tygr. Bával jsem si s sebou na lov kozlici, z které jsem mohl střílet jak kulemi, tak i broky pro občasné poučení psů. Jeden den chytili hafani stopu a rychle se po ní rozběhli. Našel jsem pumu usazenou na padlém stromě, opřeném korunou o souseda. Zamířil jsem a vypálil obě hlavně. Nezdálo se mi, že bych ji byl zasáhl. Znovu jsem nabil a vystřelil. Zvíře hluboce zamručelo a začalo sestupovat ze stromu hlavou napřed. Kmen byl dost široký, tak to šlo. Psi už na něj čekali, ale měli dost rozumu, aby zaútočili zezadu. Uvědomil jsem si, že jsem střílel broky a zoufale jsem začal hledat náboje s kulí. Puma šla po mně a já uhýbal kolem stromu. I když ji psi ustavičně napadali, pronásledovala mne s nesmírnou houževnatostí. Konečně se mi podařilo najít správný náboj, ale to už mne skoro měla. Major, můj nejlepší pes, po ní skočil a v poslední chvíli ji chytil za zadní. Tím mi umožnil zamířit a z bezprostřední blízkosti ji zastřelit. Když jsem si pumu potom prohlížel, zjistil jsem, že byla broky téměř oslepena, proto jí dalo takovou práci mne najít.

Jinak puma člověka napadne z hladu sice málokdy, ale i to se může stát. V parku, kde bylo zvěře dost a dost, jsem nikdy nepřišel na to, že by sledovala lidi, ale venku se to stávalo Hlavně bylo třeba dávat pozor na děti. Sice jsem slyšel jenom o jednom smrtelném případu, ale věřím, že když je dítě samotné v lese a puma je najde, může se přiblížit, a když nezjistí žádné nebezpečí, i napadnout a zabít.

Je to dost divné, ale v parku jsem řvaní pum nikdy neslyšel. I to bude asi tím, že tam bylo dost kořisti. Ale když jsem byl ještě malý kluk v Illinois a potom později na Západě, slyšel jsem jich věru dost a vždycky to bylo stejné. Táhlé, divoké volání znějící jako výkřik vyděšené ženy. Nevím, co to má znamenat, snad je to hladové volání lovce nebo nářek samice nad zabitými mláďaty.

Vražedný pud těchto šelem je strašný. Kdysi jsem našel doupě staré pumy, která tam měla na hromadě devatenáct losů, většinou ročků. Narušených jich bylo jenom pět nebo šest. Honil jsem tu bestii dlouhé.měsíce a poznal jsem, že zabíjela průměrně tři kusy týdně. Jednou ji psi našli a zahnali do řeky. Přeplavala v místě, kam jsem za ní nemohl ani sám, ani na koni. Jenom jeden pes, Jack se jmenoval, se pustil do proudu, dostal se na druhou stranu, ale už se nikdy nevrátil. Všechny pumy mají svoje zvláštní zvyky, zrovna tak, jako ostatní stvoření, co jich jen na zemi je. Za tu krátkou dobu, co jsem žil v Národním parku, jsem pochytal mnoho pum živých a dvaasedmdesát jsem jich zastřelil, ale tato byla nejkrvežíznivější, jakou jsem kdy viděl.

XVI KITTY

Zdálo se mi, že sotva jsem zavřel oči, už mě Jones budil. Začínal nový den. Měsíc a hvězdy bledly, stromy byly ověšeny stříbrnou jinovatkou. Moze, který se u mne opět; ohříval, vyskočil a otřásl se chladem. Lawson přiháněl koně a Jim se činil kolem oline. Když jsem sedlal Satana, tuhly mi prsty mrazem.

Kolem páté jsme již vyjížděli do svahů Buckskinu, tam na ta místa, kde jsme včera zastihli valné shromáždění pum. Chtěli jsme si zkrátit cestu, a tak jsme se brzo ocitli v hlubokých roklích.

Východ slunce zlatil mlhu nad kaňonem. Nemohl jsem si pomoci, musel jsem znovu zůstat stát v obdivu nad tou krásou. Přirozeně že moji méně poetičtí společníci na mne nečekali, a tak pouze vzdálené „váá-húú" mne opět popohnalo kupředu.

Když jsem dojel Jonese, vedl právě opatrně svého hnědáka mezi nízkými borovicemi na okraji kaňonu. Věděl jsem, že se něco děje, protože pečlivě prohlížel půdu před sebou.

„Z toho by se člověk zbláznil," spustil rozčileně. „Připadá mi, že honíme králíky, a ne nejdivočejší zvíře celé Ameriky. Tady v tomhle roští musely být nejméně čtyři pumy. Nejdřív jsem myslel, že je to stará s mláďaty, ale teď vidím, že jsou to pouze stopy dospělých kusů. Moze hnal jednu na sever, stejně jako včera, ale ta mu utekla, Frank viděl další a Wallace se vydal se Zvonkem první roklí dolů. Jim si vzal Dana a taky je pryč. Jak říkám, nejméně čtyři si s námi tady hrají na schovávanou. Ten

Clark opravdu nepřeháněl. Jenom psi se nám neměli tak rozběhnout; no, co se dá dělat, jsou pryč a my musíme za nimi. Mám strach, že o některého tady přijdeme. Počkejte, teď něco slyším. To bude Wallace! Váá-húú, váá-húú! Tamhle je!"

Vysoký Kaliforňan se k nám přidružil se Zvonkem v patách. Jeho puma zaběhla do trhliny, kam za ní nemohl. Zašli jsme tedy všichni za Frankem čekajícím u kraje stěny.

„Váá-húú!" vykřikl Jones. Odpověď nepřicházela, myslím skutečná odpověď, na ozvěnu bylo spolehnutí.

„Don se hnal za pumou tamhle do svahu," vysvětloval kovboj. „Dobře sem tu potvoru viděl a Don jí dá val co proto ... A slyšíte to?"

Z hloubi propasti se ozýval vzdálený štěkot.

„To je on! Don už zase něco má!" tvrdil plukovník. „Kde je Zvonek? Koukejte, jak běží! A jenom poslouchejte, až se ozve. To je pes, co?"

Jasný Zvonkův hlas se nesl čistým vzduchem.

„Wallace, vy půjdete za ním. Já si s Frankem vylezu tamhle na tu skálu a vy, Greyi, zůstanete tady. Tak budeme mít v dohledu celý svah. A teď pozor, a poslouchejte!"

Ze své pozorovatelny jsem viděl Wallace, jak se řítí po svahu velikými skoky, kamení se valilo všude kolem něho, ale nedbal na ně. Jones s Frankem vylezli na skalní věž, vypadající, jako by se měla co nejdříve zhroutit. Jak jsem tam stál a čekal, začal jsem znovu přemýšlet o kráse života v divočině. Měl jsem nádherný rozhled po celém kraji, zalitém v tomto okamžiku sluncem.

Ale vzrušené výkřiky mých společníků mne přivolaly ze světa myšlenek a úvah zpět na zem. Jones se nakláněl přes okraj skály a vydával svůj válečný pokřik. Každým okamžikem hrozilo nebezpečí, že spadne. Frank, stál za ním a jeho výkřiky zesilovaly hluk nade mnou. Zespoda Se nesla směsice štěkotu psů a Jimova volání. I na tu vzdálenost se dalo rozeznat, že nás chce před něčím varovat.

Potom jsem spatřil na srázu rychle šplhající pumu. Přidal jsem se vítězným pokřikem k ostatním a nadšeně mával rukama nad hlavou. Přestalo mě zajímat, jak je asi pronásledovanému zvířeti, lovecká vášeň byla silnější než soucit.

Viděl jsem, jak se puma blíží. Za ní vybělili do svahu Don se Zvonkem, a jakmile spatřili svou kořist, divoce se rozštěkali. Na plukovníkův hromový rozkaz jsem se rozběhl ke svému koni. Už jsem chtěl nasednout, když se přihnal Moze. Chytil jsem toho staré-ho bojovníka za obojek, ale jak zaslechl sbor ostatních pronásledo-vatelů, začal sebou škubat jako vzteklý. Měl jsem plné ruce práce, abych ho udržel, ani za nic jsem ho nechtěl pustit dolů. Satan čekal bez hnutí.

Potom jsem zaslechl, jak se pod námi začíná uvolňovat drobné kamení a kašlavé oddychování štvané pumy. Vyběhla přes okraj asi na dvacet stop od nás. Jakmile mě uviděla, zmizela jedním skokem v křovinách,

Mozea by nyní neudržel ani Samson v plném rozkvětu svých sil. Vytrhl se mi a vylétl za ní se zuřivým štěkotem. Vyskočil jsem na Satana a to již bylo vidět Jonese a Franka, jak se prodírají na koních podrostem.

Na konci nízkého lesíka dostihl můj kůň plukovníkova hnědáka, a do vysokého lesa jsme vjeli spolu. Před námi mezi stromy prohles-koval Flíček. Koně nebylo třeba pobízet. Byli odpočinutí, cestu měli rovnou a volnou jako závodní dráhu, štěkot psů je přitahoval stejně jako nás. Nechal jsem Satanovi volnou uzdu a on se rozletěl. Před námi nebyl ani jeden vývrat ani balvan, kterému by musel uhýbat a strže také úplně zmizely. Puma se každým skokem vzdalovala od kaňonu a bylo jisté, že dříve nebo později bude muset na strom.

Teplý vzduch prosycený pryskyřicí nás opíjel jako víno. Mohutné jedle, příliš vznešené ve své kráse, než aby stály blízko sebe, vytvá-řely svými větvemi vysoké oblouky, pod kterými jsme se hnali tryskem. Zpředu se jasně ozval Frankův výkřik. Viděli jsme, jak zahýbá doprava a upozorňuje nás, abychom si zkrátili cestu. Začali jsme ho dohánět. Psi štěkali stále hlasitěji a vzrušeněji.

Jones vyrazil opět svůj válečný pokřik a já se k němu přidal.

Jeho hřebec i můj Satan ještě zrychlili běh. Stromy mi před očima začaly splývat v souvislou zeď.

A tam před námi se již objevili psi. Don vedl, za ním Zvonek a Moze jako poslední, ale zoufale ubíhající puma neměla ani padesát yardů náskok.

Život má přece své světlé stránky. Honba v nádherném lese, úlo-vek na dosah, štěkot psů, kůň unášející nás jako na křídlech, to všechno je naplněním lovcova života.

Ale jak už to bývá, takové okamžiky jsou jenom krátké. Puma se pružně mihla vzduchem, zachytila se asi patnáct stop vysoko na vět-vi a šplhala ještě výše. Psi se shromáždili kolem.

„Je to dospělá samice," prohlásil Jones klidně, když jsme sesedli, „a už je jako naše. Budeme jí říkat Kitty."

Kitty byla skutečně krásná. Štíhlá, s lesklou srstí, světlejším břichem a černě lemovanýma ušima a proužkovanou oháňkou. Vůbec nepřipomínala ty příšerné bestie, které mne strašily ve snech. Hluboce a hrozivě mručela a pozorovala psy. Nás jako by neviděla.

Psi skutečně stáli za pohled i nám, kteří jsme na nich neměli tak úzce osobní zájem jako ona. Don chodil po zadních jako cvičený pudl v cirkusové manéži, vzpínal se k nedosažitelnému nepříteli a ustavičně štěkal, jako by si na něco stěžoval. Zvonek úplně ztratil svou vyhraněnou osobnost. Mě přece nijak zvlášť neuznával, nikdy neodpovídal na moji snahu se s ním spřátelit, ale nyní mi skočil do náruče a nadšeně mi olizoval obličej. Plukovníka přímo neměl rád, ale teď se mu přátelsky opíral předními packami o rameno. A co bylo ještě směšnější, každou chvíli vyskočil Satanovi až k hlavě, nevím, zda ho chtěl samým nadšením kousnout nebo se mazlit. Nejlepší byl ale starý Moze, náš hrdina z Velkého kaňonu. O větev stromu, na kterém Kitty našla dočasný útulek, se opírala uschlá vyvrácená jedlička. A po tomto žebříku se začal Moze šplhat vzhůru. Byl již asi patnáct stop vysoko a puma začala nervózně přešlapovat, když si toho Jones všiml.

„Hej, ty darebáku! Nech toho, a polez dolů! Povídám, k noze!"

Ale mělo. to stejný účinek, jako kdyby volal odněkud z Utahu. Svlékl tedy kabát, pečlivě si složil laso a začal šplhat za ním. „Tak, a maž!" vykřikl, když ho dostihl a shodil. Vytrvalý pes se však vrátil a následoval plukovníka ještě dalších deset stop. A opět byl nešťastník shozen dolů.

„Držte ho, ať sem neleze," křičel na nás Jones.

„Ani mi nenapadne," odpověděl mu Frank, „já mám co dělat sám se sebou."

„Já taky," přidal jsem se. V jedné ruce jsem měl fotoaparát a v druhé pušku. „Jen ho nechte, když do toho má takovou chuť."

A Moze se činil. Jones nakonec buď uznal, že s ním zbytečně ztrácí čas, nebo uznal jeho snahu a vytrvalost a nechal ho být.

Kitty byla neklidná, natahovala se po vyšších větvích, vylézala výš a výš a vztekle po Jonesovi prskala. Vyfotografoval jsem je, když od nás byli asi patnáct stop. Když plukovník začal přelézat na její strom, vyběhla po větvi, až kam mohla, a přeskočila na vedlejší jedli. Byl to dlouhý skok a pod váhou zvířete se větev nebezpečně prohýbala.

Jones slezl dolů a namáhavě začal šplhat na druhý strom. Protože na něm dole nebyly větve, musel šplhat po kmenu. Laso mu překáželo, a když se konečně dostal k první větvi, Kitty přeskočila zpět. Plukovník neřekl ani slovo, zdálo se, že ho jeho známá trpělivost úplně opustila. Naprosto klidně a soustředěně slezl, vrátil se k suchému vývratu a zatímco chvilku odpočíval, zatřásl lasem Kitty před

očima. To byl celý on, jeho zachmuřená rozhodnost neuznávala žádné překážky.

Pro mne a pro Franka byl takový závěr lovu něco naprosto nového. On na koni a já pěšky jsme neustále měnili stanoviště, abychom lépe viděli.

Jones se opět blížil k místu, kde se oba stromy stýkaly. Moze za ním šplhal jako zkušený provazolezec. Kitty znovu znervózněla. Neustávala hluboce vrčet a vztekle mrskat oháňkou.

„Pozor, plukovníku!" varovně vykřikl Frank.

Jones už byl na silnějším stromě. Zastavil se a sklouzl za kmen. Kitty po něm výhružně sekla tlapou. Než přešla na jinou větev, slezl o něco níž a potom se opět vrátil.

„Pozor tam dole!" křikl.

Nemusel nás nijak pobízet, nedělali jsme stejně nic jiného. Když plukovník vymrštil laso, nadšeně jsem vykřikl. Ale Kitty vyběhla po větvi a skočila. Tentokrát si to nějak špatně vyměřila, zachytila pouze suchou větev, která se pod ní ulomila. Dopadla o větev níže, chvíli zůstala viset hlavou dolů, ale rozhoupala se, dosáhla předními nohama na kmen a seběhla po něm jako veverka. Když byla asi třicet stop nad zemí, seskočila. Toto všechno se událo rychleji, než je to možné vyjádřit slovy.

Od země se odrazila jako žlutý gumový míč a již utíkala. Psi jí byli v patách, ale honba netrvala dlouho. Asi po stovce yardů ji jako první dostihl Moze. Prudce se po něm otočila, ale on byl rychlejší a hbitě uhnul smrtící ráně. Potom jí nezbylo nic jiného než hledat útočiště na stromě.

Frank, který vyrazil zároveň se psy, byl okamžitě na místě a hlídal. Já jsem zatím přivedl mého i plukovníkova koně.

Tentokrát puma seděla na nízké větvi. Jones si usmyslel, že jí nastrčí smyčku dlouhým klackem, ale protože jsme nemohli najít nic tak dlouhého, jak potřeboval, chtěl se o to pokusit z hřbetu koně. Jeho hnědák šel nejdříve statečně, ale jakmile byl pod větví a zaslechl Kittino zavrčení, vzepjal se a skoro plukovníka shodil. Flíčka jsme nemohli přinutit, aby se ke stromu i jen přiblížil. Zato Satan bez nejmenší známky strachu zanesl Jonese přímo pod nebezpečnou větev a stál tam pevně jako skála.

„Podívejte se na to!" křičel Jones, když bránící se puma odstrčila hrozivou smyčku packou. Třikrát měl lovec laso na dosah, jen ho spustit, ale vždy se bleskurychle mihla žlutá tlapa a znemožnila mu úspěch. Potom Kitty skočila daleko za okruh hlídajících psů a rychleji než poplašený jelen ubíhala pryč. Nyní se uplatnila Frankova kovbojská zkušenost. Hbitě vyrazil a odřízl jí cestu ke kaňonu. Jones také neztratil ani vteřinu a jenom já, na hřbetě vystrašeného ryzáka, jsem mohl hon sice pozorovat, ale pomoci jsem nemohl. Několik set

yardů získávala puma půdu. Potom ji začal dobíhat Don, chvilku běžel přímo pod její nataženou oháňku a pak po ní skočil. Jediná rána stačila a odletěl jako míč. Druhý se jí do boku zakousl Zvonek a k němu se přidal Moze. V jediném okamžiku vytvořili bláznivě se zmítající klubko. Jones s Frankem se hnali na místo rvačky a ječeli jako všichni čerti. Kitty se psům vytrhla a vyskočila na blízký strom. Byla to napůl uschlá jedle s krátkými pahýly a jedinou dlouhou větví, čnějící nad roklí.

„Myslím, že teď bychom ji mohli dostat," prohlásil spokojeně Jones. Ale na tento strom se mu šplhalo moc špatně. Po několika neúspěšných pokusech se dostal k prvnímu pahýlu, ten se pod ním ulomil a on ošklivě spadl. Měl jsem dost času, abych si všiml, jak vypadá. Byl úplně promáčený potem a celý zalepený černou smolou, košili měl roztrhanou, na spánku a po rukách byl samá krev. Pokusili jsme se opřít o strom kládu, po které by se mu lépe lezlo. To se osvědčilo, dosáhl na druhý pahýl a vytáhl se nahoru.

Když lezl ještě výše, Kitty se přikrčila, jako by po něm chtěla skočit. Křičeli jsme na něj, ale on nevěnoval pozornost ani našemu varování, ani pumě nad sebou, a lezl dál. A to dělalo zřejmě Kitty starosti zrovna tak jako nám. Začala couvat. Ta velká větev ji přitahovala. Několikrát se pokusila jí dosáhnout, ale v cestě jí stály menší větve a těm nedůvěřovala. Pokusila se jít po dvou najednou, ale když se pod ní prohnuly, rychle se vrátila. Zkusila to ještě dvakrát a stále pokukovala po té velké, na kterou se chtěla dostat. Byla už zoufalá, i malé dítě by poznalo, že se bojí, že spadne. Nakonec zavrčela, rozběhla se, jak jen mohla, a skočila. Cíl téměř minula, ale přece jenom s.e zachytila a větve dosáhla. Potom se stočila čelem k svému pronásledovateli a snažila se ho zastrašit hrozivým řevem. Když viděla, že se jí to nedaří, ustupovala dál po větvi, která se pod ní začala hluboce prohýbat, až ji nakonec podepřely spodní větvičky.

Jones vylezl ještě o něco výše a měl teď dobré místo, aby mohl zahájit poslední útok. I když větev, na které Kitty seděla, vybíhala ze stromu nad jeho hlavou, její prohnutý konec byl o něco pod ním. První hod. Laso se zachytilo o suchý pahýl. Hod za hodem a stále stejný výsledek. Když se to stalo přinejmenším devatenáctkrát, alespoň podle mého počítání, navrhl mu Frank, aby zachytil pahýly lasem a ulámal je.

Rada pomohla a zanedlouho byla cesta volná. Příští hod donutil Kitty rychle uhnout hlavou. A opět vyslal Jones smyčku do vzduchu. Puma se jenom otřásla, shodila ji se zad a zuřivě se do ní zakousla.

I když jsem byl vzrušený nad pomyšlení, snažil jsem se, aby mi neunikla ani ta nejmenší podrobnost tohoto podivného lovu. Jones stál v rozsoše mezi dvěma větvemi, a když stáčel laso, nemohl se vůbec držet. Jedenáctkrát hodil svou smyčku, vždy dopadla velmi

těsně, ale přece to nestačilo. Dvanáctým vrhem zachytil přední tlapu, ale zatáhl tak prudce, že sám skoro spadl a smyčka sklouzla. Trpělivě začal laso opět stáčet.

„Tohle je to, co potřebujeme. Kdyby se mi podařilo ji chytit za přední nohu, tak ji mám. Chtěl bych ji strhnout z větve a nechat viset a potom jí svázat i obě zadní."

Další hod, právě ten nešťastný třináctý, a smyčka dopadla pumě přesně kolem krku. Znažila se jí chytit do zubů, ale marně.

„Pomalu, teďko pomalu!" povykoval Frank,

Jones pozorně stahoval smyčku a potom prudkým trhnutím ji utáhl Kitty na krku.

Oslavili jsme úspěch takovým nadšeným řevem, že zvěř určitě zděšeně prchala široko daleko.

Ale naše radost netrvala dlouho. Plukovník se ještě ani nestačil pevněji zachytit, když puma vyskočila přímo do vzduchu. Laso se zachytilo o větev a strhlo ji zpět. Visela na něm, houpala se, bojovala o život a vydávala zvuky nepříjemně připomínající škrtícího se člověka. Několik vteřin se tak zmítala a to stačilo, abych si udělal obrázek.

Nesrozumitelné rozkazy, které na nás Jones chrlil, byly náhle přerušeny praskotem dřeva. Plukovník krásně sletěl ze stromu. Laso švihlo vzduchem a puma dopadla přímo mezi čekající psy.

Několik příštích minut nebylo možné rozeznat, co se děje. Všude lítalo listí a větve, a mezi tím se válelo klubko těl, chvíli žluté, chvíli černé a hnědé a vydávalo nepředstavitelný štěkot a řev.

Potom jsem viděl Jonese, jak skočil do rokle a zoufale se snažil zachytit konec lasa. Zvuky, které přitom vydával, převýšily všechno, co jsem kdy od něho slyšel. Rozběhl jsem se bezhlavě za ním, zakopl o kořen a vletěl plavmo do rokle. Zabrzdil jsem až hlavou o balvan. Roztřeseně jsem se zvedl a při pohledu na obrázek přede mnou jsem zapomněl na svůj aparát. Stál jsem asi patnáct stop před pumou. Seděla na zadních a vzpírala se do lasa, které Jones pevně svíral v obou rukou. V předních tlapách měla Donovu hlavu a snažila se ho přitáhnout k široce rozevřené červené mordě s ostře svítícími tesáky. Moze se Zvonkem jí zuřivě rvali boky, ale ani si jích nevšimla. Donovi se podařilo nějak se vyprostit. Servaná kůže mu z hlavy visela v cárech, ale ani nemukl a vrhl se po pumě znovu. Prudkou ránou ho Kitty odhodila stranou. Psi skočili a opět bylo vidět jenom propletené klubko.

„Zažeňte ty psy, nebo nám je pobije!" vyzýval nás Jones.

Chytili jsme s Frankem každý kus klacku a vložili se do boje. Člověk nějak v takovém okamžiku zapomene na nebezpečí a propadne pudu primitivního lovce. Tloukli jsme klacky a křičeli z plných plic, rvali jsme se s rozdivočelými psy po celé rokli. Na chvilinku jsem

pocítil jemnou kožešinu pumy pod rukou. Psi překypovali silou znásobenou ještě vztekem. Přece jsme je chytili a odtáhli k napůl omráčenému Donovi. Posadil jsem se, držel každého jednou rukou kolem krku a Frank se vrátil na pomoc plukovníkovi.

Rozedraný Jones stál se zaťatými zuby, celý zakrvácený, a oběma rukama napínal laso. Kitty se snažila všemi silami utéct, namáhavě oddychovala a oči jí divoce žhnuly.

„Proboha, nahoďte si laso kolem stromu!" vykřikl Frank.

Jeho rada zachránila celou situaci. Jones už byl u konce svých sil, i když ani nepomyslel na to, aby se vzdal. Puma sebou prudce trhla a vyletěla do vzduchu. Svůj skok nedokončila, její přemožitel stačil ještě uskočit a otočit provaz kolem mladé jedle. Minula ho, jenom jednou napřaženou prackou mu zachytila rameno. Ale to už byla skutečně zajata. S bezmocnou zuřivostí se válela po zemi, vyskakovala, bojovala s rdousící nelítostnou smyčkou, ale marně. Jones unaveně klesl a třesoucí rukou si otíral s obličeje krev a pot.

Kitty se začínala pomalu dusit. Plukovník vzal další laso, a jakmile se převalila, zachytil do smyčky její zadní nohu a snažil se ji přivázat. Puma se křečovitě schoulila a Jones letěl na zem. Laso sklouzlo a Kitty vyskočila s vypětím posledních sil. Boj začal nanovo, ale už netrval dlouho. Brzy se vyčerpala a začal jí docházet dech. Frankovi se podařilo zachytit lasem obě zadní a plukovníkovi přední pravou nohu. Pevně ji přivázali ke stromkům.

„Tak, a teď budeš konečně hodná," řekl Jones a klekl si k ní. Vytáhl z kapsy kleště a uštípal jí nebezpečné konce drápů. Přitom mne požádal, abych mu přinesl z jeho sedlové brašny řetěz a obojek. Potom uvolnil zajatkyni smyčku svírající její krk. Jakmile ožila a pohnula hlavou, nechal ji zakousnout se do silného klacku. Ostrými zuby překousla dvě silné hole jako třísky, až třetí hůl vydržela. Zuřivě kousala, Jones jí rychle stlačil hlavu a kolenem přitlačil klacek k zemi. Mžikem zaklapl obojek a připevnil řetěz ke stromu. Potom jí klekl na krk, vytrhl klacek z tlamy a kolem čenichu otočil silný mosazný drát. A tak byla připravena o všechny své nebezpečné zbraně, svázaná, bezmocná, člověku jí bylo až líto.

Jako poslední rozvázal plukovník všechna tři lasa. Kitty se pomalu schoulila a odpočívala, pouze oči jí stále nezkrotně hořely. Jones seděl u ní, hladil ji za ušima po hladké srsti a nepřestával k ní hovořit. Po chvíli se zvedl.

„Budeme se muset vrátit do tábora a přivést koně s nákladním sedlem," prohlásil spokojeně. „Zatím se jí tady nic nestane. Pak ji znovu svážeme, abychom ji mohli dovézt domů."

Najednou se z ničeho nic dali psi do rvačky, tentokrát mezi sebou. Rozháněl jsem je holí, Frank mi pomáhal, ale bití na ně nijak nepů-

sobilo. Nezbylo nic jiného, než abych já chytil Zvonka, Frank Mozea a plukovník se postaral o Dona. Teprve pak nastal klid.

„Prosím vás, co se jim stalo? Proč se prali?" ptal jsem se zvědavě.

„Ale ze žárlivosti. Žárlí na Kitty."

Jak jsme tam tak seděli a odpočívali, musel být na nás skutečně krásný pohled. Kdyby byla v Americe vyhlášena soutěž trhanů, měli jsme první cenu jistou.

Díval jsem se na Kitty. Člověk je skutečně divný tvor. Litoval jsem ji čím dál tím víc. Zapomněl jsem na všechna ta zabitá zvířata, která jsem viděl, na krutost pum a ani jsem si nevzpomněl na toho rozšklebeného ďábla, který po mně skočil. Byla tak krásná a bezmocná. A jakou statečnost prokázala! Ani teď na ní nebylo vidět žádnou známku strachu. Vyzařovala z ní divokost a nezkrotnost, námi jako by pohrdala.

Cestou do tábora se Jones rozhovořil: „Neumíte si ani představit, jakou mám radost, že si tuhle pumu a ty ostatní, co ještě chytíme, mohu ponechat. Když jsem byl v Parku, tak jsem musel všechny odevzdat Správě."

Lawson nebyl v táboře, ale naštěstí se Baldy popásal blízko, takže nedalo moc práce ho najít. Frank říkal, že by stejně jiného koně pro takový náklad nechtěl. Zůstal jsem již u ohně a on s Jonesem se vydali pro Kitty.

Vrátili se až kolem páté odpoledne a přijel s nimi i Jim, kterého potkali na zpáteční cestě. Starouš Baldy se zase jednou osvědčil, toho z klidu nevyvedla skutečně ani puma na hřbetě, Kitty jsme přivázali na řetěz k borovici asi padesát stop od tábořiště.

O něco později přijel unavený Wallace. Když uviděl náš úlovek, zapomněl nadšením na svůj denní neúspěch. Přijel právě včas, aby nám pomohl. Psi se totiž znovu seběhlí kolem pumy a žádný rozkaz na ně neplatil. Zase jsme museli na ně s holí. A potom se těch šest žárlivců pustilo do sebe a rvalo se s takovou vervou, že ani křik ani rány nepomáhaly. Museli být násilím odvlečeni a přivázáni ke stromům.

Asi v šest hodin se objevil Lawson s koňmi. Přirozeně o našem úlovku nic nevěděl a nějak se stalo, že mu nikdo nic neřekl. Snad jenom Frank a já jsme si na to vzpomněli, ale mrkli jsme jen na sebe a byli zticha. Kitty nebylo za její borovicí vidět. Lawson, který seděl na dost lekavém koni, dojel skoro až k ní a právě přehazoval nohu přes sedlo, když najednou Kitty vyskočila a zařvala.

Říkal pravdu, ten chudák, když se tuhle přiznal, že se pum bojí. Ale stejně by mu statečnost nepomohla, kůň se pod ním vzepjal, shodil ho a vystrašeně utekl za ostatními, kteří už zmizeli v lese.

„Taky byste mohli jednoho aspoň trošku upozornit," stěžoval si nabručeně. Frank s Jimem se chechtali jako blázni, ale ani my ostatní jsme se netvářili jako o pohřbu.

U večeře měl každý plno řečí. Kitty seděla u svého stromu a pozorovala nás.

„Tak, a teď si nějaký den odpočineme," rozhodl Jones. „Začíná se nám to skoro dařit. Nechtěl bych to zakřiknout, ale věřím, že dostaneme alespoň ještě jednoho takového Toma. A tentokrát živého. Jenom si musíme dát pozor a nedělat takové chyby jako dneska. Říkal jsem vám, co jsem chtěl udělat. Chytit ji za přední tlapu, přivázat laso a shodit ji dolů ze stromu. Potom bych jí svázal zadní. Dneska to byl přece jenom blázinec."

Lawsonovi trvalo shánění koní celou noc. Přes den jsme se zdrželi v táboře, spravovali sedla, lasa, boty, šaty a hlavně sebe. Celý den jsem měl čas pozorovat Kitty. Připomínala mi velké žluté kotě. Dokud se k ní nikdo nepřibližoval, vypadala úplně krotká. Ale jakmile někdo přicházel, přikrčila se, uši položila dozadu, otevřela tlamu, vrčela, prskala a snažila se ho seknout prackou.

Určitě musela někdy odpočívat, ale spát jsem ji nikdy neviděl. Občas se snažila přetrhnout řetěz nebo do něho aspoň kousla. Drápy orvala všechno, co měla na dosah. Jednou se div neoběsila, když přeskočila nízkou větev a zůstala na ní viset. Když šel někdo kolem, přitiskla se k zemi, asi si myslela, že tak ji není vidět. A když byla úplně sama, převalila se na záda a protahovala si všechny čtyři packy ve vzduchu. Všechny její pohyby byly plny divoké krásy.

Večer, jak už to v táboře bývá, jsme se sesedli kolem ohně. Vítr zpíval ve větvích, v lese štěkal osamělý kojot a bylo slyšet zvonce pasoucích se koní. Rudý plamen ozářil Jonesovu vážnou tvář. Zdála se klidná a vyrovnaná, ale za vším tím klidem byla znát neutuchající vášeň lovce. A skutečně, jeho slova potvrdila tušení.

„Víte, celých čtyřicet let mám velké přání. Chtěl bych si najmout nebo koupit ostrov, někde tam mezi Vancouverem a Aljaškou. Potom bych se vypravil na Sibiř a nachytal bych soboly. Přivezl bych je na ostrov a zkřížil se stříbrnými liškami. To by byla krása! Jestli budu mít čas, tak to příští rok zkusím."

Naše touhy a vášně předurčují náš život. Plukovníkovi bylo již třiašedesát, ale touha, která ho ovládala, byla stejně silná, jako touha Kitty po svobodě.

Když jsem se konečně dostal do spacího pytle, bylo ji slyšet, jak se pokouší uniknout. Po setmění byla vždy nejživější. Slyšel jsem cinkot jejího řetězu, cvakání zubů a škrábáni drápů. Byla neúnavná. Poháněly ji vzpomínky na žluté skály, na nekonečné svahy, na svobodu. Opřel jsem se o loket a zadíval se směrem k ní. Oči jí svítily

jako žhavé uhlíky a zdálo se mi, že v nich vidím nenávist a hrůzu z té neznámé věci, která ji tak neúprosně svírá.

Poslední, co jsem si uvědomil, než jsem se ponořil do bezesného spánku, byl hlas zvonce; Satan mi dával dobrou noc.

XVII MUSÍME SE ROZEJÍT

Kitty nebyla jediná, kterou jsme přivezli do tábora živou. Následující dny byly na lovecké úspěchy bohaté. Opakovaly se bláznivé jízdy v patách štěkající smečky, snadné sestupy a namáhavé výstupy, znovu a znovu se nám do tváří divoce šklebila puma zahnaná do koruny stromu. Ještě jednou jsem, bohužel, musel vzít na pomoc věrnou remingtonku a vidět krev na kamení. A čas letěl jako voda.

Když přišel čas se rozloučit, uvažovali jsme o tom, která železniční stanice bude pro mne nejbližší. Do té doby jsem si ani pořádně neuvědomil, jak je tento kraj ve skutečnosti nepřístupný. Vrátit se cestou, kterou jsme přišli, by si vyžádalo dvou týdnů. Stezka na sever do Utahu asi polovinu toho času, ale vedla přes bezvodou poušť. Nakonec nám pomohl Lawson poznámkou, že někdy prospektoři přecházejí Sedlem, odkud vede stezka dolů k řece.

„Slyšel jsem, že sice za moc nestojí," řekl, „a nikdá sem tam nebyl, ale snad se dá tamtudy sejít. A až se dostaneme do Sedla, rozděláme v noci dva vohně. Dyž je uvidí starej Bass, co má chatu na protější straně, tak nám na druhej den přijede naproti. Má tam člun. Je to sázka do loterie, ale myslím, že za to stojí."

A tak jsme se rozhodli, že mne Frank s Lawsonem doprovodí touto cestou. Wallace chtěl jít přes Utah a Jones se měl vrátit přímo na ranč ke svým milovaným bizonům.

Poslední večer jsme dlouho seděli u ohně a ještě jednou probírali společné zážitky. Plukovník prohlašoval, že „už měl na kahánku", když se s ním jeho ryzák včera překulil na svahu, ale protože jsme dobře věděli, co ten starý nezmar vydrží, nijak nás tím nedojal. A potom s věčným optimismem lovců jsme začali plánovat, kam pojedeme příští rok.

„Něco vám řeknu," prohlásil Jones. „Nahoře v Utahu je kus divokého kraje, říkají mu Růžové skály. Žije tam jenom pár ovčáků,ale nemuseli by být na tom tak špatně, kdyby se jim na stádech nepřizivovali medvědi. Vypravíme se tam, utáboříme se někde, kde bude dost vody a trávy a rozhlásíme, že jsme přijeli na lov. Ti chudáci budou celí šťastní, když nám budou moci podávat zprávy, a tak nebudeme muset sami hledat stopy. Do té doby budu mít tucet psů, možná i víc a pořádně vycvičených, na to můžete vzít jed. Každého černého medvěda, kterého najdeme, zaženeme na strom a chytíme. Jak

to bude s grizzlym, to se ještě uvidí. Ten na stromy neleze a psů se také moc nebojí. Když se nám ho podaří zahnat někam, odkud by nemohl prchnout, a hodíme si po něm lasem, tak něco zažijeme. Co tomu říkáš, Jíme?"

„To teda bude peklo," odpověděl náš neochvějně klidný kuchař.

Začal jsem se těšit na příští rok a už mne ani tak nebolelo, že musím dát sbohem rudým skálám a divokým svahům Buckskinu.

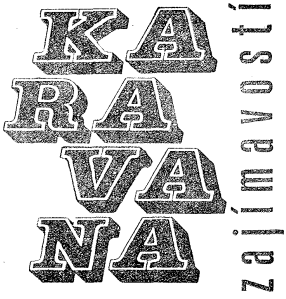
Příští ráno bylo v táboře živo už od pěti hodin. Jones svolával psy a odvazoval Kitty od stromu. Jim měl ruce až po lokty zabořeny v těstě a pekl suchary. Frank připravoval sedla a Wallace balil zavazadla. Z lesa se ozývalo cinkání zvonců, to Lawson přiváděl koně. Osedlal jsem si Satana, a když jsem si uvědomil, jak brzy se s ním budu muset rozloučit a že ho už asi nikdy neuvidím, lítostivě jsem ho objal kolem krku.

Asi za hodinu jsme stáli na stezce na okraji kaňonu. Na východě hořely ranní červánky. Powellova vysočina se tyčila na obzoru a jasně bylo vidět náš první cíl. Sedlo. Kaňon pod námi byl zahalen mlhou.

Lawson vyrazil první. Za ním se vydal Frank, který vedl také Starouše Baldyho s nákladem.

„Tak jedem," volal. „Musíme sebou hodit!"

Rozloučil jsem se a otočil Satana na úzkou cestu. Když jsem se obrátil, stál Jones nad okrajem propasti a slunce mu zářilo do tváří. Stezka byla příkrá a vyžadovala si plné pozornosti, ale musel jsem se stále otáčet. Plukovník mával na rozloučenou, dokud mi ho výběžek skály úplně nezakryl z dohledu. Potom teprve jsem se věnoval jízdě. Ale před očima jsem měl stále ten poslední obrázek, jak tam stojí a mává. Ten starý lovec tady byl skutečně doma, patřil sem, mezi ty tiché jedle a rozervané nažloutlé skály.

DIVOKÝ ZÁPAD— FANTAZIE A SKUTEČNOST

„... Nuže, Bille Heavere, promluvil jsem naprosto jasně?"„Naprosto — jasně — Fray-

ne," odpověděl Heaver přerývaně. Nabral zhluboka dech, který hvízdal, když jej nabíral. Pak zahájila krev, paže a hlas současně činnost. „Covelle! Provrtejte ho, lidé — rychle!"

Brittovo oko nebylo dosti rychlé, aby pochytilo Frayneovo tasení revolveru. Byly tu však dva velké modré revolvery a chrlily červený oheň za obláčky kouře. Pak následovaly rány skoro současně. Covellův revolver byl tasen a zpola namířen, když vyšla rána. Avšak jeho tvář byla strašlivě prázdná a kácel se dozadu, když jeho revolver spustil. Heaver se zakolíbal v sedle, když jeho kůň odskočil stranou, shodil ho a tělo dopadlo těžce na zem. Potom spadl s koně Covell. Ani jediný muž nepohnul svalem. Oba byli mrtví, dříve než dopadli k zemi..

ČESKÉ NEBE NAD TEXASEM

Musím dodávat, kde se tahle pistolnická scéna odehrála a kdo byli její hrdinové? Když zaslechnu v pustině kousek za posledním panelákem klasickou větu „Cizince, vaše kolty visí níž, než je zvykem v tomto kraji!" nebo „Greenhorne, podržte se nebe, jinak vám pošlu na uvítanou pár uncí olova!" — je mi jasné, že od mých klukovských let se zdaleka všecko nezměnilo tak úplně, jak by se někdy zdálo. Ta vysmívaná, zakazovaná, zabavovaná, zkrátka všemi způsoby pronásledovaná četba prokázala neuvěřitelnou houževnatost; zub času jako by se v tomhle případě vylomil. A tak jsem si skoro jist, že tam na těch lukách, kde jsme se jako praví kovbojové pokusili značkovat žhavým železem sousedovic kozu, což nám to nebohé zvíře překazilo tak srdceryvným mečením, že to přivolalo ještě včas sousedku, dodnes neteče Oslava, ale Rio Colorado a od jezu dolů Horse Creek, že zalesněný radynský masív v sobě neskrývá dva rozeklané skalnaté hřbety, ale Skalnaté hory a Sierru Nevadu a hradní zřícenina na vrcholu není nic jiného než Fort Bridge a městečko je nadále samozřejmě Dodge City a na pár stovkách hektarů jeho katastru se táhnou do nedohledna arizonské prérie, ba víc, nekonečné statisíce čtverečních kilometrů na západ od Mississippi až k Tichému oceánu a na sever od Rio Grande takhle kolem Velkého solného jezera až nahoru k Missouri a ke kanadským hranicím. Texas. Nevada. Nové Mexiko. Celý Daleký, Divoký západ ...

Byl opravdu nedohledný ten náš klukovský svět na pár hektarech, a jako se do něho vešly nedozírné prostory, tak se do těch pár měsíců kolem našich jedenácti dvanácti let vměstnala i celá staletí, po něž bílý muž osídloval divoké končiny Západu. Ale tenkrát jsme si ještě nelámali hlavu s časem ani s prostorem, všechny ty odrbané sešity

pro nás byly jedinou pravou skutečností, která nás obklopovala právě tady a právě teď, tak pravou, jako byly naše kolty ráže 45. Těžko by nás byl v té podivné době válečných náhražek někdo přesvědčoval, že oplechované dřevo není zrovna nejvhodnějším materiálem pro revolver, že je to taky pouhá náhražka.

PÚL STOVKY WESTERNŮ

Takovéhle a podobné věci mi napadaly nad příběhem, který jste právě dočetli. Protože jeho autor napsal dobrých čtyřiapadesát knih, vesměs o Divokém západě, četné z nich byly také zfilmovány, stal se po začátečních neúspěších světově známým a široce čteným autorem příběhů, které dnes nazýváme jedním slovem western (west je anglický výraz pro západ). Některé z nich — například ten, ze kterého jsem citoval úvodem pistolnickou scénu — za ty dlouhé roky beznadějně zestárly (Grey psal v letech 1904 až 1930), a není divu, protože Greyovo spisovatelské umění nebylo zdaleka tak velké jako jeho úspěch. Když po letech beru znovu do ruky třeba Krále pustiny, Volání kaňonu, Děvče divočiny či Tajemného jezdce — to- tam je kouzlo, kterým na nás kdysi působily. Však jedna z nepatrného mála odborných zmínek o Greyovi zní takto: „Těžko si lze představit spisovatele, který by vynikal méně stylem i náplní a který by si přesto získal čtenáře ..."

Jestli ale Zane Grey nebyl zrovna Fennimorem Cooperem nebo řekněme J. O. Curwoodetn, měl přece jen značnou výhodu proti těm autorům westernů, kteří v životě neviděli živého kovboje, leda v operetě: znal svůj Západ a měl ho rád, stavěl tvrdý život v divočině proti zhýčkanému živobytí amerických velkoměst, jeho opravdovost a čistotu proti moderní lži a zkaženosti. Sám se marně a s nechutí pokoušel zapustit kořeny v New Yorku a rád ho opustil, když mu jeho majetnější bratr, profesionální fotbalista, koupil chalupu v Pensylvánii u řeky Delaware.

A tady se tento člověk drsných rysů, který dosud neuspěl ani jako zubař, ani jako spisovatel, ve svých šestatřiceti letech konečně našel. Vydal se na Západ, do „té nádherné krajiny žlutých útesů, hlubokých kaňonů a obrovských borovic", která si ho rázem získala a určila celý jeho další život i spisovatelskou proslulost. „Jako hoch," píše Zane Grey, „snil jsem o činech pozdějších mužů — Gustera a Carsona ... A jako muž jsem měl to štěstí, že se tni podařilo spatřit úžasnost i tragédii jejich života a psát o nich. Byl to můj osud ..."

Příběh, k němuž ho inspiroval tento pobyt — je to ten, který držíte v ruce —, ten byl nakladatelem odmítnut, tak jako předchozí historický román. Prorazil až s následujícím Dědictvím pouště — a konečně přišel úspěch: dalšího románu — Jezdců z purpurových stepí — se prodalo v krátké době milión výtisků a Grey měl cestu otevře-

nou. Psal a psal, oddán své vášni — Západu — a nelámaje si příliš hlavu tím, zda nelíčí předmět svého obdivu a touhy příliš nekriticky, zda si jej neidealizuje, zda v něm nehledá jakýsi všelék na veškeré společenské nemoci své doby.

A tak se v jeho díle — rozsahem značném a umělecky velice skromném — postupně vrstvily dvě složky: skutečnost Divokého západu a legenda o něm, a ačkoli se tyhle dvě věci obvykle k sobě chovají jako voda a oheň, u Zane Greye se mísily a prostupovaly tak, že je lze někdy jen stěží od sebe odlišit. Autor sám o něco podobného nejen neusiloval, ale ani si této situace nebyl dohře vědom. Pro něho byla přečasto skutečnost, kterou viděl na vlastní oči, a legenda, kterou si o ní vysnil, jedno a totéž.

ZACHRÁNCE AMERICKÉHO BIZONA

O této knize platí takové zjištění jen z malé části. Čerstvost zážitku a snaha o jeho až dokumentárně přesné vylíčení značně potlačily vše, co se Greyovi později tak ochotně dralo do pera — hrdinové knihy jsou méně než kde jinde podobni romantickým smyšlenkám.

Napomohla tomu už okolnost, že sám hrdina — Buffalo Jones — nebyl žádná legendární postava, ale docela konkrétní živý člověk, lovec, který doprovázet Greye při jeho první cestě na Západ. V té době už to byl starý muž, který se narodil na prérii a strávil na ní celý život v honbě za divokými zvířaty, ale ne proto, aby je zabíjel! Zabíjení mu bylo proti mysli a po léta ho trápilo pomyšlení, že se živí prodejem bizoního masa, až nakonec přerazil svou pušku a věnoval se s veškerou energií záchraně těchto ušlechtilých zvířat, odsouzených k vymření. Jeho desetiletá činnost při honitbě a krocení bizonů ho proslavila a vynesla mu titul Zachránce amerického bizona.

Zane Grey využil loveckých zážitků, které tu popsal, jednak k tomu, aby literárně oslavil Buffalo Jonese, jehož si velice vážil, jednak k tomu, aby zachytil vzrušený dech divoké západní přírody, která mu učarovala a v níž jedině nacházel život plný hlubokého smyslu. Psal bez zábran a bez velkých ambic, aby mohl „znovu vidět měsícem ozářené stíny hor na pozadí temně modré oblohy; slyšet dlouhý vzdech nočního větru v borovicích; pocítit třas vzrušeného očekávání v tepu zápěstí; vzruch, napětí, štěstí tvrdé akce v nebezpečných okamžicích; tajemství lidské touhy po nedosažitelném".

A my kluci jsme četli bez dechu a bez pochyb, s vírou, že není hranic mezi výmyslem a skutečností, tak jako pro nás neexistovaly hranice mezi našimi humny a divočinou Dalekého západu.

JENOMŽE...

Jenomže v životě to bývá vždycky trochu jinak než v klukovské fantazii, živené dobrodružnou četbou. Neříkám teď, zda lip či hůř, ale v každém případě jinak.

Zane Grey přišel na Západ v době, kdy už dávno skončila jeho klasická éra asi dvou až tří desetiletí kolem sedmdesátých let minulého století. Nebyl to ještě Západ dneška, kdy průvodcem kovboje je spíše auto, letadlo, helikoptéra než kůň a kdy pověstní rustleři, zloději koní a dobytka, používají i ke krádežím těchto nejmodernějších prostředků, ale taky už to nebyl ten pravý Divoký západ našich klukovských představ, Divoký západ traperů, zálesáků, Indiánů na válečné stezce, pirátů prérie, desperátů a především kovbojů, Divoký západ „horkých" měst, v nichž se podobně jako v kovbojském centru a křižovatce stád Dodge City za pouhý rok 1872 napočetlo 24 násilných úmrtí — tedy zhruba každých čtrnáct dní jedna přestřelka, končící něčí smrtí. ..

Podobně jako jiní, kteří sem přišli až v této době, hledal Grey v prostředí, dějích i lidech kolem sebe úporně ono „štěstí tvrdé akce v nebezpečných okamžicích", a předem ochoten je najít, přeskočil snad i nevědomky těch třicet let, která ho dělila od sklonku Pozlaceného věku, jak nazval vrcholné období Divokého západu Mark Twain. Shledával kolem sebe především to, co vidět chtěl, a nepřiznával si, že se dívá na pouhé trosky bývalé slávy . . . Mrtvá dřevěná města, dávno opuštěná těmi, kteří se kdysi hnali dál a dál na Západ, ožívala v jeho očích znovu dusotem koňských kopyt a mračny zvířeného prachu, z rozpadajících se „saloonů" k němu doléhalo vřeštění orchestrionů, cinkot sklenic i rozhořčené výkřiky kovbojů, kteří odhalili falešného hráče, a vzduch voněl po střelném prachu .. .

Co oko nevidí, srdce nezeli, praví staré přísloví, ale v tomto případě tomu zřejmě bylo právě naopak. A Zane Grey vkládal na papír všecko to, co mu nebylo dopřáno zažít, protože se to odehrávalo v době jeho narození; oněch zmíněných čtyřiadvacet úmrtí v Dodge City připadá shodou okolností právě na rok, kdy Grey spatřil světlo světa; snoval děje, které ne vlastní vinou zmeškal, a tak zároveň odlehčoval svému stesku i pomáhal — se stovkami dalších — spoluvytvářet tu legendární podobu Západu, která ovládla představy miliónů. Západu, jaký byl — i nebyl.

BYL BUFFALO BILL ČI NEBYL

Nejsme tu ovšem u zrodu legendy o Divokém západě, ale spíš v okamžiku, kdy se masově rozšířila, kdy zachvátila svět. Její počátek

spadá mnohem hlouběji do minulosti, daleko do minulého století, dávno před doby, kdy velký Buffalo Bili, předtím slavný jezdec, lovec, zvěd a kposledku šerif, začal objíždět svět se svou jezdeckou revuí nazvanou Divoký západ (Wild West Show). Ale ani tahleta barvitá podívaná, v níž mohlo obecenstvo sledovat přepadení nefalšovaného deadwoodského dostavníku nefalšovanými Siouxy a obdivovat husarské kousky mnoha proslulých postav Západu, mezi nimiž jeden čas nechyběl ani sám veliký náčelník Siouxů Sitting Bull (Sedící Býk), nedokázala nadlouho upoutat široký zájem obecenstva, aspoň ne tak, jak bychom si jej představovali dnes, kdyby se kdekoli na světě objevilo šedesát Siouxů a dobrá stovka kovbojů i Mexičanů a začali provádět své ...

Skutečně zlatá doba legendy o Divokém západě nastala až ve chvíli, kdy se jí zmocnil film a celá moderní mašinérie zábavního průmyslu, která jí doslova zaplavila zeměkouli. Western se stal světovou módou, senzací, záležitostí kdekoho, uplatnil svůj vliv v oblékání, v řeči, v užívání volného času, v dětských hrách. V záplavě bezbřehého nadšení opomněli jeho fanouškové maličkost: že v jeho hrdinech nezbožňují své současníky, ale minulost. Nejsoučasnějším hrdinou se stal kovboj, postava vlastně už historická. Rozhodně v té podobě, kterou mu dodala klasická filmová kovbojka a šestákové sešity, jež sotva kdy uváděly letopočty svých dějů, a tak v očích publika zpřítomňovaly to, co v této podobě a v této době už nebyla pravda.

A byla to vůbec někdy pravda?

KOUSEK SKUTEČNOSTI

Srovnejme si tedy naši úvodní pistolnickou scénu, která byla vymyšlena spisovatelem, se záznamem skutečné události z knihy Joe Hammana Daleký západ. Odehrála se v Dodge City mezi zdejším marshallem Earpem, který zastřelil v sebeobraně kovboje Jima Hoye, a mezi pistolníkem Clayem Allisonem, který neměl policisty příliš v lásce. Allison přišel do Dodge City s úmyslem zabít Earpa, a tak pomstít kamaráda. A jednoho dne, sledováni spoustou zvědavců, stanuli konečně před saloonem Long Branch proti sobě:

„Oba muži stáli nehybně.

»Ty jsi Wyatt Earp?« otázal se Allison.

»Já jsem Wyatt Earp,« odpověděl klidně marshall.

»Tebe hledám,« pokračoval Allison bledý zlostí.

»Našels mě.«

»Tys zabil Hoye?«

»Co je ti po tom?« odsekl Earp.

»Byl to můj kamarád,« zamručel Allison.

Oba muži stáli výhružně na pár kroků od sebe. Allison věděl, jak bleskurychle Earp střílí. Stačí sebemenší pohyb rukou, a ve vteřině můžeš být mrtev. Okamžik byl dramatický. Po liduprázdné ulici kroužila ve větru jen stébla slámy.

Náhle, než si skrytí pozorovatelé stačili uvědomit, co se stalo, Allisonovi vyletěly ruce vzhůru a napohled nehybný Earp mu tiskl revolver na žebra.

Allison byl bledý jako stěna. »Táhni!« sykl Wyatt Earp. »A už se tady víckrát neukazuj!«"

Nebledne ve srovnání s tímto záznamem ona scéna z kovbojky? A přitom sám Earp nejednou upozornil na to, že autoři kovbojek přehánějí a že překrucují jeho zážitky. Taková skromnost je sice chvályhodná, ale zároveň nemůžeme mít třeba Buffalo Billovi za zlé, že on na reklamu hleděl daleko shovívavěji; vždyť prospívala jeho jezdecké revui. Neměl nic proti tomu, že mu byly připisovány činy, kterých se nedopustil, ačkoli i toho, co pro slávu svou i slávu Divokého západu skutečně udělal, bylo dost a dost Dokonce William Cody, jak se Buffalo Bili doopravdy jmenoval, legendu o sobě nepřímo podporoval, když — třeba žertem — prohlašoval, že sám už vlastně neví, co o něm je pravda a co výmysl.

Podobných záznamů, jaký jsme si právě uvedli, zachytil například Joe Hamman, který pobýval na Západě přibližně v téže době jako Zane Grey, i jiní autoři knih o Divokém západě celou řadu. Nejednou tu máme příležitost srovnávat Divoký západ našich klukovských představ s holou skutečností a obvykle to přinese výsledek poněkud jiný. než bychom byli očekávali,

Někdy utrpí naše představa krutou ránu. Kdopak by byl věřil, že na fotografii, z níž na nás počestně pohlíží nevelký pán v buřince, takový drobný úředníček v naželeném svrchníčku s hedvábnými klopami, je věrně zachycen skutečný občanský vzhled obávaného lupiče Black Barta, před nímž se svého času třásly všechny dostavníky a kterého jsme si podle jeho činů i podle obrázků vykreslili jako hrůzu vzbuzujícího banditu v chlapáckých kamaších, otřásněném koženém kabátci a s táákhle širokým sombrerem na hlavě?

Jindy zase skutečnost překonává veškeré očekávání. Když už jsme konečně ochotni připustit, že autoři kovbojek řekněme s těmi saloo-

ny přece jen přeháněli, pokud je líčili spíš jako střelnice než jako krčmy a herny, setkáme se s vyprávěním očitého svědka, jak majitel jednoho saloonu zřídil hned za domem — hřbitov. Byla to už stejně jediná služba, kterou mohl svým četným zákazníkům poskytnout. . .

Podobně usvědčují autory kovbojek spíš z nedostatku fantazie než z přehánění některé dochované rady dostavníkových společností cestujícím. Prosím, račte nasedat: . . . Kdyby se koně splašili, zachovejte klid a nebojte se. Vyskočíte-li z vozu, v devíti případech z desíti riskujete zranění.

. . . Když je mráz, zdržte se požívání alkoholu při jízdě; pod jeho vlivem zmrznete daleko rychleji.

. . .Nehubujte na jídlo, které vám předkládají na přepřahacích stanicích. Děláme pro vás, co můžeme.

. . . Máte-li s sebou něco k pití, nabídněte svým spolucestujícím. Před odjezdem si opatřte nějaký životabudič, neboť viska, která se prodává na stanicích, není žádný nektar.

. . . Po cestě nestřílejte, koně by se mohli splašit.

. . . Nemluvte ani o politice, ani o náboženství.

. . . Neupozorňujte na místo nedávného přepadení, zejména jsou-li ve voze ženy.

Příjemnou cestu! Tyhle praktické pokyny vypovídají o tehdejších poměrech na Západě výmluvněji než nevímjak chvástavé výpovědi.Těžko si lze představit dobrodružnější cestování, i když třeba během jízdy nedošlo k „přátelskému" setkání dostavníku s lupiči, a pokud k němu došlo, nemuselo vypadat natolik efektně jak to předváděli ve Wild West Show Buffalo Billovi Siouxové . . .

Zkrátka — jednou se skutečnost ukáže daleko střízlivější než barvité představy živené dobrodružnou četbou, podruhé naopak si skutečná každodenní tvář někdejšího Západu nijak nezadá se sebebujnější autorskou fantazií. I když je srovnávání četby se životem, jak opravdu vypadal, docela zajímavé, sotva nám poví, kudy vlastně vede hledaná hranice mezi legendou a skutečností. Se srovnáváním jednotlivostí se tu daleko nedostaneme. Jednou to klapne, podruhé ne, a i kdyby to klaplo podruhé, potřetí i posté, stejně se toho moc nedovíme. Copak je na světě málo knížek, ve kterých je všecko až do posledního knoflíku doslova opsáno ze skutečnosti, a přece celek tvoří jednu jedinou velkou lež? A nejsou snad knížky dočista „vymyšlené", které nám řeknou o životě víc pravdy než ta nejvěrnější líčení skutečnosti?

Budeme asi na to muset jít odjinud.

NEJDE O HRDINY

Ony se totiž kovbojky — pokud to byly opravdové kovbojky, mezi něž můžeme oprávněně zařadit celou řadu Greyových knih, a ne třeba společenský román náhodou se odehrající na Divokém západě — pramálo staraly o to, aby vám přiblížily skutečný Divoký západ a skutečné hrdiny či zlosyny. Vůbec jim nešlo o to, aby čtenáři předvedly v plném lesku třeba Buffalo Billa či Davyho Crecketta nebo aby ho ohromovaly činy takových gaunerů, jako byl Jess James, Billy the Kid či Clay Allison. To by byli jejich autoři psali zřejmě i o tom, co užíval proslulý Cody, když ho přepadlo pálení žáhy, anebo o tom, že Charley Basset měl onoho dne nejistou mušku, protože ho právě trápil zánět okostice nebo silná rýma, způsobená vlhkým počasím a dírou v podrážce. Byly by se prostě věnovaly lidské tvářnosti svých hrdinů, jejich obyčejným starostem. Proč to neudělaly?

Protože pravé kovbojce vůbec nejde o tyto postavy. Jsou pro ni důležité jenom potud, že mohou být čtenářsky přitažlivým ztělesněním určitých vyhraněných vlastností: odvahy, chladnokrevnosti, síly, rychlosti, ušlechtilosti, věrnosti, skromnosti, anebo na druhé straně padoušství, zbabělosti, chvástavosti, pomstychtivosti, vztekloslti atd. Autor kovbojky proti sobě nestaví lidi, ale principy. Nestaví proti sobě nějakého Frayna a nějakého Heavera, ale ušlechtilé hrdinství proti padoušské zavilosti. Dobro proti zlu. Aniž jsme co tušili, zamilovali jsme si v kovbojkách ne hrdiny, ale vlastnosti, které nesly lidská jména. Někdy naši dobří páni učitelé zabavovali tuto četbu v opravdu zbytečné obavě, že nás zavede na scestí, protože jsme v ní našli velice důrazné poučení, že na scestí zavádí zlo a to bývá důkladně potrestáno. Takové poučení, které jsme v čítankách přeskakovali nebo aspoň nebrali vážně. Snad proto, že je v čítankách nevyslov oval kovboj. Kovboj — jediná pro nás nesporná autorita,

Jakápak pravda nebo legenda! O takové věci se člověk začne starat až daleko později, až tehdy, když se pokusí utvářet podle legendy svůj vlastní život a zjistí, že to nejde. Pak odloží svůj dřevěný kolt a přestane si říkat Bleskový nebo Křížový Pete, ale zůstanou v něm věci, které se tak lehko neodkládají: smysl pro čestný boj, v němž je samozřejmé, že netasím dřív, dokud nesáhne po zbrani protivník. V němž je opovržení hodné střílet ze zálohy. V němž je samozřejmostí spoléhat na vlastní síly a důvtip a opak se považuje za hanebnost.

V němž se bez řečí zastaneme slabšího.

V němž je základní ctností otevřená hra a nejodpovědnější věcí zrada.

MŮŽE KOVBOJ DOJIT KRÁVY?

Kovboj bývá obvykle hlavním představitelem dobra a většinu, neli všechen svůj čas věnuje boji za ně. Předmětem autorova zájmu tedy není a nemůže být jeho drsný, tvrdý, chudobný a odříkavý život, jeho každodenní práce, těžká dřina kolem dobytka, ledové noci pod širým nebem. Autora zajímá nanejvýš jedna jediná složka jeho jinak velice všední a neromantické existence — ony okamžiky, kdy je nucen se zbraní v ruce bránit majetek svého zaměstnavatele anebo svůj život, nejčastěji obojí.

Podobná situace, jako kdyby vedle kovbojek existovaly nějaké dejme tomu „železničářky", které by se omezily na líčení života železničářů pouze v okamžicích srážek vlaků . . . Samozřejmě bychom se z nich dozvěděli jen málo o životě a práci tatínka, strýčka nebo souseda železničáře, ale zato by si jejich čtenáři místo na kovboje začali hrát na železničáře a koně svých snů by vyměnili za lokomotivu.

Přitažlivost kovbojky je pochopitelně v tom, že dobrodružství, napětí, boj učinila středem života svých hrdinů. Kdepak kovboj třeba při dojení mléka! Ještě tak jde-li o divokou krávu a koná-li se věc k obveselení publika při rodeu. Hrdina nemůže dojit mléko jednak proto, že by mu to jaksi ubralo na velikosti, a pak taky proto, že na takové maličkosti nemá pro samé střílení a pronásledování desperátů jednoduše čas.

A tak western nastoupil své vítězné tažení světem s vědomou rezignací na to, že nám bude odhalovat nějaké hlubinné pravdy o Divokém západě. Jeho záměrům lépe odpovídalo stavět na několika neměnných, vždy znova se opakujících znacích, na šabloně, podle níž se hrdina postupně vypořádá se všemi příslušnými padouchy a poté se zasnoubí s rančerovou dcerou, která ho už dávno tajně miluje. Jeho záměrům neodpovídalo všední prostředí, ale romantická kulisa, v níž vypadají i ta nejneuvěřitelnější hrdinství nějak pravděpodobněji...

Příběh je nakonec vedlejší, neupoutává na sebe hlavní pozornost čtenáře, protože ten se s ním setkává už posté a může ho lehce uhodnout předem. Šablona tu není nedostatkem; je dokonce podmínkou, aby se čtenář mohl plně věnovat tomu, proč vlastně ke kovbojce usedl: hrdinství samotnému. A vítězícímu. Nebo jste snad už četli kovbojku, v níž to hrdina prohrál? Že ano? Pak vězte, že to nebyla kovbojka. Tak jako by nebyla detektivkou detektivka, v níž by zůstal nevypátrán pachatel. Pistolník, který mine svůj cíl, stejně jako detektiv, který neuspěje, jsou možní snad v životě. V četbě, o níž je řeč, nikoli.

NESTAČÍ BLESKOVĚ TASIT...

Dobrá. A jak tedy opravdu vypadal kovboj, náš klukovský ideál? Nejezdil snad na koni, nestřílel, neuměl vrhat lasem a krotit divokého koně? Ale ano. A dokonce jezdil dokonale, střílel výtečně, byl silný, odvážný a vytrvalý. Protože kdyby tyhle vlastnosti neměl, nebyl by vydržel dlouho mezi kovboji. Ba patrně ani mezi živými. A opravdu vypadal zhruba tak, jak ho známe z filmů a z obrázků. Snad o něco méně malebně a rozhodně sotvakdy tak krasavecky, vyholené a načesaně jako ti, kteří pobíhali po hollywoodských filmových ateliérech, ale v každém případě v širokém stetsonu, vysokých jezdeckých botách a v kalhotách, přes které měl nataženy kožené chrániče (chaps), v teplé měkké košili s šátkem kolem krku a v krátké vestě. Tento oblek, mající svého vzdáleného předka v kroji andaluských caballerů a vyvinuvší se do své účelné střízlivosti bezprostředně ze zdobného kroje mexického, nenosil kovboj ovšem proto, aby se líbil světu, ale protože byl vysoce praktický a dokonale odpovídal podmínkám života v přírodě a mezi zvířaty.

Ale oblek kovboje ještě nedělá. Podobně se oblékaly na Západě tisíce lidí, kteří s dobytkem neměli vůbec co dělat, prostě proto, že to odpovídalo jejich potřebám, a další tisíce pouhých napodobitelů kovbojů, tzv. dubes, kteří nevědí, co s časem a penězi, a nákladně si pořizují u specializovaných firem kovbojské modely, za které platí tisíce dolarů . .. To byla naše klukovská hra na kovboje přece jen přijatelnější.

A kovboje nedělá jenom oblek, ale ani pouhé, v předchozím odstavci vyjmenované, schopnosti. Musil toho ovládat — a dobře ovládat — daleko víc, aby si vydělal svých pár dolarů týdně, a sebebravurnější jízda, sebepřesnější střelba by ho neuchránila před zápalem plic, kdyby nedovedl snášet pronikavý chlad prérijní noci po denním vedru a honičce.

Zmíněný Joe Hamnian líčí ve své knize

pracovní den kovboje, běžný všední den, který se liší ode dne westernových hrdinů asi tak jako týden starý krajíc suchého chleba od právě upečeného tvarohového koláče s rozinkami. Ráno přicházejí chlapci na prostou snídani a pak si jdou osedlat koně, kteří většinou neradi nosí jezdce a zuřivě vyhazují. Toho dne začíná round up (pravidelné jarní a podzimní shánění roztroušeného dobytka, který se pásl volně po celý rok a teď musí být spočítán a mladé kusy označkovány). Výpravu doprovází vůz s kuchařem a zásobami (věčně ty fazole se slaninou . . .). Jeden muž má na starosti náhradní koně, druhý obstarává vodu a dříví na topení. V oblastech, kde není ani křovíčka, a těch je ažaž, nemá právě lehký úkol. Vstává se ještě před úsvitem. Party kovbojů prohlížejí okolní krajinu, prolézají různé rokle a křoviska a hledají zatoulaná dobytčata. A k večeru se vracejí k táboru. Moc se nemluví, hlad je silnější než potřeba vyměnit si dojmy z uplynulého dne. Ani žádné vyzpěvování u ohně při mě-

síčku. Hlásí se celodenní únava a zítra se musí brzy vstávat. Kromě toho je třeba stavět v noci stráže k sehnanému a stále rostoucímu stádu, aby se nerozuteklo, k čemuž má někdy tisíc chutí, zvlášť když je něco zneklidní. Třeba pořádná bouřka. Pak se shánění pomalu blíží ke konci, mladá dobytčata se oddělí od stáda a jedno po druhém je povaleno k zemi nakrátko drženým lasem, aby dostalo majitelovu značku . . .

A když není zrovna round up? Když se neženou stáda na odprodej? Zadarmo rančer kovboje neživil a práce se vždycky našla: cvičení koní, veterinářská péče o dobytek, úpravy a bůhvíco všecko takový ranč potřeboval.

Jednou za čas pak konečně výplata, konečně výlet do nejbližšího městečka, konečně karty a viska a možná trochu tance a hádka o děvče nebo o falešnou hru nebo o pouhé křivé slovo, rvačka, střílení. . . Zákon měl kdysi na Západ daleko. Spory se řešily bez zbytečných slov. A když jeden padl, ten druhý překročil hranice státu a byl beztrestný. Vrátí se po čase, až se na tu „malou nepříjemnost" zapomene.

A ostatní s vystřízlivělými hlavami se vraceli ke svému dobytku, ke své práci, k těžkému mnohadennímu vydělávání pár dolarů na nové boty či teplou houni. A na příští pitku, která skončí bůhvíjak.

POTŘEBA HRDINŮ

Každá doba má své hrdiny. Jednou to byli slavní vojevůdci, kteří zvítězili nad silnějším nepřítelem, podruhé moudří panovníci, kteří zabezpečili svému lidu mír a blahobyt. Dnes je to letec-kosmonaut, zítra to bude třeba vědec, který nalezne lék proti rakovině. Každá doba má své hrdiny, ale má také své stíny. A někdy je třeba zářivých hrdinů, aby se stíny rozprchly do koutů, kde si jich nikdo nepovšimne.

Doba heroického pronikání na Daleký západ byla také dobou nemilosrdného vyhlazování zdejších obyvatel — Indiánů. Vznešené poslání pionýrů nové civilizace a masové vyvražďování lidí, kteří se nemíní dát vyhnat ze své země, to jsou ovšem dvě věci, které nejdou dost dobře dohromady. Tažení na Západ — za zemí, za zlatem, za dobytkem potřebovalo proto svou legendu, která by je okrášlila. A když i legendy třeba, pak se legenda zrodí.

A z legendy se rodí hrdinové. Z těch, kteří jimi byli ve skutečnosti, i z těch. kteří měli k hrdinství velice daleko. Byl nejen Buffalo Bili a Davy Creckett, ale byly stovky Buffalo Billů a Davy Crecketttů. kteří zůstali pro svět bezejmenní. A byly další stovky a tisíce těch, z jejichž činů by se už vůbec nedala vyrábět legenda. Proto se o nich mlčí. A přece na ně na všechny, až do toho posledního zlodějíčka, který se vydal na Západ, protože ho na Východě pálila půda pod nohama, padl přísvit velké heroické doby, velkých heroických činů. Přísvit, v němž se rozplynuly stíny téže doby, rub oněch činů. Půda pro legendu byla vytvořena. A legenda sama už činila své. Skutečnost se poddávala jejím potřebám

A kovboj? Kovboj nepřišel na Západ jako dobyvatel, přišel sem jako prostý člověk práce. Nepřišel za bohatstvím, ale za obživou. Nemluvný, negramotný, s rukama zhrublýma od tvrdé dřiny, neměl naději leč na poctivě vydělanou mzdu. Nebylo na něm za mák legendárního. Stal-li se přesto legendou, je to jen logika vývoje, který si žádá stále něco nového, je to jen důsledek věčné lidské potřeby vytvářet si hrdiny, s nimiž je možno se ztotožňovat. Proto musela po indiánkách a buftalobillkách v okamžiku, kdy začaly být příliš pociťovány jako minulost, přijít kovbojka. Byla ovšem jen o málo přítomnější, ale její autoři se dovedli postarat, aby vypadala jako přítomnost nejbezprostřednější.

A tak se naše klukovské sny, obdiv ke statečnosti, odpor proti bezpráví a smysl pro čestný boj přenesly na Divoký západ.

Kovboj — skutečnost sem, logika tam — se stal Jánošíkem našich dnů.

V jednom z proslulých „horkých" měst Divokého západu se v době, kdy bývalá sláva Západu začala upadat, objevilo heslo: „Tombstone too tough to die" „Tombstone, je příliš silné, aby zemřelo". Tato slova lze vyřknout i nad legendou o Divokém západě, která, i kdyby tomu bylo tisíckrát jinak, zůstane pro milióny lidí jen pokračováním skutečností, které se zapsaly do historie. A tato legenda už žije příliš, dlouho, " než abychom neměli důvod raději se místo úsměšku zeptat, v čem to vězí,

Karel Dostál

Víte, co je strach? Možná že ano, možná že ne. Ale my známe řadu lidí, kteří strach opravdový, někdy až smrtelný, prožili. Chcete je poznat a seznámit se s jejich příběhy? Pak si musíte přečíst knihu, která nese název

VTEŘINY STRACHU

Třicet pět příběhů se odehrává v nejrůznějších prostředích i dobách: za války, na táboře, při plnění občanských povinností, na sportovních stadiónech, prostě všude, kde člověku o něco jde nebo je postaven náhle před skutečnost, kterou nečekal. Sborník napínavých povídek sestavil Oldřich Syrovátka a autory jednotlivých povídek jsou nejen známí spisovatelé (například L. M. Parízek, Jan Mareš, Jaromír Tomeček, Jaroslav Foglar, F, A. Elstner), ale i sportovci, vojáci, vědci.

Hrdinou, který zažije mnoho strachu, se může stát i třináctiletý chlapec. Za války bylo takových nedobrovolných hrdinů hodně. Jedním z

nich je i český chlapec Pavel Rubín, hlavní postava románu Jana Martince a Karla Friedrich"

BLOUDĚNÍ V KRUHU

Fašistická okupace ho vyžene z jeho domova. Prchá před dobyvateli, ale jako by nebyl na světě kus země, kde by mohl žít. Ale chlapecké vztahy, touha zvítězit, zůstává. A také vůle žít navzdory všemu bezpráví. Osudy Pavla Rubína, kterého krutý osud žene z Řecka na Krétu a pak až do Afriky, budete sledovat s napětím.

Rádi čtete povídky z Divokého západu a o Divokém západu? Chcete poznat texty lidových kovbojských písniček? Pak sáhněte bez rozpaků po magazínu výstižně nazvaném

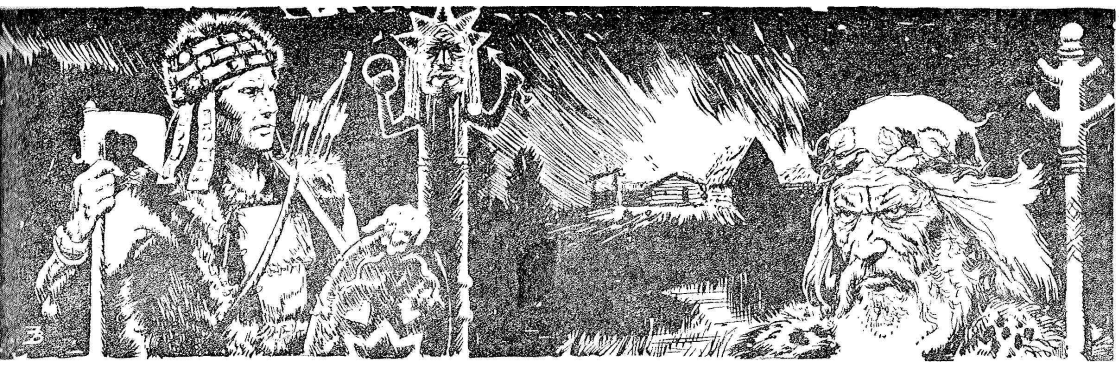
CHYŤTE SE NEBE

který pro vás přichystali takoví autoři jako například Josef Škvorecký, Jaroslav Tafel, Ivan Vyskočil, J. R. Rick a obrázky a vtipy i jinými alotrii vyzdobil Dobroslav Foli. Zasmějete se a připomenete si, že sláva Arizony přetrvá věky.

Co je pravda? To je desátý otazník ze třinácti, na něž odpověď najdete v pestrém MAGAZÍNU TŘINÁCTI OTAZNÍKŮ.

Člověka zajímá všechno, co se kolem něho děje. A proč se to děje. A jak. Proto se ptáme, klademe otázky. Třináct otázek z různých oborů života, vědy, techniky, umění, se pokouší zodpovědět třináct autorů. Ke každé odpovědi patří ještě jedna povídka. Svět motorů i křehký svět módy, svět vzdálený i blízký, svět ve fotografii i v obrázcích naivního malíře, svět ve dne i v noci, to je několik otazníků našeho magazínu. Má moc hezký začátek. Říká se tam: Kdo se ptá, ten se doví. Někdy v tom je celý vtip dobře prožitého života. Vědět, kdy se zeptat. Nebýt líný se zeptat. Nebát se zeptat.

Zajímá vás některá z této čtveřice knih? Napište si o ni!

EDUARD ŠTORCH – ZASTAVENÝ PŘÍVAL

Lešek prozíravě ustoupil do houštiny a mezerou v listí pozoroval stezku.

Z křoví na okraji rokle se vynořila hořejší polovina těla neznámého muže. Je ozbrojen, je to tedy jistě nějaký bojovník. Utírá si pot s čela.

Nedůvěřivý Lešek nespouští z neznámého oči.

Muž popošel až nahoru, a spatřiv studánku, šel rychle k ní. Když uviděl hojnou a čistou vodu, vrátil se patrně spokojen k okraji paloučku. Zavyl do rokle vlčím znamením.

Má asi dole společníky, pomyslil si Lešek.

Ozbrojenec poklekl u stružky, sňal koženou přílbu a nabral si vody. Pil dlouho. Pak vylil zbytek vody a zhluboka si oddechl.

„Haó-haó-hó! Polezte nahoru!" vykřikl do rokle.

„To jsou naši!" vydechl Lešek potěšené, když zaslechl slovanskou řeč. Vystoupil z houští a ukázal se neznámému ozbrojenci.

Ten překvapen stiskl oštěp v rukou, ale když viděl pokulhávajícího neozbrojeného mladíka, upokojil se a jen si Leška zkoumavě prohlížel.

„Jsem z chaty nedaleko odtud," řekl mladý Lutic přátelsky. „Jdu si také pro vodu."

„Dobrá je, dobrá," chválil vojín. „A což, vyznáš se tady v lese?"

„Nejsem zdejší, jen rána na noze mne tu zdržela, ale blízké okolí už znám dost dobře," odpověděl Lešek.

„Hledám cestu na Vrátenskou horu, na hradiště, abys věděl — trochu jsme se v těch zdejších křivolakých roklích zamotali."

„Ó, to já znám. Také jsem tu bloudil. Ale na hradiště vás odvedu. Kde jsou ostatní?"

Z rokle se už ozývaly hlasy a za chvíli vystoupilo nahoru asi deset ozbrojenců. Všichni se dychtivě napili z pramene a chvíli odpočívali. Byli znavení — asi po dlouhém putování.

„Nějak špatně chodíš," poznamenal jeden z nich k Leškovi, když už se seznámili.

„Měl jsem tu dnes franskou návštěvu," vyprávěl Lešek, „a trochu mi zas pochroumala bolavou nohu."

„Jakže, Frankové jsou zde?" vzrušili se vojíni a hned se opatrně rozhlíželi.

„Nemusíte se bát," uklidňoval je Lešek. „Byli jen dva; jeden už je mrtev a druhý leží svázaný u mé chaty."

„To se na ně půjdeme podívat," řekli dychtivě ozbrojenci a šli za Leskem. Jen dva zůstali jako hlídka na palouku, aby dali znamení hlavnímu zástupu, který je ještě někde dole v rokli.

Hlavní pozornost vojínů upoutal však medvěd.

„Pěkný chlapík!" posuzovali znalecky.

„Rána je od oštěpu."

„A šla k srdci..."

Mladík jim v krátkosti pověděl, co se tu ráno událo, a ukázal oba Franky.

„Náš vůdce Tur bude chtít jistě vyslechnout zajatce," pověděl jeden z vojínů. „Možná že z něho všelicos zajímavého vytáhne."

„Přivedeme ho sem," přisvědčili ostatní. „Tur umí fransky a sám se s raněným domluví."

Vojíni se vrátili k studánce, kam právě vystupoval z rokle velký zástup ozbrojenců i s nákladními soumary a zásobním dobytkem.

Počkali na velitele a hned ho zavedli k chatě.

Velitel Tur, náčelník branné moci Nišanů, statečný muž vysoké postavy, opíral si ruce o skvostný meč zavěšený u pasu a zpytavě pohlížel na svázaného lupiče, zatímco Lešek znovu vypravoval svou ranní příhodu.

„Slyš mne, Franku," začal Tur přísně franským jazykem. „Chceš-li polepšit svůj osud, pověz, co víš! Kam jsi šel se svým druhem?"

„Nic nevím, nic nepovím," zahučel Frank.

„Je zde někde na blízku franské vojsko?" ptal se dál nišanský velitel.

„Nevím," zahučel Frank.

„Když nepovíš, budeš viset!" řekl rozhodným hlasem Tur.

„S pohanským psem nemluvím!" odsekl zajatec urputně.

„Prohledejte oba Franky!" poručil Tur svým vojínům.

Když Lešek viděl, jak hledají, oznámil veliteli, že u mrtvého našel pod oděvem nějaký list.

„Jakže, list? Kde je?" tázal se náčelník Nišanů dychtivě.

„Hodil jsem ho tuhle mezi klestí," pověděl Lešek, „snad tam ještě bude."

Za okamžik podal Turovi pergamen.

Nišanský velitel na něj pohlédl a hned vykřikl:

„To je důležitá zpráva pro samého íránského králeviee Karla!"

Přečetl list a prudce přecházel sem a tam, mávaje pergamenem v ruce.

„Důležité, to je nesmírně důležité," říkal si sám pro sebe. Pak se obrátil k Leškovi: „Nevíš, jak velkou službu jsi nám prokázal, mladý muži, že jsi zachránil tento list. Přijmi můj dík a věz, že se ti ještě odměním!"

Hned svolal k poradě své důstojníky; byli už většinou stejně zde u chaty, jen někteří se ještě občerstvovali vodou u studánky.

Shromáždili se za malou chvíli.

„Budeme asi nuceni změnit své tažení," promluvil k nim velitel Tur. „Dostal jsem právě do rukou důležitou zprávu. Zde vizte list, který posílají vůdcové saských a bavorských houfů královicovi Karlovi, vrchnímu veliteli všeho franského vojska. Včera se tu někde strhla bitva — u Kanburgu, nevím ještě, kde to je — mezi našimi

přáteli a Franky. Frankové nezvítězili a podle všeho velice strádají nedostatkem potravy. Zpustošili nejspíš zemi tak, že teď zůstali o hladu. Chtějí dobýti rychlého vítězství, a proto žádají králeviee, který někam odtáhl se svým vojskem na špížování, aby se ihned vrátil a sevřel naše spojence od půlnoční strany, totiž od Vrátenské hory ..."

„To jsou tedy naši spojenci Pšované teď někde na poledni od Vrátenské hory," poznamenal jeden z důstojníků.

„Dobře soudíš, Vlkoslave. Drží se někde při Pšovce blízko Hradska, jak nám také oznámil jejich posel Nemoj, když nás vyzýval o pomoc. Zdá se, že se naši přátelé Frankům dobře brání — dokazuje to tento list — ale uvažme, milí druzi, že jim protivníci chystají úplné obklíčení! A v té chystané síti bychom mohli uváznout také my. Naši přátelé by byli zničeni a my s nimi. Naše pomoc by byla marná."

„Musíme tedy, Ture, sami králevici překazit, aby to obklíčení provedl," ozvali se souhlasně někteří důstojníci.

„Tak jest," potvrdil velitel. „My dokážeme Pšovanům,

Litoměřicům, Čechům a všem našim přátelům a spojencům, že se mohou v těžké době na Nišany spolehnout. Budeme bojovat za společnou věc, za svobodu našich kmenů!"

„To přísaháme, při našich věčných bozích!" zvolali nadšeně důstojníci a pozdvihli meče.

Teď se Tur vrátil k zajatému Frankovi a rázně se ho zeptal:

„Pověz, co je to Kanburg!"

Frank se ušklíbl.

„Připravte osidlo!" poručil Tur vojínům. Ti přinesli provaz a udělali na něm smyčku.

„Kde je Kanburg?" zahřměl Tur.

Zajatec se odvrátil.

„Pověste ho!"

Vojíni uchopili svázaného Franka a postavili ho pod blízký vysoký strom, na jehož silnou větev připoutali osidlo. Uvolnili zajatci spoutané nohy.

Frank zbledl a začal se chvět.

Dva vojíni přivalili pod strom špalek a ukázali, aby na něj vystoupil.

Tvrdošíjnému Frankovi začaly drkotat zuby.

Dva silní muži vyzvedli odsouzeného, aby ho postavili na špalek. Frank se vzpíral, ústy lapal po dechu a divoce vykuloval oči."

„Povím, povím!" křičel zoufale.

Velitel pokynul vojínům, aby ještě s popravou posečkali, a optal se potřetí:

„Kde je Kanburg?"

Zajatec udýchaně odpovídal:

„To je veliký hrad — hrad na skálách — Kaninský hrad ..."

„Tak tedy Hradsko u Kaniny! Dobrá, teď povíš, kde včera byla bitva."

„U Pšovky — v dole — ve skálách ..."

„Vyhráli jste?"

„Ani nevyhráli, ani neprohráli — ale potřebujeme jídlo a pomoc."

„Kam odtáhl královic Karel?"

„Nevím, pro Boha! — opravdu nevím — někam na východ k řece Jizeře ..."

„Jak daleko je jeho vojsko?"

„Jenom půl dne cesty, co včera a dnes ušlo."

„Bylo posláno královici víc takových listů?"

„Jen ještě jeden — stejný."

Tur byl s výslechem spokojen.

Na dotaz vojáků, mají-li Franka pustit, nišanský velitel poručil, aby ho zase spoutali a dobře hlídali.

Tur důstojníkům stručně pověděl, co výslechem zjistil. Královic dostane druhý list asi během dneška, zítra se tedy se vší pravděpodobností obrátí s vojskem k Vrátenské hoře. Dnes tedy možno dát vojsku pohov.

Nišané odpočinek uvítali a za chvíli se všichni utábořili ve stanech a u ohňů od paloučku se studánkou až daleko k Řepínci.

K poledni sem došly i ostatní houfy nišanských vojů, takže se zaplnila celá pláň.

Velitel Tur se radil s důstojníky o plánu na druhý den, když předstoupila hlídka a hlásila, že zadržela nějakého

muže s mladou dívkou, kteří říkají, že tato chata je jejích.

„To je Nemoj," zvolal radostně Lešek a kvapil svým přátelům vstříc. Nějaký vojín skutečně přiváděl Nemoje a Radislavu,

Radislava pozdravila Leška podáním ruky, Nemoj se s mladým Luticem přátelsky objal.

Mladík mu rychle vypověděl hlavní příběhy dnešního 'dne a uvedl ho k veliteli Turovi. Ten v něm hned poznal posla pšovského knížete a s radostí ho přivítal. Věděl, že mu Nemoj může být v mnohém nápomocen.

Nemoj se doposud nemohl dostat domů, aby se podíval po své dceři. Pověděl, jak teprv předevčírem převedl lesními stezkami na Vrátenskou horu houfy Kamenčanů a jak tam spatřili ohňové znamení volající o pomoc. Hned ráno tedy pospíšili Kamenčané k Pšovce a zasáhli prý účinně do včerejší těžké bitvy. Nemoj sám s nimi nemohl, nedovolila mu to jeho služba na hradišti na Vrátenské hoře. Tam se kvečeru konečně setkal se svou dcerou i s kněžicem Neklanem. Kněžice musel nechat v hradisku, velitel nedovolil, aby se vzdálil, ačkoli hoch tuze naléhal. Dceru si teď vede domů; už mu

toho tolik navypravovala, že se mu ze všeho točí hlava. Byl rád, že slovu dostáli i Nišané a přišli v tak velikém počtu.

Tur přizval Nemoje do porady důstojníků jako znalce krajiny a dlouho se s ním i s ostatními radil.

A zatím si mohli dlouho a dlouho vyprávět také Lešek s Radislavou.

Povídali si, ještě když je pozval Tur k obědu, který připravili jeho vojíni. Ani nevěděli, co dobrého jim podávali.

Po jídle dovedl Nemojnišanského velitele Tura s několika důstojníky do hradiska na Vrátenské hoře, aby se domluvili s velitelem hradiště, vojetínským zemanem Neřádem. Přivítal je s velikou radostí. Nišané budou v nastávajícím rozhodném boji znamenitou posilou. Nerad pošle Turovi četu svých lidí a tí budou Nišanům oporou, neboť jsou dobře obeznámeni se všemi zrádnými zákruty skalních roklí. Pokusí se také uvědomit knížete Běcha o příchodu silné pomoci bratrských Nišanů.

Do večera stáhl Lešek Míťovi kožich, pečlivě jej vyškrábal a důkladně vytřel mozkem. Radislava bude mít na zimu hřejivý kožich do lůžka.

Když podával dívce kožešinu, měla oči plné slz.

„Byl takový hodný, nikomu neublížil...!"

Z jeho masa nevzala do úst ani kousíček.

HRANICE NA **STRAHOVĚ**

Bavoři a Sašové brzy poznali, že jsou v údolí Pšovky a v jejím blízkém okolí nebezpečně natlačeni. Kdyby měli Slované více síly, mohli by jim tu připravit těžkou porážku, Vždyť také zásobování, už předtím velice obtížné přílišným nahromaděním vojska, po bitvě u Pšovky docela ustalo. Franské vojsko bylo na pokraji úplného vysílení. Jenom naděje, že královic Karel obchvatem Pšovanů vojnu rozhodne, udržovala je v slabé bojové schopnosti.

Hrabě Werimar si vzal na starost oblehání Kanburgu, Audulf a Sašové měli za úkol vytlačit Pšovany údolím k Vrátenské hoře, kde jim vpadne do zad královic. Celý druhý den po bitvě byl věnován provádění tohoto plánu.

A skutečně se saským kmenům podařilo odtrhnout Pšovany úplně od pevného Hradska. Jako klín mezi nedobytým hradištěm a pšovským vojskem se umístili napříč údolím až do skal.

Kníže Běch pomalu ustupoval k Vrátenské hoře. Byl tak: moudrý, že na silnějšího nepřítele zbytečně neútočil. Kdyby se mu podařilo zlákat Franky až do údolí Vrátenské' hory, mohl se dát do boje. V lesnatých údolích a skalních' roklích by se nepřítel nutně musel rozdrobit na nesouvislé menší tlupy. Tehdy by jeho Pšované měli naději

na úspěch. Kamenčané a Litoměřici by jim jistě byli vydatně nápomocni. Netušil, že se právě od Vrátenské hory na něj chystá záhubný obchvat.

Králevic Karel byl druhý den na zásobovacím pochodu k východu. Blíží se k Jizeře a chystá se ke kořistnému vpádu do země Charvátů, když náhle jeho další postup zastavují spěšní poslové s listem podřízených vůdců vojsk.

Karel ihned nařídil obrátit směr tažení k severozápadu, mezi Bezděz a Vrátenskou horu.

„Zdrtíme tak Slovany jednou ranou," říká si pro sebe pln nové naděje v nečekané už vítězství, „a zásob naberem z kořistí..."

Těší se, že vojna bude nyní rychle skončena a pobízí své houfy k rychlému pochodu. Jeho vojsko je však již velmi unavené. Nejsou to již pyšné, sebevědomé zástupy, které před měsícem vstoupily do země a drtily každý odpor.

Dnes i malé hradiště u Sudoměře bylo zdržující překážkou k pochodu a Karel u něho musel nechat oddíl vojáků. Každé omeškání mu bylo velmi nepříjemné. Přišel nový posel od markrabího Audulfa, který žádal, aby králevic chvátal co nejrychleji.

Karel řídil pochod svého vojska podél Skalského potoka. V některých osadách popadly hlídky malou kořist, ale co to bylo na silné vojsko! A opět nová překážka v cestě. Přední voj narazil na skalní ostroh, kde se v opevněném hradišti bránila nečetná, ale statečná posádka. Byla to stráž, která tu hlídala starou stezku vedoucí z Pšova a také z Vrátenské hory k Bezdězům a dále na půlnoc.

Hradisko bylo dobře chráněno nepřístupnými skálami a mocným valem s pevnou kolovou hradbou. Po marném pokusu o hradiště dal Karel zesláblému vojsku odpočinek. Rozbilo tedy tábor a přenocovalo při potoce v hlubokém dolu.

Ráno bylo hradiště prázdné. Posádka přes noc zmizela, nezůstala tam ani noha, Frankové prohledali celé hradiště, ale kromě malé zásoby obilí a pěti koz nenašli žádnou kořist. I zpustošili vše, co jen mohli.

Karel rozkázal, aby vojsko vytáhlo k dalšímu pochodu. Postupovali skalnatou roklí a přilehlými lesy, kde byli skryti pozorovatelům z Vrátenské hory. Celé tažení bude provedeno tajně, aby překvapilo nic netušící — jak se Karel domníval — slovanské houfce.

Než slunce vysušilo ranní rosu, došel přední voj Karlův pod opevněné Bezdědice. Také toto hradiště bylo nalezeno opuštěné. V chatách na vrcholu návrší nezůstalo ani človíčka, ani kůrky chleba. Vojíni už chtěli chaty zapálit, avšak přísný rozkaz důstojníka je zadržel. Na této straně nesmí být spatřen žádný oheň!

Údolí nyní zahýbá k západu, za Vrátenskou horu, a rozvětvuje se do několika velkých roklí.

Královicovy přední stráže narazily sice leckde na stopy většího počtu lidí, nespatřili však nikoho.

Všude jen hluboké ticho.

Franské vojsko, rozděleno v několik proudů, tedy vstoupilo do roklí.

Ale pak to začalo!

Hluboké rokle ožily. Z nitra slují vstávají slovanské zástupy a jejich hřmící vlčí vytí ohromuje rozptýlené nepřátelské voje. Na zděšené Franky padají ze skal balvany i podťaté kmeny věkovitých stromů. S hrozným řevem se řítí slovanští bojovníci na zmatené nepřátele.

I nastává strašná bitva pro oslabené Franky. V roklích se nemohou hnout, překážejí si navzájem a nemohou kupředu ani zpět. A když se někdy spořádají k útoku, Slované se před nimi rozplynou jako ranní pára v slunci. Zmizí v temném hvozdě — a objevují se náhle znovu v boku nebo vzadu franského houfu.

tísni se Frankové uchýlí do některé prázdné rokle — ale za chvíli jsou i zde zasypáváni balvany a šípy od skrytých Slovanů. A když s velkými ztrátami vyšplhají na skály, aby svedli boj zblízka — nenajdou tam nikoho, a Nišané jim už zas chystají novou léčku někde jinde.

Královic Karel, překvapený prozrazením bitevního plánu, zuří. Nedá se přece tady roztrhat od pohanských psů! Rozeslal rozkaz všem velitelům houfů, aby stůj co stůj prorazili k západu. Sám s vybraným zástupem postupuje zvolna roklemi pod Vrátenskou horou za téměř již zničeným předním vojem.

té době ožil i přerušený boj v údolí Pšovky. Sasům se tady nevede o mnoho lépe než Karlovým franským oddílům pod Vrátenskou horou. Slované nejsou natolik silní, aby se mohli postavit k rozhodujícímu boji, dobře však využívají výhodného útvaru půdy k drobným potyčkám. Nepopřejí nepříteli ani chvilku klidu, stále jej znepokojují, dráždí, a když mu způsobí nějakou škodu, ustoupí zas do bezpečí.

Kníže Běch již dospěl se svými voji k roklinatému obvodu Vrátenské hory, z jejíhož hradiska je zásobován. Odtamtud se také dověděl o příchodu Nišanů a o obchvatném pokusu královice Karla. Řídil proto nadále svůj postup tak, aby byl neustále v zádech kryt Vrátenskou horou.

Večer zastihl obě strany unavené ustavičnými potyčkami. Avšak zatímco Slované byli ukryti ve skálách a mohli se posilnit jídlem a odpočinkem, Frankové zůstávali bez jídla vydáni nebezpečí útoků. Hladem zesláblí snědli i poslední koně, ale to bylo jen nepatrné množství masa na tisíce hladových žaludků.

Nový den byl pro Franky dnem zoufalého boje. Přestali již bojovat o vítězství, bojovali jen o záchranu holého života. Slované je honili

jako zvěř po lese, z rokle do rokle, a Frankové se bez cíle potáceli bludištěm údolí, skalních roklí a hřbetů.

K Běchovi dorazil posel od nišanského velitele Tura se zprávou, že Nišané tisknou královice Karla vojetínskou rokli mezi srázné vrchy u pramenů Pšovky.

Knížeti se rozzářily oči. Dobří bohové mu dopřávají, aby

podstoupil boj s velitelem všech nepřátelských vojsk, se synem samotného franského císaře!

Vyslal zvědy, aby vypátrali, kudy asi bude chtít Karel vystoupit z vrátenských dolů na hřeben rozvodí u pramenů Pšovky.

Štěstí mu přeje. Jeho zvědové se vrátili a potvrdili, že Karel vystupuje vojetínskou roklí, Nišanské oddíly mu nedovolí, aby volil jinou cestu.

„Na královice Karla!" vykřikl kníže Běch heslo a s polovinou svých oddílů spěchal Karlovi vstříc. Zbytek mužstva ponechal v záloze, aby pak v pravou chvíli udeřilo na prchající nepřátele.

V místech, kde ústila dlouhá rokle na planinu, obklopenou třemi homolovitými vrchy a západním bokem Vrátenské hory, zastihli zástup nějakých cizích bojovníků, skrývající se v houštinách. Bylo slyšet, že mluví slovansky — jsou to asi Nišané.

„Hlídejte dobře, kdyby tudy chtěl Karel utéci," připomněl jim Běch místo pozdravu.

„Budeme hlídat jako ostříži, Frankové jsou již nablízku. Nám neuniknou," odpovídali bojovníci.

Běch se tu déle neomeškával a vstoupil se svými Pšovany do široké, nepříliš hluboké kotliny. Rozložil se po stráních a dychtivě čekal, kdy královic Karel vejde do uchystané pasti, z níž nebude mít návratu.

Netrvalo dlouho a Frankové se objevili.

Napřed hlídka, o něco dále hlavní houf.

Teď — teď je třeba past uzavřít.

Běchův voj, jist si vítězstvím, zahučel vlčím hlasem a zahřměl na překvapené Franky:

„Hoj, u boj, bratří, hoj, u boj!"

A již se vrhají do boje s mohutným válečným pokřikem, který přehlušuje i třesk zbraní a bitevní lomoz.

Frankové nemohli nazpět, neboť je tlačily dopředu nově přicházející davy. Nezbývalo jim než zoufale bojovat.

Z úkrytu u východu z kotliny vystoupil zástup bojovníků, s nímž se před chvílí Pšované setkali. Pomalu se přibližoval k bitevnímu víru.

„Dejte se do toho, bratři!" vykřikl na ně kníže Běch.

„Dáme, dáme!" odpovídali nejbližši z nich. A bylo slyšet velitelský hlas z jejich středu:

„Eu, Saxones, nimith eure saxas! Hej, Sašové, už zvedněte své sekery!"

Na tento vojenský rozkaz se vrhl připravený zástup na bojující Běchovu družinu. Nenadálý útok zezadu uvedl Pšovany ve zmatek. Nejsou to tedy Nišané, jejich bratři, nýbrž Sasíci a mezi nimi do popředí nastrčení zrádní Srbové.

Pšované bojovali hrdinsky, ale Franků přibývalo víc a víc. Hrnuli se roklí vzhůru, nezadržitelně popoháněni zadnějšími voji.

Útok Sasů a Srbů rozhodl Běchův osud. Jeho neveliký zástup nemohl mezi dvojím nepřítelem obstát.

Nepomohlo hrdinství pšovského knížete ani největší udatnost jeho družiny. I řekl Běch svým bojovníkům :

„Bratři moji věrní! Lépe abychom byli rozsekáni, než abychom byli zajati. Budeme bojovat až do posledního dechu!"

A jako hladový vlk skočil první do největší vřavy.

Jeden po druhém padal v lítém boji, sklácen byl i rekovný Běch.

Jen málo Pšovanů se nakonec přece prodralo z pasti ven a rozprchlo se po lesích, aby pak mohli roznést zprávu o slavné smrti pšovského knížete.

Mezi Slovany vzbudila zvěst o Běchově smrti ohromné pobouření a touhu po pomstě.

Nejprve se vyřítila pšovská záloha a jako divoká bila do Franků, Sasů i nevěrných Srbů. Z libochovického hradiska se přihnala celá posádka. V první řadě, hned při zemanovi Neřádovi, spěchá vedle chodského velitele Mstíboje i pokulhávající mladý Lutic Lešek.

Také Nišanům se podařilo proniknout z roklí až sem a jejich vůdce Tur činil čest svému jménu. Na bojiště přibyl i pomocný oddíl Milčanů, který sem dorazil po dlouhém putování, a hned se dal statečně do boje. Kvapem přibíhají nejbližší oddíly Kamenčanů a Soběradových Pšovanů z údolí.

Lesy i rokle kolem Vrátenské hory znějí bouřlivým rykem a válečným rachotem. Slovanské houfy bojují jako poraněné šelmy. Divoce, nesmiřitelně.

„Za Běcha! Za Běcha!" volají Pšované.

„Za otčinu!" zní heslo Kamenčanů.

„Za svobodu," hřmí pokřik Nišanů a Milčanů.

Tak se Slované povzbuzuji k boji a nepřátel nešetří.

Roztříštěné franské vojsko běhá zmateně po lesích.

Královic Karel s nejvěrnějším houfcem dosáhl konečně pramenů Pšovky, ale tam byl v údolí zaskočen Litoměřici z dražejovského hradiště.

A tu již Karel nechává beznadějného boje a prchá podle říčky, aby se zachránil u svých Sasů a Bavorů.

Leč ani tam není o mnoho lépe. Z Hradska vyrazilo české vojsko, a rozehnavši jeden Werimarův oddíl, napadlo v údolí Sasy. Svým výpadem uvolnilo i Soběrada, který se tu až dosud dobře hájil se svou částí Pšovanů ve skálách a nyní mohl přejít po boku českých vojů do útoku.

Tím bylo rozpadnutí zeslabené Karlovy armády dovršeno, její síla zlomena. Oddíl za oddílem vyklizuje bojiště a ustupuje údolím i hořejší planinou k poledni.

Čety rozptýlené po lesích jsou ztraceny.

Bledý královic, všecek roztřesený, rve si vlasy, jako šílený bije své vojíny a volá, křičí:

„Slovani jsou diví běsi — mstí naše hříchy — pryč odtud!"

Na širé pláni před zemským hvozdem shromažďuje konejšivý večer trosky pyšné armády k spěšnému návratu domů.

Táhlé témě Vrátenské bory vybíhá k jihozápadu pyramidou srázného vršku Strahova. Jeho neveliká, ale zdaleka patrná homole je od vrcholu hory oddělena malým těsným sedlem, jímž vede úvozová cesta z hradiště.

Ze všech stran přicházejí bojovníci na Strahov Vrátenské hory. Usedají na jeho svazích, o kolena opírají svěšené hlavy. Potuchla veselost, ústa zmlkla a srdce se sevřela, jakmile přišli pod kopec. Už z daleka viděli mohutný oheň na Strahově, viděli jej i všichni Pšované ze všech končin země.

Vysoko vzhůru stoupají plameny veliké hranice. Hlásají do všech krajů radostnou zvěst: Strašný nepřátelský příval je odražen!

Zástupy bojovníků okolo hranice však nejásají, neradují se z vítězství. Usedají v pokorném tichu a v bolestném zadumání.

Největší rek, slavný hrdina a moudrý kníže položil svůj život po neodvratné sudbě bohů. Jeho tělo leží na vysoké hranici vydáno v oběť plamenům.

Bohové dopřáli slovanským kmenům vítězství, ale vzali si nejstatecnějšího bojovníka.

Přední mužové všech spojených slovanských kmenů stojí před hranicí se sklopenými hlavami.

Zemský kmet Soběrad vztahuje paže k nebesům a přísahá jménem všech Pšovanů věrnost a oddanost nebohému malému sirotku Slaviborovi, budoucímu knížeti.

Český vladař Vratislav drží za ruku kněžice Neklana a s vytaseným mečem přísahá, že bude nadále i v dobách nejtěžších Pšovanům věrným spojencem.

Jeden za druhým vystupují k hořící hranici i vůdcové ostatních slovanských kmenů a s pozdviženým mečem si přisahají věrné spojenectví navěky. Kníže Běch padl za svobodu všech. Nikdy nezradí jeho památku.

Na lících otužilých bojovníků se lesknou slzy pohnutí. Jejich pěsti jsou však tvrdě sevřeny.

Běchova hranice hoří ohromným plápolem, je ji vidět jistě na deset mil. Žár ohně je tak prudký, že okolostojící mužové musí odstoupit až do půl kopce.

Přišel unavený zvěd a hlásil, že franské vojsko ustupuje po vysočině mezi Pšovkou a Liběchovickým potokem k Labi. Upustilo i od dalšího obléhání Hradska.

Hradsko, nejpevnější hradiště Pšovanů, je tedy osvobozeno.

Český vůdce Vratislav k sobě volá podřízeného důstojníka.

„Kolik dobytka nám ještě zůstalo na Hradsku?"

„Šedesát volů, něco krav a ovcí, kmete!"

„Poslyš, co ti ukládám: Pospíšíš na hradiště a vezmeš těch šedesát volů z naší ohrady. Vydáš se za franským vojskem a odevzdáš je jejich veliteli. Rozuměls?"

Důstojník nemůže překvapením ani odpovědět.

Překvapeni jsou i ostatní zástupcové slovanských kmenů. Slyšeli dobře? Český vůdce chce obdarovat sveřepé nepřátele, kteří se na nás tolik provinili. . .

„Rozuměls?" ptá se znova Vratislav a hledí důstojníkovi do očí.

„Rozuměl, jasný pane," odpovídá tiše důstojník a sklesle odchází.

Tu přistupuje k Vratislavovi kmet Soběrad a hořkým hlasem k němu hovoří:

„Právě jsme u hranice přísahali, že nikdy nezradíme památku našeho hrdinného knížete. Jeho světlé tělo se ještě nepřeměnilo v popel — a ty, Vratislave . .."

Vratislav mu vpadá do řečí:

„Nepřítel je poražen, vrací se domů. Ale je také zmořený hladem. Běda našim českým krajinám, kterými se povalí jeho zástupy! Posílám hladovým Frankům stádo, a oni ušetří naši zemi."

A nedbaje překvapení všech posluchačů, dodal s důrazem:

„Bozi rozsoudili válku. Nechť nyní skončí i nepřátelství mezi námi a Franky!"

Soběrad stál chvíli s rozevřenýma očima, jako by nechápal.

Pak potřásl Vratislavovi pravicí a řekl:

„Pšované přidají třicet volů!"

„I Litoměřici dají třicet volů," přidal se vůdce Litoměřičtí.

Vratislav objal dojat věrné přátele a zavolal zpět svého důstojníka pro nové rozkazy.

Kmet Soběrad přikázal veliteli vrátenského hradiště pod Strahovem, aby dal vynést všechny bečky s medovinou, neboť hosté čekají na „stravu", pohřební hostinu.

Na skalisko opodál vystoupil poloslepý stařec, který zapěl o hrdinském knížeti píseň, jež velebila jeho činy a chválila jeho moudrost.

Starý pěvec nemohl pronést větší chválu o padlém vojevůdci, než když o něm povýšeným hlasem zazpíval:

Přicházeje nesl dobro
a odcházeje odnášel pochvalu;
byltě spravedlivý jako váhy ...

Na rožních se opékaly ovce a staré medoviny přinesli mnoho baček. I byla pohřební strava za knížete Běcha slavná, jak sluší se a patří...

Také Frankové, těžce zkrušení a do malomyslnosti skleslí, zase jednou hodovali.

Královic Karel dostal pro své vysílené vojsko sto dvacet vykrmených volů. Jeho tvář se podobala raku, když na břehu Labe děkoval českému důstojníkovi.

„Bylo to největší ponížení v mém životě — přijal jsem k porážce ještě dar," řekl pak po hodech svým vůdcům.

Přišly však potom zprávy, že se nesmiřitelní Lučané vzchopili, počíhali si na zadní voj fránského vojska a náramně jej zbili. Vzali mu přitom mimo jinou kořist i slušné stádo dobytka, prý asi třicet volů — někteří ujišťovali, že padesát...

A tak přišla fránská výprava ještě také o zbývající stádo. Chtěla jím prý doma, jako „poplatkem od slovanských kmenů", alespoň trochu zastřít naprostý nezdar svého tažení.

Hosté císaře Karla na Ingelheimu se rozjeli na svá léna dávno předtím, než se královic se svými zbídačelými oddíly vrátil.

Slavnosti na počest velkého vítězství nad pohanskými Slovany se tentokrát nekonaly.

V trávě u studánky za Nosálovem sedí Radislava, vedle ní odpočívá mladý Lutic.

Má hlavu ovázanou zakrváceným šátkem, přesto však se usmívá. Zdá se, že je navzdory novému zranění docela šťastný.

Ze stromu na ně hází posměvačná veverka bukvice. V zapadajícím slunci se rozvoněly lesy, ke studánce se slétli štěbetající ptáci. Všechno jako by dýchalo hlubokým pokojem a mírem.

Od Vrátenské hory přichází Nemoj, také se zavázanou rukou.

„Budeme se stěhovat, děti!" volá z daleka na mladé lidi.

„Co se stalo, otče?" vykřikla poděšeně Radislava.

„Postěhujeme se na Řepínce," oznámil Nemoj. „Zeman padl v bojích a jeho statek připadl knížeti. Dnes si mě zavolal kmet Soběrad, který teď za mladého Slavibora spravuje Pšovsko, za vše možné mi tuze děkoval, no — a nakonec řekl, že řepínské zemanství je moje. A tak jsi nyní bohatou zemankou. A svobodnou!"

Radislava mu s jásotem padla do náručí.

„To už nemusíš být smutná, že ti ujel ten tvůj hrabě," chtěl ji trochu pozlobit Lešek a Radislavu opravdu na okamžik opustila veselost.

„Proč mne zlobíš?" pronesla tiše a sklopila oči. „Mé štěstí nekvete v Bavořích .. ."

„A kde tedy?" chytil ji mladík za slovo.

„Jen doma — ty hloupý, copak to nevíš?" usmála se dívka a rozběhla se po louce.

Utrhla lodyhu kopretiny, zatočila se s ní a hodila květinu na mladého Lutice.

Lešek ji hbitě zachytil, vyskočil, popadl Radislavu za ruce a roztočil se s ní po pažitě. Bolest v hlavě ho však rychle přinutila, aby si zase sedl.

Dívá se, dívá na svižnou dívčinu, oči má plné ohně.

Dívka se lehounce pohybuje po svěží travině, jako když vážka poletuje nad lesní tůní. Teď se k ní přidal starý medvěd — vždyť je to Nemoj! — poskakuje také a vysoko nad hlavu vyhazuje čapku.

Mladík uškubl lístek trávy a píská jim do kola.

Nechť bohové nezklamou jejich radostnou důvěru v nový život!

KONEC

KAREL MAY – ČERVENOMODRÝ METUZALÉM

Kapitola první

ČESTNĚ SLOVO —ČCHI-Š

Kdekterý ze starousedlíků onoho líbezného universitního městečka i příchozí, který tam třeba jen jedinkrát v životě náhodně zavítal, dozajista spatřil Červenomodrého Metuzaléma — byl to přece kráčející pomník tamější alma mater: nikdo ho nemohl přehlédnout, a kdo ho jednou spatřil, do smrti nebyl s to na něho zapomenout.

Bůhvíkolik semestrů bydlel v Peprmintové uličce, a jak dlouho studoval, to zůstávalo už zcela záhadou; však by byl také každému, kdo by se ho na to odvážil neomaleně pozeptat, odpověděl jen se šavlí v ruce: o jeho věhlasu v bitkách a soubojích věděl totiž naproti tomu kdekdo.

V přesně stanovené chvíli vyšel z domu, v jehož přízemí měl krámek čínský obchodník s čajem Jíe Tin-Ii, zabočil vpravo do Humboldtovy ulice, zmizel ve vratech U listonoše z Ninive, jak studenti převzali svou spolkovou pivnici, a ve stejně přesném okamžiku se opět objevil, aby se touž cestou vrátil do svého obydlí. Tak lomu bývalo vždy třikrát denně: po ránu, k poledni a navečer, a pokaždé s takovou dochvilností, že si obyvatelé Peprmintové i Humboldtovy ulice podle něho natahovali hodiny.

Jednoho dne však čekali marně. Divili se, vrtěli nad tím moudrými hlavami, ale když se neukazal ani nazítří, neprodleně začali pátrat po příčině. Třetího dne se studenti vydali k jeho odvěké bytné paní

Steinové a tu se ke svému nemalému zděšení dozvěděli, že zaplatil nájemné na dva roky dopředu a — zmizel. Kam? To jim nemohla nebo nechtěla prozradit. Řekla jen to, že zároveň s ním zmizel

i její starší syn — kupodivu však při tom neuronila ani slzičku. Ostatní zůstalo tajemstvím, jehož odhalení museli chtě nechtě přenechat budoucnosti nebo náhodě.

Onoho rána, kdy naposled vykonal svou pravidelnou cestu do známé pivnice, netušil po pravdě ani on sám, že se tam večer už nevrátí, že zmizí ze světa, a dokonce na dlouhý čas . . .

Kráčel jako obyčejně pomalu a s křepkostí cvičeného medvěda Humboldtovou ulicí zpátky domů a samolibě se kochal pozorností, kterou kolkolem vzbuzoval. Však také bylo proč! Obdařen statnou, ba obrovitou postavou valil před sebou hektolitrové panděro s důstojností čínského mandarína; tmavý pěstěný plnovous mu rámoval ducatý obličej, plností a zbarvením nepochybně svědčící o řádném občanovi upřímně hrdém na skutečnost, že pivo jeho rodné země právě úspěšně skončilo své triumfální tažení okolo světa; šikmo po tváři se mu táhla široká jizva a dělila nos přesně na dvě poloviny — avšak, vážení, jaký to nos! Snad někdy dávno bylo ho možno s trochou shovívavosti nazvat orlím, časem se ale ostrost tvaru zjemnila a ustoupila oblosti, která se od semestru k semestru stávala povážlivější právě tak jako barva, střídající během své proměny veškeré odstíny od líbezně růžové až k brunátné červenomodří. Majitel tohoto onosení svaloval sice podivné zbarvení svého čmuchadla na starou ránu šavlí, jeho kamarádi ze spolku byli však naprosto jiného mínění. Ach, mladí čtenáři, chraňte se v životě takových rozporů! Ale nechť už je tomu jakkoli: Červenomodrý Metuzalém vděčil za své jméno stejnou měrou barvitému nosu jako nedohlednému počtu ztracených semestrů.

Nosíval modrý sametový kabátec zdobený šňůrami, červenou vestu, bělostné zámišové kalhoty a vysoké lakové jezdecké boty s obrovskými ostruhami zjevně mexického původu, jejichž ozubená kolesa měřila dobře dva a půl coule v průměru; na dlouhých kadeřích trůnila červeno- zlatá cereviska, ruce trčely věčně hluboko v kapsách nohavic na důkaz nezměrného pohrdání vůkolním světem a v zubech bez ustání drtíval náústek perského nargilé, jehož dým vypouštěl v mocných a dekorativních kotoučích.

Před ním neméně vážně kráčel vždy obrovský bernardýn láskyplného jména Cupido s dvoulitrovou holbou svého pána v zubech, za ním sluha: v levici třímal skleněnou baňku vodní dýmky s nádobkou přinejmenším na funt tabáku a s gumovou hadicí na čtyři lokte dlouhou, vedoucí přímo a bez oklik do úst bafajícího studenta, v pravé ruce dlouhý dřevěný předmět opřený o rameno jako puška při pochodu, v němž kolemjdoucí k všeobecnému překvapení poznávali

ušlechtilý hudební instrument zvaný fagot, jehož čestnou úlohou byly pijácké signály U listonoše z Ninive a doprovod k nekonečným Hoch!, Hurá! a Pějme píseň dokola.

Věčný nositel dýmky a fagotu byl bezesporu stejný originál jako jeho pán. Patřil k těm, z jejichž tváře jen stěží uhádneme věk: tak byla poseta vráskami a zbrázděna rýhami, že o vlastních tazích nemohlo být řeči. Když ho tak člověk viděl s vážnou pýchou kráčet za pánem a čekat na sebemenší pokyn, pohled nebo okamžik, těžko by mu hádal pod čtyřicítku — a to ještě jenom v lichotivé náladě; komu by se však podařilo vynatrefit ho v dobré míře a spatřit, jak vychytrale pomrkává malýma očkama, všimnout si jeho hbitých pohybů a čilé duševní svěžesti, neřekl by mu víc než něco přes dvacet. Na otázky neodpovídal a svůj věk, stejně jako semestry svého pána a velitele, udržoval zahaleny do neproniknutelné tmy.

Jeho dlouhá, tenká postava byla oblečena právě tak jako velká a baňatá Metuzalémova, jen místo studentské cerevisky trůnila mu na ostříhané hlavě bílá plátěná čepice, jakou zpravidla nosívají k plotně kuchaři nebo cukráři k výrobě hříšných sladkostí.

Tak tedy kráčeli Humboldtovou a pak Peprmintovou ulicí, vepředu pes, potom pán a za nimi sluha, každý z nich důstojně a s notnou dávkou upjatosti. A právě když chtěli vejít do chodby domu, kde před dávnými časy rozbili svůj stan, otevřely se dveře čínského krámku a jeho majitel v širokém kroji Nebeské říše se vykolébal na ulici. Už dávno uzavřel přátelství s věčným studentem, naučil se od něho obstojné němčině, kterou v době, kdy se usadil ve městě, jen přetěžko lámal, a na oplátku ho zase natolik zasvětil do tajů čínštiny, že se v ní Metuzalém vyznal takřka na excelens.

„Čching!" pozdravil ho obchodník s čajem a hluboce se mu uklonil.

„Čching, čching, milý Jie Ťin-li!" odpověděl mu student svým pivním basem. ,.Kampak máte namířeno? Jdete ven?"

,,S', š', čchu — ano, ano, pane. Na policii."

„Neříkejte? A co tam? Našel jste snad klíč od domu či co? Nebo — aha! to bude ono! — vám chtějí napařit pokutu za falšování čaje?"

Číňan nechal jemně proklouznout svůj cop mezi prsty, povytáhl neviditelné obočí a zdvořile odpověděl:

„Ráčíte žertovat. Jie Ťin-li nebude nikdy platit pokutu,

Jie Tin-liho zboží je pravé, čisté a směšně laciné. Jie Tin- ~li však dostal dopis z vlasti a má ho odevzdat. Jenomže jméno příjemce nenašel v adresáři, musí se zeptat na ohlašovacím úřadě."

„Kdeže to, můj nejctihodnější," usmál se student, „s tím se netrapte, nejspolehlivější adresář je tuhle!" A ukázal si na čelo. „Zbytečně mi neříkají Metuzalém. Mnozí se už narodili, přemnozí zemřeli, tisí-

ce jich sem přišlo jako zelenáči a odešlo jako vybledlí filistři — jen já jediný jsem tu zůstal co skála v sypkém písku a jejich jména se mi navěky zapsala do análů mého génia, žel dosud nevydaných. Jak zní ta adresa?"

Obchodník s čajem vytáhl ze širokého rukávu dopis: na obálce nebyla ani známka, ani razítko, došel tedy zřejmě vložen v jiné zásilce. Adresa napsaná štětcem zněla: Učiteli obecné školy Josefu Ferdinandovi Steinovi či jeho příbuzným, dříve bytem v Horní ulici č. 12, přízemí.

Student se zamyšleně díval na papír a pokyvoval hlavou:

„Hm, tak tedy říkáte, že tenhle pán není v adresáři?, Po pravdě řečeno, ani já neznám žádného učitele tohoto jména. Patrně zemřel a . .. Heuréka! Už. to mám! Co když je vdova po něm zrovna má má nebohá bytná a vaše domácí? Svěřte mi na chvíli ten dopis, milý příteli! Vycválám nahoru a přivezu zprávu mimořádným vlakem — — expres, franko a obratem!"

A hnal se domů, jako by o rozluštění této záhady rozhodovala každá vteřina. Pes a sluha stáli pořád ještě tam, kde se před chvílí zastavili, a ani v nejmenším nebyli připraveni na náhlou akci svého pána. Bernardýn sice uskočil, zato sluha zůstal jako přikovaný — a v tom bylo celé neštěstí. Hadice vodní dýmky se napjala, baňka mu vyklouzla z ruky, chtěl ji zachytit, ale ještě ji postrčil — a rovnou na psa a se psa na zem, kde se roztříštila na tisíc kousků, žhavý popel z nádobky se vysypal Cupidovi na hřbet, hrdlo táhl Metuzalém za sebou až do půl schodů a teprve pak si všiml, že se něco děje, obrátil se a zůstal stát: uviděl střepy a celou tu spoušť, uslyšel psa, jak spustil nářek, sotva mu začala doutnat srst, spatřil sluhu, kterak se jak široký tak dlouhý natáhl přes bernardýna s fagotem v ruce, a nad tím vším lomil rukama Číňan a zoufale volal: „O niu-niu-niu-! Pen-tan pen-niů!" — a to všecko budilo tak směšný dojem, že se student fajfka ne- fajfka rozchechtal a křikl:

„No nazdar, Gottfriede z Bouillonu, tys to zas vyvedl!"

On i všichni studenti říkali totiž nebohému sluhovi z neznámých důvodů tímto proslaveným historickým jménem. Jmenovec velkého křižáka rychle vyskočil, otřepal se a ozval se mnohem spíš pohněvaně nežli v rozpacích:

„Co zas, hrom do mydlin! Japa to, že zaseje já? To už namoutěkuši přestává šecko — pořád jen já! A že se ze- měkdoule votáči, to taky já, co? A že máme nohy patama dozádu. Dopa mi vytrh to vodnatelný hulidlo z ruky a poslal mě šupem do přízemka, no? Člověk kráči ve vši počestnosti vod boha Bakšusa k domácím špenátům, a eště nestačí vkročit do pěstiboulu a už nad nim stoji copatej a mňouká jako pominutej kočkodán! Copak to vůbec povidaj?" obrátil se na Číňana.

Odpověděl mu však jeho pán:

„Niu je čínsky vůl, a třikrát po sobě to značí: trojnásobný přežvýkavec!"

„Vohromny! A pen-tan?"

„Nemotora, ťulpas, pitomec."

„Eště vohromnější. Pane Jie Tin-li, esli ste chtěl k policajtům, neračte se vobtěžovat, dám vás sebrat sám. Ale nejdřivejc se podívejte, jak vám Němec s muzikálni konzertmatoři dokáže zahrát na svůj voblíbenej inškrument!"

A, popadl fagot a hnal se na Číňana, Ten však nebyl řádný hrdina: vzal nohy na ramena, bleskurychle zmizel ve svém krámku a zavřel se tam na závoru.

„Zmiznul jak Te Deum ex mašina!" zajásal Gottfried z Bouillonu. „Vény vidí Mici — ale vodříkám se salvy za vítěstvi, rači vodevzdám ty zbytky šťastny minulosti blaženému zapomnění." A začal sbírat střepy.

Červenomodrý Metuzalém spěchal zatím ke své bytné. Bydlela v nevelkém pokojíku s malou ložnicí, ostatní pokoje pronajímala studentům, aby si přilepšila: penze po ubohém kantůrkovi byla ještě ubožejší a nejednu noc proseděla nad šicím strojem nebo nad kanavou, zahánějíc bídu s nouzí od lůžka svých dětí.

Teprve chvíle, kdy se přistěhoval Metuzalém, přinesla ji jakous takous úlevu. S předešlými nájemníky býval kříž a starosti, kdežto on byl zámožný a měl i dobré srdce, řádně platil nájemné, ledaskdy jí pomohl i k vedlejšímu příjmu, brzo si zamiloval její dobře vychované dětí a rád pak slýchal, když mu říkávaly strýčku, ba zdálo se, že si v duchu předsevzal pečovat o jejich blaho jako opravdový strýc.

Nejstarší Richard jevil velké nadání a učitelé naléhali na ubohou matku, aby ho dala na studie. Na to však byla příliš chudobná. Uznávala sice, že i řemeslo má zlaté dno, přesto však její mateřská láska přetěžko snášela, že nemůže chlapci poskytnout vhodnou výchovu a lepší budoucnost,

A tak k ní jednou večer přišel Metuzalém a bez dlouhých okolků začal právě na tohle téma. S těžkým srdcem poděkovala a odmítla šlechetnou nabídku, student však nicméně prohlásil:

„Milá paní, snad jste si už všimla, že ne zrovna rád hovořívám o sobě a o svých věcech. Dnes tedy dělám výjimku. Můj otec byl bohatý sládek a ješitná ctižádost ho hnala k tomu, aby se mohl pyšnit učeným a slavným synem. Já se mocímermo bránil, nechtěl jsem být ničím jiným, než byl on, leč marnil. Nezbylo mi, nežli deklinovat do zblbnutí slůvko faba, to jest bob, třebas mi byl vždycky bližší chmel než všecky luštěniny světa. O ostatním radši pomlčím. Na sklonku života přeměnil otec svůj pivovar na akciovou společnost a zanechal

mi velké jmění, já to však dotáhl jen na věčného ho studenta a ostrého duelanta. Teď však začínaní bolestně pociťovat prázdnotu své trapné existence a stydím se za sebe i za svůj pustý život. Zachtělo se mi činů a první bude ten, že umožním, aby váš syn nahradil ztraceny čas mých marných studií. Nic mi nebudete dlužni, žádný strach, a já aspoň splatím, svůj dluh, který mě tíží na stárnoucí duši. Učiníte-li šťastným svého syna tím, že neoslyšíte mou nabídku, učiníte šťastným i mne a do smrti vám za to budu vděčen. Řekněte ano, podejte mi ruku — a konec dalších slov."

Od té doby navštěvoval Richard gymnasium a Červenomodrý Metuzalém nad ním bděl jak kvočna nad jediným kuřátkem. A kuřátku teď bylo sedmnáct a ze všech sil se snažilo splnit všechny naděje a tužby matčiny i strýčka Metuzaléma.

Když tedy teď vstoupil student do jejích pokojíku s dopisem z Číny, spatřil zas jako vždy tu známou tichou idylku: pilná paní Steinová žehlila prádlo, svědomitý Richard se skláněl nad atlasem, jeho mladší sestra soustředěně šila na stroji, který jí Metuzalém daroval k letošním vánocům, a malý šestiletý bratříček seděl potichoučku u kamen, zaměstnán nějakou hračkou,

„Poslyšte, paní Steinová," spustil Metuzalém po zběžném pozdravu, „nebydleli jste dřív v Horní ulici číslo dvanáct v přízemí?"

„To ano," odpověděla překvapená bytná.

„A jmenoval se váš nebožtík muž Josef Ferdinand?"

„Jmenoval. A proč se ptáte?"

„Tak pak to souhlasí. Tenhle dopis je váš."

Podal jí obálku, paní Steinová přečetla adresu a zeptala se notně udivena:

„Nepřišel poštou! A odkud je?"

„Z Číny, paní Steinová. Jie Tin-li mi ho dal."

„Co říkáte — že z Číny? Kterýpak pohan by mi psal z takové nekřesťanské dálky? To bude nejspíš nějaká mýlka, ten dopis není můj."

„I je, proč by ne. Adresa je přesná."

„Dovol, máti, půjč mí to psaní," ozval se Richard a sáhl po obálce. Podíval se na adresu a pak rozhodl: „Je sice pro otce, ale když zemřel, máš právo ho otevřít." A bez meškání rozřízl perořízkem obálku, vytáhl popsaný list, rozevřel ho a svezl se pohledem dolů k podpisu. „Od strýčka Daniela!" vykřikl překvapeně.

„Ale ten byl přece v Americe a zmizel bůhvíkam," namítla matka.

„Není tedy po smrti, jak jsme si mysleli, Slávabohu, že ještě žije! Ale poslyšte, co píše!"

Metuzalém se chtěl vzdálit, zdrželi ho však, před ním přece neměli rodinná tajemství.

Obsah dopisu musel být zřejmě velice důležitý, vždyť student zůstal u své bytné víc než hodinu. A když se jeho sluha — samo sebou že ne ze zvědavosti, ale jen a jen z horlivé péče — zastavil přede dveřmi a nastavil ucho, zaslechl zevnitř radostný výkřik; a třebas nerozuměl ani slovo, přece jen poznal, že porada je jaksepatří živá.

„Copak se to tam děje, nejspišejc válečnická porada či co," brumlal si pod vousy. „Rači zpátky, nebo se dostanu svou předpovysunutou hlejdkou rovnou pod švakaléryji."

A dobře tak, neboť sotva ucukl svým dlouhým nosem, vycválal ze dveří jeho pán a pádil do svého bytu. Když spatřil sluhu, chytil ho za ramena a zvesela křikl:

„Vzhůru, Gottfriede, konec zahalečství, jedem do světa!"

„No ne! A kampa to? Ze by k Rejnu, vošmakovat mladý vinko?"

A zatvářil se jaksepatří dokysela.

„I kdepak, o mnoho dál! Trpíš mořskou nemocí?"

„Japa by ne! Přímo děsně."

„Odkud to víš?"

„Poniváč muj echt německej žaludečnik nesnáši vodu ani v umejvadle. Vydrží lecjakou mokrost, jenom ne vod tejdlencty pramenitý tekutiny."

„Tak zůstaneš doma, já jedu k moři."

„Inu, to by teda eště nebylo tak zlý. U móře se dá bejt i bez zámořsky nemoci, akorát že musi člověk zvostat na břehu."

„Jenže já chci na moře, a dokonce až do Asie!"

„Při všech svatejch volympijskejch!" zalomil Gottfried rukama.

„Do Číny, abys věděl."

„Dyk tam už sme!" ukázal Gottfried z Bouillonu kolem sebe — a měl vlastně pravdu: z přátelství, které Metuzalém uzavřel s čínským obchodníkem, stal se vášnivým sběratelem čínských výrobků. Na stěnách, po stolech — všude bylo spousta nádob, zbraní, hudebních nástrojů, všelijakého nářadí a jiných zdobných předmětů ze vzdálené Říše středu.

„Správně, ale já chci vidět pravou Čínu, ne takovouhle z muzea anebo z vetešnictví," odpověděl student a vzrušení mu přebarvilo tváře do ruda a nos do nepopsatelné superultramarínové modře. „Mel bys jet se mnou, jenže když se bojíš moře, zůstaň tady a z dlouhé chvíle můžeš chytat lelky."

Ale to už si náš milý Gottfried založil ruce v bok, postavil se před svého pána a odhodlaně prohlásil:

„Cože? Jakže? A jářkuže proč? Já, proslavenej Gottfried z Bouillonu a veleznámej ouhlavnik všech Sakracénu, já že bysem se měl leknout kouska móře? Ať se kráči schovat, louže s párma herinkama! A vůbecně, na každej pád musím s várna, copa se beze mě vobejdete? Kdo vám bude pulírovat schrnovačky, klepat sáčko, cpát

tu vaši dejmovnici, natahovat cibule a při vobědě říkat: Dejžtopámbu dobrou chuť? No já přece, né? Takže jedu s váma, pokaváde nejni celá ta slavná Čína jenom ňáká skopičína, to by si pak váš voddanej Gottfried mlaskavě vyprosil!"

„Žádný žert, brachu, myslím to naprosto vážně. Nemám čas ti všecko vysvětlovat, jedem zítra ráno prvním vlakem, nejdřív do hlavního města na vyslanectví pro papíry a pro všecka ta nutná lejstra. A teď už letím k bankéři, na policii a do sta krámů, musíme nakoupit tisíc věcí na tak dlouhou cestu. Richard jede s námi a — "

„Ri — " přerušil ho sluha, ale překvapením byl s to vyrazit jen ty dvě hlásky.

„Ano, ano. Však právě jenom kvůli němu podnikám tu celou cestu. A jestli sebou nehodíme a nebudem už zítra ráno někde za horami, bude s cestou ámen. Doslova jsem matku donutil, aby mu dovolila jet, a tak radši honem pryč, než si to zas rozmyslí."

A než se Gottfried vzpamatoval, byl tentam.

Pokýval hlavou, podrbal se za ušima, upřel pohled na velikou čínskou lampu v podobě strašného draka, zahrozil mu pěstí a vydal se za paní Steinovou, aby vyzvěděl, co a jak se zběhlo a proč se mají trmácet zrovna do té žluté Tramtárie.

Červenomodrý Metuzalém nedošel zatím daleko. Před Číňanovým krámkem si zřejmě na něco vzpomněl a rychle vstoupil.

„Nuže?" zeptal se ho syn Říše středu. „Vrátíte Jie Ťin- -limu jeho dopis?"

„Ani zdání! Vždyť byl doopravdy pro mou bytnou. Neračte se namáhat, všecko je v pořádku. Ale prozraďte mi, pro Kristovy drahé rány, jak se dostal k vám?"

„Prostřednictvím Jie Tin-liho dodavatele v Kantonu v provincii Kuang-tung, jemu odevzdali ten list."

„A neoznámil vám ten pán, kdo je odesilatelem?"

„Ó nikoli. Jen vzkaz a prosbu odevzdat to psaní a žádat o brzkou odpověď. Adresa prý stojí v dopise."

„To ano, souhlasí. Ale rozhodli jsme se jinak: nebudeme odpovídat, pojedeme sami. Richard Stein, já a můj Gottfried z Fagotova."

Teď byla řada na Číňanovi, aby projevil své překvapení. Zdvihl ruce nad hlavu, rozkýval se jako kyvadlo největ- ších pendlovek světa a vykřikoval:

„O jaká zvěst, jaká to zpráva! Vy sami se chystáte do Čung-kuo — Říše středu! Do Čung chua — Květu středu! Uvidíte Tchien-čchao — Nebeský dvůr, půjdete do Tchien te-š' — Chrámu nebeských ctností, k Chuang-ti šan —hoře Vznešeného panovníka! Jak se to stalo? Jak jste přišli na takovou skvělou myšlenku? Prozraďte to Jie fin-limu!"

„Z účasti, kterou chovám k rodině své bytné," řekl Metuzalém.

„Věc se má tak. Zesnulý Stein měl bratra. V mládí, snad z touhy po dobrodružství, se vydal do světa. Léta žil v Jižní a pak v Severní Americe, ale bez valného zdaru. Po čase se pustil dál, až někam na Jávu. ale loď u čínských břehů ztroskotala a nebožák byl jedním z mála, kdo se zachránili. Mezi Číňany se mu vedlo nejdřív jak náleží bídně, byl pro ně i-žen, cizí barbar, a jednali s ním jako se zajatcem. Avšak pomalu se přece jenom začal vžívat do cizích poměrů, naučil se jejich řeči, oblékal se do čínského šatu, přijal i tamní mrav a dosáhl nakonec toho, že ho považovali málem za domorodce. Jediné, co nesměl, bylo opustit tu zemi; i jen za pokus by byl býval trestán smrtí. Aby si ho zabezpečili co možná dokonale, eskortovali ho do vnitrozemí. Ale i tam se dokázal přizpůsobit a zanedlouho ho mezi sebe přijala společenská smetánka. Čirou náhodou objevil v horách pramen nafty, a jelikož se ještě ve Spojených státech naučil, jak ji těžit a vhodně zužitkovat, pustil se do díla sice po americku, leč s přihlédnutím k čínským zvyklostem. Rychle zbohatl, rozšířil své styky dokonce až na pobřeží, a právě to mu umožnilo odeslat do vlasti dopis, který se dostal do vaší péče. Neoženil se, je tedy bez dědiců, a přitom natolik churavý, že co nevidět už čeká smrt. Nechce předat majetek do cizích rukou, a prosí proto bratra, aby co nejdřív přijel za ním do Číny. V případě, že by již nebyl naživu, rád by přivítal nejstaršího synovce, o jehož narození se dozvěděl už z dřívějších zpráv. Jen tak bude možno obejít čínské zákony a odevzdat příbuzným plody své píle. Žádá o okamžitou odpověď, hned poté zašle prý peníze na cestu. Řekl jsem si ale, že by se tím ztratilo určitě kolik měsíců a nemocného by zatím mohla stihnout smrt, a tak jsem dosáhl, že paní Steinová bez meškání pustí svého syna na cestu, ovšem s podmínkou, že ho doprovodím. Náklady výpravy nesu samozřejmě já. Všecko se to zběhlo znenadání a stejně rychle se to musí uskutečnit, jinak mám strach, že své dovolení odvolá. Však to také pro ubohou matku není žádný žert pustit dítě do takové dálky! Pojedeme raději hned zítra, prvním ranním vlakem."

Jie- Tin-li stál s ústy dokořán a hleděl na studenta jako vyjevený.

"Co je s vámi?" zeptal se Metuzalém s obavami. „Zkameněl jste? To vás moje vyprávěni tolik ohromilo?"

Chytil syna Říše pod nebesy za ramena a zatřásl jím, až se se zase vzpamatoval. Číňan skočil ke dveřím, spěšně je zavřel na závoru, popadl studenta za ruku, vtáhl ho dozadu za krám do privátní kanceláře a násilím ho vmáčkl do křesílka z bambusu.

„Příteli!" zvolal potom a hovořil hned německy a hned zas po čínsky. „Doopravdy cestujete do Číny, do vroucně milované vlasti nebohého Jie Tin-liho?"

„Jak jsem řekl - zítra ráno."

„Ó Pane nebes, Záři slunce, Prameni prostoru a času! Jaké štěstí, jaký osud! Příteli, Jie Ťin-liho život, jeho majetek je váš, všecko, všecko může býti vaše, jen jména svých předků vám nemůže dát —, prokážete-li mu službu, lak nekonečně velkou, že i největší vděk za ni bude nicotnější nežli zrnko prachu!"

„Rád, velice rád, pokud to jen bude v mých skrovných silách. Co mám pro vás učinit?"

„Přiveďte Jie Tin-limu jeho ženu, přiveďte mu jeho děti!"

„Ale ovšem, s největším potěšením!" zasmál se student. „Když nechcete víc než tohle."

„Ó příteli, nemluvte tak. Co Jie Tin-li žádá, je těžké, ba neuskutečnitelné. Úřady budou dozajista proti."

„I co, s pány mandaríny si.už nějak poradíme!"

„Žádnému Číňanovi by se to nezdařilo. Leč vy jste neobyčejný člověk, který se nepoleká žádné překážky. Použijete lsti i násilí, abyste učinil Jie Ťin-liho šťastným. Proto vám důvěřuje. Když to nikdo nedokáže, pak vy mu dozajista přivezete ženu a dětí i majetek, který zakopal na odlehlém místě, poněvadž ho při útěku nemohl vzít s sebou!"

„Co říkáte? Zakopal jste svoje jmění? A pročpak jste ho neponechal rodině?"

„Ó můj pane, všecko by jim vzali, Jie Tin-li je totiž ..."

Třebas byli sami a živá duše je nemohla uslyšet, naklonil se těsně k studentovu uchu a hrůzyplně zašeptal:

„ ... odsouzenec k smrti. Potkalo ho neštěstí, že ho našli mezi povstalci - a víte dobře, co to v Číně znamená. Byl nevinný jako mladý čchao niao - jako vrabec v hnízdě, ale uviděli ho s nimi a byl by ztracen, nezachránit se okamžitým útěkem. Stěží měl čas rozloučit se s rodinou a zakopat své stříbrné a zlaté pruty. Jen nepatrnou část sí mohl vzíti s sebou, aby měl v cizině na čem založit svou skromnou existenci."

„Velmi zajímavé!" poznamenal student. „To se tedy mám stát na stará kolena hledačem pokladů?"

„O ano, ano! Vidíte aspoň, jak vám Jie Tin-li důvěřuje. Dozajista že ho nezklamete. Jie Ťin-li je o tom přesvědčen."

„Co najdu - pokud se mi vůbec něco najít podaří - to vám odevzdám. Ale kde mám hledat? A kde pak najdu vaši rodinu?"

„Zlato a stříbro naleznete lehko podle plánku, který Jie Ťin-li nakreslil. Ale kde najdete jeho ženu a děti, to vám naneštěstí nepoví, neví to ani on sám."

„Neustanu, dokud je neobjevím - jsou-li ovšem ještě naživu," ujistil ho student.

„Mohou vás přitom i zabít," varoval Číňan, „v Jie Tin- -liho vlasti je spravedlnost krutější než zde. Často se tam s provinilcem trestá i celá rodina, známí a přátelé."

„Řekněte mi místo, kde jste se naposled rozloučili, půjdu nejdřív tam, a když je nenajdu, vydám se po jejich stopě jako Indián. Doufejme, že přinesu alespoň podrobnější zprávu."

„Ó díky, Jie Tin-li ví, že uděláte všecko, že nebudete želet nižádné oběti, že vás nezalekne pražádné nebezpečí, jen abyste vrátil klid do jeho srdce. Jie Tin-li vám všecko napíše, co budete muset znát, i několik dopisů vám přidá pro své dávné přátele, na něž se můžete s důvěrou obrátit. Ti všichni vědí, že je nevinen, a budou vám nápomocni, jak jen bude možno. Jste vskutku odhodlán převzít to poslání?"

„Naprosto! Dál o tom není třeba hovořit."

„Pak vás Jie Tin-li od této chvíle považuje za svého taj- -žena - mimořádného zplnomocněnce, a ptá se vás, jste-li připraven stvrdit to svým čchi-š' - nezrušitelným čestným slovem?"

„Tu je a tu je moje ruka!" odpověděl zpříma Metuzalém a podal Číňanovi pravici.

„Zadržte, prosím," požádal ho obchodník. „Jie Tin-li by rád přijal vaše čestné slovo podle mravů své daleké vlasti."

A přinesl svazek cchan siangů - vonných zápalných tyčinek, kterých Číňané používají při svých náboženských obřadech. Červenomodrý Metuzalém musel vzít jednu do levice, obchodník s čajem učinil totéž a obě zapálil. Pak, sotva začal z hořících konců stoupat vonný dým a mísit se a splétat do jedné bizarní stužky, uchopil svou pravicí pravici studentovu a slavnostně pravil:

„Jste nyní Jie Tin-liho taj-žen! Jako takový musíte jednat přesně tak, jak by jednal on, nesmíte mít nižádných křivých myšlenek a vaše srdce nesmí k němu chovat zlobu ani nepoctivou zášť. Chcete mu teď dát své čchi-š', že provedete jeho pověření ze všech svých sil a že se budete k němu i k jeho rodině chovati povždy jako čestný muž?"

„Ano!" odpověděl student. „Ale celé tohle divadýlko nemuselo být - moje čestné slovo je jak nejsvětější přísaha. Jestli vás to ovšem upokojí, prosím, ať je po vašem: Slibuji, že budu jednat přesně tak, jak byste jednal vy. To je můj čestný slib, na který můžete spolehnout!"

„Jie Tin-li vám věří a důvěřuje. A stejná důvěra ať mezi ním a vámi panuje až do té chvíle, dokud nezapálí dvojici těchto cchan siangů u Jie Tin-liho rakve."

Uhasil opět obě tyčinky, opatrně je zabalil a uložil do skříňky z ebenového dřeva, kde choval jen předměty obzvláště důležité.

Tak bylo dáno čestné slovo, jež se stalo pro studenta zdrojem bohatých a nejpodivuhodnějších událostí. Hned poté se Červenomodrý Metuzalém vydal obstarat vše, čeho bylo třeba k brzkému odjezdu.

Kapitola druhá

NA PRAHU NEBESKÉ ŘÍŠE

Není snad nikoho z obyvatel přístavních měst při Severním nebo Baltském moři, kdo by nezaslechl jméno Turnerstick či alespoň jednou nezahlédl toho znamenitého a zkušeného námořníka.

Kapitán Frick Turnerstick, pravý fríský mořský vlk, plavil se už léta ve službách jistého newyorského rejdaře; protože byl v neustálém styku se svým zaměstnavatelem i se vznešenými americkými zákazníky, změnil své poctivé jméno Drechslerstock na anglické Turnerstick, osvojil si spoustu amerických vlastností a zvyků, dávno už běžně mluvil plynnou angličtinou - ale v hloubi duše zůstal přece jenom Němcem jako poleno.

Proslavil se po všech mořích světa jako zdatný, smělý a schopný kapitán, obdařený nejvýš chvályhodnou vlastností, že se totiž vždy a všude snažil být svým podřízeným spíše přátelským a starostlivým otcem nežli přísným představeným. Snad proto míval na palubě vždy jen spolehlivé mužstvo, jež ho mělo rádo, vážilo si ho a leccos přehlédlo, co by u jiného sotva ponechalo bez uštěpačných poznámek.

Kapitán Turnerstick měl totiž některé slabůstky jako stvořené probouzet ironii podřízených. Že se mu však přesto tajně nesmáli, toho příčinou byl dozajista dětský respekt, který k němu cítili.

Už jeho zevnějšek napovídal sklonům k různým podivnůstkám. Navzdory rozsáhlým vědomostem z námořních nauk nevynikala jeho tvář nijakou zvláštní ducha- plností. V jejím středu trčela totiž jakási podivnost, kterou bylo možno s notnou dávkou shovívavosti a dobrého rozmaru nazvat dejme tomu třeba nosem; všetečně jukal k nebesům, a to ještě ne přímo nahoru, ale v důsledku mocného úderu pěstí kdysi v dobách něžného mládí povážlivě stranou, což samozřejmě nenapravitelně porušovalo kýženou souměrnost mužného obličeje. Mohutné kníry činily tupý nosík dvojnásob směšným a naivním, kteroužto okolnost nemohlo vylepšit ani to, že kapitán Turnerstick s oblibou nosíval obrovskou tropickou přílbu. V boji s malajskými piráty přišel o pravé oko a na jeho místě skvělo se skleněné, nebylo to však nikterak lehké rozpoznat, tím spíš, že veškerou pozornost strhával na sebe právě ten podivný nos.

Žádný smrtelník neviděl legendárního kapitána jinak než ve vysokých juchtových botách téměř až do pasu a v další stejně nepostradatelné součásti oděvu, jíž byl tmavomodrý kabát z Jižní Karolíny, zdobený pozlacenými knoflíky s nablýskanými kotvami; bez něho by byl zřejmě nepřežil ani den. K tomu patřil i neuvěřitelně vysoký stojatý límec s křiklavě červeným nákrčníkem, uvázaným vpředu do obrovitého motýlka. Mistrovskou tečku jeho zevnějšku tvořil cvikr v zlatých obroučkách, zavěšený ra široké černé hedvábné stuze - nanejvýš opodstatněném bezpečnostním opatření, jelikož skřipec, puzen neúprosnými zákony přitažlivosti zemské, nedokázal setrvat na stanoveném místě nikdy déle nežli zlomek vteřiny: ustavičně mu padal, takže vždy a všude byla jedna z kapitánových mohutných tlap zaměstnána tím, že titěrný a nepoddajný skřipec znovu a znovu vtlačovala na trpasličí nos.

Po pravdě řečeno byl kapitán Frick Turnerstick do jisté míry marnivý zejména pokud šlo o jeho loď, která představovala, jak to jen bylo možné, příkladný vzor čistoty a pořádku; a je tudíž přirozené, že to nezůstalo bez vlivu ani na jeho vlastní zevnějšek a sem tam i na některý střípek jeho charakteru.

Kapitánovy jazykové znalosti například vrchovatě postačovaly běžným potřebám, víc po něm ani nikdo nežádal. Nicméně však existoval někdo, kdo v něm spatřoval skutečného jazykového génia, a to byl - on sám.

Navštívil kdejaké pobřeží a odevšad si odvezl několik slov té které řeči, jíž se tam mluvilo; tato cestovatelská kořist ležela mu pak v hlavě nejnemožněji zpřeházená a spletená jako trosky po katastrofální srážce vlaků, přesto však byl neotřesitelně přesvědčen, že mistrně ovládá několik tuctů jazyků a různých nářečí, a při každé vhodné i nevhodné příležitosti tyto neblahé filologické trosky ochotně vyhrabával. Ale někdy se přece jen zdálo, jako by přitom byla ve hře i jistá dávka sebeironie, neboť kapitán nadevše rád vídal kolem sebe smích a veselost.

I dnes byl kapitán Frick Turnerstick v opravdu růžové náladě - a měl k tomu všechny důvody: pod nohama cítil palubu nejrychlejšího clipperu, jakému kdy velel, nádherný zadní vítr nadouval plachty, obzor byl jako ostře narýsovaná čára a bezoblačné nebe shlíželo s úsměvem na veselé tváře jeho námořníků. Navíc byla loď už blízko u cíle a vezla cestující, kteří měli obzvláštní schopnost získat si mimořádnou přízeň bodrého kapitána. Nalodil je v Singapuru a měl je dopravit do Kantonu. Byly to pro něho skvostné dny - už mnoho let nezažil na palubě takovou zábavu. A rovněž i záměr, který ty tři vedl do kantonského přístavu, shledal natolik sympatickým, že se rozhodl hned tak je neopustit, tím spíš, že se jim mohl věnovat zcela po li-

bosti: jeho kormidelník byl totiž člověk povýtce spolehlivý, takže mu neváhal svěřit loď i všechny záležitosti na jakkoli dlouhý čas.

Ti tři cestující, kteří si tak do poslední žilky získali srdce kapitána Turnersticka, byli student Fritz Degenfeld, všeobecně zvaný Červenomodrý Metuzalém, jeho sluha Gottfried Ziegenkopf, přezdívaný však častěji na Gottfrieda z Bouílionu, a konečně Richard Stein, gymna- sista, který se vydal na předlouhou cestu, aby převzal své čínské dědictví; společnost doplňoval nádherný bernardýn, pojmenovaný zřejmě v jakémsi horečném poblouznění jménem Cupido,

Všichni tři seděli právě v dobré míře na palubě a pozorovali několik plachetnic, mířících k obzoru. V obvyklé vzdálenosti za Metuzalémem držel Gottfried novou vodní dýmku, student vypouštěl obvyklé husté mraky kouře a měnil clipper takřka na parník a se stejně obvyklou dobrosrdečností kynul kapitánovi, který k nim sešel z můstku.

„Tak co, komodore, jak je?" zeptal se Metuzalém s úsměvem. „Uvidíme už konečně břehy Nebeské říše?"

„Jakpak by ne," odvětil kapitán, „odpoledne spustíme kotvy v Hongkongu."

„Měli jsme dobrou plavbu."

„Znamenitou, u všech makrel! Sedmnáct uzlů za hodinu, to už stojí za řeč, ne? Za necelé čtyři dny ze Singapuru až sem, ať to někdo zkusí - kromě Fricka Turnersticka!"

„Tak, tak, vy a vaše znamenitá loď - s tmi uz se dá leccos pořídit. Věru jsem se nenadál, že se budeme moci poklonit Číně tak bezpečně a brzo."

„A jestlipak víte, jak musíte pozdravit lu zaslíbenou zemi dlouhých copů?"

„To tedy ne."

„Čching! A jestli chcete obzvlášť srdečně, tak: Čching, čching, čching! To je správný čínský pozdrav, jak má byt!

„No tohle! Snad neumíte trochu čínsky?"

Turnerstick si nasadil cvikr, vrhl na studenta opovržlivý pohled a znechuceně odpověděl:

„U všech rejnoků a tresek, že se tak můžete ptát! Trochu čínsky! Když to vezmu do ruky, tak pořádně a z gruntu, pamatujte si to!"

„Hovoříte tedy čínsky perfektně?"

„Samozřejmě. A jak jinak?"

„To jsem ovšem nevěděl," přiznal Metuzulém, „Slovem jste se o tom nezmínil."

„A taky proč? Kdejakou samozřejmost nemusí člověk troubit do světa."

„Nu, tím cennější je pro mne dnešní objev. Slíbil jsi o mi, že se k nám na několik dní připojíte, a tak pro nás bude velice užitečné, hovoříte-li plynně čínsky."

„I co, to nestojí ani za řeč. Úplná maličkost. Ale vy jste se přece taky zabýval čínštinou, ne? Tuhle jste to říkal."

„Jenom tři roky."

„U všech ančoviček, to je ažaž! Vždyť je to ta nejlehčí řeč, co znám."

„Zajímavé! A já ji považoval z a jednu z nejtěžších."

„To jste věru roztah spalné pláchly! No ovšem, vy se svou obligátní latinou a řečtinou ztratil natotata správný kurs. Kdo má hlavu přecpanou tun klasickým haraburdím, nemá tam pak místo ani na to nejsnadnější. Takovíhle mudrci plachtí potom po světě a nerozeznají křižník od bečky na sledě. Říkám vám, jako bych se s tou čínštinou narodil, přišlo mi to dočista samo."

„Vidíte, a pro mne to byl skutečny oříšek. Div jsem si na ní zuby nevylámal. Třeba jen to množství dialektů!"

„No a? Takový dialekt mi sjede do hrdla jako silný grog. Hlavní věc držet se hlavního a to jsou v čínštině hlavně koncovky."

„Tak? A já žil v domnění, že čínština koncovky nemá."

„Co to povídáte? V čínštině že nejsou koncovky? Teď už tedy chápu, proč jste za celé dva roky nikam nedošel. Když nemáte páru o koncovkách, to je zrovna, jako kdybyste chtěl plavat bez vody a lítat bez křídel. Řeknu vám rovnou, že bych vás naučil čínsky i s těmi všemi dialekty za - no za pět minut jistě."

„Neuvěřitelné!"

„Co nevidět uvěříte. Vyjmenujte mi par čínských měst anebo řek!"

„Maličkost. Tak třeba Jang c'~ťiang, Ma-seng, Pej-ťing, Hong-kong, Wu-sung ..."

„Stop!" přerušil ho kapitán. „Stačí. To máte hnedka pět koncovek."

„Koncovek? To snad ne .. ."

„A teda co? Zrovna jste je vyjmenoval: -ang, -eng, -ing, -ong, -ung. Jestli tohle nejsou koncovky, ať nejsem Frick Turnerstick, ale kuchař na děravé brize! A s koncovkami je to potom hračka, pak můžete sypat čínštinu jako z rukávu. Koncovky, pane, jedině koncovky, to je ta smetana na podmáslí! Samo sebou, vy s tou svou latinskou a řeckou veteší nemáte ani tuchy o pořádných a užitečných koncovkách! Hádám, že na žádné z těch vašich slavných universit nenajdete ani jednu poctivou koncovku, jako jsou čínské ing, ang nebo ung. S pěti koncovkami strčím celou Čínu do kapsy. Podívejte, tamhle k nám zrovna míří kutr. To bude lodivod. Dám mu signál, aby připlul blíž a přirazil k levoboku. Promluvíme si spolu

misky, ať máte radost. Budete se divit, že jste na takovou maličkost nepřišel sám."

Křikl nějaký rozkaz a za chvíli už zavlál na předním stožáru mezinárodní signál PT.

Lodivod přirazil ke clipperu a vzápětí stál před kapitánem; byl oblečen do čínského kroje, obličej mu stínil široký slaměný klobouk.

„A teď pozor," mrkl Turnerstick spiklenecky na Metuzaléma, „jak to pofrčí, ta moje čínština!"

I'i isloupil k lodivodovi a pozdravil ho:

„Čhing, čching, čching -"

„Insaneness!" přerušil ho lodivod hrubě. „Hoďte po mně poctivým: Welcome!, sir. Američan přece nepotřebuje kejvat po čínsku copem."

„Vy ne jsi o Číňan?"

„To tak! Jsem poctívej Skot z Greenocku na Clyde, tam co se stavěj ty nejsprávnější kovový lodě, jestli nevíte. Kliďánko si poslužte svou americkou mateřštinou."

„Ale ja s vámi chtěl mluvit čínsky!" řekl zklamaně Turner,si lek,

„Jděte s tím do háje, sir! Ty šikmovoký chlapi si ani nezasloužej, aby se poctívej člověk staral vo tu jejich hatmatilku. Radši se postarejte vo pořádnou rundu rumu na přivítanou, jinak zas vodrazím a můžete se rovnou napasoval třeba tamhle do vostrova Lamma, jestli vám to přijde vhod." A zamířil přímo do kapitánovy kajuty; Turnerstick chtě nechtě za ním.

Za chvíli byli zpátky, lodivod převzal řízení lodi a kapitán měl zase čas věnovat se cestujícím.

„K vzteku, že ten lodivod není Číňan," prohlásil kapitán. „Ale co, za chviličku bude kolem člunů, až nás to bude mrzel.. Aspoň vám ukážu, jak se vyznám v řeči synů Říše středu. Ostatně - nejvyšší čas, abyste otevřeli zavazadla."

„Proč? A k čemu?" nechápal Metuzalém.

„Proč! Abyste vytáhli své čínské obleky."

„Čínské obleky? Žádné nemáme."

„Cože? A to se chcete vydat do čínského města a neobléknout se podle mravů země? Snad se tam nehodláte promenovat v téhle studentské čepici?"

„A proč ne?"

„Protože to je nesmysl. Stanete se středem pozornosti. Uvidíte, budou se vám smát a obtěžovat vás a nadávat vám cizích barbarů. Dožijete se lecjakých nepříjemností, a kdoví, jestli ne i vážných malérů."

„Pah! Kdo by mi mohl zakázat, abych se oblékal, jak se mi líbí?"

„Zdravý lidský rozum," odvětil Turnerstick. „Protože chcete-li pořádně poznat Čínu, musíte co nejmíň prozradit, že nejste Číňaní. Ne-

znáte ještě tenhle národ. Byli donuceni, aby nám otevřeli svoje přístavy, ale nenávidějí nás, jsme pro ně vetřelci, kteří k nim vnikli násilím. Jako cizinci si nebudete jisti ani pod ochrannými křídly svého konzula. A vydáte-li se dál, a to máte, jak jsem vyrozuměl, v úmyslu - narazíte už jenom na hradbu nepřátelství."

„Uvidíme! Nemám nejmenší chuť zapřít jen ze strachu svůj poctivý původ."

„To je sice chvályhodné, ale — hm, přísně vzato, máte vlastně pravdu. Protože kdybyste se nakrásně oblékl jako ten nejpravověrnější Číňan, otevřete ústa a stejně každý pozná, že jste cizinec. Kdežto já pro ně budu vždy a všude domorodec, ať se vystrojím třeba do fraku. Ovšem přece jenom bude asi lepší, když se trochu přizpůsobíte všem zdejším zvykům."

„Nu což, pokud jde o tohle, neříkám, že se třebas ne- vyšňoříme do čínských svérázů. Zatím však zůstaneme tak, jak jsme. — Jak dlouho vás zdrží záležitosti v Hongkongu?"

„Vůbec ne. Odevzdám velení kormidelníkovi, jen co tu vyřídím pár drobných formalit. Hodinka postačí, víc nebude třeba. Amerického konzula navštívím v Kantonu."

„Jsem rád, že se nemusíme rozloučit. Tím spíš, že se v Hongkongu nehodlám dlouho pozdržet."

„Mně to taky vyhovuje. Můžeme použít parníku China Navigation Company, bude-li vám libo, nebo, pokud bychom se chtěli vrhnout střemhlav do víru života, poplu- jem do Kantonu džunkou."

„Upřímně řečeno, dal bych přednost prvnímu návrhu, jde mi o to, abychom se tam dostali co možná nejrychleji. A pustit se do boje s čínským drakem, na to bude ještě času dost. Zavazadla necháme na vašem clipperu, nezůstaneme v Kantonu dlouho."

Stále častěji teď potkávali rozmanité plachetnice nebo zahlédli tmavou stuhu kouře z parníků spěchajících do přístavu nebo odtamtud. Moře ožívalo rostoucím počtem plavidel — a vtom už se pomalu vynořovala skalnatá bradla Hongkongu. Plachetnice se rychle přiblížila k ústí Ču- -ťiangu, jak Číňané nazývají Perlovou řeku. Mužstvo stálo na svých místech a čekalo na příkazy lodivoda. Zkušený Skot bezpečně zavedl plavidlo neproniknutelnou spletí nejrůznějších parníků, plachetnic, veslic a džunek k hongkongskému přístavišti. Tam stáhli plachty a spustili kotvu.

„Čching, čching, čching!" zvolal Turnerstick a nadšeně rozpřáhl paže, jako by chtěl obejmout celý Hongkong do své pohostinné náruče.

Přístav skýtal navzdory evropskému charakteru města pořád ještě typický obraz východoasijského života a ruchu. Nábřeží se hemžilo Evropany nejrůznějších národností, Číňany, Japonci, Malajci, Indy, Pársy, Sinhálci i portugalskými mestici a tmavými Afričany; kolem

lodi se proplétalo množství člunů a prámů vrchovatě naložených čerstvými plodinami země a všemožným čínským haraburdím; každý chtěl být první a divoce nabízel své zboží právě dorazivším cestujícím, jen aby z nich vylákal co nejvíc peněz, dokud ještě jaksepatří nepronikli do džungle zdejších cen. Ze všeho toho křiku, volání, řevu, hádek, klení, chvály a nabízení až uši zaléhaly.

„Jen nic nekupovat!" varoval cestující kapitán. „Nejlepší jim vůbec nedovolit, aby se přiblížili, jinak se vydrápou na palubu a bude s námi amen. Máte štěstí, že s nimi dokážu pohovořit, teď něco uvidíte!"

Přikázal naplnit několik věder vodou a postavil je těsně k zábradlí. Pak se nahnul dolů a zvučným silným hlasem zařval do hejna na hladině:

„Koukejteng plavatong! Nicung nekoupímeng! Zmiz- teng, darebácing! Táhněteng pryčang, pryčong, pryčung! Travaillez, travaillong, travaillang!"

Neúčinkovala slova, ale jeho mohutný hlas; divoce výhružné posunky měly za následek, že rámus dole na chvilku ztichl. Prodavači na něho udiveně vytřeštili zrak. Turnerstick však hulákal dál:

„Slyšeling jsteng? Nicung nepotřebujemeng! Nemá- meng penízkyng! Veslujteng pryčung! Ať už tong jeng!"

Překvapení vodní kramáři pořád ještě mlčeli. Nevěděli zřejmě, co si o tom všem pomyslet. Vtom zahlédl Gottfried z Bouillonu hlásnou troubu, podal ji kapitánovi a co nejvážnějším hlasem pravil:

„Ke všem čertům, kapitáneng, koukám, že steng namou- dušing jakong domang v každymg z těch všech dyjálechtung. Popadněteng tadydlenctung hlásnou troubung, domluviteng se pak eštěng lípong!"

„Co to slyším!" zvolal překvapeně Turnerstick. „Vy mluvíte dokonale čínsky! Vida, vida, kterak účinkuje moje nauka o koncovkách! Srdečněng vám gratulujung. A s tou hlásnou troubou máte pravdu, dejte ji sem!"

Obchodníci se chopili vesel a znova se tlačili ke korábu. Kapitán na ně namířil obrovitý trychtýř hlásnice a zahřměl jako o posledním soudu:

„Okamžitěng zpátkyng, darebácing, lotrasoveng! Slyšeling jsteng! Kolikrát vámong to budung říkat! Rychleng, rychling, rychlong, rychlang!" A popadl první z přichystaných věder a jedno po druhém vychrstl na dotěrné prodavače. Teprve teď pochopili a vztekle veslovali pryč. Kapitán se obrátil na studenta, na vteřinku si nasadil cvikr a vítězoslavně se zeptal:

„Tak co, příteli, co vy na to? Rozuměli mi ti darebáci?"

„Jakpak by ne," přisvědčil Metuzalém a měl co dělat, aby potlačil smích, „při takové výřečnosti! Máte můj obdiv."

„Není třeba. Jak jsem řekl: koncovky, vážený, jedině koncovky. A samozřejmě i kus nadání. Kdo má talent, pro toho je ta trocha čínštiny úplná hračka."

A triumfálně odešel do kajuty vyrovnat se s lodivodem. Kormidelník nechal zatím svinout plachty, uvázat loď na lana a vykonat těch tisíc maličkostí, doprovázejících každé přistání.

Cestující už hořeli netrpělivostí, aby mohli sejít na pevninu, když vtom se na palubě zjevil neznámý a bezesporu vznešený a urozený cizinec. Důstojně a mlčky došel až k nim - a tu mu zpod klobouku sletěl cvikr.

„Kapitáne!" zvolal Metuzalém. „U všech čertů, jste to vy?"

„Nepoznal jste mne, co?" zářil Frick Turnerstick samolibou pýchou. „Nejčistokrevnější Číňan, že je to tak?"

„Báječné! Skvělé!" divil se upřímně Červenomodrý Metuzalém, chytil kapitána za ramena a obracel ho na všechny strany, aby si ho mohl jaksepatří prohlédnout.

„Nádhera, co? Všecko z hedvábí!" holedbal se kapitán a rozepnul si svrchní oděv, aby ukázal i spodní háv.

Měl na sobě neobyčejně široké kalhoty z červeného, bíle květovaného hedvábí, svázané dole nad koleny širokými stuhami a jakousi košili ze stejné látky, sahající mu lak do půl stehen; přes spodní šat měl oblečenou hedvábnou vestu bez rukávů a teprve pak úzké modré roucho podobné županu až skoro na zem a s dlouhátánskými širokými rukávy, že nebylo vidět ruce a mohlo se jich použít jako prostorných a pohodlných kapes; přes boky byl omotán zlatem krumplovaný pás, jehož, konce splývaly hluboko pod kolena; na něm byla kromě kapesních hodinek připevněna spousta rozmanitých pouzder na všemožné předměty denní potřeby; a přes to všechno měl ještě široký plášť, o něco kratší než spodní, s červenými housenkami a žlutými motýly na zeleném podkladě a s rukávy kousek nad lokty; nohy vězely v červených hedvábných střevících na rovné, tři prsty silné podešvi z lepenky podražené kůží a s vysoko zdviženými špičkami; hlavu mu stínil klobouk pleteny z rákosu, podšitý měkkou látkou, podobný obrovité převrácené míse a ozdobený drakem z tenkého zlatistého plechu s velkým chocholem z červeně obarvených koňských žíní na návěsníku přehozeném přes rameno mu visely dva zahnuté meče: jeden byl kratší, druhý břinkal o zem, ale to nejhlavnější byl vějíř: když ho rozevřel, mohli se z a něj schovat celou horní polovinu těla třebas dva lakoví parádníci vedle sebe; byla na něm zobrazena krvavá válečnická scéna, nad níž se skvěly sloupce zlatých znaků.

„Tak co říkáte, líbím se vám?" zeptal se marnivě Turnerstíck.

„Znamenitě!" odpověděl po pravdě Meluzalém. „Hotový japonský samuraj."

„Jakýpak samuraj?" zarazí se kapitán. „To je přece čínský mandarínský kroj. Koupil jsem to v Singapuru — hrůzu peněz mě to stálo."

„Hm, a tvrdili vám, že z vás udělali mandarína, co? Buď se spletli oni, nebo spletli vás. Ale nejspíš jste se spletl vy. Obchodníci jsou tam zřejmě mazaní, ale jinak hlupáci, určitě nerozuměli vaši čínštině, v tom to asi bude."

„I co, Japonec, Číňan, na tom tolik nezáleží, žlutí jsou oba a všecko je to jedna cháska!" mávl rukou kapitán ve složité masce čínského úředníka v japonském rytířském kroji. „Hlavně jestli je ten nápis na vějíři čínsky, vlastnoručně jsem ho nadiktoval." „A umíte ho vůbec přečíst?"

„Ani nápad! S tímhle zatraceným klikyhákováním, s tím jsem na kordy. Zkuste to vy ."

Červenomodrý Metuzalém pečlivě prohlédl znaky a nejistě řekl:

„Ten první znak je nejspíš tu, pak bude er, což?"

„Nepochybně! Vždyť to má byt moje jméno."

„Pak je tedy všecko jasné: Tu-er-ming-š-ti-ku- čchuan-kuo taťiang. Je to tak?"

„Zdá se, že je. Dokázal byste topřeložit?"

„Maličkost: Jeho Excelence Tuirnerstick, velký generál

cele říše. Vy jste ale vážně čertův chlapík, kapitáne! Jenže co kdybyste to musel někdy dokazovat?"

„Tomu, kdo by si to přál, to dokážu natotata — tuhle pěstí, rozumíte? To je potvrzení, které na Číňany platí. A co říkáte tomuhle, no?" A zdvihl klobouk, zpod kterého vyklouzl krásný dlouhý cop.

„Nádherný!" zasmál se student. „Jak jste si ho přičaroval ?"

„Visí na úplně jemné síťce. Jak vidíte, jsem dokonale připravený na pouť k synům Říše pod nebesy. A co vy?"

„Hotovi a přichystáni. Jakmile si zařídíte svoje věci, můžeme vyrazil."

Jenže tak rychle to zase nešlo. Ani nevěděli jak, a na palubu zčistajasna skočil starý Číňan ve špinavém hábitu, v ohromném klobouku a bos. Vzadu se mu jako myši ocásek klimbal krátký tenký cůpek, vepředu mu na mongolském tupém nose tancovaly obrovité okuláry. Zřejmě jeden z oněch vytrvalců, co je při přistání obklíčili a kterému se konečně teď v nestřežené chvíli podařilo přistát u můstku a vyšplhat, se k dávno vyhlédnutým obětem. Zdvořile a s mnoha úklonami zadrmolil zpitvořenou angličtinou:

„ Money, money, penězy! To want you money? I am money-exchanger, to be banker. I will exchange, já bankéř, já vyměňovat penězy!"

Turnerstick, věren své staré zásadě, že trocha drobných v kapse nikdy neuškodí, vytáhl velký kožený a řádně plny měšec, rozvázal ho, vyndal minci a jako pravý Číňan řekl:

„Skvěleng! Zrovnang potřebujung něcong drobných. Proměnteg ming jedeng dolar!" A podával mu stříbrňák.

Číňan zůstal nad tou hatmatilkou s ústy dokořan. Konečně se trochu vzpamatoval:

„I can not understand, já nerozumět. Já mít vyměňovat this dollar?'"

„Ano, ja, yes, oui! Snad jsem tong řeklung jasněng, neng!"

Činan pořád jesle kroutil hlavou, ale pochopil teď aspoň ono ye,s a vyplaval se dál:

„Kolik money pan chtít?"

Turnerstick se trochu příliš nenápadně otočil na Metuzaléma, který se bavil jako při nejlepěji frašce, a stejně příliš mimochodem ne ho zeptal:

„Mohl bysle mi laskavě připomenout, jak se tady vlastně říká drobným mincím? Chtěl bych totiž hlavně hodně drobných."

Student nemohl potlačit úsměv:

„Nejmenší mince je měďák, říkají mu tady wen. Šňůra měďáků je kuan a unce stříbra se jmenuje liang."

„No ovsem, spravně, wen!" přikývl Turnerstick, jako by měl cele čínské mincovnictví už dávno na jazyku a jenom na chviličku je nešťastně spolkl. „Dejteng ming wen, nic jinéhong jeng wen!" přikázal penězoměnci a podal mu dolar.

Směnárník si přepečlivě prohlédl stříbrný peníz, potom kapitána, otevřel úst a ještě překvapeněji než před chvílí, svraštil čelo do hlubokých vrásek, div mu brejle nesklouzly s nosu až někam pod bradu, a horlivě odpověděl:

„Oh yes, wen! I hawe wen! Já rozumět, já mít wen, yes!"

Přistoupil k zábradlí a křikl na dva chlapce dolů do loďky pár čínských slov. Jako opice vyšplhali na palubu, postavili před bankéře ukoptěnou dřevěnou skříňku, finančník si položil špinavý ukazovák na miniaturní nos, polohlasně provedl výpočet a otevřel pokladnici.

„Víte cong? Dejteng mi radšing drobeng hned za třing dolary!" přikázal mu Turnerstick a vytáhl z měšce ještě dvě mince.

Bankéř zopakoval složitý početní úkon, sáhl do skříňky a vytáhl tři šňůry, na kterých bylo navlečeno po šesti stech měďáků. Tyto drobné čínské mince mají uprostřed čtverhranné otvory a nosí se zavěšené kolem krku jako korále.

„Hrom a blesky do brámovky!" zvolal kapitán, když spatřil to bohatství. „Takovouhleng spoustung peněz za pouheng třing dolary?"

„Yes, yes," přikývl horlivě směnárník, který sice nerozuměl kapitánovým slovům, o to lip však výrazu jeho tváře. „I am reasonable. Good bye, sir!"

Hodil tři dolary do pokladny a nápadně rychle seběhl z můstku do svého plovoucího bankovního závodu; oba chlapci s pokladnicí za ním.

Turnerstick přehazoval těžké šňůry měďáků v rukou a pořád ještě jako u vidění hleděl na studenta:

„Je to vůbec možné! Za tři dolary takovou hromadu?"

„Na kusy a na. váhu je toho sice dost," zasmál se Metuzalém, „ale správně jste měl dostat ještě víc. Tři dolary, to je devatenáct set šedesát pět wenů. Ten chlap vám dal o sto šedesát pět méně — chápete to: devět a půl procenta zisku."

„Cože? Devět a půl procenta za pět minut? To znamená přes sto tisíc procent ročně! Chyťte ho! Přivlečte ho zpátky! Jestli mi to nedoplatí, uvážu ho na stožár, že bude zpívat!" A skočil k zábradlí a vztekle volal dolů: „Zpátkyng, ty lotřeng! Už ať jsi tung! Víc než třing procentang ti nedám, zlodějing zlodějskang!"

Ale člun už byl dávno tentam. Zaslechli jenom posměšný hlas:

„Caj-ťien! I have been noble, extraordinary noble, uctivá dika, čching, caj-ťien!"

„Je pryč, mizera, u všech krys a švábů!" rozčiloval se kapitán. „Ale jen ať mi přijde pod ruku, vymlátím z něj těch stopětašedesát wenů, že nebude stačit platit. A to na mne ještě řve to své: Čching! Když už i ten pozdrav téhle zatracené země je podvod a lež, čert ať vezme celou Čínu a všechny žluté lotry s ni!"

Metuzalém se už smál na celé kolo. Přece si však neodpustil ještě jednu lekci:

„Rozuměl jste špatně, kapitáne. Ten čínský Rotschild volal: Čching, caj-ťien! A to věru není pozdrav na přivítanou, spíš právě naopak."

„At ho spláchne odliv, lupiče!" mávl rukou Turnerstick. „Teď mám jinou starost: co s tolika groši? Do kapsy se mi těžko vejdou."

„To věru ne," chechtal se Metuzalém. „Váží nejmíň deset liber. Nezbude než si je hodit kolem krku."

„U všech krevet, vždyť se uškrtím! Jděte mi k šípku!"

„Nedá se nic dělat. Jestli chcete, aby vás tu kdekdo považoval za Číňana, musíte je nosit jako všichni tady."

„Považoval!" utrousil vztekle Turnerstick. „Jaképak považoval! Že jsem Číňan, o tom nesmí nikdo pochybovat! Prosím, jen se na mne podívejte! A neračte zapomenout na mé jazykové znalosti."

„Dobrá, dobrá," uklidňoval ho Červenomodrý Metuzalém. „Já jen, že vám ten bankéř nechtě] nějak rozumět."

„Žádná škoda! S takovým lotrasem si nemám co říct. A vůbec, čínština je pro něj zřejmě španělská vesnice, mluvil přece anglicky — ale jak! Slyšel jste tu hrůzu. Stejně to byl bůhvíjaký Hotentot anebo Zulukafr. Nu co, půjdem, panstvo, nestrávíme přece mládí tady na lodi."

Zavěsil si šňůry se svým nenadálým bohatstvím kolem krku a dal si přinést zbraně: dva obrovské revolvery jako příruční děla a hroznivou dvouhlavňovku. Metuzalém s Gottfriedem se ozbrojili také, jen místo dvouhlavňovky měli řádné zadovky. Richardova výzbroj byla jednodušší: skládala se z dlouhé dýky a bubínkového revolveru; s puškou totiž ještě vládnout neuměl.

Kapitola třetí

MIJNHEER WILLEM VAN AARDAP-PELENBOSCH

Konečně tedy nastal ten slavný okamžik: naši cestovatelé poprvé vkročili na dlouho kýženou půdu tajuplné Říše středu.

V čele kráčel pomalu a vážně jako pravý mandarín kapitán Turnerstick, za ním ostatní tři v obvyklém pořádku, v jakém den co den chodívali ve vzdálené vlasti k Listonoši z Ninive a den co den třikrát zase zpátky: vpředu mohutný bernardýn s holbou v hubě a s novou tornistrou na hřbetě, potom Červenomodrý Metuzalém ve studentském kroji mateřské university, s červenozlatou cereviskou na hlavě, s rukama v kapsách a s náústkem vodní dýmky mezi zuby, a v uctivé vzdálenosti tří kroků Gottfried z Bouillonu s puškami na zádech, s baňkou dýmky v levici a s fagotem přes rameno; průvod uzavíral Richard Stein.

Sotva sestoupili z můstku na nábřeží, zabočil Turnerstick směrem k přístavišti, kde tušil parník do Kantonu. Leč Metuzalém zdusil jeho horlivost hned v samém zárodku:

„Kampak, kapitáne? Snad ne rovnou z lodi na loď? Musíme přece jaksepatří oslavit svůj historický příchod do Nebeské říše! Uvidíme, co tu mají pod čepem."

„Ztratíme tím spoustu času."

„I co, čas se ztratí tak jako tak vždy a všade, ať člověk sedí nebo jde, při lotrovinách jako při poctivé práci, při smíchu i pláči. A pak - musím k našemu konzulovi, představit se mu, všelicos se dozvědět a tak. Zavedu vás do hotelu Hongkong, můžete tam na mne počkat, než se vrátím."

„Well! Jsem tedy pro. Ale jak se dostaneme touhle tlačenicí? Co vlastně chtějí ti blázni?"

A věru, kolem se zatím seběhl mohutný dav: muži i ženy všech barev a krojů, špinaví kuliové a ještě špinavější děti, prodavači, nosiči, povaleči i zřejmě pilně zaměstnaní obchodníci zírali na ně plni obdivu a úcty jako na cizokrajné bytosti z jakési neskutečné říše.

A tak, sledován mlčicím houfem užaslých zvědavců, došel prapodivný průvod k holdu a vstoupil do hostinských vrat.

Místnost, které zřejmě používali i jako jídelny, byla zařízena celkem po evropsku. Cupido se ospale rozhlédl a zamířil k nejbližšímu stolu, opřel se předními o židli a postavil holbu na stůl. Sedl si na zem, upřeně hleděl na prázdnou nádobu a netrpělivě vrčel: byl přece zvykl, že u U listonoše z Ninive se v holbě v tu ránu pěnil perlivý mok..

Čtyři cestovatelé přisedli a Červenomodrý Metuzalém vyzvídal, čepuje-li se tady poctivé pivo. Když číšník přisvědčil, objednal pro každého jedno.

Vtom vešel do jídelny nový host, tak zvláštní a nečekaný, že se na něj rázem soustředila pozornost všech našich poutníků.

Nevynikal vysokým růstem, zato ho však příroda obdařila takovou šířkou, že si už dozajista po řadu let nemohl prohlédnout špičky svých bot; byl to opravdový balvan, kopec, velehora masa. Hladce vyholená tvář, kulatá jak měsíček, leskla se brunátnou červení. Stejně nápadný byl i tlouštíkův kroj: kalhoty, vesla i kabát z jemného bílého plátna se poctivě a ze všech svých slabých sil snažily zakrýt mohutný břich, ovinuly předlouhým šálem z červeného hedvábí; za pasem trčela skvostně vykládaná rukojeť malajské dýky; lebku tvořila obrovská holá plocha, stěží z poloviny zakrytá drobnou skotskou čapkou, lemovanou černobíle kostkovanou stuhou, jejíž konce splývaly podivnému zjevení na oblá ramena; na prsou se mu křížilo řemení dvou dlouhatanských pušek, na jejichž hlavních měl zavěšenu černou, řádně naditou a pečlivě zapnutou koženou tornu; v pravici třímal čínský slunečník nesmírných rozměrů: pohodlně se pod něj mohla ukrýt celá rodina; nohy vězely v nizkých čínských střevících s plstěnými podešvemi, vysokými dobré čtyři palce.

„Goeden dag, mijne heren!" pozdravil holandsky. „Het is tijd, dat wij aan tafel gaau!" což neznačilo nic jiného než: „Dobrý den, pánové, je čas zasednout ke stolu!"

Byl to prapodivný způsob přivítání: ani koutkem oka nepohlédl na přítomné a drobnými těžkými krůčky přistál u sousedního stolu. Číšník ho už zřejmě dobře znal, neboť úslužně přiskočil a s hlubokými poklonami pod něho podstrčil dvě pohodlné židle, stáhl mu obě pušky i s tornou, sklapl slunečník a opatrně uložil tu celou výbavu vedle mohutného hosta.

Metuzalémovi přelétl po tváři veselý úsměv při pohledu na tohoto neobyčejného muže; vstal, poklonil se a přívětivě odvětil:

„Neemt plaats, maakt geen komplimentem doet als of gij thuis waart - posaďte se, žádné okolky jako doma!"

Tlouštík nic, jen zívl, jako by chtěl spolknout půl zemského ovzduší, a nakonec zavelel:

„Ik heb honger. Geeft mij soep en kalfsvlees — mám hlad, přineste mi polévku a telecí!" A ozbrojil se lžící, vidličkou a nožem jako pohádkový obr do boje.

To už se Metuzalém neudržel a rozchechtal se na celé kolo; ostatní se nenechali zahanbit a řechtali se s ním.

Tlouštík zase nic, ani se na ně nepodíval, a broukl jen tak pro sebe:

„Mijne heren, ik zou mij schamen, zo dom lachen.

Geeft gij liever vlees of een eieren-koek, dit is buiten twijlel beter dan dit endeugende lachen - milí páni, styděl bych se takhle hloupě smát. Dejte si radši něoo od masa nebo omeletu, to je určitě lepší než ten slaboduchý řehot."

V tom přinesl číšník polévku a Holanďan se do ní pustil se zuřivostí úhlavního nepřítele všeho jídla světa. Pak donesli teleci; popadl talíř, zkoumavě přivoněl, přívětivým pokývnutím schválil zlatohnědou pečeni a objednal další chod:

„ Geeft mij een stuk ossevlees met erwten en zuurkool - a teď porci hověziny s hrachem a kyselým zelím!"

Naši čtyři zaujatí diváci se usmáli nad takovým přáním: hrách a kyselé tady v Číně, tomu věru nevěřili. Avšak tlouštík byl zřejmě dokonalý znalec všech možností zdejší hotelové kuchyně; sotva spolkl poslední kus telecího, už mu nesli další mísu. Očichal i tu, znovu přívětivě pokynul hlavou a objednal si dál:

„Geeft mij gebraden varkenvlees met mierok en gebakken peren — vepřovou pečeni s křenem a s pečenými hruškami!“

Když mu přinesli i to, objednal si ještě: hammelsbout met salade — jehněčí hrudí se salátem, potom: eind met spinazie en knoflook — kachnu na česneku se špenátem, zeevis met gebakken pruimen — mořskou rybu s pečenými švestkami a navrch jako dezert: zeekreeften, boter, kaas en een grote kelk brandwijn — mořské raky, máslo, sýr a pořádnou sklenici brandy.

Porce byly jak náleží velké, jedna jediná by byla dosytosti nakrmila normálního jedlíka, tlouštík se však tvářil, jako by byl pořád ještě při chuti. Zkoumavě si ohmatával břicho a zřejmě přece jenom někde našel prázdné místečko, protože si po kratičké úvaze přiobjednal: een brood met worst en mosterd — chleba s uzenkou a s hořčicí.

Tento skromný oběd ho zaujal do té míry, že zdvihl oči od talířů, mis a podnosů jen na jediný okamžik: když našim čtyřem hostům konečně přinesli kýžený mok.

Metuzalém poručil pro každého jedno vrchovaté, ale číšník donesl jen čtyři malé láhve. Myslel si, kdovíjak znamenitě nevyplnil přání podivného cizince, jenže student odzátkoval všechny čtyři najednou, slil je do své holby a jedním douškem vyprázdnil. Mlaskl, utřel si knír a znalecky pravil:

„Hm, není špatné! Ale to bylo tak nejvýš na košt, teď přineste pro každého ještě jednu takovouhle porci. Pro pět osob, rozumíte!“

„Pět?“ zeptal se nechápavě číšník, neboť ať počítal, jak počítal, vždy mu vyšly jenom čtyři a víc ne.

„Snad to říkám dosti jasně!“ potvrdil mu Metuzalém a netrpělivě břinkl prázdnou holbou o stůl.

Číšník polekaně odpálil a za chviličku, ještě s dvěma na pomoc, přivlekl přesně dvacet lahví. Metuzalém znovu nalil čtyři do své holby, zdvihl ji ke kapitánovi a zahlaholil na celý sál:

„Tenhle doušek — na vaše zdraví, kapitáne!“

„Cože? Jakže? Tohle že je doušek?“ ptal se překvapený Turnerstick. Ale než to stačil dopovědět, Červenomodrý Metuzalém měl už dopito, nalil další čtyři láhve, přistrčil holbu ke kapitánovi a řekl:

„Samo sebou, nicotná kapka — proti oceánu, ne? Teď jste na řadě vy, doufám, že si neuříznete ostudu před tím vyjukaným kulim.“

„Já a ostudu? U všech kladivounů, lezl jste už někdy námořnickým hrdlem? Jestli ano, určitě jste proklouz dolů jako sardinka. Z takovéhle nanicovaté kapky mám mít pro strach uděláno? Prózit, pane z Bouillonu!“

„Fiduzit!“ přikývl jmenovec čackého dobyvatele svatého města Jeruzaléma.

Hrdinný kapitán Frick Turnerstick podal ten nejpřesvědčivější důkaz, že se jen tak planě neholedbal: vyzunkl plnou holbu do poslední kapky. Gottfried si nalil pro sebe a vypil zas na Richardovo zdraví.

Holobradý gymnasista se přece jenom neodvážil na bezednou studentskou nádobu; nechal si přinést obyčejnou sklenku a jednou lahví připil Metuzalémovi, aby se kruh uzavřel. Gottfried duchapřítomně sáhl po třech zbývajících, naplnil si holbu, zdvihl ji a procítěně zvolal:

„Prózit, muj žíznivěj žaludniku! Nemusi pořád jen pršet, aspoň dyžtě sem tam kape.“

Vypil, sundal si svou bílou čapku, obrátil ji na stůl před Cupida a do nepromokavé podšívky nalil poslední dva páry lahví. Bernardýn dopil do dna, pečlivě vylízal sebemenší krůpěj chmeloviny, Gottfried vrátil čapku na původní místo a smutně se zadíval na dvojstupy prázdných lahví.

Číšníci koukali na tohleto galapředstavení jako na hotový div světa — takovýhle koncert zřejmě jaktěživi neviděli. Ale i Holanďan, třebaže byl pilně zaměstnán nemilosrdným soubojem na život a na smrt

s vrchovatým talířem, zálibně pozoroval tu pijáckou exhibici. V jídle byl mistr, uměl proto ocenit i mistry v pití. Cítil, že jim musí vyslovit své uznání a obdiv. Těžce se zdvihl, odstrčil židle, utřel si ubrouskem mastné rty, přikutálel se k naší čtveřici a srdečně pravil:

„Mijne heren, gij zijt brave en dappere makkers. Gij drinkt tamelijk goed. Ik ben uw vriend en uw broeder, gij zult het begrijpen. Ik bid, geeft mij uwe handen — milí pánové, jste znamenití a chrabří braši. Pijete skoro na výbornou. Jsem váš přítel a bratr, jistě to pochopíte. Prosím, podejte mi ruce!“ Potřásl všem pravicemi a vrátil se ke svým lahůdkám.

Taková pocta přišla Gottfriedovi náramně vhod a jako na zavolanou; podíval se na svého pána a bezelstně se zeptal:

„Copa vo to, řek to krásně, ouplně jak Jenik Zlatotlustej, nejni-liž pravda, ale co dál? Že bysme nevokoštovali, to sme vokoštovali, jenže tejkon bysme to snad měli votočit znova a navostro a dopřát si po tej dlouhej štrapáci každej eště jednu na vrcholek, né?“

„Ani nápad!“ zarazil ho Metuzalém. „Nejsme u našeho Listo-noše a do Peprmintové uličky je to odtud o kapánek dál. A pak: musím okamžitě ke konzulovi a do banky vyměnit šek — málo naplat, bez mamonu to nejde ani v Říši pod nebesy. Počkáte tu na mne, a máte-li chuť, prosím, vypijte si každý ještě jednu, ale víc už ani kapku. — Zaplatím!“

„Stop!“ skočil mu do řeči kapitán Turnerstick. „U všech lan-gust, platit budu já! Jsme pořád ještě v přístavu, a tady jste mými hosty.“

„Nic proti tomu,“ usmál se Metuzalém, „ale nepustí to vašemu ubohému měšci trochu příliš žilou?“

„Chacha! Prosím vás! Podívejte na ty plné šňůry! To mi musí stačit na několik týdnů.“

Červenomodrý Metuzalém jen pokrčil rameny a vydal se do města.

Turnerstick zatím doobjednal čtyři láhve do třicítky kvůli přehlednosti. Gottfrieda to sice dvakrát nenadchlo, čtyři ubohoučké půllitříky nestojí za tolik řečí, ale ježto platil kapitán, ani nemukl, jen nechal donést menší sklenice, aby jim ta trocha pití aspoň chvilku vydržela.

Holanďan už zatím vybojoval bitvu nad posledním soustem, odvázal si ubrousek, utřel si zpocenou tvář i leb, obrátil se ke svým novým přátelům, a protože soudil, že pro lepší zažívání neuškodí krátký rozhovor, spustil na ně po němečku, ovšem s notnou výpomocí rodné holandštiny:

„Ik verzoek, mijne heren — promiňte, páni, ráčíte být Němcové, jak slouchám.“

„Vod samého narozeni,“ přitakal Gottfried.

„Já to myslel," pokračoval tlouštík, „já jsem totiž taky býval v Německu, jako příručka v obchodně, v Kolínu nad Rýnou, jenže tenkrát jsem měl twintig jaren — dvacet roků, byl jsem prostě jonge en ongelukkige nijlpaard — mladý a nešťastný hroch, a dneska je mi skoro vijf en veertig — čtyřicet pět a jsem vydospělý člověk s velkou zkušenosťou. Vyučil jsem se tam na německy a velice mě těšá, že se s vámi můžu zábavovat."

„Náramný potěšeničko i na našej straně."

„Výborně! Líbám se vám?"

„Japa by né, velkoslepě, vo to nic."

„Vy mně taky. Povolte mi, abych se vám představoval: já jsem Willem van Aardappelenbosch, přijezdil jsem z Jávy, měl jsem tam plantáži na rýžu a tabák. Vyprodal jsem je a poohlížuju se tady v Číně po něčem nápodobném."

„U všech medúz, a proč jste to tam tedy prodal?" podivil se Frick Turnerstick.

„Moc mizerné podnební, nesloužovalo mi. Nemohl jsem už ani jedit, ani vypijovat a zhubnil jsem, že jsem teď jen pouhá stína toho, co dřív."

„Damned! To bych vás byl věru moc rád viděl, mijnheer van Aardappelenbosch!"

„Tak, tak," povzdychl si tlouštík a něžně si pohladil obrovitý břich. „Tenkrát jsem jedil za twaalf chlapů — váženě za dvanáct, a teď stěží za een helft — tak za půlku."

KARAVANA

Z A N E G R E Y • P O S L E D N Í Z P R É R I E

Svazek č. 19

Řídí Josef Šubrt a Jan Petr Velkoborský

Z anglického originálu The Last of The Plainsmen přeložili Gabriela a Karel Střelkovi. Ilustroval Otakar Jelínek. Graficky upravil Jan Hejda. Obálku navrhl Jaroslav Fišer. Výběr zajímavostí připravila redakce. Román na pokračování Eduarda Štorcha Zastavený příval (str. 33 — 38) literárně připravila Milena Chlumská za redakce dr. Jany Štefánkové. Román na pokračování Karla Maye Červenomodrý Metuzalém (str. 1 — 12) přeložil z německého originálu Der Rotblaue Methusalem a upravil Milan Korejs. Vydalo jako svou 3494. publikaci nakladatelství Albatros, ediční skupina Delta, v Praze roku 1969. Odpovědný redaktor Josef Šubrt. Výtvarný redaktor Jaromír Zápal. Z nové sazby písma Brno Z vytiskly Liberecké tiskárny, n. p., Liberec. 14,69 AA (text 12,48, ilustr. 2,21), 15,58 VA. 2. vydání. 13-061-69 14/54 Brožovaný výtisk 7 Kčs 305/14/8,9-1
© Albatros, 1969
Translation © Gabriela and Karel Střelka, 1966 Illustrations © Otakar Jelínek, 1969

ALOIS MUSIL

mstitel

UKÁZKA Z DALŠÍHO SVAZKU KARAVANY

Pronásledovaní vystoupili na stráň, pochopili záměr pronásledovatelů a pobídli svá zvířata k cvalu. Vzdálenost se krátila. Poznali, že na oslech neuniknou. Seskočili a dva prchali, jeden vlevo, druhý vpravo; třetí zůstal na cestě a poháněl volné osly.

„Darebáci," zlobil se Fahad. „Na velbloudech do těchto rozrytých skal nemůžeme." Pokynuv Sanamovi, vrátil se k rádci.

„A teď pěšky za nimi!"

„Neukvapujte se, víte, že spějí do Janboa. Nechytnete-li je cestou, neujdou vám tam," chasníci si nedali říci a Fahad utíkal vpravo, Sanam vlevo. Fahad se vrátil po poledni.

„Našel jsem stopu, jenže se mi ztratila na hladkých skálách, a ať jsem hledal, jak hledal, neukázala se mi. Kde je Sanam?"

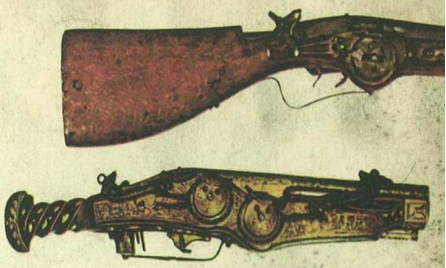
„Dlouho se nevrací, jistě přinese nějakou zprávu."

„Kéž by zastihl vraha!"

Odpoledne se přihnal Sanam celý upachtěný:

„Ten mi dal! Avšak z pasti, do které sám vlezl, neunikne. Byl jsem mu v patách, mohl jsem ho zastřelit, chystal jsem však na něho dýku. Když jsem jižjiž myslil, že je můj, vyšplhal se na skalní stěnu a skákal po ní jako kozorožec k trhlině, zející dvacet loktů vysoko. V ní se skryl. Chtěl jsem za ním. Nohy mi klouzaly a jeho koule mi hrozily. Když mne nepustíš k sobě, nepustím tě ven, povídal jsem si. Zalezl jsem pod dvě opírající se skaliska, namířil na trhlinu a čekal. Po hodné chvíli povystrčil vrah hlavu. Má koule pleskla nad ni. Věděl, kde ležím, avšak nemohl po mně střelit, kdežto sám jsem ho měl na mušce. Bylo nutno, abych vám podal zprávu, proto jsem podepřel svou ručnici jako bych na něho mířil, svým šátkem na hlavu jsem omotal kámen a tato maškara mu jistě dosud nahání strachu. Se mnou, Fahade, se mnou. Budeš na něho mířit, zatímco já se vypravím pro jeho krev."

PISTOLE

1. Pistole s křesadlovým zámkem. Itálie. 17. stol. — 2. Pistole s kolečkovým zámkem. Německo 1600 — 3. Dvouhlavňová pistole s křesadlovým zámkem. Fr[illegible]ie — 4. Dvouhlavňová pistole s křesadlovým zámkem. Anglie 18. stol. — 5. Knuckle Duster. „My friend" — 6. Deringer — . a) Deringer b) Deringer — 8. Pepřenka. Anglie — 9. Kol[illegible] „Mírotvorce" — 10. Pistole s perkusním zámkem — 11. Prachovnice koltové výroby — 12. Mušketa s kombinovaným kolečkovým a doutnákovým zámkem. Německo, 17. stol. — 13. Dvouhlavňová pistole s kolečkovým zámkem vyrobená P. Pechem z Mnichova kol. r. 1540 pro Karla V.

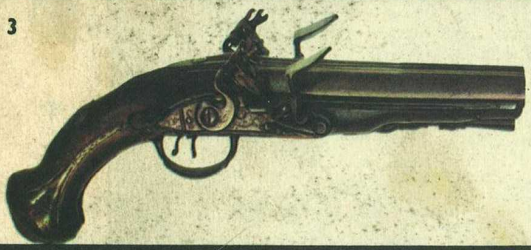
1

2

3

4

6

7

a

b

8

9

10

11